

ปีที่ ๗ ตอนที่ ๖ ประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

444

EAU DE QUININE

The World's Greatest Hair Stimulant and Tonic.

น้ำแดงไล่ผมเบอร์ 444
 เป็นน้ำไอเดอควินินแท้ ซึ่งโลกได้ยกย่องว่า
 ดียิ่งกว่าน้ำแดงไล่ผมทุกชนิด

สำนักงาน

๑๒๒๑ หน้าวัดราชบพิตร

ถนนเฟื่องนคร พระนคร โทรศัพท ๙๔๘

หลวงสรรพากร บรรณาธิการ

ห้างหุ้นส่วนไทยเชม เป็นเจ้าของ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยเชม หน้าวัดราชบพิตร ถนนเฟื่องนคร พระนคร

กำหนดเวลาออก ในวันที่ ๑๕ ของเดือน หากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินนอกประเทศเกิน ๑๕ วัน (คือไม่เกินกว่าเดือนที่ออก)

อัตราค่าบำรุง ในพระราชอาณาภิรตสยาม ค่าบำรุงบด ๑๐ บาท ครั้ง ๖ บาท, นอกพระราชอาณาภิรตสยาม หรือส่งทางอากาศไปรษณียบด ๑๒ บาท ครั้ง ๗ บาท, ถ้ารับไทยเชมรวมข่าว รายสัปดาห์ด้วย ก็รวมกัน บด ๑๒ บาท ครั้ง ๗ บาท, นอกพระราชอาณาภิรตสยาม หรือส่งทางอากาศไปรษณียบด ๑๕ บาท ครั้ง ๘ บาท ๕๐ สตางค์.

การบอกรับ ไม่จำเป็นต้องรับ หรือ บอกรับตั้งแต่ครั้งขึ้น จะบอกรับตั้งแต่ครั้งใดก็ได้ นับ ๑๒ เล่มเป็น ๑ ปี ๖ เล่มเป็นครึ่งปี โปรดแจ้งความจำนงค์ถึงสำนักงานข้างบน โดยทางใดทางหนึ่งแล้วแต่ความสะดวก พร้อมกันเงินค่าบำรุง สำหรับผู้ที่อยู่ทั้งจังหวัด โปรดส่งเงินทางธนาคาร สำหรับผู้ที่อยู่ในจังหวัดพระนคร ให้ไปรับเงินที่ร้าน พร้อมกันนำหนังสือส่งยังท่านที่เคียวก็ได้.

ราคาเล่มละ— ปกหนังสือเล่มละ ๘ บาท, สันหนังสือเล่มละ ๘ บาท, บดหนังสือเล่มละ ๒ เล่ม เงิน ๕ บาท, บดหนังสือเล่มละ ๓ เล่ม เงิน ๕ บาท ๑๕ สตางค์, หุ้มปกหนังสือเล่มละ ๒ เล่ม เงิน ๓ บาท ๕๐ สตางค์, บดหนังสือเล่มละ ๓ เล่ม เงิน ๔ บาท.

อัตราค่าลงแจ้งความ ในแผ่นกระดาษหลังปก (คือหน้าซึ่งจะรับเขียนการอยู่) พิมพ์ด้วยหมึกสี เล่มหน้าบด ๖๐ บาท, ในแผ่นกระดาษต่าง ๆ สอดอยู่ภายในปกหน้าและหลังเล่มหน้าบด ๕๐ บาท, ครั้งหรือครั้งหน้า ๓๐ บาท.

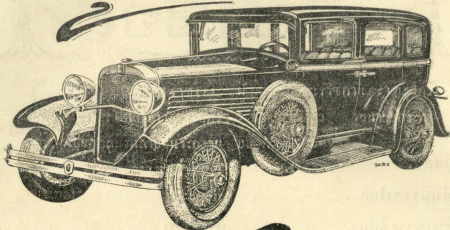
พิมพ์วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ (มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ)

บัญชีเรื่อง

(ปีที่ ๗ เล่ม ๖ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓)

นิมิตหมายานุสรณ์	นายแก้วมงคล	หน้าพิเศษ
มาสาณุสรณ์	พระยาศรีสุนทรโวหาร	„ ๓๖๕
ความดำเนียรของโลก	ไทยเขมม	„ ๓๗๐
หมดห่วงเพราะดิฉัน	หิรัญไชยา	„ ๓๗๕
ละครคริสตประวัตติ	พ. ศ.	„ ๓๘๑
กัญชาพาไป	ส. โพธิ์ศรี	„ ๓๘๕
มารหัวใจ	บุษยลักษณ์	„ ๓๙๕
การบำรุงกสิกรรม คือ อะไร	จากกสิกร	„ ๔๑๘
ชายกับหญิง	ล. เพ็ชรสิงห์	„ ๔๒๖
อังกฤษจะอยู่หรือจะไปจากอินเดีย	เทว	„ ๔๒๕
กามนิต (ต่อ)	เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป	„ ๔๓๔
รายงานคณะข้าหลวงชิมอน	ครูเทพ	„ ๔๕๕
Romance ข้อนเรื่องจริง	ดอกไม้สด	„ ๔๖๐
ครัวของไทยเขมม	แฝง พหุลรัตน์	„ ๔๕๑
บทนำบางเรื่อง		„ ๔๕๓
ประกาศ, พระราชบัญญัติ, กฎเสนาบดี		พิเศษ ๓๑-๕๘

รสเวลท์

ค่า เกิน ราคา

เชิญรีบตกลง ซึ่งจะตกเข้ามาอีก

เดี๋ยวนี้เหลือ คูเป่ อยู่ในสต็อก

ห้างสามเหลี่ยม จำกัด

ถนนอัษฎางค์ ปากคลองตลาด พระนคร

นิคมหาราชานุสรณ์

วันที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

สยามวิเชอร์จน์

๑ ประจวบฉะยามสยามขวัญ

นิราสนเรศร์ชเบศร์นรา

พระจุลจอมกระหม่อมประชา

สยามระเตร็จเสด็จสวรรคต ๑

๑ สยามถวิลพระม้านสยาม

พระเดชอคุณพระคุณอนันต์

ระทรงพระยศและทศธรรม

ผดุงประเทศวิเศษงาม ๑

๑ สมัยสมานฉะวารคดี

ละม้ายฉะเขตต์พระเกษสยาม

เสด็จวิจิตรดุสิตาราม

สยามขวัญก็อัญชู่ ๑

๑ ระลึกคุณาภิชาต

พระทรงสถิตวิศิษฏะศรี

ประคองประคับประคอง

สยามก็มั่นคงแดนอมร ฯ

๑ ขอมพระนตพระบทยงส์

ประดิษฐานสการนุสร

พระภูวนาถธิราชวร

พิเชษฐศักดิ์พระจักรพงศ ฯ

๑ ถวายภวันทะสรเสวัญ

ประดับประดาผลานิสงส์

สมานสมิทธิพิสทธิทรง

เสวยสรวรรคันรัตนตะเทอญ ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า นายแก้วมงคล

ในนามคณะหนังสือไทยเขมรวิว

มาสาธุสสรณ์

โก 'ติการ: สมรฐานำ

ก็ ทุร วุยวสาขินาม

โก วิเทศ: สุวิทยานำ

ก: ประ ปุริยวาทีนาม

๑ ผู้มูลสามารถแท้
เปลี่ยนเปลืองตลอดตน ฯ

รับธุระฤาแปล

๑ นรชนพริยภาพผู้
สีกท้อทางไกล ไฉนนา ฯ

กอบกิจทิศิรู้

๑ ผู้ใดความรู้มาก
จักรู้สึกแปลก ว้า

จากถิ่นไปทั่วหล้า
เหวน้อยฤามี ฯ

๑ ผู้พาที่เพราะพร้อง
ขัดแค้นเคืองคำ ฯ

ใครเล่าจักขุ่นข้อง

๑ ทำให้เกิดความนิยม
ใครพบสบเสน่ห์ถ้อย

ชมปราศรัยใช้น้อย

ทั่วผู้พึงสมาน มิตรนา ฯ

*What (is) an excessive burden for the powerful? what (is) distant
for the enterprizing? what (is) foreign for the educated? who (is) a
stranger for those who speak kindly?*

พระยาตรีสุนทรโวหาร

ผู้ซึ่งใช้นามปากกาว่า “หมื่นศรี”

ความดำเนิรของโลก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ พระราชปฎิบัติ เพื่อ ความไม่ประมาท ก็เป็น
เสด็จ ประชวรพระเนตร เป็น คอกระก ทางประเสริฐที่สุดอยู่แล้ว เราจึงควรพากัน
อเมริกา ข้างหนึ่ง คอ เซ็นน อาจข้าม ตั้งใจระลึกลง คุณพระรัตนตรัย และสิ่งซึ่ง
ถ้าปล่อยไว้ และข้างที่ประชวร เป็นใหญ่ เป็นประธานใน สากลโลก ขอให้
นั้นก็มีคืบคืบมา ถึงเวลาที่พระผ่าน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ปราศจาก

และยังรักษาเอาออกได้แล้ว ถ้าได้ทำเสียให้ พระโรคภัยอย่างสนิท และเสด็จกลับมาน่าน
เรียบร้อยก็ทรงหายเป็นปกติได้ และการทำ พิภพด้วยควมสว่างไสว อันประคองด้วย
เช่นนี้ เป็นแก่การที่กล้าเล็กน้อย เมื่อได้แพทย์ พระราชอริยญาณ ที่ใดที่ทรงสอคล้องเหตุการณ์
ผู้ชำนาญ ก็เป็นการที่ปราศจากอันตรายที่เกี่ยวข้อง ทั่วไปในมหาประเทศที่รุ่งเรืองแต่แล้ว

แต่เดิม เมื่อเริ่มประชวรพระเนตร ได้ทรง
กะไว้ว่า เมื่อเสร็จงานฉลองพระนคร ควรร้อย
๑๕๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว จะเสด็จ
ข้ามไปอเมริกา เพื่อให้ นายแพทย์ ผู้ชำนาญ
ท่านเป็นผู้รักษา แต่บัดนี้ พระโรคดังคราวที่
จะทำการรักษาได้ เพราะท้อแก่พอแล้ว เพื่อ
ความไม่ประมาท จึงจะรีบเสด็จไปให้ แพทย์
เชี่ยวชาญให้หายเป็นปกติเสียก่อน แล้วจะไ้
เสด็จกลับมากำหนดงานฉลองพระนครนั้น

เมื่อเราทั้งหลายได้ทราบความโดยละเอียด
ก็เป็นท่อนใจที่พระโรคจะหายเป็นปกติได้ การ
ที่กล้าก็เห็นเพียงการเล็กน้อยปราศจากอันตราย

“การ รม อยู่แต่ในบ้าน เป็น
เราเดิม การหลีกตา การหลีกแว่น
ตาอยู่ ความเขินอยู่ ของ ผู้อื่น เป็น การ
ลืมนตา ” นั้นเป็นความจริงที่ทน
กลอดถึงการบ้านเมือง ทุกวัน
คนที่พยายามจะตรัสรู้ด้วยตนเองทุกสิ่งทุกอย่าง
ก็มักแค้นใจกับคนเหล่านั้น นักปราชญ์ เจ้า
ปัญญาอย่างพระบรมศาสดาของเรา ท่านก็
ตรัสรู้ต่อจากที่โลกนี้อยู่แล้ว เพราะท่านได้
เสด็จไป ทรง ศึกษา อยู่ กับ คณะอาจารย์ ที่ขึ้นชื่อ
ทรงยอมพระองค์เป็นศิษย์เขามาก่อน สยาม

พ. ศ. ๒๔๗๓

ความดำเนียรของโลก

เพ่งคำเนิรตามแบบอารยธรรมใหม่ ยิ่งยอมตัว
เป็นศิษย์เขาได้เพียงไร ยิ่งฉลาดมากเพียงนั้น
ตรงกันข้าม ยิ่งถนัดควารู้คแล้วเพียงไร จะ
ยิ่งไม่มากลงไปเพียงนั้น

เพราะฉะนั้น การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวฯ เสด็จไปหาแพทย์ทออเมริกา แทนที่
จะทรงเรียกแพทย์วิเศษเข้ามาเมืองไทย หรือ
พระยาบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
องค์อัครรัฐมนตรี เสด็จพิทณพระอิริยาบถ
ในยุโรป หรือ พระเจ้าฟยาเฮอ กรมพระ
จันทบุรีนฤนาถ องค์อัครมนตรี อีกองค์หนึ่ง
ประจวบพระคช จะเสด็จไปหาแพทย์ผู้ชำนาญ
ในยุโรป แล้วเลยไปทอพระเนตร ยุโรป
สมัยนั้นด้วย หรือ พระเจ้าฟยาเฮอ กรมพระ
กำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จที่กระทรวง
พาณิชย์และคมนาคม เสด็จตรวจตลาดเข้า
และอื่น ๆ ในประเทศใกล้เคียง ภาคบูรพาภิ
เหล่านั้นล้วนเป็นการแลกเปลี่ยนบ้าน เป็นการ
แสวงหาความรู้ ความสว่าง เป็นอาการของ
ความฉลาด และ “ความทนอยู่” ทั้งสิ้น

ความทนแนบทุกทุกคน จะหาโอกาสไป
พิทณนอกกาย เพื่อดูความเป็นไป ณต่างประเทศ
บ้าง ถึงจะอ่านรายงานของเขา หรือฟังที่
ปรึกษาแนะนำ ก็ “เสียปากว่าไม่เท่าตาเห็น”

และถ้าไปราชการ จะเป็นการหมกเปลืองเงินใน
งบประมาณกระทรวงของตนมากเกินไปโดยใช้
เหตุ ก็ควรจะไปเที่ยวโดยรับเงินเดือนเต็ม
อย่างเจ้านายท่านเสด็จ เป็นส่วนพระองค์น้อย ๆ
ข้อยิ่งคืบ ที่อนุญาตให้ข้าราชการ หยอก พัก ได้
ยลละเคอน รวมเวลาที่เกียทยไว้ได้ ไม่เกิน
๘ เดือน สำหรบไปต่างประเทศก็มีอยู่ แม้ทาง
ราชการ ก็อาจ ยินดี ให้ ค่าเคียวทาง เสียด้วยซ้ำ
เพราะไปเพื่อประโยชน์ราชการ

จึงก็เลี้ยงนักท่องเที่ยวอเม-
นักท่อง ริกัน ที่เที่ยวทั่วโลกเป็นจำนวน
เที่ยว มาก ๆ ทุกปี ในฤดูที่แล้วมา
เร็วถ้าขึ้นใหญ่ ได้ พาพวกนั้น ผ่าน
มายัง กรุงเทพฯ ถึง ๖ ลำ มี
ใช้ว่าเขาจะมาเพื่อเที่ยวเล่นเป็นสุขสำราญอย่าง
เคียวกัทำไม พวกที่มานั้น เป็นผู้มั่งงานประจำ
เป็นหน้าที่สำคัญ ๆ ก็มาก งานค้าขายหรือ
งานเมืองก็จะเปลืองอะไรกัน ? เขามาเพื่อเยือก
เยือกตา เพื่อประโยชน์คือไปในงานของเขา
จริงอยู่ เขาก็ต้องเสียเงินมาก เขาคงมีงมี จึง
จะทำได้ แต่เขาเห็นค่าของการเยือกเยือกตา
เช่นนั้นด้วย เขาจึงแสวงหาโอกาส, หาเวลา,
แม้หาเงิน, เพื่อเที่ยวไปในประเทศต่าง ๆ

ไทยเชชม

ดล

เศรษฐกิจของเรา มีคน ทยอยมสละเงิน ออก
เที่ยวแลโลกเช่นนี้? แต่เราก็มีเศรษฐกิจ ไม่กี่คน
เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราเพียงว่า ให้ผู้พอ
จะไปเที่ยวได้ เช่น ชนพื้นนาบยก็เข็นต้น
ไถไคยเสกเงในเขียงอย่างอนคคเกานายของเร
ทำนไค้ทรงนำอยู่แล้ว

ส. ป. ร. อเมริกา เวลานั้น

ส. ป. ร. กำลังก้าวขึ้นหน้ายุโรป ใน ทาง
อเมริกา เศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์ ประ
เทคใหม่ขึ้นหน้าประเทศเก่าๆ ได้
ก็ด้วย "ลัทธิวิทยาศาสตร์" การศึกษา

ใน ส. ป. ร. อเมริกา จักแพร่หลาย เป็นเหตุ
ให้คนเคารพต่อ "ความคิดใหม่ New Ideas"
แทนที่ระงับเกลียดชังและชอบทำตามเคย ทั้ง
ผู้ขายยาขาย ไค้ไคยกระทำมา ยัน ส. ป. ร.
อเมริกา กำลังสำรวจสำมะโนครัว อีกครั้งหนึ่ง
กำหนดทำทั่วประเทศในวันอังคารที่ ๑ เมษายน
พ. ศ. ๒๔๗๓ เวลา ๑ นาฬิกาตรง. คนที่เกิด
ภายหลังเวลาที่กำหนด ไม่ต้องลงในทะเบียน
สำมะโนครัว ส่วนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อเวลา
นาฬิกาที่หนึ่ง เป็นต้องลงในทะเบียนทั้งสิ้น มีผู้
กว่า จำนวนพลเมือง ของ ส. ป. ร. อเมริกา
จะถึง ๑๒๓,๐๐๐,๐๐๐. ฉะเพาะเจ้าหน้าที่

ทำสำมะโนครัว คำนวณว่า ต้องใช้คน ถึง
๑๒๐,๐๐๐ คน

ควารู้สึกว่าถ้าสำมะโนครัวมากขึ้น บ้าน
เมืองก็เจริญขึ้น เป็นนิสัยเสียการตกต่ำมาแต่
โบราณกาล แต่ถึงสมัยโลกก้าวหน้าเช่น
บางประเทศก็รู้สึกว่า คนชนบทที่ไม่คงกับความ
ประสงค์ ถ้ามีมากเกินไป ก็จักว่าอยู่ในจำพวก
"หนี้สิน" ยิ่งกว่า "ทรัพย์สินมยติ" ของ
ประเทศนั้น ๆ.

ควรให้คนที่เกิดมาแล้ว ข้าพเจ้ายคนให้สม
กับพุทธภาษิตว่า "น สียา โลกวทุมนโน"
คืออย่าเป็นคนรกโลกด้วย

ชาวสหปาลรัฐอเมริกา
ความเปลี่ยนแปลง นั้น กระทำคนเปลี่ยนจาก
แปลงเนื่อง จากการ ภาวะเดิม ได้ อย่าง รวดเร็ว
เดิรทาง มีการชวยเดิรทางจากที่นั้น
ไปนั้นเป็นอาทิ ในครั้งก่อน
ชาวกรุง ไม่มี ความรู้ เรื่อง
ของชาวบ้านนอกเท่าไร และชาวบ้านนอกก็
หาทราบเรื่องของ ชาวกรุง นกไม่. เรื่อง
'บ้านใคร ใครอยู่ อยู่ใคร ใครนอน' จักว่า
ผ่านพ้นไปแล้ว ใน ส. ป. ร. อเมริกา และ

พ. ศ. ๒๔๗๓

ความค้ำเ็นิรของโลก

แม่แต่ในราชอาณาเขตสยาม ก็ถือว่า 'เริ่ม' อยู่ไ้แล้ว. ทางหลวงใน สหปาลีรัฐอเมริกา มีแล้วเกินกว่า ๓,๕๐๐,๐๐๐ ไมล์ และ ถ้าวรณถนนหนทางคามหมู่บ้านในเมืองเข้าด้วย ก็ยาวกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไมล์ ซึ่งพอแก่รถ-ยนต์ร จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ คัน ของประชา-ชนใช้วิ่งไ้ อย่างสบาย เฉลี่ยคน อเมริกา ๕ คน มี รถยนต์คันหนึ่ง ถนนหนทางที่ ทำไ้คนบ้านนอก เข้าเมืองไ้ ก็ทำให้คน ในเมือง ออกบ้านนอกไ้เช่นเดียวกัน. ด้วย เหตุนี้แหละ ความสัมพันธ์ หรือ ความแตกต่าง ระหว่างชาวเมือง กับ ชาวบ้านนอก ใน อเมริกา ก็ ตก อยู่ใน ชีต ที่ ผิด จาก ความรู้ สึก ใน เวลา ก่อน ๆ แล้ว.

แต่ผลของการสัมพันธ์ระหว่างชาวเมืองกับ ชาวบ้านนอก เนื่องจากการคมนาคมสะดวกนั้น ระกิดต่อชาวบ้านนอก หรือ ระร่ายต่อชาวเมือง หรือตรงกันข้าม อย่างหนึ่ง อย่างใด ย่อม เป็นอีก ญูเหตุหนึ่ง. อย่างไ้ก็ ปรเทศ ประเทศเยกแล้ว ปรเทศเมืองระหว่างชาวกรุง กับชาวบ้านนอก ก็จำต้องเยกด้วย เพราะ แสนยานภาพขั้ๆยุบ้นไม่มีปรเทศจนเสียแล้ว

เสื่อแสน- นิยมเปลี่ยน แสนยานภาพ ยานภาพ ก็พลอยถูกมันิยมเช่นนี้ด้วย เรื่องสัญญาจำกั้กำลังทัพเรือ ที่ทั้ง ๕ ชาตติงแรงประชุมกัน ที่ กรุงลอนดอน นั้นได้เซ็นสัญญา เวลา ประชุมปรึกษาเพื่อว่า จะให้ร้อมให้สัตยบันแก่ สัญญานั้น ในสถานานของอังกฤษ เอส-บิคต์ กับ เอสเซลโค ท่านแม่ทัพเรือผู้ขึ้น ชื่อใน สงครามโลก ทั้งคู่ ไ้แสดงคำคาน อย่างแข็งแรงว่า ถ้าเกิดสงครามคราวหน้า กำลังทัพเรืออังกฤษ เท่าที่ไ้มีไ้คามากสัญญา นั้นจะไม่เพียงพอเพื่อการรักษาคามปลอดภัยแห่ง จักรวรรคิเลย เรือรบยเสื่อ ซึ่งค้อมมี ๗๐ ลำ

แต่คดกลให้ มีไ้ไ้เพียง ๕๐ ลำนั้น จะไม่พอ รักษาทางสินค้ำในทะเลหลวงทั่วโลก ผู้ฟังในสถานันไ้คังใจฟัง โดยเคารพคดออก แค่นจนปลาบ แค้ถึงงั้น เมื่อถึงเวลาลงมติ เรื่องสัตยบัน ทั้ง ๒ สถา ถึงลงมติขังให้ สัตยบันแก่สัญญานั้น คามคติใหม่ที่เขา เกณที่คานคิเข้ากั้แทนเกณที่สงคราม ในการ คาริเรื่องการเมืองต่าง ๆ หรือณคามที่ทาน

ไทยเชษฐม

ตุล

อิศรมหาเสนาบดี แม็คคอแนลล์ อธิบายว่า เช่น
การ “เสียงเพื่อคานคิ”

ตัวไม่เห็นด้วยกับการเซ็นสัญญาคราวนี้ โดย
พิธิเรียกว่า “ฮาราคิ” คือ เขามีความกังวล

ใน ส. ป. ร. อเมริกา ก็เหมือนกัน แม้เสียง
โง่งมมากกว่า กลัวสภาสูงจะไม่ให้สัตยาบัน

ตนเองให้ให้ไหลและชีวิตออกจากร่าง
คุณเล็ก ไม่เรียกว่าเป็น คราวเสื่อม ของ

แต่ อเมริกา กลับ เป็น ผู้ตกลงให้ ก่อน อังกฤษ
ด้วยซ้ำ เพราะอิศรมหาเสนาบดี แม็คคอแนลล์

แสนยานุภาพ จะเรียกว่าอะไร ? และเมื่อโลก
เข้าสู่วัยเช่นนี้ เราจะไม่คงขยประมาดกระทรวง

มีไหวพริบมาก ไ้หรือให้ อเมริกา ตกลง
เสียก่อน จึงนำเรื่องขึ้นสู่สภาของตน. ญูญ

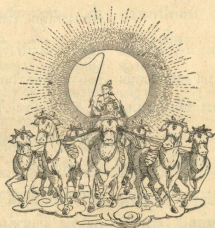
ทหาร มายวอกระทรวงพลเรือน — มีการศึกษา
เป็นต้น — ย่างหรือ ? ชาวหน้าหัวเราะเพราะ

นั้นการใหญ่มาก เมื่อผู้แทนประเทศกลับจาก
การประชุม ทลออนคอน ถึงแก่ คอ้งมี คำรวรคาม

มีชื่อ สยามไปคองเขากับกันว่า จะชื่อ เวรยท
ประเทศ คุณเหมือน เนเลอแลนค์ จะขาย ถ้า

เป็น องค์รัช เพื่อยองกันภัย แล้วในที่สุดก็
มีนายทหารเวรคนหนึ่งแสดงให้มหาชนทราบว่า

ใครไม่ให้หัวเราะ คนนั้นก็หัวเราะไม่เป็นเท่านั้น
เอง

หมดห่วงเพราะดิฉัน

โดย

“หิรัญไชยา”

~~~~~

บุคคลโดยมากลงความเห็นกันว่า “สัตรี”
ก็อยู่ในมนุषยเพศที่อ่อนแอ มีความแข็งแรง
สู้รบพุ่งไม่ได้ สำหรับข้อนี้ดิฉันไม่โต้แย้ง
แต่ยังมีบางท่าน ที่เหยียดสัตรี จนเกินไป ซึ่งถึง
กับเคยกล่าวว่า “ขึ้นชื่อว่าผู้หญิงแล้วดิฉันไม่
อยากคุย ดิฉันเกลียดที่สุด” แต่สำหรับดิฉัน
ก็เหมือนว่า ไม่น้อง คือคำพูด เหล่านั้น แท้ไฉนก็
ใครจะรักหรือจะเกลียดก็ช่างไม่แยแส จริงๆ
นะคะ ดิฉันมันสัสัยก่อนข้างยกขึ้น เพราะเคย
ผจญมาแล้วต่อความยากลำบาก และความ
ใกล้ต่ออันตราย ดิฉันเคยผจญมาแล้วซึ่งภัย
อันตรายอย่างนั้นยังไม่เคยผจญ และทั้งบางคน
ยังไม่เคยเห็น ด้วยซ้ำว่า น่าสยด สยอญ เพียงไร
ถ้าหากว่าสัสัยของดิฉันไม่เกิดเทียม หรือเท่ากันสัสัย
ของบุรุษก็กล้าหาญแล้ว ไหมเลยชีวิตจะ
ดำรงมาได้จนบัดนี้ ๒๕ ปีแล้ว วิญญาณ
คงจะต้อง สลัด จางว้าง อันน่ารัก ของดิฉัน ไปสู่
ปรโลก เสียแล้ว แต่เมื่อ อายุ พังอย่าง เจ้าเซตต์
๑๗ ปี ก่อนโน้นอย่างแน่นนอน ดิฉันจะเล่าให้

ท่านฟังว่า คน อย่างดิฉัน น่ารัก และน่า
สรรเสริญเพียงไร
ตั้งแต่ก่อนแต่ออก ดิฉันไม่เคยพบเห็น
กรุงเทพ ฯ เลย และทั้งไม่เคยคิดว่าจะเป็น
นครอันงดงาม และแวดล้อมไปด้วยความสุข
ทั้งร้อยแปดประการเช่นนี้เลย จะมองไปทาง
ไหนก็เห็นสรวบเห็นงามไปหมด แท้ ! ถ้า
เมื่อดิฉัน ยังเป็นสาวอยู่ และโต มาอยู่เช่นนั้นแล้ว
จะมีความสุขมิใช่น้อย ที่ไหนได้ โน่นแน่
—ชายข้าวยี่สิบเจ็ดขวบเราแรงกล้าบุรี โน่นแน่ เช่นที่
พำนักของดิฉัน เมื่อ ๘ ปีล่วงมาแล้ว ในย่าน
หลังเล็ก ๆ เราอยู่ด้วยกัน ๕ คน พ่อ, แม่, ลูก
ดิฉันมีพี่ชาย ๒ คน พี่เขาคว่าดิฉันมาก เขา
มีโอกาสได้ช่วยพ่อแม่ทำนา หาผลประโยชน์
เพื่อเลี้ยงครอบครัว ดิฉันเป็นหญิง และยังมี
ว่าเด็กมากอายุพังอย่างเจ้า ๑๗ ปีเท่านั้น ต้อง
อยู่เฝ้าบ้านวันยังค่ำ ทุก ๆ เวลาเช้า, เที่ยง
และเย็น ดิฉันต้องเตรียมรถเข็นของวีโลก
ไว้คอยท่า พ่อ, แม่, กับพี่ ซึ่งออกไปนอกบ้านมา

หิรัญไชยา

คิล

ด้วยความอิกโรยโหยหิว เข้าเขตต์ฤกษ์แก้ว-
เข้าในยามคิมหันต์กาล พระอาทิตย์ส่องแสง
อันแรงกล้า แผลงแสงสรรพสิ่งทั้งปวงบนพื้นพิภพ
ให้เห็นเกรียม ทั้งว่าระลอกเย็นเปลวไฟ บิคา
มารคาอันเป็นทวิภคเควพย แห้งกลิ่นคองทน
ทำงานฮายเหงือคางนา ทุกวัน ด้วยความมานะ
กลิ่นส่งสารบนอากาศ และเคยกล่าวคำ
อันชวนกับมารคาเสมอว่า

“แม่จ๋า แม่อย่าไปทำงานกับเขาเลย
แก่กร่อนนัก อยู่บ้านดีกว่าฉันจะไปกับเขา
เอง”

“ไม่โกซัลลิก แม่จะทำเช่นนั้นไม่ได้ แม่
จักไม่ยอมให้เจ้าใครความลำบากเป็นอันขาด”
ทุก ๆ ครั้งทีกลิ่นได้ขอร้อง ท่านเคยคอยเช่น
นั้นเสมอ กลิ่นรู้สึกน้อยใจเย็นขึ้นมาว่าทำไม
หนอ กลิ่นจึงไม่เกิดมาเป็นชายกับเขาบ้าง จะ
โกซัลลิกแทนคุณพ่อแม่ได้จนขาด นั้นเนนเวร-
กรรมอันใดสร้างไว้แต่ชาติก่อน จึงย่นกาล
ให้เกิดมาเป็นหญิง ไร้ซึ่งความแข็งแรงและ
ความเสมอหน้า ไร้ซึ่งศักดิ์บุญญาและความ
อิสสระ เห็นจะไม่มีโอกาสเสียแล้วที่จะทดแทน
คุณท่านใดเสียพียง ๒ จำใจจำอยู่กับเหย้า
เล่ากับเรือนตลอดมา

กลิ่นวนหงายอากาศปลอกลไปร้อง บนท้องฟ้า

เคียรทาสไปด้วยดวงดาวใหญ่ร้อยคุระชัย วัน
นั้นบนนขาขงชนอัน ๆ พระจันทร์ทรงชก
กำลังฉายแสงเด่นอยู่ ระหว่างหมู่ดาวทั้งหลาย
บนท้องฟ้าทอนหัวค่ำ กลิ่นกับพ้องเล่นและคุย
กันอยู่บนร้านไม้ ใต้หน้าบ้าน พระพายรำเพย
พัดมาคองกายเป็นระเรื่อสำราญใจ เราคุย
กันอยู่ราว ๒๐ นาฬิกา เพื่อยุติกลิ่นเหลือยไป
เห็นดวงตาคู่หนึ่ง โผล่ออกมา จากหมู่ต้นไม้อัน
มืดทึบข้างหน้า กลิ่นร้องกริขณด้วยความ
ตกใจ รู้สึกว่าทวิภคเควพย โผล่เข้าออกแซนพ
ไว้มัน แล้วและพุกไม่ออกอีกก็ออกไปด้วยความ
ตกตะลึง ทันใดนั้นพ้องสองก็วิ่งประคองกลิ่น
พัวงเข้าบ้านยกประตูล้นกาลทันที

“เสื่อมา!” เขาร้องตะโกน

“พอ! หยบนเร็ว!” พ้องสั่นเสียง
บิคาของกลิ่นกวดหน้าทันออกมาจากห้อง ใน
มือทั้ง ๒ ถือบน ๑ นก ถือบน ๑๖ นก มา ๒
กะชอก วิบสังให้พ้อง ๒ ทันที พลาจเขาก
สอดปากกระบอกยื่นออกไปตามช่องฝา เกรียม
พร้อมทะลวงญกับเขาเสื่อว้าย แท้งยังไม่สิ้นโก
คอบทให้มันเข้ามาใกล้เสียก่อน สักอึกใจ
ปรากฏว่าแสง เช่นเกลียวกับแสงกระเบื้อง ทาว
ส่องปรากฏมากระทยประตูล้นสว่างววย กลิ่น
แอมมองดูทางช่องฝา พยายามสังเกตุว่า จะเป็น

พ. ศ. ๒๔๗๓

หมดห้วงเพราะคติน

อะไรกันแน่ เกยวนความคึกคึกของเราได้
เปลี่ยนกันหมดแล้วทำไมใส่เสื้อกั๊ก แค
จะเป็นคนร้ายหรือ ใครแน่ สักครู่หนึ่งก็เห็น
เสื้อขึ้น กลายเป็น ตำรวจ ภูธร ๔ นาย ประจำ
แก่ตำรวจ ๆ กำลังมุ่งตรงมายังบ้านเราอย่าง
เงย ๆ พของคตินรีบชักมือออกจากช่องฝา
แล้วนำไปเก็บไว้ โดยเร็วพลัน ยิ่งความ
สะทก สะท้าน ที่ใด เห็นมาแล้ว ให้คงเป็น ปรกติ
คึกคึก

“เบ๊ยกประตูหน้อยจ้ะ ฉันเห็นตำรวจมา
ตรวจท้องที่” ได้ยินเสียงลอคเข้ามาในบ้าน
พร้อมก๊วยตยประตู

“ใคร !” ยิศาของคตินแกล้งสำคัญ
ออกไปยืนเชิงว่าไม่รู้ ไม่ชื้ออะไรเลย

“ตำรวจจ้ะ เบ๊ยกประตูหน้อยก็ต้องการพ
เจ้าของบ้าน”

“จ๊ะ ๆ ปรุ่เกยว ๆ” ยิศาของคติน
ตอบ อย่างละล้า ละลักแล้วรีบไปเบ๊ยก ประตู ออก
ภาพของบุรุษคนแรกที่โผล่หน้าเข้ามามายืนเป็น
นายร้อยตำรวจโท คนที่ ๒ เป็นนายสิบเอก
ดักไปก็เห็นพลตำรวจ ๒ นาย ในมือถือโคม
ฉายคนละดวง นายสิบ ก็พลตำรวจมียน

มันลึเคอร์ ชะนิคสันสะพายอยู่บนไหล่ขวาคนละ
กระบอก แต่สำหรับนายร้อยนั้นมียนเมาเซอร์
ต่อคามมาด้วยกระบอกหนึ่ง

“ลุงอยู่กันมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นบ้างไหม ?”

“ไม่มีเลยพะ ฉันอยู่มานานแล้วยังไม่
เคยมีเรื่องร้ายอะไรเกิดขึ้นเลย นอกจากจะมี
ลักเล็กลักน้อยบ้างเป็นบางครั้งว”

“นอกนั้น ลุง ไม่เคยได้ยิน เสียงชน เสียง
อะไรอย่างหรือ”

“ไม่เคยเลยพะ นอกจากจะได้ยินแค่
เสียงเสื้อขางขาคัน และขางควรวมกันเคียว
ผ่านมาข้างบ้านดังสวบ ๆ แค่นั้น ๆ จะมี
สักครั้ง”

“นั่นลุง ฉันจะเตือนอะไรให้สักอย่าง
เวลานั้นข่าวว่ามีโจร พวกหนึ่ง หนีจากที่นาที่มา
จากเพชรบุรี เกยวนมาถึงแถวอยู่แถบนี้
ระวังให้คินะ”

“พะ เป็นพระคุณอย่างยิ่ง”

“เท่านี้แหละที่ฉันจะบอกให้ ฉันลาละนะ
พุงุ่นบางทีฉันจะกลับมามีทางน้ออีก” เขาพ
แล้วก็ลุกขึ้นทำท่าจะออกจากบ้านไป แคกลย
เหลียวมามองทางคตินครั้ง ๑ คตินกำลัง

หิริญไชยา

ค ๑

นั้นแอยอยู่ข้างหลังมารคา ฟังเขาพูดกันและ
มองดูปากที่เขายืนหมยหมยเมื่อขณะพูดอย่าง
ทั้งใจ เมื่อเขามองมาทางคิณนั้นรู้สึกว้าไ

หยา และร้องขึ้นในใจว่า “ค้ายคาย? อีตา
นี่——” ก็พอดีเขาเห็นขลุ่ยก้าวออกจาก

ประตูบ้านไปอย่างองอาจสมตระกูล คิณเสีย
คายกะ เสียคายที่เขาชวนไปเสีย อยากรจะให้

เขามานั่งคุยให้พื้พื้กัน ๆ คิณชอบคำพูดของ

เขาทุก ๆ คำที่เปล่งออกมา คุยข้างเพราะเสีย
นักรไ คิณนั้นทั้งคืนคิดเล่นแต่เล่นร้ายต่าง ๆ

นา ๆ สว่างวันรุ่งขึ้นพ่อแม่และพี่ไม่ได้อไปนา

เช่นเคย เพราะได้ชวนเขาซึ่งเกี้ยวแล้วมา
เกี้ยวอย่างเร่ร่อนขโมยไม่มีเหลือในทันใดอีกเลย

เขาก็ค่อยเป็นสุขขึ้นเล็กน้อย กำลังเราพากัน

นอนแต่หัวค่ำ คนอื่นจะนึก อย่างไรก็ตาม

แต่สำหรับคิณนั้นอยู่กัแต่เรื่อง นายร้อยตำรวจ
เมื่อนานเท่าเกี้ยว กว่าทะเลบได้ก็ราว ๒๓

นาฬิกา คิณนั้นคิดพลบเป็นคายที่เกี้ยว มา

คืนเขาเมื่อใดขึ้นเสียงอะไรอย่างหนึ่งกระทบประ-

ตูนานภายนอกถึงโครมคราม พร้อมกับเสียง

การามซู่ซ่าทึบอย่างน่ากลัว

“เข็ญประตูเกี้ยวนี้ ไม่เข็ญกระฆ่าให้หมก!”

คิณ ไทหายวาย เข้าใจว่าโจรปล้น แน่นนอน

ลุกขึ้นข่งไปเข็ญมึง พ่อแม่และพี่ ค้ายคาย!

หยาไปไหนหมกก็ไม่รู้ จะทำอย่างไรก็ละ

เหลียวไปคูน ก็พลอยหยา ไปด้วย ทั้ง ๒ กระ

ยอก ที่ทางภายในห้องถูกร้อยอยู่เหยิง คิณ

เหลียวไปเห็น พรวี โค ฟัง อยู่ ข้างฝา เล่ม ห่ง

จึงหยิบ มา กำไว้ แน่นทำให้ จิตต์โกลาหลขึ้นเป็น

โหล ๆ พลงว่าฟังกับตนเองว่า “อย่างไรก็

ก็ เพื่อนเอ๋ยข้าจะไม่ยอมคายแต่คนเกี้ยวเป็น-

แนในคืนนี้” คิดแล้วก็ค่อย ๆ ย่องออกจาก

ห้อง เห็นแม่นั่งแอยอยู่ในซอกประตูด้วยความ

กลัว คิณจึงปลอญว่า “อย่ากลัวเลยแม่

มันทำอะไรเราไม่ได้หรอก” แม่แกล้งขมุก

ขอมือไม่ยอมให้คิณออกไปทำเกี้ยว คิณก็

ไม่ยอมเหมือนกัน จึงมือหลุกมาไต่กำว้อออก

ไปข้างนอก เห็นพี่ทั้งสองกับพ่อกำลังถก

คำเขามาวางเข็นกถ่าง แล้วพคนโตเข้าน

กำยงทวยอยู่ข้างหลังเอาขึ้นพาคคยก็อยู่ ข้าง

พ่อก็ยพคนรองไปยืนแอยเส้า พ่อถือดาพหวิ-

ปลาหกลยว คิณเห็นท่าไม่ก็จึงกลยเข้าห้อง

แอยอยู่หลังยาพระคู้ถยานหนึ่ง

“โครม!” เสียง ยานประคู้พัง ด้วย

พ. ศ. ๒๔๗๓

หมุดห่วงพระาคินัน

กำลังกระทั้ง ในทันใดนั้นเสียงบันทึกลงเปรี้ยง
ส่วนควนออกไป คนที่ ๑ สัมผัสฟากลงกับธรณี
ประทุ กระสุนบนทะลุไปถูกพวกมันอีกคนหนึ่ง
ทางข้างหลัง มันร้องขึ้นด้วยความเจ็บปวด
อย่างสาหัส

“อ้ายเสือ บิง!” คนหนึ่งในพวกมัน
ตะโกนขึ้น พอซาคำ เสียงบันทึกลงจากภายนอก
ก็ดังครืนขึ้นพร้อมกัน เพราะเหตุที่คิดลนหมอบ
ลงเสียก่อนแล้ว ไคยันเสียงกระสุนบนผ่านไป
ก็พุ่งพรวดไปหาเหยื่อ เกือบจะพร้อม ๆ กับเสียง
บันทึมนั้น พวกมันพากันหันเข้ามาในย่าน
ไม่ยอมเปิดโอกาสให้ฝ่ายเรายิงตอบโต้กันทั้ง
ที่ ด้วยความมืดมิดภายในย่านจึงทำให้ฝ่ายเรา
ได้เปรียบมาก การต่อสู้ ได้เริ่มไปอย่างกะลุ่ม
ยอน เกือบจะคิดนโลดลงขึ้นบนตึกเริ่มทำไว้แล้ว
อย่างเรียวร้อย ตัวก็หันสะท้านด้วยความประ-
หลาศต่อภัยอันตรายอยู่คั่นในไม่ช้า ทันใดนั้น
มีคนหนึ่งในพวกมัน กระโดดเข้ามาในห้องด้วย
ความชะล่าใจ มันมิได้เฉลียวคิดเลยว่าจะมี
คนแอบอยู่ภายในห้องอีก คิดนึกพรวดไคยัน
เงือกเงือกค้อยก็ พอมันผ่านไค้ระยะก็หัน
ลงไปอย่างสุดแรงเกิด พอมันเห็นแววมันก็ยก

คาฟในมือขึ้นรบแต่ไม่ทัน พรวดไค้ของคินัน
ไค้โถมลงไปอยู่ในไค้ระยะของมัน ก่อนแล้วตั้งคร้ง
เล่มกิ่ง ไม่ออก มันล้มลงซากใจกายคาคไค้โดย
ไม่ไค้ร่องเลยจนเกิดเจ็บว เหม็นคาวเลือดซึ่ง
ไหลลงบนพื้นห้อง คินันรู้สึกถึงเวียนเหลือ

กำลัง หามกิดมลงทั้งขึ้น คงไค้ยันแต่เสียง
แว่ว ๆ ว่า “อ้ายเสือล่า!” แล้วมีไค้ยัน
หรือรู้สึกตัวออกเลย

ในตอนที่เขาร่วงขึ้น เสียงก็เหวี่ยง-
แว่วมากระทบไค้ คินันค่อยล้มคาคขึ้นลงค่อย
แลเห็น พ่อแม่และพี่ นังอยู่ข้างหนึ่ง พวกโค
มีฉาพนทศระตามตัว ปรากรู เป็น รวร้อย และ
ฟักช้า พอพฉาพม่อช้าย เหลือวไปอีกข้าง
หนึ่ง ก็พชนายร้อยตำรวจโทหนุ่ม ผู้ที่มาเมื่อ
คั่นก่อน ผู้ที่คิดนโลดลง ถ้าคั่นนังมอย้อย่าง
นำคั่น ควนคินันมีกำลังวังชาคักคั่นคั่นคั่นแล้ว
นายร้อยตำรวจคั่นนังได้เล้าเหตุการณ์คั่นนังมา
แล้วให้พ้องอย่างแจ่มแจ้ง และพาไปคั่นนังโทษ
ทัชไค้ ยันนอกบ้าน มีตำรวจ ๓ นายเป็นผู้คุม
พวกมัน ๕ คนถูกมัด กุดญะ ก็คั่นนัง เป็นพรวน
เจ้าคั่นนังหัวหน้า ๆ คำนาคลว คินันเห็น
เข้าแล้วรู้สึกคาพว่าไม่อาจมองคั่นนังได้นาน

หิรัญไชยา

ดล

นับจากวาระนั้นมา นายร้อยตำรวจโท มักไป
 ครัวแถวบ้านกิดินบ่อยๆ และแวะเยี่ยมทุกครั้ง
 หลัง จาก วันเกิด เหตุ รว ๒ เดือน กิดินก็ไต่-
 แท่งงานกับนายร้อยตำรวจโท พากย์ พาญวงศ์
 ด้วยจิตศรัทธา และทั้ง พ่อแม่ ก็ยอมยกให้
 ด้วยความยินดี เธอได้สอนหนังสือไทยและ
 อังกฤษ ให้กิดินพออ่านออก แล้วจึงครมา-
 สอนที่อื่น ทุก ๆ เวลาเย็นวันละ ๒ ชั่วโมง.
 ๖ เดือนล่วงแล้ว กิดินก็รู้จักใช้วิชาที่
 ได้เรียนเพื่อประกอบประโยชน์ได้ดี เท่าเทียม

กับเพื่อนสตรีทั้งหลายซึ่งเคยผ่านการศึกษามา
 แล้วพอสมควร ใน พ. ศ. ๒๔๖๖ เธอได้ถูก
 ย้ายเข้ามารับราชการในกรุงเทพฯ และได้
 เลื่อนยศเป็น นายร้อยตำรวจเอก กิดินยินดี
 อย่างไม่มีอะไรจะเปรียบได้ เวลานั้น ยศกับ
 มารดา ของกิดินก็ได้เข้ามาอยู่ด้วยกัน ส่วน
 พี่ชายทั้ง ๒ คนก็ภรรยาไปแล้วทำมาหากินอยู่
 ณที่เดิม ทั้งเห็นต่อไป พ่อและแม่ ก็จะไม่ต้อง
 เป็นห่วงกิดินอีกต่อไป.

๑ การมีทรัพย์สิน กับปัญญา ใหนน่าอยาก
 งามปราศณูมา ปรีกษา รรยาเคียม

ความเห็นมาก มีทรัพย์สิน ขยี้เยี่ยม
 น้อยคนเยี่ยม ปรารถนา ปัญญาเคย ๆ

พระศรี นพรัตน์

การแสดงละคร อภินิหาร เป็นการสอน
คริสต์ประวัติมาก่อนเกิดกาฬมฤตยู (Black
Death) แล้วย่นจากเหนือของลันนา อัมเมอร์
(Ammer) เพียงไม่กี่ทราบดีกันไม่ ในยุคนั้น
ใน ค.ศ. ๑๖๓๓ กล่าวกันว่า มีสามในสี่
ในเมืองราว ๖๐๐ ครั้งหนึ่งช่วย พวกที่
เหลือก็เข้าโบสถ์ สวดมนต์ร่ำวณนา ขอให้โรค
ร้ายนั้นผ่านพ้นไปเสีย และเพื่อเป็นการขอบคุณ
พระเจ้า จึง ปรากฏว่า ท่านว่า ระแสดงละคร ตอน
พระคริสต์ ทิ้งทรมาน และ ตอน พระคริสต์ กับ
สังฆาร ทก ๆ สืบไปตลอดไป. ครั้งแรกได้

พ.ศ. ๒๔๗๓

ตุล

แสดงใน ปี ค.ศ. ๑๖๓๔ ต่อมาถึง ปี ค.ศ. ๑๖๔๐ เกิดกบฏให้เขียนแสดง ให้เขียนลงท้ายสลับสับเพื่อจำง่าย และแค่นั้นมา ชาวไอเซร์มเมอร์เกา ไม่เสียสัจย์ปฏิญาณเลย เว้นแต่เขากระยะไป ๒ ครั้ง โดยความจำเข้านเองจาก สงคราม ระหว่าง ฝรั่งเศส กับ ปรัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ และ เลื่อนการแสดง ประจำ ค.ศ. ๑๘๗๐ (บันทึกแห่งการสงคราม) ไปเขียน ปี ค.ศ. ๑๘๗๒ เท่านั้น

การแสดงละครคริสต์ประวัตินี้ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวายเป็นธรรมดา แต่ส่วนภาพและคำเจรจา คง อยู่ในสภาพ พระคัมภีร์เป็นส่วนมาก มีเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยทุกกระเสียด. โรคุสเคเคเร, ครูประจำค่ายลเป็นผู้เขียน ทำนอง บทกวีใน คริสต์ศตวรรษ ที่สิบแปด ยากหลวง แห่ง เอคคิล เขียนขึ้นใหม่ อีกสองครั้ง ก่อนปี ค.ศ. ๑๕๐๐ ในเวลาปัจจุบัน ถึงการระงับใน ส่วน ภาพแสดง เป็นข้อใหญ่ มีการแสดงภาพตามภาพที่ช่างวาดสำคัญอาทิ คือ รูเบนส์ ราฟาเอล มิเชลโล และผู้อื่นไว้. ผู้แสดงไม่ใช้สัจสนาปากท่าแก้มเลย ซึ่งผมก็ห้ามใช้อย่างเด็ดขาด แสงสว่างใช้แสงทวัน แต่ส่วนเครื่องแต่งตัววิจิตรบรรจงมาก ส่วนแต่ทำขึ้นเองในเมือง

ไอเซร์มเมอร์เกา นั้น.

ก่อนแสดงในโยสต์ ในวันอาทิตย์แรก ของเดือน พฤษภาคม ไม่เท่าไร จำนวนคนที่เข้าไปดูในเมืองนั้นเพื่อดูกลิ่นหาลมเสียแล้ว คือนั้นไป เลื่อนการแสดง ออกไปแสดงในลานของอาราม แล้วจึงยกไปแสดงยังที่แสดงกลางแจ้งระหว่างหุบเขา แอลป์ ของ ยาวาเรีย ที่แสดง ระหว่างหุบเขา จุนคโค ได้ ๕๐๐๐ คน เวทีที่แสดงใหญ่ราวกับเวทีของโรงละครโอเปร่า ในกรุงปารีส ในจำนวนผู้แสดง พวกคนครึ่งและพวกครึ่งเพลง ๑๐๐ คน ๕๐๐ คน ขึ้นอยู่บนเวทีในเวลา เกือบ กันใด. หลังคากระชก ที่สร้างใหม่ไม่ทำให้เสีย แสงสว่าง และช่วยทำหน้าที่ ของกันฝนไม่เปียก ตัวละคร ด้วยละครเริ่มแสดง เวลา ๘ นาฬิกา ถึงเวลาเที่ยงวันหยุด พัก ๒ ชั่วโมง แล้วเริ่ม แสดง อีก ๔ ชั่วโมง กำหนดไว้ว่าแสดงสัปดาห์ละครหนึ่งครั้ง หรือสองครั้ง ให้คนดูได้ ๓๓ พวกตามโปรแกรมดังนี้

การแสดงละครคริสต์ประวัติ

ประจำคริสต์ศก ๑๕๓๐

ที่ ๖ พฤษภาคม — ซัมเมอร์เครือง

๘ พฤษภาคม — ซัมเมอร์ใหญ่ ครั้งสุดท้าย

พ. ศ. ๒๔๗๓

ละครคริสต์ประวัตินี้

การแสดงจริง

พฤษภาคม. วันอาทิตย์ที่ ๑๑, ๑๘, ๒๕.
มิถุนายน. วันอาทิตย์ที่ ๑, ๘, ๑๕, ๒๒
๒๕. (วันที่ ๕ เป็น วันจันทร์)

กรกฎาคม. วันพุธ และ วันอาทิตย์ที่ ๒,
๖, ๘, ๑๓, ๑๖, ๒๐, ๒๗, ๓๐.

สิงหาคม. วันพุธ วันอาทิตย์ และ วันศุกร์
ที่ ๓, ๖, ๘, ๑๐, ๑๓, ๑๖, ๒๔, ๒๗, ๓๑.

กันยายน. วันอาทิตย์ และ วันพุธ สองวัน
ที่ ๓, ๗, ๑๐, ๑๔, ๒๑, ๒๕,

การเตรียมแสดงละครคริสต์ประวัตินี้ เริ่ม
ล่วงหน้า ๖ เดือน ในจำนวนพลเมือง ๒๔๐๐ คน
ของ โอเบรัมเมอร์เกาน์ นั้น เกือบทุกคน มีส่วน
เกี่ยวข้องด้วย ด้วยเหตุที่การแสดงละครสืบ
มาหลายชั้นหลายชั่วอายุคน พวกชาวเมือง
จึงชำนาญในการแสดง การตกแต่ง การ
จัดเครื่องแต่งตัว และการดนตรี เวลาไม่
เพียงพอแก่การฝึกซ้อม และการแสดง พวก
ชาวเมืองที่เข้ามาหาเงินกันเป็นปกติ แต่ทุก
คนเป็นละครสมัครเล่นทั้งนั้น ซึ่งเป็นโรงเรียน
นาฏยศาสตร์อย่างดี. พอจนสิ้นปี ทีมเลข
ท้ายเป็น ๕ ก็มีกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งประ
กอบด้วย นักรบวิทยาลัย, ยากหลวง และผู้อื่น
ชุมนุมกันออกเสียงเลือกตัวละคร. ผู้ที่มี

วรยาสุภาพ เรียบร้อย ไม่เคยปรากฏ ความ
เสียหายจึงมีส่วนได้รับเลือก และทุกตัวมี
สำรองไว้คนหนึ่ง

เกียรตินิยมสุดที่เมืองนั้นจะให้ ได้ก็คือ การ
เลือกทั้งเป็นตัว คริสตัส (หรือ พระคริสต)
อันคน ดัง (Anton Lang) ได้รับเลือกเป็น
ตัวพระคริสต มาสามสมัยแล้ว และคราวนี้ ลูกฟ
ลูกน้องของนางฮัน อาลิว ดัง ได้รับเกียรติแทน
โดยปกติอาชีพของนางเป็นช่างหม้อ ตัวแมรี
(ชื่อนี้ ของ เยซู) ไคแก่ แอนนิ รุคส อายุ
๒๓ ปี สวย และมีเสียงดี นางสาวรุคส มี
อาชีพเป็นคนพิมพ์ดีด คู่แข่งกัน กับ รุคส คือ
นางสาว หันซี ไพรซิงเกอร์ ละครผู้สามารถ
ผู้หนึ่ง ซึ่ง หวังว่า จะเป็น ตัวละคร อาชีพได้
วันหนึ่ง ไพรซิงเกอร์ ได้รับเลือกให้เป็นตัว

แมรี มอลลิน. ชานส์ ดัง ช่างสลักหินเป็นตัว
เสนก บอห์น พิเศษ เบนคส เป็นตัว เสนก
บเคอ. ชานส์ เมयर อาชีพ เป็น รองนครบาล
เป็นตัว เซโร. นอกนั้นก็ตัว สาวกและอื่น ๆ
อีกมาก. ผู้ไม่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมตัว

ละคร ก็หัดกันทรี หักของ ตกเครื่องแต่งตัว
ช่วยเหลือในหน้าที่อื่น ๆ ของการแสดง และ
กวากยานุเร็น เตรียมไว้คนรับผู้สมัครไปค.
ไม่ใช่งาน ง่ายเลยในการ ที่ บ้านเล็กเมือง

พ. ศ.

คูลิ

น้อยเช่นนั้นจะรักกันนอนทอญกันไว้มิรับรองจำนวน
ผู้ที่จะไปก็ ซึ่งมากกว่าพลเมือง กว่า ๒ เท่า
ชาวสยามหลายครั้งหรือสองครั้ง ในระหว่างเวลา
ห้าเดือนนั้น ทูกบ้านต้องเตรียมรักษาไว้มิรับรอง
แขกซึ่งต้องเสียค่า อยู่กันตามสมัครใจ ใคร
เคาะระหัด ก็ได้พักอาศัย อยู่ในบ้านของ ยะเคอ
ยอฮุน แมรี หรือ พระศรีสุท. ตามประเพณี
ของชาว ขาวาเรีย ภาย นอกบ้านโบราณ มี
ภาพเขียน เรื่องศาสนา ส่วนภายในบ้าน ถึง
แม้จะไม่มีของอะไรประดับประดา ก็แน่ใจว่า
แขกที่ไป ไปอาศัยนั้น จะได้รับการรับรองอย่าง
ดี จะได้นอนเตียงอันสะอาด และ ได้ลิ้มรส
อาหารอันโอชะ. เหล่านี้ คิดราคา เป็นเงิน
สำหรับ การอยู่ สองคืน อาหารค่ำ สองมื้อ
อาหารเช้าสองมื้อ อาหารกลางวันมื้อหนึ่ง
เพียง ระหว่างแปด ถึง สิบสอง ดอลลาร์ เท่านั้น
(ราว ๑๖ - ๒๔ บาท)

เจ้าของบ้านเท่านั้น เป็นผู้ขาย อนุญาตบัตร
โดยสาร เพราะเกี่ยวข้องพันกันกับการ รับรอง
ให้อาศัย. ราคาอนุญาตบัตร มีตั้งแต่สอง
เหรียญครึ่ง ถึง ห้าเหรียญดอลลาร์ อาศัย

ความรักกัน รักใคร่ มาแต่เด็กคำบรรพ จึงไม่
การ ผูกขาด เรื่องรักที่ รับรองแขกใน เมืองนั้น.
รายได้ ของ การ แสวง ละคร แบ่ง เป็น ๔ ส่วน
ให้ช่างฮาราม ๑ ส่วน, ให้ตัวละคร ๑ ส่วน,
ค่าใช้จ่ายเย็บเคล็ดในการละคร ๑ ส่วน, และ
สำหรับที่พักพักรับรองแขกผู้ดู ๑ ส่วน

เอเยนส์ การ เจริญทาง ก็ จัด ทาง สะดวกไว้
สำหรับผู้ประสงค์ไปยัง โอเบรัมเมรูกา ฉะ
เพาะนี้ การ เจริญทางไปด้วย อาภาศยาน ก็จะมี
แต่ด้วย เหตุที่ ภูเขา แอลป์ส เกาะ ไม่มีที่
อาภาศยานจะลงได้ ในเมือง ขวัญ หลุด ชันสา
จึงจะรักอาภาศยาน ผู้ประสงค์ไป ทางอากาศ
ต่อจากท่าเรือเยรมเน และ ซัมเมอร์ทง คงไปส่ง
ที่จังหวัด มิวนิค แล้วขึ้นรถยนต์ ต่อไป ยัง
โอเบรัมเมรูกา ถ้าผู้ โดยสารจะทำเรื่องทั้ง ๒
นั้นก่อนเที่ยง ก็อาจไปถึงที่หมายได้ภายในเวลา
วันเดียวกัน.

ถนน สำหรับ รถยนต์มีไปได้ถึง โอเบรัม
เมรูกา จาก ประเทศ อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์
เยอรมัน และ ฮอลแลนด์ ผู้เดินทางด้วยรถยนต์
ก็จะได้เห็นทัศนียภาพอันงามตลอดทาง.

พ. ศ.

(เก็บความจาก Review of Reviews May 1930)

กัญชา พาไป

เรื่องที่ ๒

โดย ส. โพธิ์ศิริ

ภายหลังที่หาไป ๑ ปีเต็ม ทิศทุย ได้
มาหาข้าพเจ้าถึงที่งานในเวลาเย็นวันเสาร์ ขณะ
ที่ข้าพเจ้า กำลังนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ คอยอาหาร
อยู่ในห้องรับแขก. ทิศทุย ไม่เปลี่ยนสภาพ

ผิดแปลกไปกว่าที่เคยเมื่อก่อนยก่อน คือ ทยอยนำ
นั้นยังคงซุ่ม ๆ มองอะไร ๆ แล้วก็นั่งกระอมยิ้ม
แต่การแต่งตัวคราวนี้ผิดกับคราวก่อน คือ นั่ง
กางเกงแพรดำ (แทนกางเกงขาสั้น) ใส่เสื้อ
(เพิ่มเติม) กุญเชงแพรดำเหมือนกัน ทำให้
นึกว่าวางใจได้ การมา คราวนี้ คงเพียง แค่
มาเยี่ยม จะไม่เลยไปถึง มาขอ เงินแน่.

พอเล่าเข้ามาในห้องใกล้ข้าพเจ้า ทิศทุย นั่ง
ลงกับมือไหว้และพูดเบา ๆ ความนี้สงสัยว่า:-

“เฮอะ ! ผมนึกว่าจะไม่พบกระคุณเสียแล้ว
— สบาย — — —”

ข้าพเจ้า ยกหนังสือวางบนโต๊ะ.

“นั่ง ทนน — นน เกาฮอน — — ฮ้าว ๆ
ทพนเขอน ” พุดพลาจ ข้าพเจ้า ชี เกาฮอ

แกนน. และเมื่อแกนนั่งลงแล้ว ก็ถาม:-

“อ่านหนังสือ — อะไรครับ ?”

“ไทยเขมร รวมข่าว ” ข้าพเจ้า คอย

“ก็ใจมาเขมร หายหน้าไปนาน สบายอยู่
นอกหรือ ?”

ทิศทุย นั่งไปสักครู่หนึ่งแล้วพูดว่า “ครับ
ผมสบาย แต่ถูก ทิศทุย กับ พ่อทอลาก คัวไป
หัวเมืองเสีย — พัง กลับมาได้ สักเดือน — — ย

เคี้ยว — จากคุณคุดสมบุดรชน ”

ข้าพเจ้า. “อ้อ ”

ทิศทุย “ครับ — แล้ว — แล้วคิด ถึงคุณ
จึงมา — — —” ถึงทรงนี้แก่หุยมของครูอัย ๆ

แล้วกลืนน้ำลาย ข้าพเจ้า พอรู้ คือ แกอยู่ข้าง
จึงส่งกระยะขุทวิให้ ทิศทุย ไปจากสุขุมวนหนึ่ง

พร้อมกันพมพาเบา ๆ และ กระหายคอสอง —
สามครั้ง จึงเริ่มพุดขึ้นเสียงว่าเกมนิกหน้อย

“แหม ! อีคววนโชคส่งพิถกละครับ ”

“อ้อ ! โชคก็. คงรวบ — ไปรี ”

“ไม่ใช่วัยไป. โชคส่งให้รอคมาไว้

ไม่มัน พัก ก้อซบของแซ็ก ” — คอยหนัก ๆ

ส. โพธิ์ คิริ

ตุล

“เกกเรื่องอะไรขึ้นอีกหรือ?”

ทิกทัก มองหน้าข้าพเจ้าอย่างไม่เชื่อ แล้ว
ยม ขยิบแก้มเข้ามาจนคนตื้น

“เฮ — ทำไมหนะสิไม่ลงเรื่องอื่นๆ ฝ
นักว่าคุณคงทราบจากหนังสือพิมพ์แล้ว”

ข้าพเจ้า “อ้อ ๆ ออกอะไรใหญ่โต. — เรื่อง
ของพ่อทักนั้นหรือ?”

ทิกทัก “ครัย! แหม — สนั่น กี่ สนั่น
ถ้าไม่ใช่ผม อย่างน้อย ๓ เดือน หรือไม่กี่ช
เลย” แลสงว่าผมใจ “แค่ไซ้ก็แท้จริง
กลั้วมา — เห็นคุณได้อีก”

“เย็นกั๊ว ทักอื่นทราบมาได้ — และ
ประสพไซ้ก็ ทัก คงมีเรื่องน่าฟังมากนะ ฉัน
อยากขอฟังบ้าง —” ข้าพเจ้า อารมณ์

“ผมตั้งใจ จะเล่าให้คุณ ฟังอยู่ — เรื่องมัน
น่าทึ่งเนน” พุกพลา ทักทัก เอนตัวฟังพระนัก
เกา “ตั้งแต่ผมมาเยี่ยมคุณท่านแล้ว ทักทัก
กั๊ว พ่อทักสิ เขาเข้ามาซักชวนผมไปอยู่กระ
เขาที่ข้างทองในเมืองเกาะหลักกันเองแหละครัย.
ท่าน ทักทัก เขามาคว้ายอยู่ฝั่งหนึ่งรวมทั้งของ
พ่อทักด้วยมี ๕๐ กว่าตัว เขาก็ยกออกไป
เรือนเล็ก ๆ อยู่ใกล้กับทุ่งนา กำนันหนุ่ย ชาว
นาบ้านนั้นเขาใช้ควาย ‘เหยียบย’ นา แล้ว
ปลูกเข้าไม้ใช้ไถอย่างบ้านเรา กันนั้นควาย

ฝูงทั้ง ๕๐ ตัวอย่างของทักทักเลยจึงรับจ้าง ‘ย่ำ’
นา ไคร้ราคาดี เช้าหนึ่ง อย่าง กันเอง ลก
หย่อนแล้วต้องห้ายาขึ้นไป ซ้ำเข้าควาย
ต้องรับเลี้ยงควายทั้งฝูงในวันนั้นด้วย ตอนเย็น
เพียงแค่ว่ามัน ครวญมัน จำนวนควายที่หน้าคอก
ซึ่งเขาพาออกมาให้เท่านั้น เราอยู่ข้างกลางวัน
จึงรับจ้างลากพ่นส่งทางรถไฟโดยใช้แรงควาย
ลากเลื่อนบรรทุกพ่น อ้อ — ครวญเกอย
รวบ — — —!

“เราอยู่กันที่นั่นมาจนปลายปี ถึงหน้า
ลากเขาพาออกมาเข้านา เราทำล้อเลื่อนเปลี่ยน
จากที่ใช้ลากพ่น มาลากเข้า หากิน ค่อย
เหลือเกิน แต่พอขึ้นหน้ารถครวญควายของ
เราสิก็จะอึดคักหม้าน้ำ หนัก ๆ เข้าเลยต้อง
ลาจากที่นั่น ยกออกไปหาที่อยู่ใหม่ เกิด
จากข้างทองเค็มวัน เพราะต้องให้ควายกินหญ้า
ไปฟาง เติร์ไปฟาง ตกเย็นหรือจะว่าวันมื
ก็เคยว่ ก็ไ้ เราก็พีย กุ้งนา กุ้งขาว มี คอก
ควายเก่ากับกระต๊อบร้างอยู่กันนั้น เราเลย ยัก
เอาเงินที่พก ที่นั่นเองครัยเขียนเทเกกเรื่องใหญ่
โต — — —!” แถหุยก

“— แต่คงไม่ดัง กั๊วเห็นก่อนไม่ เห็นจะเช
กั๊วทันแล้วมากอดนะ — ฉันคิด” ข้าพเจ้ากระเซ้า
ทักทัก โบทมิอ “อ้อ ๆ — เรื่องนั้นนะเกย

พ. ศ. ๒๔๗๓

กัญชาพาไป

เสียทีเด็กคุณ—ควรวนผมยกแล้วว่า โชคดี”

ข้าพเจ้า— “โชคดี—เอว้าไป—”

“ว่านั่นแหละ — — — แต่ — — —” ทักขิม

“ว่าแล้ว— คุณอย่าลืมคนเขียนไปลงหนังสือ-

พิมพ์อย่างคราวก่อนก็แล้วกัน ถึงจะลงก็—”

“— — — เอะน่า.” ข้าพเจ้า ขก “ฉัน

เขียนก็ประพจน์ เมื่อไหร่เล่า จะได้ เอาเรื่องของ

ทัก ไปร้อยกรองลงหนังสือพิมพ์ไว้.”

“เหอ ๆ คุณละสามะคนนักเขียน เอา

เรื่องของผมไปเขียน—แล้ว—แล้วได้สอยเสียบ

— ทักมั่ง นั้นแน่เขาอ่านให้ผมฟัง”

“อ้อ! ผิดไปละใครเขาเขียนกะมั่งนะ”

ลองล้อแก้

“ไม่ช่วย—” ทักขิม ยานทางพุกหนัก-

แน่น “คุณนั่นแหละ—ได้ทั้งชื่อทั้งนามกระก

เขียน—เขียนคนเขียน”

“โล่วอย่างไรวะ?”

“ส. โพธิ์ศรี—คุณชื่อสั้น นามกระก

โพธิ์ศรี—ใช่มา! ส. ว่า สั้น วยเสียละ

คุณ” ทักขิม พุกยกหัวเราะอย่างพุ่ม

“เอ!—เอ!!” ข้าพเจ้าทำคณ “—แต่

เขาละะ ถ้าฉันเป็นคนเขียนจริง แล้วพอก

จะโกรธฉันก็ยวี่—หือ!”

ทักหัวเราะ และโค้งลงตัวก็ทำทาง ประก

ให้เห็นว่าคำพุก ของแกนั้น มีความหวัง อยู่มา

“ผมจะโกรธคุณทำไม. ก็เสียข้าที่ผมจะไ

เรื่องนามกว้างขวางขึ้นอีกว่า— — —”

“— — — นักกัญชา ผู้ส่งเทศซี— เอา

ไหม?” ข้าพเจ้าก็คอกแล้วก็หัวเราะขันพร้อม

กัน ข้าพเจ้านำขึ้นก่อน “เอละะ เล่าค

เอละะ—ถึง—ง่า”

“ท้ายนั้นเขาเรียก อ่าเอละะบางสะพาน”

ทักขิม ว่า “ถึงกัน—ผมก็ทักขิม เอาของ

ไปไว้ ทักขิมก็ให้ พอกทัก จักแห่งพุก แล้ว

ซ่อมแซมคอกและได้ควายเข้าข้างเสวี่ พ

กลถึง ข้างขึ้น ขนกะคอก ก็ เห็น เข้าสู่ก ทักไ

โยไม่ยั้งกะละมะพร้าวข้าง พอกทัก จักเรียบร้อย

วางร้อย ๆ ด้วยน้ำพริกและ ผักกม ส่งโอโหมง

อกหน่อยเพราะหาอะไรไม่ทัน ตอนเย็นตาม

ทางที่ผ่าน บ้านก้านั้น—ขุนนางสะพาน ทักขิม

แะเขาไปถามชื่อไ้ เขาก็ไม่ขาย เราจึง

ชวนกันเกาะน้ำพริก ผมนะ! ถึงบางคว

หลย คากัน ในใจนึกเอวว่า นั่นแหละ

แกงไก่ ๆ” ถึงอย่างนั้นก็ยังขยับไ้ การ

กินเสร็จแล้ว ผมก็—ก็—หัน กัญชา—”

“เอื้อเฮอ! ไอ้กัญชา น่ะ ขากไม่ไ้เลย

เทยวหนา” ข้าพเจ้าลองซ่อม “ผมยอม

ทั้งเมียถ้า—มี—แต่ กัญชาไม่ทั้งแน ๆ และ

ส. โพธิ์ศิริ

คส
1

เป็นอันขาด” ทักพูดอย่างจริงจัง — แล้ว แล้ว”

ต่อไปด้วยเสียงเดิม — —

“— ว่าเข้าไป ๗ ยี่ง (โหมทูลสู้รบ
แล้ว) พอสบาย พวกเราสองคนนั้นล้าง
กันเข้บไตคนละยี่ง คุยกันสนุก ที่สนุกเลย
ถัดถึงเรื่องกิน !

“พอท้อ เกริ่นหน้าฉากขึ้นว่า “ไม่ไ้กิน
เข้ามันแกงไ้มานาน ออกน้อกชากกิน” ตอน
นั้นเอง นัยน้าคาของผมน้ที่ซึก ปรี๊ด ๆ นั้นล้มน้ช้นไ้
กะแอมและกลืนน้ำลายก้งเชือก (ที่จริงเขาว่
คนเมากัญชาจึก ๆ นั้นน้ำลายไม่มี แค่อย่่างไร
ไม่ว่าข้ผู้เข้เข้นไม่เคยลอง) ว่ากันทำไมมี
เอย่ดถึงเรองกินละ คอถุกญ่ชาอย่่างผมน้ด้วย ก็
แล้วเท่านั้นเดอะ — ผมน้เงน้กพิทกน้ง ด้วยความ
อชากกินถึงซึกสง ในที่สุกผมน้เงน้กพิทกน้ง
ไ้ว่า:—

“น้ ! ชาทหลย ! เข้ส่วเข้เห็นยวของ
เราเหล่ออยู่หรือ ?”

ทักหลย หายเข้ไป ประเคี่ยวหน้ง ส้งเลียง
ออกมาก่อนคว่ว่า “ม้พิทก”

“ไ้การ ! หุงเข้มันกินเดอะวะ” ผมน้เงน้
“ซ้จะไปหาไ้มาแกง” แล้วผมน้เงน้

“มะพร้าว ก็หมก —” ทักหลย บ่น
“เครื่องแกง ก็ไม่มี ะหุง ะแกง อะไร ก็กิน

“เดอะ ๆ ซ้เอง — ท่อไป กับ ซ้ หน้อย
เอ็งซ้นคนมะพร้าวไ้ มีไ้”

พอท้อ แกกกระหายอยู่ ร้บคอบ “ไ้—
ไปซ้—แต่เอ ! ก็มากแล้วน้า ทัก—เขาจะ
มีหลยกับหมกแล้วริอ”

“หลยก็ซ้อ ยายม้คชีวะ” ผมน้เงน้ แล้ว
เราก้จึกให้ ทักหลย ทักไ้ไว้คอบ พอท้อ กับ
ผมน้เงน้ไปจนท่บร้คากพงเข้คนละผ่นออกเคิร

“พ่น พ่นน้า หน้อย ถัดถึงเขตค้ ย่น ชุนยง
สะพานถ่านนั้น เป็นเวลาค้กคระเนวาวร่วม ๒ ยาม
เคื่อนซ้างซ้นอ้อน ๆ ลอยอยู่เห็นอชกมะพร้าว
ไซแสง คิร้งเลียว ลอกลงมา พอทำไ้ เห็น ทาง
เข้ย่นชุนยงสะพานเพียงรง ๆ ผมน้เงน้พอท้อ
เคิรย่องกรียเข้ไป ถัดถึง ซายค้า เรือน
ซ้เงน้เวลาน้เงน้ยงสังกิ เขาหลยกับแล้ว ผมน้เงน้
พอท้อ เข้มากระซิบท้ห้ เลียงของผมน้เงน้
น้กหน้อย “เอ็งไปซ้นมะพร้าว เลือกท้แก่
จึก ๆ อ้หมเอาจลงมาอย่าโยน”

“จ้” พอท้อกระซิบ คอบล้น ๆ แล้ว ก็
แยกจากกันไปง้ยบ ๆ

“ผมน้เงน้กลานล้ชาเวียนหาคอกไ้ไ้ช่นาน
จ้งพบ เควระท้ค้หน้กหน้า ท้เข้ซ้ค้ แคประค
ไมไ้ไ้กญ่แ ผมน้เงน้ประคองอย่่างเข้ท้สุก

ส. โพธิ์ศิริ

กุล

เรือนสัก ๓ วา เสียง ตากำนัน คว่ำไม้มา
กระหน่ำ เกาะระสัญญาจยโจรเสียงเบิ่ง ๆ เข้า
กยเสียงนางเมียบร้อง “คาโมยโวย—อะโมย”
เข้ากันสนิท สมัยังคงวัง—วัง กวรวังของผ
อย่างไม่นั่นน่ว่าจะทำให้ หลง เข้าไปหลังบ้าน มี
ทอ้งคลัก ๆ กันไว้ โดยรอบวังเลาะ รอบ ๆ คุ
ลักพักหนึ่ง ———— “ใครม! ฮ้า—”

ทักทย หยคแสดงว่าเสียใจตกแขนเสื้อ
ให้ข้าพเจ้า คแผลเย็น — เย็นทางยาว ๆ หลาย
แผล — — — “นี่คุณ — — —”

“ลูกอะไรเข้าล่ะ—ฮือ—หลายแผลเทียว”
ข้าพเจ้าถาม

“หนามระกำชักรับ—” แกตอบ “ทีนั้น
โครมเข้าไปพอรู้ว่าหนาม—ผมถอยหลัง เสียง
ทางบ้านกำนันอะอะละมีแสงคบไฟสว่าง อีก
ใจเคียว ที่ผมกำลัง ถอยออกจาก กระถางเสียง
กรวง ๆ ก็เกิดขึ้น เข้ามาใกล้ ผมหลุดไ้
ตั้งท่าจะวิ่งค่อักพอลุดชนสิ่ง ! เข้าให้เลยวิ่ง
ผลุงไปในที่งคุ ผมร้องว่า “ตายโง่”
คำหนึ่งใกล้หลุมก็ยินพยัพส่งเสียง “กะโถก
กัก ๆ” หายไปทางบ้านกำนัน เสียง ในค
นออกจากผมทันชุลกลชัก แล้ววกมี อีกเสียงหนึ่ง
กันใกล้ ๆ ก็ยผมเหมือนกัน ผมร้องถาม
เขา ๆ ว่า “ใคร ?”

“ฉาน—ฉนเอง นั่นน้าทักหรือ ?” เสียง
พ้อทอ นั่นเซงคอบ แล้วก็ร้องฮือ ๆ “โธ่ น้าทัก
—ทำอย่างไรละ—ฮือ ๆ”

“ได้มะพร้าวไหม ?” ผมถามอีก

“โธ่—แค่เกือบตายเขาได้คามมาข้างหลัง
นั่นแหละ”

“เหวอ ! จันเอย ๆ เสียอย่าคงไปแอย
อยู่ในแหละ” ผมปลอบ ประเดัยวชักรับ
เสียงคนเกือยสัก ๕๐ ร้องตะโกนกันโหวก ๆ

“เฮ้อ ! นี่ใกล้ยทุทุกมาแล้ว ฮะ ๆ
ฮ้ายเปรตคงไปไม่ พันกอก — เฮ้ พวกเราลธัม
ไว้ ะไปข้างไหน”

“เฮ้ย ! คงอยู่ตามข้างคันแหละวะ พย
ละมีงพ้อเกาะคัวยตะพทให้หัวแดงเชียว” เสียง
อีกคนหนึ่งร้อง เสียงเคียวชะวนแบกย้ายกัน
ใกล้เข้ามา แสงไฟสว่างไว้ ทำให้ พ้อทอ
ตัวสั้นวิ่งไปกระถางกวักลึงคุระชันหนึ่ง ขึ้นไปไ้
ครึ่ง ๆ กลาง ๆ เลยตกลงมากอีก ปากก็ย่น
เสียงสั้น “โธ่—โธ่— น้าทักเรามาควมเลย
ฮือ เขารับไ้แน่แล้ว”

“ผมเองก็กลัวแทบสิ้นสติเหมือนกันแต่จะ
หาที่หนีก็ไม่มีผล คิดไปคิดมาวนเวียนใจคอ
เห็นตัวเนอสันพลวไปหมด ถึงกระนั้นผมยังห้าม
ทอ ว่า “นี่ ๆ เด็กน้าอย่าฮือไป”

พ่อท้อ ยังไม่ยอม คงวิ่ง เวียน ทา ทาง หัน
“นี่ ๆ ไท — ไทน้ำเขา — มาไกลแล้ว”
“เสียงคนข้างนอก” “คนในกุโบว์ ยายน
ซ่อนอยู่ในคุนแล้ว” เสียงผีเท้าแสงไฟฉาย
เข้ามาไกลย่างกู่

“โฮย ! คุณเอ๊ย ผมรู้สึกเย็นว้ายทั้งตัว
ตลอดจนหัวเขี้ยว พ่อท้อ โศกเข้กอกผมไว้
แน่น ร้องโฮ ๆ ยิงกว่าจะจากใจกาย ผม
อีกอีกสลักเหวียงแก ลงไปนอนอยู่ สองสามหน
แต่แกก็ไม่ยอม ! ลูกซนโคกรูเข้ามาอีก ห่มก
ทำทำ เข้จริง ผม ซักคุณ เข้ข้าง เลย ควัก คอ
พ่อท้อ ใจอย่าง เกร็งซอดง กัยสลัก ผัก — ผัก
ผัก !! น้ำลายไหลยักเล็ดทำเศษไปไค พ่อท้อ
พวกชาวบ้านส่องไฟลงมาผมเลยร้องบอกไปว่า
“จ๊อ จ๊อ — ฮา ! อยู่ดูละมั้ง ! ช่วยกันพวกเรา
ไคกัแล้ว” พวกนั้นเลยช่วยกันก็กลงมาถึง
พ่อท้อ ขึ้นไค ผมซนคามักหลัง เสียงขรม
โยกนจนไม่ไคคัพพท์ ย่างเงือกงอมกัไม่จะ
กระหน่ำพ่อท้อซึ่งกำลังร้องไห้ โฮ ๆ พุกไม่ออก
นั้นให้ล้มกัน แก่ — ขุนนางสะพานก้านไค
ห้ามไว้ จึงเย็นอนสงย พอผมขึ้นมาได้ก้าน
กัรเข้ามา ผมไหาหอยขย ขยบะเย็กอยู่แล้ว ก็
พอเห็น ท่านขุนขมและพวก ขนว่า “แหม !
ขอยใจจริง ๆ หลานแก้ว พ่ออยู่ดังไหนดะจึง

ไคมาทันการ”

“อันใด ผมซนซนเลย คอย คามวางหน้า
สนิท

“ผม — ฮา — ผมรู้ครัย ผมนอนแล้วควาย
อยู่กลางทุ่ง พ่อไค ยืนเสียงเกาะ สัญญาผมก็
วิ่งมาพอจะข้ามคุเลย ไคเจ้าหมอน” ผม — ซ
ท้อท้อ ทำให้ แก่ เช่นเคือกเย็นแค้น เลยปล่อย
โฮ ๆ ขนอย่างหนัก

“——ผมซนเข้วิ่งแอ็กลงไปพร้อมทั้ง
มะพร้าวแท้ไคยืนไปทางบ้าน ——”

“อ้อ ! ลินชอบใจอย่างมาก ที่เคียว”
ก้านัน พวกแล้ว หันไปส่ง ลูกขาน “พวกเรา
กลัยไคแล้ว ชอบใจทุก ๆ คน — แก่ ——”
แกหันมาทางผม “——แต่พ่อ ——จ่า ——”

“ผมซนจ่า — ทัย — ครัย” ผมสวมรอย
เข้าไค

“เฮ พ่อทัย นะไปบ้านลัน ก่อนคุเลอะเทอะ
นักจะไคชายน้าอยทำให้สยบ”

“พวกลูกขานกลัยไปหมดแล้ว ผมก็เปลือง
ผ้าขาวม้าที่คาผูกพ่อท้อ มกัมือเองใจไว้หลัง
คามคำสังก้านัน พ่อท้อ ร้องไห้เย็นวักเย็นเวร
ระหว่างเคิรเข้าบ้านก้านัน ผมเป็นคนถือชายผ้า
ทมกั พ่อท้อเคิรหลัง ก้านันเคิรหน้าพ่อท้อ
เมียก้านัน ถ้อมมะพร้าวของกลาง เคิรหน้าก้านัน

ถูกชายกำนันเคียวหน้าถือไอ้หมึกโก๋ ผมนั่งไถ่กาต
เหมาะจึงกระซิบที่พ้อท้อถึงข้อความลับ ——
ทักท้วง ทยุคอกคงหนึ่งร้องขอมา เมื่อ
ข้าพเจ้าส่งมาให้แก่คนแล้วแก่เงาเล่าต่อไป

“พอถึงบ้านกำนัน มีพ้อท้อไว้ ที่เสวียน
แล้วท่านชนกำนันก็เรียกลูกสาวให้นั่งทางเงา-
แพรกับเธอ —— สำนวนเอง ——” ทักท้วง ชัก
ตัวแก แล้วหัวเราะ “ —— ฟากเสียหวาน
เหนาะ ๆ ”

“ทำอะไร ? เขาให้เป็นรางวัลหรือ”
ข้าพเจ้าถาม

“คืออย่างนี้ ——” ทักท้วง ว่า “แกให้
ผมเข้าไปปลุกท้ายน้ำออกครับ เพราะผมจะ
เยียนประธนะทวด แก่พ้อชานมาแล้วกลายมาถึง
เห็นกำนันกำลังปลอมข้างซุ้มข้างอยู่ด้วย พ้อท้อ ๆ
ก็ใจเกิดไม่ยอมผูกเลยจนคำเดียว ทกลงจะ
ให้ลูกชายนำไปฝากโรงพัก (สถานตำรวจ)
ผมเลยอาสาไปเป็นเพื่อนทวด เมื่อได้ถาม —
ชมเชย — ชอบใจ ผมตั้ง พระเรอเวียนแล้ว —
เจ้าช้อยลูกชายกำนันก็ชักแจงอุ้มโก๋ ของกลาง
ถือไอ้เคียวหน้า ผมหัวเราะพราว ถือชายผ้า — ที่
มี พ้อท้อ เคียวหลัง ก่อน ะออก จากบ้าน
กำนันร้องส่งว่า “แล้วพ้อท้อ กลับมานอนที่
หนา — และอ้ายช้อย เองบอก ชุนปุ๊ ๆ ว่าพ่อกัน

ข้าจะมาเอง”

“เจ้าช้อย และผม รัยคำแล้วออกเคียว แก่
ก่อนจะเคียวพนเขตบ้าน ผมแอบถอนตะไคร้ ข้า
— พริกใส่กระป๋องใส่ไปด้วย เราเคียวกันมา
เงย ๆ พ้อท้อทั้งนาแล้วข้า ข้า ถึงตรงนั้น
ผมก็ค่อย ๆ แก่มีพ้อท้อออก เจ้าช้อยเงยขึ้น
เคียวไม่เหลียวหลังเลย ถึงต้นไม้ใหญ่ผมก็
ร้องบอกให้หยุดส่งมะพร้าวให้มันถือไว้ ผมบอก
ว่าเราเสียที เจ้าช้อยวางไอ้ที่ถอลงเออผมมี
มารัยมะพร้าว พ้อท้อ เลยชักหมัดเข้าทรง
ลูกคางที่หนึ่งผมชักกรว้มเข้ามุกกรว้มปากคาง
ยา ! ทน เจ้าลูกชายกำนันล้มทั้งยืนเทียวครับ
ชา ! มีไชยญ์ญตามหรือ —— ?” ทักท้วง
หัวเราะ และออกทำข้า ๆ

“แล้วทำอย่างไรละทัก” ข้าพเจ้าเคียน

“อ้อ ! ไม่ยากเลยแหละครับ” ทักท้วง

พ้อท้อไป “ —— ให้พ้อท้ออุ้มโก๋ไว้ผมจัดการ
เอาผ้าขาวม้า ของเจ้าช้อย นั้นแล้ว มีคัมภีร์ กัย
ซ่อนไม้ เอาผ้าผูกปากเสียด้วยซ้ำ ” เสรี
แล้วผมก็พ้อท้อ เลยเทศนาไปคร่อมเสียสอง-
สามชั้น ก่อนลง เอง พ้อท้อ เลยขยิบเม้มเคียว
ออกไปว่า :—

“นะ เฮ้ย ! เจ้าผู้ โง่เขลาเขาสติขากสะตัง
จงจำไว้ —— ชาน หรือ คือ เสียเลย ผู้มีเคียวอัน

พ. ศ. ๒๔๘๗

กัญชาพาไป

เส้า ส่วนนั้น” หมายถึงความ “คือ
เสียดาย พืชของข้า——การที่ข้า มาครั้งหนึ่ง
ทั้งจิตเพียงจะเอาไปไปแถมเท่านั้น — จงรู้เสีย
— ยัน ข้าเวลาเจ้าก่อนละ เจ้าจนนอกอก
ก่อนไม่ออกไปจนกว่าใครจะมาพบเด็ก”

“พอทอดใจออกหน้า ฝีมือไม้หิวมะ-
พร้าวตามหลัง ระหว่างทางก่อนจะถึงกระต๊อบ
พอทอดใจได้ว่า:—

“เมื่อแรกจากผมไปขึ้นมะพร้าวขึ้น พอปลิก
มะพร้าวหลุดจากข้อเขาปากคายค่อย ๆ ไถลง
มาพอไต่ หนึ่ง สอง เสียหามาเลียงเงวาระและ
คนแตกคณกันเอ็ดคะโร แกร็บลงศาลาคาเหลืออก
พอถึงกลางคืนแสงไฟก็ยกเข้ามาใกล้ ทกใจ
มีอันอ่อนเลี้ยวร่วงพลัด ลงไปในหนอง น้ามแต่
โคลน นอนลุกแอ่ ๆ อยู่เป็นนาน เพราะหึก
ที่ชาวยานมุ่งแต่จะไปขึ้นบ้านนั้นไม่เอาใจใส่คาม
ทางเท่าใดนัก จึงไม่เห็น พอทอด ซึ่ง กำลังนั้นแกล
ยบอกว่าไต่ท้องพระชะระหังเสียหลายเจย พอพัน
ไปหมก แกล้วมะพร้าวไต่ก็เอะเข็ดอ้าวเต็ม
สะกิมเลย เช่นผมที่ตกท้องกู——”

“แล้วไงล่ะ คินันไต่หุ้ง เข้ามานั่งแกล้งไต่
กินใหม่ ?” ข้าพเจ้าถาม

“โอ้! เห็นอยจะคืบคืบคืบคืบเหลือเกิน
มาถึง กระต๊อบ ล้มตัว ลงนอนหลับ คินัน ไต่ ยัน

ทักหลยว่า—— “พอก ขกกองหน้เถอะ
เรา ขึ้นอยู่ไม้ไต่การ แล้ว” เลย ชวนกัน
เบ็ดควายไต่ก่อนจากยางสะพาน แค้เข้าคู้ เป็น
อันรอกมาไต่——แล้ว——”

“แล้ว——ค่อไปละ” ข้าพเจ้าซัก
ทักหุ้ย มีอาการซึมซาปรือ ยมอย่างไม่มี
เหตุผล พูกระบาย ๆ ว่า——

“ผมส่งเขาดังขึ้นชะมวงแล้วก็ขึ้นรดกลัย
เข้ามารุง——และอัฐิที่ผสมเสวี่ควรวาก่อน
เป็นคำรด คำกิน ความทางหมก——เหลืออยู่
สองไฟ พอเคียว มาถึง สะพานเหล็กเลยควคเสียบ
๖ ย้อง (เขวข้างเห็นข้างเท่าหุม) แล้วเคียว
แหวะมาเขย่มคุณ——ทัน——เฮอ !”

ข้าพเจ้าเหลียวดูนาฬิกา เห็นเข็มสั้นรับรอง
อยู่ว่า ๑๘ น. แล้ว รู้สึกหิว——ขึ้น สดางค์ให้
ทักหุ้ย คามเคย คุเหมือนไม้ ดึงยาท แค้ ระชา
ก็สัก ๔-๕ สดางค์ เมื่อทักหุ้ยแล้วก็ถ่าไป
วันนั้นเย็นวันเสาร์ ออกจะเพราะหิว ร้ายอก
จากต้องเสียเงินยังแถม ลูกแม่มือ ทำคำไม้ให้
อีก หลายวง และ หนาทเคย ยมนั้นคัง ยาก
ขมขุ ขมิบ คัง กัย จะ กล่าว คำแรง ๆ ออก มา
เพราะ —— อาหารเย็น ข้าไป ๒ ชั่วโมง นานพิ-
กเพิ่มเติม !

ส. โพธิ์ ศิริ

กุล

หมายเหตุ:—

“เมื่อข้าพเจ้าเขียนเรื่องนเรศวรศึก ๒ วัน ได้รับไปรษณียบัตร ๑ ฉบับ
จากหนังสือโท ๆ เทียบกราว ๔ บรรทัด ว่าดังนี้:—

“คุณจะเขียนเรื่องของผมนักตามใจ แต่ขอให้เปลี่ยนนาม “ทิก”
เสีย จะเขียนเป็น “คุณ” หรือ “นาย” นั้นไม่แปลก และที่สำคัญ
อย่าลืมนามสกุล ต้องใส่คิกท้ายชื่อเสมอ”

“นายทึบ เกิดบ้อง”

ฉะนั้น เพื่อให้ถูกใจแก่ผู้เจ้าของเรื่อง ท่านผู้อ่านโปรดแก้ตรงคำ
“ทิก” เป็น “นาย” หรือ “คุณ” เสีย แล้วเติมลงว่า “เทอคบ้อง”
(ไม่ใช่เกิดบ้อง เพราะแก้คงเขียนผิด) ตัวอย่าง เช่น ตรงไหนมีคำว่า
“ทิกทึบ” โปรดเปลี่ยนเป็น:—

“คุณทึบ เทอคบ้อง” ภัย !

๗๖

๑ เหล่ากัญชา ยาสัน มอพนันคิก
แม้ปรารภ อบรม สมพยส

วินธกรวิค ชินโชน คิกไคหมก
ย่อมปรากฏ เกียรติคุณ สมบุญเดช ๖
พระศรี นิพนธ์

มารหัวใจ

เรียบเรียงโดย

“บุษยลักษณ์”

พลั่งฮัน, เป็นภาษากวางตุ้ง และเป็น
ชื่อร้านขายอาหารจีนแห่งหนึ่ง ณปากถนน
เขาวราช; ตั้งอยู่บนฝั่งเขียวและใกล้ ๆ กัน
ก็พบทุกคนเกิรทาง ยี่ห้อโตซัง. พลั่งฮันเป็น
ตึก ๓ ชั้นติดต่อกับริมถนนใหญ่. ชั้นล่างเป็น
ห้องกว้างเพิงคู้หาเคียว. มีบันไดไม้ยาวทอด
คึกคักขึ้นไปยังชั้นสองและชั้นสาม. บนชั้น
สามกว้างขวางใหญ่โต มีโถไฟมาก; ส่วน
หนึ่ง เมื่อแรก ก้าวขึ้นสู่บันได ไปเห็นห้องโถง
โถงกินเนื้อทราว ๆ ๓ - ๔ คูหาแห่งเบื้องล่าง,
แต่ก็ส่วนหนึ่งมีฝารอยขอบชิด กันเป็น ห้อง ๆ
มีทางเคิรแคบ ๆ ผ่านห้องทักนเหล่าน ไปประ-
มาณ ๒ คอกเคียว. ทางขวามือที่เข้าไปเห็น
ห้องกว้าง ๒ ห้อง ขึ้นเหมาะสำหรับการไป
เยี่ยมเยือนพวกเป็นหมู่ใหญ่; ส่วนทางซ้ายมือ
กันเป็นห้องเล็ก ๆ ๓ ห้อง ซึ่งเหมาะสำหรับ
การพักอยู่เพียงชั่วคราว ๒ คนเท่านั้น, ถ้าอยู่
ด้วยกันมากกว่าจำนวนนี้อาหารก็สักคอกัน
วิาฉาญ. ในห้องนี้เองที่ พลั่งฮัน

ในราตรีกลางคืน ภายในห้องโถงส่วน
ใหญ่แห่งชั้นสามร้าน พลั่งฮัน มีเงินมากมาย
หลาย ภาษานั่งคิม น้ำชากลั้วขนมต่าง ๆ อยู่
สระพวงพวย. เลี้ยงคูกินได้เลื้อยเอื้อม
เอื้อมผู้ที่ไม่มีภาษาฟังไม่ได้เรื่อง. ต่างคน
ต่างหย่อนใจ ด้วยการวิสาสะสนทนาพร้อมกัย
วัยประทานของว่างอยู่อย่างเพลิดเพลิน. ครั้น
เวลาราว ๒๐ นาฬิกาเศษ มีสุภาพบุรุษ
กางเกงแพร สีขาว สวมเสื้อชั้นนอก ๓ คืบ,
สวมหมวกกำรองทรงมนาวัดกลุ่บลงมายัง
หน้าและสวมรองเท้าดำหนังมีชั้นคิม่เก๋ ๆ,
เคิรกรายขึ้นบันไดไปจนถึงห้องโถง. เขา
หยุดยืนนิ่งทักหยันไค ทอดสายคาส่ายครอย ๆ
ข้าง ในความเข้าใจว่าเราได้พบพวกพ้องเพื่อน
ฝูงมานานวัยประทาน อาหาร อยู่ ก่อน ย่าง. แสง
ไฟฟ้า อันสว่างไสวโชติช่วงฉายให้เห็น ใบหน้า
อันค่อน ข้างขาว ของเขาว่า เคิร่ง ขัรม - ขัรม
เพราะอารมณ์ไม่ปลอดไย่อง.

เมื่อปรากฏว่า ผู้ที่นั่งอยู่ก่อนนั้นเป็นเงิน

บุษยลักษณณ์

คู่กล

ชนชาติต่างภาษาแล้ว เขาก็หันหลังกลับก้าว
เกิดลงบันไดไป. ลงไปได้ ๓ ขั้น เขาหยุด
ชะงักเป็นเชิงครึกครอง เมื่อตกลงไปแล้ว
จึงหันกลับเคาะขึ้นมาอีก, แล้วเรอเข้าไปตาม

ซอกทางเล็ก ๆ, ทอดสายตาเข้าไปค้นตาม
ห้องต่าง ๆ ที่ผ่านไป. พอถึงห้องสุดท้าย

ทางขวามือ เขาหยุด — หยุดเพราะมีภาพ
ภาพหนึ่ง เทร่ยื่นมาเขาย่างผึกผาก. ใบหน้า
อันเคร่งขรึม เมื่อก่อนก็ค่อย ๆ มีการยิ้มแย้ม
น้อย ๆ ระบาย; เขาหยุดยืนมองอยู่สักครู่
ก็ก้าวลงล่างเข้าไปภายในห้องนั้น.

ห้องนั้นมีไฟฟ้าสว่างจ้า, และพัดลม
ก็กำลังพัดระบาย อากาศเสียออกทางหน้าต่าง
อยู่ตลอดเวลา; ห้องนั้นมีหน้าต่างเปิดมอง
ออกไปเห็นถนนเขาวราช. ประชาชนกำลังเคาะ
ขวั๊กไขว่กันอยู่เบื้องล่างเกลื่อนกล่น. ฝ่าย
ยวดยานต่าง ๆ ก็แล่นเฉียดฉวย ส่วนไปมา อยู่
ไม่ขาดเสียง; ส่วนที่รถคันนี้อยู่ ตรงกลางถนน
บางคนก็แล่นออกจากแนวฟักไป, แต่ส่วน
มากยังคงรถคันนี้อยู่ตามเดิม.

เขาเคาะเข้าไปนั่ง ณ โต๊ะ ๔ เหลี่ยมหินอ่อน
ตัวหนึ่ง ซึ่งหัน หน้า ออกไป ยืนถนน เขาวราช;
เขานั่งคนเดียว และในห้องนั้นมีแค่เพียงเขา
คนเดียว. ในไม่ช้าอันโต๊ะเขาก็มีขวดเหล้า

วิสกี้ ๕ ชนิดแม่คัลลัสมี ขวด แบน เล็ก ทั้ง อยู่
พร้อมด้วยโซ่คาลังเบ็กมาเคาะคาลังขวดหนึ่ง.
อาหารอันเย็นกับแอลมี ไคยีนเสียงเขาสั่ง
แซกกัน กับเยะชวยเกย. อีกครู่ก็ยวเขาอีก

เหล้าผสมกับโซ่คาลังไป ๒ แก้ว และ
กับแอลมี ทั้งสอง แห้ว เข้าไป เพียง เล็กน้อย.
ลำดับนั้นโลหิต ฉักซัน ระบายสีหน้าของเขาแฉ
เรอ ๆ; เขายังคงเฝ้ามองยวดยานในท้องถนน
เบื้องล่างอยู่โดยคุษณ.

ครึ่งชั่วโมงผ่านไป มีสุภาพบุรุษ ๒ คน
คนหนึ่งนั่ง ทางเบงแพรว สักกั้งอีกคนหนึ่ง นั่ง
ทางเบงแพรวสักกั้งตัวก็, เกิดตามซอกทางเล็ก
เทยวมองดูในห้องต่าง ๆ ที่ผ่านไป; ห้องอื่น ๆ
มีคนนั่ง รับประทานอาหารอันอยู่แล้วหลายคน.
พอเขามาถึงห้องสุดท้ายทางขวามือ คนนั่ง
สักกั้งจึงพูดว่า:

“เอาห้องนี้แหละ นะคุณ ค่อยคุยว่า
หน่อย.”

“ครัย ! เขาก็เอา.” คนนั่งสักกั้งตัว
ให้มิด.

ดังนั้นสุภาพบุรุษ ๒ คนจึงนั่งว่า เข้าไป
นั่งอยู่ณ โต๊ะกลมกลางห้อง. เสียงไคยีนเขา
สั่งเหล้าวิสกี้คราขาวขวดเล็กขวดหนึ่ง, ไก่
๓ อย่างจานหนึ่ง กับคอกขรรค์ไก่. จากนั้น

W. P. 1874

มารหัวใจ

ร^{๒๐}บ^{๒๒}ค^{๒๒}ส^{๒๒}จ^{๒๒}ก^{๒๒}แ^{๒๒}ง^{๒๒}จะ^{๒๒}ร^{๒๒}อ^{๒๒}อ^{๒๒}ก^{๒๒}จ^{๒๒}า^{๒๒}ก^{๒๒}ท^{๒๒}อ^{๒๒}ง^{๒๒}ไ^{๒๒} ก^{๒๒}พ^{๒๒}อ^{๒๒}ค^{๒๒}ค^{๒๒}น^{๒๒}น^{๒๒}
ส^{๒๒}ี^{๒๒}ท^{๒๒}ะ^{๒๒}ก^{๒๒}ว^{๒๒}ค^{๒๒}ค^{๒๒}ร^{๒๒}อ^{๒๒}ง^{๒๒}บ^{๒๒}อ^{๒๒}ก^{๒๒}มา^{๒๒}อ^{๒๒}ก^{๒๒}ว^{๒๒}:

“อ้าว ! ชั่วคิมส่งโซคาไป; เขามา
๒ ขวดย.”

๒๒. จันคนไช้ ๒๖๐ ๒๘๖ ๖
รับค่าแลวกหินหลง ออกจากห้อง

สภาพบุคคลแรกนั้น ^๔คน ^๕ชื่อ ^๖อ้อย ^๗เอกรา ^๘สี ^๙กร ^{๑๐}กร ^{๑๑}สี ^{๑๒}เปลี่ยนใจในคำพูดของ ๒ คนที่เข้า ^{๑๓}มาใหม่ เพราะคนนั้น ^{๑๔}สี ^{๑๕}กำลังพูดกันว่า:

“แหม ! เสียขายนะ เราไม่ได้ตัว คุณ-
โชติ มาด้วย; ไม่งั้นคงได้สนุกกันใหญ่เชียว
คุณ.”

“คุณโชติไหนคุณ?” คนนั่งสี่ตะกั่วก็
 ๕ เป็นเจ้าของนาม สำนาง ฮาภาสี่ สอดถาม
 ๖ ชินทันที.

“คุณโชติ สิริวิรัตน์ ยังไงเล่า.” คน
นั่งเสื้คากุ้งคอย; สุกาพบุรุษคนนั้นชื่อว่า วิชิต
อินทวงโส.

“อ้อ ! คุณโชคที่ว่าจะไปเรียนวิชาแพทย์ที่ฟิลิปปินส์ ในราวเดือนกรกฎาคันนี้หรือคุณ ?” สำอองถาม.

“ครับ! คนนั้นแหละ.” วิจิต ตอบ.

สภาพบุคคลแรกเห็นมาพึ่งสักครู่ กัดอกจน
เค็ดตรงมาหา เขาทั้งสอง. วิชิต ยกฉวยแก้ว

เหล่าเจยหนานชนวรมณปากคม; คมไปโคก
เคียว เขากหยาคลคลวณแกวลงวางบนโคระยม
รยไปหนานค คุมานอยคองหน.

“พี่ชื้อ! แอ้มมานั่งชอช้อย์เมื่อไหร่ก็ไม่
รู้” วิจิต พุด, “ก็ไม่มีนินทาเข้าล่ะ.”

“อ้าว! เชิญนั่งควยกันที่โถงนี้เถอะ,
คนโง่ซิ.” ลำยอง ชักชวน.

โชค - โชติ สิริวัณ - คล้อยตามความ
เห็นเพื่อน, กลับไปจนเครื่องคิมและอาหาร
มาวางรวมกัน แล้วก็นั่งลงร่วมโต๊ะเย็น
๓ คน. เขาตก วิชิต กระบะกระยอให้กิม:

เขายกแก้วขึ้นทรมวลโดยหมด แล้วเขยวค
ที่สองหมกอีกคึกๆ กัน. สำอองซมเป่าว่า
การคิมของ โสติ ออกระแสดงว่าเ็นผู้ ใจป้า
ขำนานมก.

“แต่ก่อน คุณเหมือนคุณ ไม่ชอบดื่ม ไม่ใช้
หรือครับ?” วิถีถาม.

“คุณเป็นเหมือนกันแหละครับ, แต่ไม่
ค่อยซอซนนัก.” โสภิตตอบ.

“ทำไม เกียนจง เชียว ยิงตะกรับ ?”
 สำอองช่วยถามอีก.

“ เค้าผมถึงจะตอบนะคุณ, เพราะผม
อยากจะทราบว่า ความคิดผม กับความคิด
คุณ จะเหมือนกันไหม ? ”

บุษยลักษณะ

ตล

“เฮาซิดูณ, คุณจะถามว่า อะไรละครับ ?”

“แต่แรก คุณ ก็ คงมิใช่ เป็น นะ ครับ ?
แต่ทำไมเขยอนจึงถามถึงละครับ ?”

“ก็เพราะเขยอน มีเพื่อนฝูงมากมาย เขา
ไปไหนก็พาเอาเขาเลียงกันเฮฮา ๆ ทุกแห่ง,
อ้ายครั้นเราจะไม่กินกับเขา มันก็กินที่
วังเกียจสมาคมวิสาสะกับเขาไป; ผมก็เลย
พลอยตามไปกินกับเขา และหนัก ๆ เขามันก็เลย
เขยวไปเองครับ” วิชิต อธิบาย.

“สำหรับผมผิกกันครับ.” โชติตอบ.

“เป็นยังไรละคุณ ?” สำอองถาม.

“คือผม ไปได้รำรามาจาก เพื่อนคนหนึ่ง;
เขาว่าถ้ากลุ้มใจก็ ๆ เข้าละก็ ไม่มีอะไรก็เท่า
กับอ้ายวิสาสะเลย. ละเขาไปให้ผมทเถอะ.
ประเคียวเคียวก็หาขยับขยับก็ง. ผมจึงเอา
มาลองคิดครั้งแรก รู้สึกว่าเป็นผลสมใจครับ,
จึงซึกจะเลื่อมใสด้วย. แต่ถ้าตามธรรมดา
ถึงแม้จะเข้าสมาคมกับเพื่อนฝูงนะ ๆ ก็ดี ผม
ไม่ค่อยตามถึงขนาดนั้นเลยครับ.”

“ทำไมซึกเดิม คุณมีเรื่องกลุ้มใจอะไร
หรือครับ ?” วิชิตซึกจะให้ข่าว.

“สำหรับผิซึกขานี้ผมทั่ว ๆ ไป คุณไม่
เลาข้างหรือว่า เพราะเรื่องอะไรกันครับ ?”

“อ้อ ! เห็นจะเป็นเมื่อครั้งเมื่อไรนั้น
ทางบางขุนเทียนละมีครับ ?”

“ครับ ! ถูกแล้ว, คุณเภาเก่ง,”
โชติก็อธิบายพลางก็นำด้วยความพอใจ.

“เอ ! ซิดอะไรละครับ ผมลืมเสียแล้ว
ละ ?” สำออง ออคำถาม.

“อย่าทวายเขาเลยคุณ, เพราะผมเอง
วังเกียจ เหน้นจะเรียกชื่อของเขาให้คุณฟัง;
จริง ๆ นาคครับ.” โชติ ตอบ.

“จะเขยวไรไปนะคุณ,” วิชิตอยากจะทวาย
ซิดหล่อนจริง ๆ.

“โอ ! คุณ, เชอะผมเถอะนะ” โชติ
อ้อนวอนด้วยความจริงใจ, “การเรียกชื่อสิ่ง
โสโครกน่าเกลียดเช่นซึกเขยอนนั้น ย่อมเป็น
เสียงที่ระคายหูผู้ฟัง และกระดากปากต่อผู้
เรียกฉนั้นใด การที่ผมจะเรียกชื่อผู้หญิงที่
ไม่มีสัขัย พุคแต่ กลิ่น กลอด มีหัวใจ ไม่แน่ว
แก่ก็เขยวก็ย่อมเป็นเสียงที่ระคายหูผู้จะได้ยิน
ก่อน และทั้งระคายปากผมผู้จะเรียกชื่อหล่อน
ด้วยฉนั้นนั้น. เพราะยังงั้นผมขอเสียทีเถอะ
ครับ; อย่าให้ผมขอกชื่อแก่คุณเลย.”

“ผม เคย ใ้ ยิน ผู้ ใหญ่ ๆ เคย บอก ว่า
‘น้ำใจหญิงเหมือนน้ำกลิ้งบนใบยอน’” สำออง
ยกถาษิต.

พ. ศ. ๒๔๗๓

มารหัวใจ

“เปล่าคุณ, ไม่จริงเช่นนี้เสมอไปหรอก
คุณ,” โชติ กักคาน, “ผมเองก็เคยได้ยิน
คนที่น้ำใจเขาไม่กล้งอย่างคุณว่านั่นมาแล้วถม
เถไป. แต่สำหรับคนนั้นของผมละก็ ผมมี
รองว่า จริงจังขึ้นเสีย. ผมมันช่วยนะคุณ;
คนที่ ๆ อื่น ๆ ทั้งครั้งก่อนเมืองไม่ไปเลย,
ฝ่าไปพบเอาคนที่ทรงกษัตริย์ของคุณเข้าได้.”

“อัยพระคน นั้นสุดแท้ แต่โชติ ชาคาน
คุณ,” สำออง ให้ โอวาท, “คุณจะไปเลือก
เอาได้หรือว่า อย่างนั้นแล้วขอเราอย่าได้พบ
ได้เห็น อย่ามาเป็น ของเราเลย; อย่างนี้
ขอเราคงพบเห็นมาเป็นของเราเถิด. ยิ่ง
นะไม่ไปหรอกคุณ; คุณจะไปเลือกยังงั้น
ยังตามใจหัวงั้นไม่ได้แน่ ๆ เกี่ยวกับคุณ, เชื้อ
ผมเถอะ.”

“ขอให้ฟัง,” วิจิต พท. “สำออง จัก
เอาพระพทโอวาทขึ้นมาซักคิอย่างเทียบเคียง
เข้าแล้วนา, คุณมา.”

แล้วทั้ง ๓ คนก็ ซวนกัน หัวเราะ อยู่เฮฮา.
“อ้อ! เพราะอัยเรื่องผู้หญิงนั้นเองแหละ,
นึกว่าเพราะอะไรเสียอีก,” สำออง พทค้อ,
“ที่จริง อัยความรัก นึกคือ มารหัวใจ ของคน
เราเอง. คุณ โชติ นี้แต่เดิมไม่ใช่คนก้ม
เลย, มาถูกอำนาจมารหัวใจเข้าพอกด้วย

เลยกลายเป็นเลื้อยอย่างชนิดกลาย พาทกลอนไป
ได้.”

“อย่าพท ถึงอัยเรื่องบ้า ๆ พรคนนั้นอีก
เลยครัย,” โชติ ทำม, “มันเป็นที่เราเอง.
อัยของพรคน ถ้าเราไม่เออมมื่อไปจับไปบีบ
มันไว้มันก็ไม่ตกมือ; ถ้าเราไปจับไปบีบมันไว้
มันก็ตกอยู่ในกำมือเรา, และถ้าหากกักก็ไป
ถ้าหากไม่กักก็เลยกลายเป็นพิษแก่มือเราแทนเกี่ยวกับ
คุณ.”

“ครัย! ถูกแล้ว,” วิจิต รับผิดชอบ.
“ผมได้ข่าวคุณคราวนั้น เหมือนกันครัย,”
สำออง พทค้อ, “ดูเหมือนจากคุณไม่ใช่หรือ
ครัย?” เขาหันไปทาง วิจิต เป็นท่านอง
ถาม.

“ครัย! ดูเหมือนผมก็เคยเล่าให้ฟัง
เหมือนกันนะแหละ,” วิจิต คอยรับ, “แต่
ไม่แน่นอนครัย, เพราะเป็นเวลาทั้ง ๒-๓ ปี
มาแล้ว,”

“ได้ข่าวว่ายังใจครัย?” โชติ ถาม.
“เขาว่า คุณ ทรมาณ ชีวิต ของคุณ อย่าง
ยิ่ง,” สำออง เล่า, “มีการเที่ยวอย่างหัวหาย
สะพายซอก และค้มอย่างเพื่อนต้องประคองยก
กลัวย่านแทบทุกคืน. ยิ่งงั้นไม่ใช่หรือครัย?”

“ครัย! ออกจะเที่ยวแทบทุกคืน และ

บุษยลักษณ์

ตุล

“ฉันก็อยู่สักหน่อย; แต่ผมมั่นใจว่า ผมจะไม่ยอมมีอีกถ้าการระงับเหล่านี้เลย,” โซติ ตอบ, “พอใจสบายก็แล้วผมก็เลิก.”

“อ้อ ! คุณยกเอาขั้ววิสกี้เองเป็นยารักษาไข้ ไร, ก็ดีหรือ,” วิจิต พุก.

“ผมขอแสดง ความยินดี ด้วย เป็นอันมาก ในการที่ได้ทราบ ข่าวว่า คุณจะไปเรียน วิชาแพทย ที่ฟลินนิงส์.” สำออง เปลี่ยนข้อสนทนา.

“คุณระอากเถิดทาง เมื่อไหร่ล่ะครับ ?” วิจิต ถาม.

“ผมมักจะไว้วางใจในราวเจ็ด สัปดาห์ก่อนมิถุนายน,” โซติ ตอบด้วยสีหน้าไม่แสดงความดีใจ, “แต่ถ้าจะเลื่อนเร็วขึ้นอีกหรือช้าลงไปถึงเดือนกรกฎาก็ได้ครับ.”

“ก็แล้วละคุณ,” สำออง พุกต่อ, “สมัยนี้ถ้าไม่ได้ ไปนอกไปนาละก็ เงินเดือนกว่าจะถึงซึ่งดีร้อย ก็ต้องอาศัยเงินค่าจ้าง ทำกินแทบล้มแทบตายเกือบ. แต่อย่างคุณก็ยังพอกลับมากี่สัปดาห์หรือ.”

“ครับ !” โซติ ตอบข้อยๆ, “และผมหวังว่า คุณทั้งสอง คงจะพากัน มีความยินดีด้วยนะครับ !”

“โอ ! แน่แน่นอนกับคุณ,” สำออง ้วยตอบ.

“ยินดีกับคุณ.” วิจิต ้วยเสริม, “เพื่อนฝูงมีโชคได้ถึงยั้งแล้ว ยังจะไม่ยินดีกับอะไรไปยินดีกันเมื่อไหร่เล่า ?”

“เฮ !” โซติ ถอนหายใจยาว, “คุณพากันเห็นว่าเป็นโชค—โชคก็หรือคุณ ? แต่คุณยังไม่เห็นว่าเป็นโชคร้ายของผมนักอีกเหมือนกัน.”

“เฮ !” มันจะร้ายยังไรของคุณ ?” สำออง ชักสังสัย.

“ร้ายกับคุณ,” โซติ บอกอย่างหน้าเศร้า “มารหัวใจกำลังขยับขึ้นหัวโหมบวคราวอยู่ ี่ๆ เคียงวัน จะ ไม่ว่า เป็นโชคร้าย ด้วย หรือครับ ?”

“เฮ ! ผมไม่เข้าใจคำพูดของคุณเลยจริง ๆ ครับ !” สำออง ลงนใหญ่.

“เรียงนะคุณ ! ผมก็รู้สึกแปลกเหมือนกันนะแหละ,” วิจิต สมทบความสนใจ, “ทำไมอาการเรงเก่าของคุณมันลุดกรุ่น ๆ ขึ้นมาอีกแล้วหรือครับ ?”

“ครับ !” จะว่ามันลุดเป็นควั่นกรุ่นขึ้นมาอีกกว่าได้ครับ,” โซติ ตอบรับ, “แต่ว่า มันเป็นกองไฟที่เกิดด้วยเชื้อคนละอย่างกับกองก่อน ไม่ใช่กองก่อนหรือคุณ; กองใหม่, แต่ก็เป็นผล คือ ความฟกช้ำระงับใจปาน ๆ กัน

พ. ศ. ๒๔๘๓

มารหัวใจ

เที่ยวคุณ."

"มีนั่นแล้ว," ลำอาน สันนิษฐาน, "คุณถึงได้มานั่งทวงกรรมอยู่กับคนอื่นอย่างงี้."

"นั่นนะซี," วิจิต คล้อยตาม, "ผมเห็นเขาก็อึกอักสะกุกใจอยู่ครัน ๆ เหมือนกัน, แต่ยังไม่กล้าหาเพราะเกรงใจ."

"ทำไม ? เรื่องมันเป็นอย่างไรล่ะคุณ ?" ลำอาน ซัก.

โชติ ถอนหายใจยาวครั้งหนึ่ง, เอื้อมมือมาหยิบแก้วเหล้ายกชนคัม — คัมค้วยอาการววกเคียววยกุกเกิม, แล้วใช้ ตะเกียบ หยิบกับแกลัมรยัประทานตาม. วิจิต กับลำอาน นั่งมองกุดหน้า โชติ นั่ง ค้วยความใคร่จะสยักับยัฟ้งเรื่องให้ตระหนัก. โชติ นั่งรยัประทานกับแกลัมเคยอยู่โดยไม่พูดากัยใคร.

"ไฉนล่ะคุณ ? เรื่องมันเป็นอย่างไรกันครัย ?" ลำอาน เคือนถาม.

"เรื่องมันก็เช่นเพราะผม แล่ตามเคย นะซีคุณ."

"แต่ยังไรครัย ?" วิจิต ซัก.

"คือ ชันเกิมทุก ๆ ที่ประหนึ่งว่าผมมีโชค,"

โชติ เริ่มบรรยาย, "โชคอย่างก็เที่ยวคุณ โชคที่ไคพยปะกับ คุณนงเยาว์ กาญจนวนรียุทธิ เจ้าคุณ พรหมวรการ."

"อ้อ ! รู้จักแล้วครัย," ลำอาน สอกระซนทันที, "ผมเคยไคยีน คุณสุจิตร์ — นายร้อยตรี สุจิตร์ อมรโยธิน — ชมเชยความงามของหล่อนอยู่บ่อย ๆ."

"แน่นอน, คุณสุจิตร์ ค้องชมคุณนงเยาว์," โชติ วยรับรอง, "เพราะ คุณนงเยาว์สวยและเก้; มีโยหน้าแลลัมแฉ่มชันขาวเนียนวลโย; ไม่อ้วนไม่ผอมและไม่สูงไม่ต่ำอย่างฝึกชานาค; ผิวพรรณเปล่งปลั่งมีเลือกมฝากแสดงความสมบุรณแห่งความเนียนสาวอย่างยิง. ถ้วนโต แ่งกายค้วยเลื้อ หรือชัน สัชมพุก้วยแล้ว — คุณเคย — ถ้าคุณไม่ปากันชมว่า คุณนงเยาว์สวยเหลือเกินละก็ ผมสัญญาให้เขียนไคเที่ยวคุณ."

"แหม ! ยังงั้น เขียวหรือ คุณ ?" วิจิต ถาม.

"ครัยจริง ๆ, คุณนงเยาว์ งามมาก ๆ เที่ยวคุณ. ผมเองเคยปรารภชมอยู่ในทุกคืนวัน. แต่, โอ! ผมเกรงว่า คำชมของผมนั้นคง จะไม่ได้ แว่วไประดัง หู คุณนงเยาว์ เลย แม้แต่สักคำเดียว."

"ถ้าคุณ คง จะรัก คุณนงเยาว์ เลียละมังนะ ?" ลำอาน ทำม ๆ ถาม.

"คุณนึกเอาไคเช่นนี้แล้วก็ไม่น่าระมาตาม

บุษยลักษณะ

กุล

ผมหรอก.” โซติ นั่งก้มหน้านั่งอยู่; หน้า

เขานิ่งมัวคล้ำ แสดงความไม่พอใจหรือกลัว

ใจ.
“เขาเถื่อนน่า, ก็ผมไม่แน่ใจในหน้า ถึงได้

ถาม.” วิจิต กระยั้นกระย.
โซติ เงยหน้าขึ้นมองสหายทั้งสองสักครู่
ก็ยิ้มด้วยอาการ^๕เห็นแก่^๖ แล้วยกแก้วเหล้า

ขึ้นควดอีกคนหนึ่ง, พองวางแก้วลง สำอองก็
รินเติมให้อีก,
“ใจละคุณ, บอกหน่อยเถื่อนน่า,” วิจิต

กระซำอก.
“ครึ๊ย! ผมรัก คุณนางเขารั,” โซติ รัย
ตามเป็นความจริง, แต่มีนั่น ๆ อีกที่หนึ่งก็
แทบไม่อยากจะพูดถึงเรื่องนั้นเสียอีกเลยเทียบวนา

คุณ.” พูดแล้วเขาก็มึนหน้านั่งอยู่.
“ทำไมล่ะ ?” สำออง ถามเพราะนึก

สงสัย.
“เพราะ ที่คิด ไว้ มัน ไม่สม ทวัง นะซึ่ คุณ
ผมจึงไม่อยากจะพูด — พูดไปไม่ได้ผล จะพูด
ไปทำไมคุณ เมื่ออย่าก็เมื่อข และขยังจะเสีย

เวลาอีกด้วยซ้ำไป.”
“เรื่องราวมันเป็นอย่างไหนคุณ ?” วิจิต
ซัก, “คุณจึงใคร่ขคิดหัวไปก่อนใช้ขงั้น.
ลองเล่าไปซิเสียยัง ใจผมเห็นทวังที่จะช่วยเหลื

กันได้จะได้ช่วยมึง.”

“ขอใจของคุณ, แต่ผมคิดว่าไม่มีโอกาส
เสียแล้ว; ไม่มีโอกาสสักคุณจะช่วยเหลืผม
ได้จริง ๆ.”

“เขาเถื่อนน่า,” สำออง ช่วยกระซำ,
“ลองเล่ามาก่อนเถื่อนน่า. อะไรคุณหรือยัง
ใจนะ ? เอ ! เห็นผมเป็นยังใจไปไค.”

“จะเห็นเป็นยังใจ, ก็เห็นคุณว่าเป็นคุณ-
สำออง นะซึ่ จะเห็นเป็นคุณอะไรไปไคหรือ ?”
แล้ว โซติ ก็หัวเราะก๊ากขึ้น.

“กึ่งนี้เล่าให้ฟังหน่อยเถื่อนน่า.” สำออง
ออก.

“จริงนา ! ที่จริงก็ไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องเสีย
หายอะไรนั่น,” วิจิต ทน, “มีอย่างหรือ
เล่าเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ยังให้ฟังก็ได้.”

“เปล่าคุณ, ไม่ใช่ผมจะกลัเสียหายอะไร
หรอก; ที่ผมไม่ยอมเล่าก็เพราะเห็นว่า มัน
เป็นเรื่องคว้าน้ำเหลวเสียแล้ว จะมีประโยชน์
อะไรที่จะนำมาเล่าให้ฟัง, เพราะเมื่อคุณได้ยิน
ก็คงไม่นึกยินดีด้วยเลย, กลับจะนึกหมั่นไส้
ในความขำของผมเสียด้วยซ้ำไปอีก. เพราะ
ยังงั้นอย่าให้ผมเล่าเลยน่า, ใจล่ะ.”

“คุณคิดมากไปเสียแล้ว,” สำออง ทัก-
ท้วง, “ไม่มีเลยคุณ, คุณอย่ากลัวพวกผม

พ. ศ. ๒๔๗๓

มารหัวใจ

ระนักหมั่นใส่หมั่นพุงยังงั้นเลย."

"จริง ๆ นาคูณนา," วิชิต ช่วยสำคัญ,
"เล่าให้ฟังหน่อยเถอะนา."

"เอาเถอะ, เมื่อคุณชยาจะฟังกันจริง ๆ
แล้ว ผมก็จะเล่าให้ฟัง แต่เพียงในส่วนผมเท่า
นั้น."

"เฮ! เฮ! เฮ! ว่าไปซี." สำออง
นักยิ้มเพราะสนใจ.

"ก็ตั้งแต่วันแรกที่ผมได้พบปะ สันทนาการ
คุณนงเยาว์ ผมเผ่าชะโหมยพินิจพิจารณาทั่วทั้ง
วาจาอยู่เนือง ๆ และรู้สึกชมในใจอยู่ว่า
คุณนงเยาว์ เป็นผู้มีกิริยามรรยาทสง่างาม
มาก. ชันแรก ก็กว่าจะเป็นการ แกล้งทำ
เพราะยังไม่คุ้นหน้ากับผมนักละมัง; แต่เปล่า,
คุณ, แม้การวิเสสาธนะคำเนิรมานานเท่า-
ไต่ — ตั้ง แต่ รู้จักมากก็ เหมือน ๒ เดือนกว่า
แล้ว — คุณนงเยาว์ ก็ยัง ขำเพ้อพิว คุยกริยา-
มรรยาทเดิม ไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย. เราจึง
เลยเข้าใจว่า ความสง่างามเมื่อครั้งนั้น
ไม่ใช่เก๋กชื้นเพราะแต่งทำเลย. ตั้งแต่วันนั้น
เอง, คุณ, ผมเลยมีใจ ได้ ฝัน อยู่ในคุณนงเยาว์
ทั่วเช่นเช่นล้ากับ แม่สาวบางขุนเทียน ของผมคน
ก่อนนี้ แต่แรกก็รู้สึกว่าเป็นคนมีกิริยาละมุน
ละม่อมนุ่มนวลมากอยู่ แต่ถึงกระนั้น ก็ยังรัก

ว่าเป็นรองคุณนงเยาว์มาก. ที่ผมพูดนี้ ไม่-
ใช่ว่า เพราะโกรธกันเสียแล้ว เลยอะไร ๆ
ก็ไม่คิดนะคุณ; ไม่ใช่ซีงั้น, ผมเปรียบเทียบ
อย่างไม่เข้าข้างใครเลย." แล้วเขานิ่ง.

"แล้วยังใจอีกล่ะคุณ ?" สำออง ขยาด
ฟังต่อ.

"แล้วยังใจเล่า, แล้วผมก็รัก คุณ-
นงเยาว์ ละซี; แต่ถ้ามันก็จะกลายเป็นการ
ควาน้ำเหลวเสียก่อนนะแหละคุณ. เฮ! ชวายนะ,
ผมช่วยแท้ ๆ."

"เฮ! คุณรู้ ไ้ยังใจว่า คุณจะต้องควา
น้ำเหลว ?" วิชิต ถาม.

"โอ๊ย! ผมมีเหตุผลที่จะยกขึ้นมายัง
มากมาย, คุณ. หนึ่งในคือ ผมออกจะแก่กว่า
คุณนงเยาว์ ถึง ๒ - ๓ ปี เทียบคุณ. สอง
ก็คือ ผมเคยเป็นคนเหลวเอนจากแม่สาวบาง
ขุนเทียนเสียแล้ว คุณนงเยาว์ ะเย็นก็รักคน
เหลวเอนเช่นผมจนเชียวหรือคุณ ? สามก็คือ
ผมเองเป็นผู้ที่ทำการวิเสสาธนะ และยิ่งจะไ้
วิเสสาธนะ คุยใหม่เต็มที่ ะมีมายักเท่ากับ
คนอื่น เช่น คุณร้อยตรี สุทธิกิจ, คุณละอ
บุญญาบง, คุณเกษตร์ วรธรรม กับคุณชนนค์
นวลพินธุ์ เชียวหรือ ? คุณทั้งสองก็ยอมมี
ความเห็นว่าเป็นไปไม่ไ้; ผมจะคงต้องยกว่า

บุษยลักษณะ

ตุล

อย่างแน่นอน. ลึกคือ จากความสังเกตของ
ผมทุกครั้งที่ได้พบปะกับ คุณนงเยาว์ รู้สึกว่า
คุณนงเยาว์ พยายามหลีกเลี่ยง การสนทนากับ
ผมอย่างยิ่ง. ซึ่งผมเองต้องแปลออกทันทีว่า
คุณนงเยาว์ เกลียด ขี้ หมา หรือขิง น้าหน้าผม
อย่างยิ่ง; ซึ่งจริง ๆ นาคูณไม่ใช่แต่สิ่งทำ
เลย. ข้อที่ห้าคือ ผมจะต้องไปพักผ่อนสั
คราวันกัณเวลาถึง ๆ ๖ ๗ ปี. ๖ ๗ ปี ไม่
ใช่เร็วมากนัก; ไม่ใช่เร็วเกินสองเดือนเลย
เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วคุณลองนึกดูว่า ผู้ที่คอย
คุณนงเยาว์ อยู่เบื้องหลังจะมีโอกาสได้ชนะ
ผมเพียงไร; เขาจะต้องชนะผมอย่างเด็ดขาด,
ไม่เชื่อคุณคอยดูไปซี. ไม่จริงละก็ สัญญา
ทำอะไรกันก็ได้.”

“ตาม เหตุผล ของคุณ ข้างข้อที่พอฟังเข้า
เจ้าก็อยู่หรอก,” ล้าอง ยินยอม, “แต่มีบาง
ข้อที่ผมอยากจะได้ซักถาม คือ ข้อหนึ่งในเรื่องเก่า
กว่านั้น ออกจะไม่สู้เป็นอุปสรรคอันร้ายแรง
นัก, ขอให้ คุณนงเยาว์ รักคุณเด็ก ผมคิด
ว่าแก่กว่าเพียงเท่านี้คงจะไม่เป็นไรเลย; แต่
ถ้าหาก คุณนงเยาว์ ไม่รักคุณละก็ ผมต้อง
ให้ คุณ อายุ แก่ กว่าเพียง เล็ก น้อยก็คง เหลว
จริง.”

“โอ ! ผมก็ยังบอกคุณไม่ได้ว่า คุณ

นงเยาว์ จะรักหรือเกลียดชังผม.”

“ถ้าอย่างนั้นคุณก็อย่าเพื่อ ลองนึกดูซิ คุณ”
วิจิต ขอร้อง.

“ในส่วนจำนวนผู้แข่งขันทั้งหมด.” โชติ
เล่าต่อ, “ผู้ที่ผมเกลียดที่สุดก็คือ คุณสุกสิทร์,
เพราะ เห็นเขา พยายามพระนอ คุณนงเยาว์ เสีย
จริง ๆ ใจ ๆ.”

“อ้อ ! คุณสุกสิทร์ น่ะหรือ ?” ล้าอง
ทวนคำ, “คุณอย่ากลัวเลย, ผมมีเหตุผลที่
ที่ระมัดระวังคุณไม่ให้กลัวได้. คือ คุณแม่
คุณนงเยาว์ เป็นอาของ คุณสุกสิทร์; นัยว่า
เป็นพี่น้องกัน. เชื่อว่า คุณแม่ คุณนงเยาว์
คงจะไม่ยอมให้แต่งงานด้วยหรือถอนา. ที่คุณ
เห็นการพะเน้า พระนอที่นั่น ก็คงจะเป็น
เพราะความรักฉันทุณย์กันหรือ.”

“ที่ไหนได้คุณ, ผมก็กินเข้ามาคุณนง,
ไม่ใช่กินเกลย, ผมก็ไม่ออกเทียบหรือว่า
คุณสุกสิทร์ จะรัก คุณนงเยาว์ ฉันทุณย์หรือ
หนุ่มสาว.”

“อ้อ ! คุณสุกสิทร์ อา รักฉันทุณย์สาว,”
วิจิต อธิบายบ้าง, “แต่ผมคิดว่า คุณนงเยาว์
คงอย่าเพ็ดุคนอย่างฉันทุณย์. เมื่อเป็นเช่นนั้น
แล้วความตั้งใจของ คุณสุกสิทร์ ย่อมต้องเรี
ราไปในที่สุด, อย่างกลัวเลยน้าคุณ, เชื่อผม

ศ พ. ศ. ๒๔๘๓

มารหัวใจ

เถอะ."

"ถึงยังฉันผมนักยังไม่วายวิตก," โชติ
บรรยายต่อ, "วิตกใน คุณอนันต์ นวพันธ์
อีกคนหนึ่ง. คนนี้ผมทราบมาว่า ทางฝ่ายผู้
ใหญ่กำลังเตรียมการจะพาพวกาสู่ขออยู่แล้ว.
แต่ว่า คุณนางเยาว์ จะรักหรือไม่ฉันผมนักสงสัย
เอาอีก. ถึงจะอย่างไรก็ตาม ผมนักสงสัย
เป็นคำรบสอง, เพราะผมจะต้องไปอยู่ฟิลิปปินส์
เสียถึง ๖-๗ ปี; มาครั้นนั้นว่า คุณนางเยาว์
จะรักกับผมบ้าง ก็คงลืมหรือกลายเป็น
เกลียดกันไปเสียก็ได้. เอาเถอะ, ปลื้มคนอื่น
ที่อยู่หลัง พยายามรบรียกับเขยด้วยกันเองเถิด.
ใครเก่งกาจเป็นชั้นเยี่ยมก็จงชนะ. ส่วนผม
นะขอขอบใจท่านละ; ขอบใจจริงๆ คุณ ขอมอย่าง
หมอยาวคายแก้วเทียว. เฮอ!" เขาถอน
ใจใหญ่, "อย่าถามผมนักเลยคุณ, จะทำให้
ใจของผมไม่สบาย. คุณจนถึงเรื่องอื่นดีกว่า
ครับ."

ทั้ง ๓ คนเงยกริบ ต่างฝ่ายต่างยกแก้ว
เหล้าขึ้นดื่มด้วยกัน. ความเงยมี
ชีวิต อยู่เพียง อีกใจ เขียว ก็ตาย — ตาย เพราะ
วิธิต ให้ โอวาทขึ้นว่า:

"ที่จริง อย่าไป กลั้มอก กลั้มใจ เลย คุณ;
เอาไว้คุณกลั้มมาเสียก่อน ค่อยคิดถึง อ้ายเรอ

พรคน นี้เถิด. ขึ้นไปคิดเวลานั้นจะทำให้การ
ศึกษาของคุณร่วนเร่ได้; เชื่อมเถอะ."

"เปล่าคุณ, การไปคราวผมเองก็ไม่ได้
นักเล่นเลยแต่แรก; ปู่ขี้ขี้ๆ รู้มาว่าต้อง
ไปยังจีนเองแหละ. แล้วในชั้นแรกผมนักรัก
คุณนางเยาว์ หอยอกเมื่อไหร่; นักเสมอว่ามี
โอกาสเมื่อไร จะโดยขอความรังไรให้ทราบ
และขอความกรุณา. เมื่อผมทราบเสียแล้วว่า
ไม่ได้รับความกรุณาคงหมายเช่นนั้น ผมนัก
ก็สิ้นความกังวลใจ. แต่ถึงกระนั้น ก็ยังคง
ไม่ย้านนักรักอยู่นั่นเอง. คุณยังไม่รู้จักไหม;
ผมเป็นคนทีเกลียดคนยาก แต่เมื่อเกลียด
แล้วจะให้ กลั้มไปขอออกก็อยากเสียเหลือเกิน;
และถ้าถึงคราวผมรักขึ้นมาบ้างแล้ว จะให้
กลั้มไปเกลียด นะหรือ ก็อยากแสนอยากอีกในท่า
นองเดียวกัน. เมื่อคราวแม่ข้างคุณเทียบนั้น
ผมพยายาม ทำลายความทรงจำในหล่อน เสีย-
ด้วยฤทธิ วิธิตทั้ง ๔-๕ เดือนนะคุณ, แต่
ยังงั้นเขยวันยังมีบางครั้ง ที่นึกเสียคายจนน้ำตา
ร่วงก็มีคุณ. เพราะยังงั้นมาคราว คุณนางเยาว์
นักโดยทำนองเดียวกันอีกนั่นแหละ; แต่ว่า
คราวนี้ผมออกจะหลงไปคนเขยว, เพราะ
คุณนางเยาว์ อาจจะไมเคยนึกแค้นอะไรในผมเลย
หรืออาจจะนัก เกลียดคนน่าหนา ผมเสียด้วยซ้ำไป

บุษยลักษณะ

กุล

ก็ได้, ส่วนผมสืบทอดละเมอเพื่อพากไปคนเดียว. อ้อและแทะหางันว่าสำราญกันก็แล้ว
อย่าพอกเลยคุณ, พกไปก็อ่อนโยนใจตัวเอง
ไม่ได้."

อ้อมและแทะหางันว่าสำราญกันก็แล้ว
ชวนกันกลับบ้าน.

๐ ๐ ๐

"ผมเองก็หมกหมนทางที่จะช่วยเหลืออะไร
คุณเสียด้วยนา." ล้าวง พุกอ้อย ๆ.

หลังจากคืนนั้นมาเดือนเศษเป็นเดือน มิถุ-
นายน; ราว ๆ จวนจะสิ้นเดือน มิถุนายน อยู่
แล้ว. วันนั้นฝนตกแต่เช้า, แต่พอตอนกลาง
วันก็เหือดหาย. ครั้นพอย่ำยคล้อยลงราว ๑๔
นาฬิกา ฝนตกลงมาอีก, ทำให้อากาศมี
กลิ่นและเยือกเย็น. ราว ๑๖ นาฬิกา เศษ
ฝนจึงหยุด, แต่ความมืดมัวและเยือกเย็นของ
อากาศยังคงดำรงอยู่ในสภาพเดิม ฝนตกลงถึง
สายฝนกลาง. ความฉุนฉุนทางเฉอะแฉะเป็น
อันมาก; ยางแฉะมีน้ำซึ่งอยู่จึงมีน้ำสกปรก
โสมมแท้ ๆ.

"ผมก็เหมือนกัน, มองไม่เห็นทางที่จะ
เป็นช่องช่วยเหลือเลย; ที่จริงผมไม่มีความ
วังเกียจเลย." วิจิตต์แสดงน้ำใจเพื่อนอย่างดี.

"ขอยุ่ของคุณ, แต่ผมได้บอกคุณแล้ว
ว่าคุณไม่มีทางจะช่วยได้หรอก; นี่เห็นว่ากระชั้น
กระชอยอยากฟังกันนัก ผมก็เลยเล่าให้ฟัง
นี่เอง. เอ้อเฮอ ! มัวคุยกันเพลินซี, เกือบ
จะ ๕ ทุ่มอยู่รอมร่อแล้วละ." พุกแล้ว โชติ
มองดูนาฬิกา ซ้อมือ.

ครั้นเวลา ๑๗ นาฬิกา เศษ ภายในห้อง
นั่งเล่นแห่งนั้น คุณนางเยาว์ มีเสียง นงเยาว์
คุยพลอด และหัวเราะ ต่อกันซิก อยู่กับสุภาพบุรุษ
คนหนึ่งอย่างเบิกบานแจ่มใส.

อาหารบนโต๊ะ ร้อยหรือสองจาน ๆ เกลี้ยง.
เหล้าวิสกี้ ๒ ขวด ก็แห้งเหือด จนไม่มี คึกกัน.
ขวดโซดาเปล่า ๆ วางเรียงรายอยู่ข้างล่างกว่า
ครึ่งโหล. กะเพาะของสุภาพบุรุษทั้ง ๓ ออก-
จะปร ๆ ไปตาม ๆ กัน. วิจิตต์ ล้วงตาควรวก
บนโต๊ะสักครู่ก็พบว่า:

"วิ่งเร็ว ? นักรบวิ่ง กุหลาบเขื่องใหม่"
ไก่อ้อ ?" เสียงสุภาพบุรุษถาม.

"เฮ้ ! น้อมกันก็แล้วหรือ ? หรือจะ
เขาอะไรกันอีกล่ะ ?"

"ไก่อ้อพ, แต่ฉันนั่งเอนนั่งห่ม
ไม่คอยลุก." เสียง นงเยาว์ คอย.

ล้าวงกับโชติ แทะหางันว่าสำราญกันก็แล้ว
ชวนกันกลับบ้าน.

"ไหนนั่งลงซิ, พ่อจะรักไก่อ้อพ."
เสียงคุยเจิบเจิบสักครู่ เสียง นงเยาว์ ขาน

พ. ศ. ๒๔๘๓

มารหัวใจ

เพลงกลหลาย เสียงใหม่ กังวาน แจ่มเจือชื่น.
น้ำเสียงหล่อเย็นและฟังดูไวเราะใจมาก;
เนื้อเพลงของหล่อนมีว่า;

“แสนสงสาร, ออขาย, ไม่วายช้า
ต้องระกำ, เพราะหมื่นผลัก, รักสลาย
กำลังรัก, อยู่แหม่มชื่น, ต้องคืนคลาย
สุดที่หมาย, เคียงสวาท, อนาคตใจ
โอ้อากรรม, ทำมา, แต่บ่่างก่อน
ตามบั้นรอน, ร้างรัก, แกล้งผลักไส
บุญไม่มี, จึงต้องพราก, จากกันไป
เกิดชาติใหม่, จึงคิดปอง, ประคองชม ฯ

พอเพลงของหล่อนจบ ก็ได้ยินเสียงสุภาพ
บุรุษคนนั้นพูดว่า:

“ถูกแล้ว ! จังหวะของน้องถูกแล้ว.”
“อ้ายทรวงวรคหลังนะพี่, น้องนี้กว่ายัง
ไม่ค่อยถูกก็.”

“ถูกน้อง, ไม่ผิดหรอก.”
“เคียวนะพี่, น้องจะออกไปข้างนอกสัก
ครู่หนึ่ง.” พวกแล้ว นางเขว่ ก็ลุกขึ้นจากเก้าอี้
เปิดประตูห้องออกมา. พอหล่อนจะเลี้ยวขวาไป
ขึ้นบันไดสู่ชั้นสอง หล่อนหยุด — หยุดชะงัก
และเล็ดลงไปยังทางซ้ายมือ, ซึ่งหล่อนจะได้เห็น
ภาพ ถนนหิน ล้ำห้วยเคียวเจ้าเล็ก ๆ อดิศัย
เชิงบันไดทอดกึก ออกไปสู่ประตูรั้วบ้าน. ไฉน

หล่อนหยุดชะงักหนอ ? นำประหลาดจริง !
หล่อนหยุด เพราะหล่อน เห็น สุภาพ บุรุษ อีกคน
หนึ่งกำลังถือหมวกกุ่มเคียว ให้หลังหล่อน ระวัง
ไปออกประตูรั้ว; เขาเคียวก็หันหน้าหงิก ๆ ไป
แต่ผู้เคียว.

“คุณโชติ !” เสียงหล่อนตะโกนเรียก
“คุณโชติ !”

โชติ หยุดชะงักแล้วหันหน้ากลับมาเผชิญ
หล่อน. นางเขว่ สังเกตเห็นใบหน้าเขาจ๋อย
และขมุกขมัว ๆ คนฟังคนนอน. พอเขาจำได้
ว่านางเขว่ กำลังเผชิญหน้าเขาอยู่ เขาก็ยิ้ม
และเคียวกลับมาหยุดอยู่ที่เชิงบันได

“คุณมานานแล้วหรือคะ ?” นางเขว่
ถาม.

“เมื่อสักครู่ นื่องและศรีษะ.” โชติ
ตอบเอื่อย ๆ.

“อ้าว ! ไหง่ไม่เข้ามาคุยกับ พี่สุกจิตร
ในห้องนี้ล่ะคะ ?”

เขายืนนิ่งอึ้งตันในลำคอ; เขาไม่ยอม
คุยด้วยกับ สุกจิตร เพราะเขาอ่านสันดาน
สุกจิตร ได้แล้วว่า เป็นคนหยิ่งยโส; เขาเคย
ระเบิดหมวก แสดง ความเคารพ เพื่ออภัยยศศักดิ์
ก่อนนี้ครั้งหนึ่ง แต่สุกจิตร แกล้งเมินหน้า
หันเสีย เล่นเอาเขาจ๋อย — เกืออย่างน่า

บุษยลักษณ์

ตุล

ชายหน้าแก่ปวงชนที่สัณฺฑิรไปมา ในท้องถนน นั้น. อ่า! คังแคว้นนั้นเองเขาเลนิกเกลียก น้ำหน้า สุกจิกร ไม่วายเลย. เมื่อเย็นเช่นนั้น ให้เขาเข้าไปคุยควัยกับ สุกจิกร อย่างไรได้?

“เชิญขึ้นมาก่อนซิคะ?” นงเยาว์ ทำ ลายความเงย.

“ครัย!” โซติ รวยปาก แล้วก้าวขึ้น ยืนไป.

“ขอโทษนะ, อิดนจะไปยังบนสักครู่ หนึ่งคะ; เชิญคุณเข้าไป นั่งคุยกับ สุกจิกร ในห้องนั้นก่อนเถอะคะ.”

“ครัย!” เขารวยปาก แล้วเคี้ยวอ้อย ๆ น้าวางเข้าไปในห้องนั่งเล่น.

โซติ กับ สุกจิกร ไก่เชิญหน้ากันอีก, แต่เพื่อซ่อนความขี้อายกันอย่าง โซติ ได้ ทักทายปราศรัยกับ สุกจิกร เป็นอันดี. การ สันทนาคำเนิรไปชั่ว ๒ - ๓ นาที สุกจิกร ก็ ลุกขึ้นเคี้ยวออกมาเสียบ้างนอก. โซติ นึก ก็ใจ เป็นอันมากที่บุคคล ผู้เป็นที่ไม่พึงปรารถนา ของเขาออกไปเสียบ้างนอกก็ยก, เพราะสายตา เขาไม่กินกับสายตาของ สุกจิกร เลย, เมื่อ ขึ้นพบสายตากันบ่อย ๆ ก็ย่อมมีความรำคาญ ใจมาสู่อยู่เนื่อง ๆ.

ในวาระที่นั้นอยู่คนเดียวกัน โซติ มองไปเห็น

รูปถ่ายของหล่อนใส่กรอบห้อยอยู่ที่ฝาห้องบ้าน นั้น. ใบหน้าหล่อนแฉล้ม และเก๋อย่างตะ ตาเขาเป็นอันมาก. โซติ ออกันชมอยู่ก็ยังไม่ ไ้; เขาคงต้องขึ้นเคี้ยวไปมองดูใกล้ ๆ. เครื่อง แต่งกายของหล่อนเป็นม่วงดง และเสื้อทก กว๊วยผืนอ่อนวิจิตรพิสดาร, มีใบทรงขนนก มีขย ครงนั้นอ่อนช้อย, ซึ่งดู ๆ ก็รู้สึกว่าจะออกจะครุครา หวหรวไม่ใช่น้อย. รูปหล่อนเป็นขนาด ๖ นิ้ว ก่อนตัว; หล่อนถ่ายอย่างรูปหน้าตรง แต่เขื่อน หน้าไปทางขวาเล็กน้อย เพื่อหลบสายตาจาก ปากกล้อง. สรุปรูปร่างแล้ว ก็อาทรมได้ว่า รูปหล่อน ไม่ทั้ง ความงาม ขำจาก ร่วง หล่อน วริง ๆ เสียเลย. เขานึกในใจว่า มาทรมแม่น ไ้ขอไปคุยต่างหน้า ต่างตา ในฟิลิปินส์สักรูป หนึ่งแล้ว หัวใจเขาจะชุ่มชื่นอย่างยักก็เคย. แม้ ไม่ไ้เห็นตัวจริง ขอให้ไ้เห็นแค่เพียง รูปก็ขยัก. โอ! เขายังทวงในความรักของ หล่อนอยู่. อนิจา! ถ้าเผื่อเขาชวทวงครั้ง หนึ่งก็เห็นคำรบสองเล่า เขามิถ้องผจญกับความ ระทมครมครม — มารหัวใจ — อีกแยะหรือ? ขอนั้นไม่ต้อง สงสัย; เขาคง ผจญ อย่าง แน่ ๆ — อย่างแท้ ๆ — อย่างจริง ๆ, อย่าง ไม่ผจญหา — ที่เคย. แต่เขาเป็นชาย, เป็น ผู้ที่ ต้องมีความ ทรหด ออกทน อย่าง ย้ง ยวก.

พ. ศ. ๒๔๗๓

มารหัวใจ

เพราะฉะนั้นการผจญกับมารหัวใจ ต้องเป็น...ล่ะคะ ?”

ของที่ไม่เหลือย่ำกว่าแรง สำหรับเขาเลย; เขาคงก็กัฟั่นกระดก ๆ รัวไว้ให้อยู่มือ, และ เขาคงใจเสมอว่าจะไม่ยอมแพ้ด้วย.

ขณะที่กำลัง ยืนลอย ชม ความงาม ของ- หล่อนอยู่เพลินเพลินนั้น นางเยาว์ เหว่ถือนั่งล้อ พิมพ์ไทยเขมมร่ายสปีคาเหะ เข้ามาแต่ผู้เดียว. เขาไม่ทัน รู้ตัวจึงยังคงยืนพิจารณาอยู่ด้วยความเอาใจใส่, พอได้ยินเสียงกระดกหนัง- ล้อพิมพ์กังกรก เขาก็เหลียวมากุหล่อน, ซึ่งพอกกับหล่อนหันไปหาเขา.

“แหม ! อยู่นานยาแหม่นกระมัง ?” ไชติ พุกส่ง ๆ ไปก่อน เมื่อยัง นก เรือง อินไม่ ออก.

“คะ ! นั้นหลายยแล้วนะคะ,” เสียง นางเยาว์ ทอຍ, “ทั้งเรงเจ้าทำงานเขาออกจะมี ช้อเสียงอยู่มาก ๆ ค่ะ.”

เขาหันไปอ่านชื่อข้างข้างใต้รูป แล้วกลับ มาพูดใหม่อีกว่า:

“กระมัง ! เริงกระมัง, จิตรภักดี ทำรูป ล้ำคัญมาก.”

นางเยาว์ หย่อนร่างลงนั่งบนเก้าอี้. ไชติ เกริมนั่งลงข้างในระยะไม่สู้ห่างนัก.

“เฮ้ ! นี่ผู้สัทธิรี ไปไหนเสียแล้ว

“ไม่ทราบด้วย, คุบ ๆ อยู่กะผมสักครู่ ก็ลุกออกจากห้องไป.”

สิ้นคำพูด เพียงนั้น ภายในห้อง ก็เงียบ เป็นปานว่าไม่มีคนอยู่. ไชติ ตั้งใจเพคะ ะไร ๆ ก็ยลหล่อนอีกหลายอย่าง เป็นท่นว่า ระชอลาในโอกาสที่ระชอลไปศึกษาวิชา ณ- พิลิปินส์, ระชอรูไปไว้คูนเป็นทระลึก, และระ ชอลามะไรท้ออะไรอีกมากมาย; แต่ครั้น มาเผชิญหน้ากับหล่อนเข้า เริง ๆ เขารู้สึก ท่นว่าคอหอยคั้นคั้นไปสิ้น; ระพุกะไรท่นัก ไม่

ใคร่ออก, อยากระยอกโน่นก็กลัว นางเยาว์ ระระคาย, ระชอนกรู้สึกเกรงใจ, ระเล่านั่น ก็กลัวคนอื่นระไยบินเข้าอก. เขาเลณนึ่ง ไม่กล้าพุกะไร. สมองทำการนึกคิดไม่ สะทว; เขาเลณนึ่งไม่เออว่าระพุกะไรที่ นวลห. อีกอีก ๆ อยู่เป็นครู่ จึงหลุดจากปาก ออกมาได้ว่า:

“วันทเริงควมเทลลเกณนะกระมัง ? แต่ ก็ยังไม่วายระอินฮ้าวเลลเกณ.”

“ก็ฝนพังกลงมา ไชตินมันขันนะคะ.”

นางเยาว์ ออกความเห็น

เวลาหล่อนเงยหน้าขึ้นพุก สายตาหล่อน ระทกก็ดวงหน้าเขาพอก และหล่อนสังเกทเห็น

บุษยลักษณะ

ตุล

นัยน์ตาของเขานั้นแปลกมาก, และสีหน้าก็เขียวสลดชอยกล. หล่อนนั่งเฝ้าอยู่ครัน — เฝ้าไว้ว่า โชติ คงมีความกังวลอย่างไอย่างหนึ่งเป็นแน่; มีดะนั้นแล้วสีหน้าเขาคงจะไม่ประหลาดเช่นนั้นเลย. คาเขามักมองตรงมายังหล่อนเสมอ. ทุกครั้งที่หล่อนเงยหน้าขึ้น ปรากฏว่า ไค้ประสพพวงตา ทั้งสอง เขาลืมแล้ว จึงหล่อนอยู่. หล่อนรำคาญจนต้องหลบสายตาศรีนิกันอยู่นิ่ง ๆ.

“วันฉมจะมาขอ — — —” คำพูดเขาคือกวนลงจนไม่ไค้ความ.

“ขออะไรคะ ?” หล่อนสงสัยอยู่ครัน ๆ.

“ขอลาไปพักผ่อนสักครัน,” เสียงทอຍน้อย ๆ และหน้าเขาก็มีกล.

“ไปนานไหมคะ ?”

“ราวสัก ๔ - ๕ ปีเห็นจะได้ครัน; แต่อาจะถึง ๖ ปี ๗ ปีก็ได้ครัน.”

“ไปทำไมละคะ ?”

“ไปเรียนแพทย์ครัน.” เขาค่อย ๆ เงยหน้าขึ้นมองหล่อน, “ผมรู้สึกเสียขายมากที่จะทิ้ง — — จากคุณไปครัน.”

นางเยาว์ นิ่ง เพราะคำพูดของเขาแสดงโศก และหัวใจหล่อน; หล่อนต้องหลบสายตาคงมีหน้านิ่งอยู่. โชติ คาโผลงแสดงความ

ทกใจ — ทกใจ กลัวว่า หล่อนจะโกรธ ที่เขาใช้คำพูดอันสละสลวยดั่งเงินไปกะมัง; เขาจึงพลันนึกขึ้นได้ว่า ควรจะขอภัยหล่อนเสียก่อน เพราะเขาลำบากจนขึ้นมาได้แล้วว่า เขาผิด. ดังนั้นจึงกล่าวว่า:

“ขอโทษเถิดครัน, คุณนางเยาว์, ผมเผลอสติพูดพล่อยไปเสียแล้ว; ผมไม่ทันนึกถึงระยากของคุณ, เป็นแต่เพียงเห็นว่าเห็นความหวังใจของผม ผมก็เลยพูดส่ง ๆ ไป. เสียใจครัน, เสียใจที่ผมออกทรงทิ้งไปเสียแล้ว. ไค้ ไพรกให้อภัยเถิดครัน ?”

นางเยาว์ นิ่งไม่ตอบ, แต่มีสีหน้าไม่ไหวและตัวไม่ขมวด อันเป็นเครื่องหมายแสดงความเขาใจแก่ โชติ เป็นอันมากกว่า หล่อนคงไม่โกรธ. อาการนิ่งของหล่อนยังไม่ทำให้เขาแน่ใจว่า หล่อนไม่โกรธ, เขาเฝ้ารอนิ่งหน้าหล่อนอยู่. โยทหวังใจระอ่านสายคาให้แน่นอน. แต่หล่อนไม่เงยหน้าขึ้นมาให้สยสายคาเขาเลย. เขาจึงลงเภา ๆ ว่า นางเยาว์ไม่โกรธก็คงเคื่องอยู่ครัน ๆ, หาไม่เช่นนั้นแล้วหล่อนคงพูดอะไรอีกบ้าง. แต่หล่อนเลียบกริบ ไม่ปรียาก อย่างใดเลย แม้แต่สักคำเดียว. ความขื่นขื่นในหัวใจเขา — ขื่นขื่นโดยนัย คำตัวของเขา ทดถึง ไม่เข้าเรื่อง — ทดถึง

พ. ศ. ๒๔๗๓

มารหัวใจ

คุณชั้นเป็นลัทธิ. เขาชักกระสวยกระสวย เพราะ
หมดหนทางแก้ไข. สักครั้งนักชั้นได้ว่าควร
ระลึกละเลียดก็ว่า, เพื่อยบายลมเสียของ-
หล่อนให้สิ้นเชิง, ก็กเช่นนั้นแล้ว เขาจึง
ก๊วยตัวอาลา, ออกมาจากกระเป๋าสื่อสอง
ตะบิยักวักเดินเข้าไปในใกล้หล่อน แล้วย่อ
กายลงส่งให้หล่อนพร้อมก้มพกวว่า:

“นักรบการุณา; อันหนึ่งสำหรับคุณพ่อ
คุณแม่, และอีกอันหนึ่งสำหรับคุณ. วันนัก
เป็นมากแล้ว ผมเห็นเร่ของลาคะรบ.”

นางเยาว์ เอื้อมมืออันขาวชะเหลืองล่องไปรับ
ยัก อาลา ทั้งสองตะบิย มาอ่าน คำจำหน้าซอง,
แล้วคอยเอออยู่ ว่า:

“เก็บของคุณแม่ก็ว่าเร่มาละ, คุณจะไม่พย
เสียก่อนหรือละ?”

“ช่างเถะครั้น, เขาไว้จวน ๆ ผมจะไป
ผมจะมารายลาอีกครั้น.”

พวกแล้วเขาก้าวเดินไปฉวยหมวก จะไปเบียด
ประตูห้อง ก็พอก สุกจิตร เบียดประตูฉวยเข้า
มาเกือบปะทะกัน.

“อ้าว ! นั่นคุณจะไปละหรือครั้น ?”
สุกจิตร ถามก้วยอาการระยิบระยับ; แต่ โชติ
แปลอาการขมขื่นไว้ว่า มีความหมายเย้ย-
เยาะอยู่ครั้น ๆ.

“ครั้น ! จะไปละครั้น, เป็นมากแล้ว.”

โชติ คอย.

“ผมล้มยกคุณไป.” สุกจิตร กล่าวคัก,

“ทวงไว้ว่าคุณคงยินดีก้วย เป็นแน่เทียวครั้น.”

“อะไรครั้น ? ไปรคยออกหน่อชักรั้น.”

โชติ คอย พลงนั้กในใจว่า เขาจะมีข่าวก็อย่าง
ไรหรือประการใดหนอ จึงคากว่าจะเป็นที่ยันคัก
แก่เขาได้. เขาจะได้อะไรอันคักขึ้นเป็นนายร้อยโท
ละกะมังหนอ ? สุกจิตร เหลียวหน้าไปมอง
คุณเยาว์; ปรากฏว่า หล่อนกำลังร้องคอยฟัง
คำพูดของเขาทั้งสองอยู่. สุกจิตร จึงหันกลับ
มากระซิบที่ โชติ อย่างพอได้ยิน, ซึ่งเสียง
นั้นได้แล่นไปกระทบโศก นางเยาว์ เลย; หล่อน
นั้กแปลกใจเหมือนกัน. ในการที่ สุกจิตร ทำ
อาการกระซิบกระซาบเช่นนั้น, และคักไว้ว่า เมื่อ
โชติ ไปแล้ว จะต้องยังมีคักฉวยจาก สุกจิตร
ให้ไว้ว่า เขาจะซิบเรื่องราวอะไรกัน.

เมื่อ หกคัก เนื่อ ความกระซิบ ของ สุกจิตร
โชติ รู้ลึกลงว่า หัวใจฉื่อเพราะความคักไป-คัก
ให้มาฉื่อฉื่อได้ทราบเรื่องอย่างไม่ได้ นั้กไม่ได้
ฉื่อนว่าจะได้ทราบเลย. เขามองคุณเยาว์ สุกจิตร
อันขมขื่นแหม่แหม่ได้ พลง เหลียวไปมอง
คองหน้า นางเยาว์ ผู้กำลังขมคักคักคักคักคัก
อยู่พลง. นานสักครู่ โชติ จึงฉื่อนอาการขม

บุญยลภักดิ์

กุล

ขียนโยหน้าของเขายังควยอาการข่มขืนอย่าง
ยิ่ง เพื่อเป็นการทอเยแทน สุกจิตร และปลุก
ความซอกซำในหัวใจของเขาอีกด้วย.

“ครัย ! ยินคัวยครัย,” โชติ ทำลาย
ความเงียบภายในห้องนั้น,” ยินคัวยเป็นอัน
มาก. นี่ยัวะเป็นโชคอย่างเอกของคุดเถียว
ครัย. ผมหวังไว้ว่าคุดเถียวจะมีความสุขอย่าง
ผมไม่มี โอกาสระพรรณนา ให้คุดเถียว
ครัย.”

“ขอขใจคุดเถียวมาก ในคำอวยพรต่าง ๆ
ของคุณ,” สุกจิตร ทอຍ, “และถึงทีของ
คุดเถียว ผมจะไม่ลืม อวยชัยให้พรให้ ยิ่ง
กว่านเชียวครัย.”

โชติ ยิ้มเหย ๆ เกือบคล้ายเด็กที่กินยา
ขม ๆ แล้วถูกผู้ใหญ่ขอรว่า ‘กินเก่ง’
เมื่อจะมีอาการขมขืนมีผลปากเขาก็ดัก แต่สหน้า
สลก อย่างไม่ สม เหตุผล ของความ ยินคั เลย.
กวงทาเขามองจึงไปยั้ง นางเยาว์, และหล่อน
ก็มองร้องทอຍเขายังไม่กลัวสหาย, เพราะ
สหาย โชติ ในวาระนั้นไม่คมคายจนเป็นทน่า
หวากเสียวใเลย; สหายเขาแสดงความ
เศร้าสลกอย่างน่าเวทนา. เขาขืนนอยสีกคร
— ยินคั ยานรูปคิลานัน—แล้วก็กล่าวเออขย ๆ ว่า;
“ผมกลัวยะครัย.”

พวกเท่านั้นแล้ว เขาถอยหลังอ้อ ๆ ไป
ยังยานประตู. เออมีมือไปจับลูกนิกหมนเข็ก
ออก. สายตาของเขายังจับจ้องอยู่ที่โยหน้า
อันยวนเสน่ห์ของ นางเยาว์ ตลอดเวลา. สึง-
เกตุครัย สักว่า หล่อนส่งสารเขายู่ครัน ๆ
แต่หาทราบดีตายปลายคคัไม่ว่า โฉน โชติ
จึงมีอาการน่าสมเพชเช่นนั้น. โชติ ถอยหลัง
ออกตามช่องประตูไปนพันเชกครวัณ แล้ว
ค้อย ๆ ถึงยานประตู มาระยัก คัวยอาการเลอຍ
ซำกาคันไม่มีแรง แค, อนิหา ! เขาไม่ใครจะ
เค็มโยยัก เพราะจะทำให้เขาไม่ได้เห็นกวงหน้า
อันงามของ นางเยาว์. พอยานประตูจะระยัก
มีนิกแหล่ ปรากฏว่า สายชัสสุสลดเขาวินหลัง
ออกมาจากเขาคาเป็นหยากไหลเออຍลงมากาม
แก้มทั้งสอง. ครานทำให้เขาจำค้องระยัก
ทันที เพราะชัสสุสลดความขีเยแก่ นางเยาว์
และ สุกจิตร เป็นอย่างยิ่ง. อา ! เขาจะถูก
จับไว้หรือไม่ว่านว่า ผู้ชายที่ใด ๆ เช่น โชติ
นแล้ว ยังขเยอีก ?

๐ ๐ ๐

คันนแห่งคัน โชติ ซลคอยู่ทีโระเขิน
หนึ่งสือเป็นเวลาหลายชั่วโง; เขาพยายาม
ว่างจกหมายขนละยั้งหนึ่ง, เขินไปก็ ๓-๔
บรรทกที่อ่านทบทวนคุเสยครัยหนึ่ง เมื่อเห็น

พ. ศ. ๒๔๘๓

มารหัวใจ

ถ้อยคำ ตรงไหนไม่สละสลวย ก็กล่อมเกลามาแก้
ใจจะให้อ่านนวลหยิ่ง ๆ ขึ้น. เนื่องจากสมอง
ของเขาไม่สมารถ เพราะภรรยาเมื่อยามเย็น
ก็ททหมายละยิ่น จังกว่าจะเสร็จ ก็กินเวลาเสีย
ข้าแต่; แก่แล้วแก่ อีก เฒ่าแก่แก่—แก่จะให้ผู้
อ่านฟังเข้าใจง่าย และททความหมายของ
เขาอย่างแจ่มแจ้ง; แต่ยิ่งแก่ก็ ยิ่งยุ่ง — ยิ่งจน
เจ้าของลายมือเองก็แทบจะอ่านไม่ออก. เขา
โยนคืนสอแก่รักกินโต๊ะ ลูกชกเคียวไปเคียวมา
แล้วควักหูหรืออกสอให้สมองไปร้องและใจก็ ๆ
สักครั้งจึงกลยเข้านั่งอ่านททวไปใหม่.

เกอชเตยงคน ททหมายละยิ่นจาง-
เสร็จ. เขาอ่านทททททททททททททททททท
จึงหิยกระคายแผ่นเอาจริง ก็ปากกาหมึกซึม
ขึ้นมาลอกว่างลงเป็นททหมายจริง. กินเวลา
ราว ๑๕ นาที การลอกก็สำเร็จประโยชน์.
โชติ อ่านทานก็อีก, เมื่อเห็นไม่ขาดคก-
พร้อมแล้ว ก็พียสอใส่ซอง, ยักฉนัก
และจั่วหน้าซองว่า:

“ส่ง คุณนงเยาว์ กาญจนบุรี
บ้านเลขที่.....
ตำบล.....
จังหวัด วรรณคร.”

เสร็จแล้ว เขาหิยแสดคมย่ยวงละ ๕

สตาจก็ออกมายักท่มมยขึ้นข้างขวามือ แล้ววาง
ซองพียง ขาหิย่งวางปากกาอยู่.

ต่อจากล้าคั้นนั้น โชติ นิ่งมองคชของพลาง
นึกในใจพลางว่า คุณนงเยาว์ รัวยัททหมาย
ละยิ่นไปอ่านหรือไม่หนอ ? นอกจาก คุณ-
นงเยาว์ แล้ว จะมีใครได้อ่านอีกหรือไม่หนอ ?
เออ ! ถ้าเลื้อผู้ ที่ไม่สมควรไปได้อ่านเข้า จะ
มีนำความเสียหายน มาสู่ คุณนงเยาว์ หรือ ?
ตาย ! ตายแน่ !! ถ้าหากเกิดเรื่องอะระหัง
คุณนงเยาว์ จะว่าว่าแข่งชกหักก็ถูกเราอย่าง
ยิ่งก็เคยว. ไม่เป็นเรื่อง; บัวยการอย่าทั้ง
ไปเลย. นึกเช่นนั้นแล้ว เขาจึงฉวยซองค-
หมายมาฉกทิ้งกะทะราเสีย, แล้วลุกจากโต๊ะ
เขียนหนังสือไปเข้านอน.

๐ ๐ ๐

ต่อจากคั้นนั้นมาคั้น คั้น เวลาราว๒๐นาฬิกา
เคียว ท้องฟ้าอากาศปรอดไปร้องควงการนัย
ใหญ่ฉวยแสงแข่งขึ้นกันอยู่แพรพราวและหิย
ย่นท้องฟ้า. ควงเกิดนกล้ำระบายพินพิภพให้
สว่างอยู่รำไร, เพราะคั้นนี้เองไม่คิดคิดเพญ
จึงยงขึ้นไม่เคยมดวง. ทางทิศทิศทิศมีเมฆฝน
ตั้งเค้ามามีคมีว เป็นเครื่องหมายแสดงให้ชาว-
บ้านร่นดินทิ้งหลายเข้าใจกันได้ว่า ฝนคงตก
ใหญ่ในคั้นนั้น. พระพายกำลังรำพาอยู่เฉย

บุษยลักษณ์

คูล

ฉิว สะยักใบพญชากิและคิดชากิอยู่ไหว ๆ.
สัตว์ร้องเล็ก ๆ ในรทกกาลกำลังส่งเสียงประ-
ชันกันอยู่เรื่อย ๆ น้าพังง่วงเงใจเย็นอนมาก.
แม่ป้าจากสัตว์เล็ก ๆ เหล่านี้เสียแล้ว รท-
กกาลนั้นก็คงจะเย็นสะกเป็นอนอย่างยิง.

ในวาระนั้น นงเยาว์ ยังไม่นอน — ยัง
เพราะไม่รู้สึกง่วง หล่อนออกมานั่งอ่านหนังสือพิมพ์
รายวันอยู่ ภายในห้อง อ่านหนังสือแต่ผู้
เดียว. พอจะขบิ่สัปดาห์ก็พอคิดเสียงเคาะ
ที่ประตู. หล่อนรีบวางหนังสือพิมพ์ลง แล้ว
ก็รีบออกไปเปิดให้, ซึ่งพอประตูหน้าก็
สุภาพบุรุษผู้หนึ่ง.

“คุณแม่อยู่ไหมครับ ?” โชติ ผู้ยืน
ประตูหน้าหล่อนถาม.

“อยู่ค่ะ” นงเยาว์ ตอบ.

“ผมอยากจะได้พบสักหน่อย เพื่อกราบลา
เพราะผมจะเดินทางไปแล้วครับ.

“ได้ค่ะ; ออฉันจะไป เชิญค่ะ.”

พูดแล้ว นงเยาว์ ก็ก้าวเดิน ออกนำหน้า
โชติ ไปชั้นบน และสักระยะหล่อนก็เดินมาถึง
หน้าห้อง ๆ เข้ามาในห้องอ่านหนังสือ. ครั้น
เงยหน้าขึ้น ภาพสุภาพบุรุษอีกคนหนึ่งก็
ปรากฏขึ้นเฉพาะหน้า หล่อน; หล่อนจำได้ว่าผู้
นั้นคือ สุทธิกร — นายร้อยตรี สุทธิกร ผู้เก็บ

ของหนังสือเป็นญาติกัน.

“นี่ว่านอนเสียแล้วอีกล่ะ; แต่เห็นห้อง
นี้ยังเปิดอยู่ ก็เลยเดินเข้ามาถึงนี่เองนี่แหละ.”

“ยังพ; ยังหัวค่ำอยู่หรือ.”

พูดแล้วทั้งสองคน ก็นั่งลง ยังเกาอันนม ตัว
หนึ่ง ซึ่งคงเรียงข้างหลังให้ยานประตู, และ
เริ่มสนทนาตามภาษาหนุ่มสาวต่อไป.

ราว ๑๐ นาทีให้หลัง เสียง สุทธิกร
ถามว่า

“นี่ คุณอ่านนอนแล้วหรือยังล่ะ, น้อง นง-
เยาว์ ?”

“ยังพ; กำลังคุยอยู่กับ คุณโชติ.”

“อ้อ! นี่เจ้าคุณ โชติ นั้นมานหรือยัง ?”

“มาพ; ว่าจะมาลาคุณแม่ ไปพลียินส์
ยังไรล่ะ.”

“แหม ! พักใจเหลือเกินที่ได้อ่านว่า
เขาจะออกไปพลียินส์เสีย.”

“เฮ้! ทำไมนะพ?” ลำคายน้าหล่อน
เหลียวไปมองคนที่ประตูแล้ว หล่อนจะเห็น โชติ
กำลังยืนฟังอยู่ด้วยความตั้งใจฟังทีเดียว.

“พรู้ สัก ว่าคาญตา เหลือเกิน ที่เขา มาน
บ่อย ๆ, และนอกจากมาเท่านั้น ก็ยังไม่รู้
อะไร นี่มันแถม สนทนา วิสสาสะ กันนี่เองเสีย-
อย่างสนิทด้วย.”

บุษยลักษณ์

ตุล

โผล่ประจักษ์ออกมาเห็นเข้า จึงพูดว่า

“คุณจะไปยังไก่อ๊ะ ฝนตกออกหนา-
เม็กเช่นนี้; เชิญมาในห้องนั่งก่อนซิคะ.”

“ไม่เป็นไรหรอกครับ ผมไปไก่อ๊ะ.”

ให้คำคอยแทน โสติ ก็ลงบันไดวิ่งฝ่า
พายุและฝนไป โดยมีได้คำนึงถึงการที่ระต้อง
เปียกโชกเลย. แม้ นั่งเขว้า จะได้พยายาม
ตะโกนเรียกอีกสักเท่าใด เขาก็หาได้ยินไม่.
ราว ๓ นาที ร่วง โสติ ก็วิ่งหายลับเข้าไปใน
ความมืด ทางประตูรั้วนั้น.

๐ ๐ ๐

ครั้นถึงวันศุกร์—วันซึ่งเรือไกวยิงจะนำคน
โดยสาร จาก พระมหานคร ไปสู่ ชองกง — ราว
๑๔ นาฬิกา โสติ ได้ขึ้นเข้าของไปขึ้นเรือ
เร็วขรีย. มีคนญาติมิตรพากันไปส่งเขา
มากมาย; แต่ผู้ที่เขาสนใจใคร่จะไปล่ำลา
เป็น ครั้งสุดท้าย ก็คือ นางเขว้า หล่อน จะมาส่ง
เขาหรือไม่หนอ — เขายืนร่ำพ้ออยู่ในใจ — เสีย
แรงระต้องจาก กันไปเป็นเวลา ถึงมนนานเช่นนั้น
หล่อนจะไม่มาเชียวหรือ ?

๑๕ นาฬิกา ก็ถึงแล้ว โสติ ยังมีใจสย
หน้า นางเขว้า. เขายืนคุยกับเพื่อนฝูงที่มาส่ง
พลาง ทอดสายตาลงไปครวญนท่ำพลาง,
ในความหวังว่าจะได้เห็นหล่อนกำลังเก็บมาข้าง

แต่, อ่า ! ความหวังของเขาเป็นความฝันทุก
ครั้ง; มีไก่อ๊ะผลัดผลัดให้สม มโนระเลยแม้แต่
ครั้งเดียว. ภาพที่เขาเห็นบนท่อน้ำที่วิ่งก็คือ
ปวงชนที่สัญจรไปมาอยู่เกลื่อนกล่น ซึ่งโดย
มากเป็นเหล่ากุลี ผู้ล่อหล่านอยู่ในการขนส่ง.
กำลังบรรทุกระเบือไกวยิง.

ครั้น ๑๕ นาฬิกาตรง เสียงทวนเรือไก่อ๊ะ
ก็ดังวานอยู่กึกก้อง เป็นเครื่องหมายบอก
ผู้มา ส่ง เสีย ทั้งหลาย ในเรือ ให้รีบลงไป เสีย
เพราะเรือควมการระออกอยู่แล้ว. ญาติ-
มิตร ทั้งหลาย จึงล่ำลา โสติ และให้ศีลให้พร

ตามธรรมเนียมประเพณีนิยม แล้วรีบลงไป
ขึ้นคอยส่งอยู่บนพนา. เหล่ากุลีรีบจับ
การชักบันได และแกะเชือกเส้นใหญ่ผูกหาม้า
ที่ผูกพันลำเรือให้เทียบชิดอยู่กับท่า. กินเวลา
ราว ๑๐ นาที พอเหล่านักสนักตลง เรือไกว-
ยิง ก็เริ่มเคลื่อนลำลอยห่างออกจากท่า. ปวง
ชนบนท่าและบนเรือ ต่างแลกเปลี่ยนการโยก
ผ้าเช็ดหน้ากันอยู่สลับ. โสติ ขึ้นโยกพลาง
ทอดสายตาควรวคันทา นางเขว้า พลาง, แต่ระ
คัน สักเท่าไร ก็หา ได้ พย หล่อน ดัง หมาย ไม่;
หล่อนไม่ไก่อ๊ะ — ไม่ไก่อ๊ะมาส่งเขา.

เรือค่อย ๆ ลอยห่างออกทุก ๆ ขณะจิต.
โสติ รู้ สักว่า ภาพคนบนท่าเรือไก่อ๊ะขนาด

ลงทุกที ๆ; ฉะนั้นคนที่โยกอยู่ไหน ๆ นั้น
 ในไม่ช้าก็จำหน้าผู้โยกไม่ได้ว่าคือใคร เขา
 เองรู้สึกว่ ใจคอเหี่ยวห่อผ่องทุกลมหายใจ
 เข้าออก. โอ ! เขาคงมาจากชาติ, ศาสนา
 และวงศตระกูล จากโยโยกมีกำหนดเป็นปี ๆ
 ซึ่งทุก ๆ ปี ๆ ละ ๓๖๐ วันเศษทั้งนั้น; ไม่ใช่
 เป็นเวลาเร็ว. ยิ่งกว่านั้นแล้วไซ้ เขายังจะ
 ต้องจากสาวผู้ที่เขาบูชา — บุษาวาหล่อนงาม
 พร้อมทั้งรูปสมบัติ, ระเบียบสมบัติ และคุณสมบัติ
 อื่น ๆ. ชั่วนี้เสียกายที่หล่อนจะต้องไปเป็น
 กรรมสิทธิ์ของผู้อื่นเสียอีกด้วย — เป็นกรรม-
 สิทธิ์ของนายร้อยทวี สุกจิตร ตามที่บอกเขา
 หลายวันมาแล้วนั้น; เขาน่าเสียกาย — เสียกาย
 ที่หมดโอกาสเสียแล้ว. เออ ! เราหนอเรา-
 เขายืนตรอง — เรามันช่างช่วยเสียอย่างร้าย
 การ; ชาก่อนนั้นทำอะไรไว้หนอ มาชากันจึงมี
 แต่ความไม่สมหวังในเรื่องเช่นนั้นเสมอ ?
 ยืนนึกเพลินไป เรื่อก็ยื่นออกห่างจากท่า
 มาทุกที ๆ จนผลที่สุดเลยวลัยโค้งแขนไว้
 เขาหยุดโยกแล้วหันหน้าให้คนบนท่า แต่ยังคง

ยืนนั่งใช้มือขวาเท้าค้างอยู่ ปล่อยเกลือก
 ให้นึกคิดอะไรต่ออะไรไปตามภายากลุ่ม. ผล
 ที่สุดความระกำให้เขารู้ชัดเจตสิกเขา และ
 พยายามขยับกลั้นเอาอัสติชุล ออกมากล้อยู่ใน
 หน่วงตาทั้งสอง. เขารู้สึกทนก็กระตาค และ
 เกรงว่าจะมีใครมาเห็นเขา จึงรีบวิ่งเข้าห้อง
 เพื่อซ่อนความระทมทน; เขาไปยืนมองดู
 ที่กระดานใหญ่ แลเห็นหยาดอัสติชุลกำลัง
 รินออกมาเป็นทาง, จึงนึกว่า เมื่อไรหนอเขา
 จึงจะเอาชนะแก่มารหัวใจของเขาได้; หาก
 คราวใดยังไม่ได้ โชคชัยแล้ว ชีวิตเขาจะระหา
 ความสุขยังไม่ได้อีกยาวนาน. อา ! ชีวิต
 คนหนุ่มหนอ เกิดมาครั้งแต่ต้องผจญมาร
 คนนี้ — มารหัวใจ — เสมอ. ใครชนะได้ โดย
 เร็วพลัน ก็ถ้าเอาความสุขได้ทันทั่วทุก; ส่วน
 ผู้ที่ยืนแพ้อยู่สิ ก็เล่าแต่เจ็ยแสบแปลยปลาย
 อยู่ในหัวใจทุกคืนวัน. กรรม ! เป็นกรรม
 ของเขาแล้ว, เขาจะต้องก้มหน้าสู้กรรมไป
 ให้สิ้นวาระก่อน.

การบำรุงกลีกรรรม คือ อะไร

คัดคัดตอน

(จากกลีกรร)

เห็นจะไม่ต้องพูดว่า กลีกร ชาวนา ของเรา
ไคยมากจากโอกาสที่หาทุนประกอบการไคย
เสียคอกเขยไม่แพงนัก และในหนังสือต่าง ๆ
พิมพ์ขึ้น ไคยรัฐบาลจนถึง หนังสือพิมพ์รายวัน
ต่าง ๆ ก็ไคยกล่าวกันมามากค้อมาก การทักกลีกร
ต้องไคยเงินแพงนั้น ไคยไคยแต่เฉพาะประเทศ
เรา ไคยไคยเข้ามาในประเทศอื่น ๆ ทุก ประเทศ
ก็ว่าไคย เพราะ กลีกร ย่อมต้องหาเลี้ยงชีพ
ในชนบทไกลเมือง ทั้งไคยมากทำกินไม่
ไคยมาก ทั้งการหมุนเงินในกลีกรรรมต้อง
นับว่าซ้ำมาก เมื่อเปรียบกับการทักดกรรรม
หรือช้อชขาย ฉะนั้น ไคยเป็นการล่อไคยพวกหา
ผลประโยชน์ในทางให้เงินกู้ เช่น ธนาคาร
ต่าง ๆ เป็นต้น

ที่บุคคล หรือ ขริยท อนุมัติ เงินไว้ ให้กู้ ไม่
ช้อหาผลประโยชน์ในทางให้กลีกร ยืม ก็
เป็นที่เข้าใจง่าย กล่าวคือ กลีกร เป็นผู้มท
เงินไม่มาก ต้องการเงินทุนคนละน้อย ทั้งอยู่
ไกลเมือง ขริยทให้กู้เงินเช่นธนาคารอื่น

ทั้งอยู่ในเมือง ถ้าจะให้กู้เงินต่อกลีกรที่อยู่
ไกลออกไปจากเมือง ก็จำเป็นต้องให้คนออก
ไปตรวจหลักททรัพย์สินต่าง ๆ เมื่อมีมารายก็ค้อง
ไปมากครั้ง และกู้เงินรายหนึ่ง ๆ ก็ไม่มาก
ฉนั้น เพื่อคุ้มค่าไคยที่ผู้ทักกล่าวกันทำเป็นค้องคิก
คอกเขยสูงชัน ยิ่งกว่าในสมัยเก่า เมื่อเงิน
ไม่พุ่มพวย ธนาคารต่าง ๆ หาผลประโยชน์
ทางอื่นไคย และง่ายกว่า เช่น ให้ขริยททำ
การทักดกรรรมหรือขริยทช้อชขาย มีทุนและ
โรงงานเป็นทหลักททรัพย์สินค้อมไคยง่าย หรือ
คินนัยหนึ่งการให้กู้ยืมเงินจำนวนมากน้อยราย
สะดวกกับการงาน และหาผลประโยชน์ไคยง่าย
กว่าให้กู้เงินจำนวนน้อยมาราย ฉนั้น
พวกกลีกร ก็จำเป็นค้องหาขี้ม หากผู้มีเงินทอยู่

ในตำบลเกียวกั้น หรือหาทุนทางฮ้อมไคย
ช้อเช้ออาหารค้อมของใช้ หากผู้ทักหาช้อชขาย
ในตำบลนั้น ทั้งสองวิธีค้องเสียคอกเขยแพง
ส่วนเจ้าของเงินเพราะทุนในตำบลเกียวก้อยู่ในมือ
น้อยคนยอมไม่ไคยพ้อ จึงมีการแย่งกู้เงินทุน

พ. ศ. ๒๔๗๓

การบำรุงกลีกรรรมคืออะไร

กัน เจ้าของเงินก็เรียกดอกเบี้ยแพงไป ส่วนพวกที่ขายของ เชื้อกจำเ็น ต้อง เอากำไรหรือดอกเบี้ยแพง เพราะการขายของมักเ็นรายย่อยมากราย ผู้ซื้อบางคนก็พลัว จำเ็นต้องดั่งกำไรเผื่อไว้

ภาวะนี้ไ้แก่กลีกรของเรามากก็ยมีผู้กันคิด และจงเข้าไว้ไ้กับย กลีกร เมืองอื่นเหมือนกันในสมัยก่อนมากกว่าเคยวัน เพราะฉะนั้นไ้เกิดมีความคิดแก่ โฉินขึ้น เช่นวิสิสหกรณ์ของ Raiffessen ในประเทศ เยอรมัน ไ้รวบรวมหลักทรัพย์เ็นรายเคียวไปกู้เงิน ให้ไ้กับความต้องการของเจ้าของเงิน คือ ให้ไ้กับเงินจำนวนมากนักยราย สะดวกกว่าจำนวนน้อยมากรายนั้นเอง วิสิการเงินเพื่อกู้ทุนการกลีกรรรมอย่างนี้ไ้แพร่หลายมา ไ้โดยรัฐบาลต่าง ๆ ช่วยเหลือทางตรงหรือทางอ้อม เช่นอนุญาตให้ธนาคารซึ่งอยู่ในความ ควบคุม ของรัฐบาลออกไ้กับเงิน (Bond) เพื่อเ็นการหาทุนสำหรับในสหกรณ์ต่าง ๆ กู้ยืมคือเ็นต้น

บางประเทศเช่น ส. ป. ร. อเมริกา รัฐบาลไ้ตั้งธนาคารกู้เงิน ละเพราะทำการช่วยเหลือกลีกร ไ้โดยหาทุนให้ กู้ทำนองเคียวกับสหกรณ์ แต่ไ้โดยเหตุที่ในประเทศนั้น กลีกร มักมีเงินและทุนมาก เมื่อเปรียบกับประเทศอื่นแล้วเ็น

คนที่มีอันระกินไ้ เขาจึงไม่พอใจที่รรมทรัพย์ที่จากธนาคารเ็นเงินก้อนใหญ่ ว่างคนต้องการแยกทรัพย์ของตัวไ้ และเขาทรัพย์นั้นเ็นประกันกู้เงินเ็นบุคคล แ่ธนาคารก็ยืมเงินรัฐบาล (Federal Loan Bank) ซึ่งตั้งไว้ ๑๒ แห่ง จะทำการตรวจตราควบคุมผู้กู้เงินทุกรายไม่ไ้ จึงมอบอำนาจไ้ไปไ้บริษัทยืมเงินซึ่งตั้งขึ้นโดยหุ้นส่วนของกลีกร แล้วบริษัทยเหล่านั้น จง ทำการ คิดค่า กู้ยืม กู้ โดยตรงไ้แก่คล้ายกับวิสิสหกรณ์ ผิดกันที่ตอนความรับผิดชอบ ในวิสิสหกรณ์สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบสำหรับเงินที่กู้ ยืมมาทั้งหมด ซึ่งเรียกว่าไม่จำกักสินไ้ ส่วนอีกวิธีหนึ่งนั้นความรับผิดชอบคอกอยู่กับผู้กู้ โดยละเพาะเพื่อทำเ็นการตามวิสิที่สอง ในบางประเทศมีธนาคารที่ดินหรือเกษตร (Land or Agricultural Bank) และบางประเทศมีธนาคารที่เรียกว่า (National Loan Bank) หรือธนาคารกู้ยืมเงินแห่งชาติ วิสิไ้ไหนระดีกว่ากันต้องแล้วแต่สภาพของกลีกร กล่าวคือถ้ากลีกรต่างคน ต่างมี ที่ดิน และ ทุนทรัพย์น้อย ต้องการกู้ ยืมเงินจำนวนน้อยต่อยราย สหกรณ์เ็นวิธีที่เหมาะสม เพราะจำเ็นต้องรวมทรัพย์ของหลายคนเพื่อกู้เงินก้อนใหญ่มาแจกจ่ายกัน

จากกลีกร

ตล

โดยให้กอกเยียด

แต่สำหรับกลีกร ที่มีคนและ ทนทรพมมาก
วิธอนาคารเกยกรหรือ ออนาคาร ที่คน เหมาะกว่า
เพราะผู้ ที่มีคนและทนทรพมมาก ย่อมไม่
เต็มใจที่จะเอามาเป็นหลัก ประกันเงินกู้ ยมให้
มีทรพมน้อย โดยไม่จำกัสนใจ ทั้งเมื่อมี
หลักทรพมอันราคาสูงและที่คนมาก ย่อมต้อง
การกู้เงินจำนวนมาก พอที่จะไม่ เสีย ประโยชน์
ของธนาคารในการทรวทราควบคุม

คนในประเทศเราเข้าใจว่า ถ้าจะให้
เป็นประโยชน์สำหรับกลีกรทั่วไป ควรพยายาม
ใช้ทั้งสองวิธี เพราะแม้แก่กลีกร ของ
เราโดยมีมากที่มีคนและทนทรพมน้อย สมควร
ควรที่จะได้ โอกาสกู้ ยมเงินทางสหกรณ์ แต่
ก็มีไม่น้อยคนที่มีคนและทนทรพมมากพอควร
และเรียกได้ ที่เรียกว่า เป็น กลีกร และ ชน ชัน
กลาง ซึ่งเห็นหมู่ชนที่รัฐบาลควรอุดหนุน
เหมือนกัน โดยเหตุที่การกำหนดต่าง ๆ
ในการ หาเลี้ยงชีพ ไม่ว่า ประเทศใด ก็ได้เริ่มขึ้น
โดยหมู่ชนจำพวกนั้นเสมอ เมื่อหมู่ชนขึ้น
กลางได้ ทำเยี่ยงอย่าง กลีกร ชันข้างเคิ
คาม ถ้ารัฐบาลต้องการ แสยแผ่ความรู้หรือ
เผยแผ่พณธื ที่ก ความดีถึงชนพวกหนึ่ง
ในเมืองเราในเวลานี้เข้าใจว่ากำลัง หาหนทาง ที่จะ

ทวีผลในการอาชีพอยู่

เช่นคนเมื่อสองยี่มาขึ้น ได้ มีหมู่ชนค้าขาย
บ้านหมี่ ใครจะตั้งสหกรณ์ เพื่อกู้เงินสำหรับ
ไปทำทุนปลูกเข้า และในจำนวนเงินที่จะกู้
ต้องการแบ่งไว้ช่วยยืมพิเศษ ซึ่งปรากฏจาก
การทดลองของบริษัทขายยี่ว่าได้ผลดี แต่
การขอตั้งสหกรณ์ ไม่สำเร็จ เพราะกรม
สหกรณ์ต้องถอนเงินที่รัฐบาลอนุญาตไว้เป็น
ทุนสำหรับกลีกรผู้ยากจน โดยถือหลักว่า
กลีกร จำพวกนี้ ต้อง การ ความ ช่วยเหลือ จาก
รัฐบาลมากกว่าผู้มีอันจะกิน เมื่อการขอตั้ง
สหกรณ์ ไม่สำเร็จก็ได้พยายาม กู้จาก ธนาคาร
แต่ธนาคารแม้แม้เงินก็ไม่ใคร่จะให้ กู้ เพราะ
เกรงว่าจะเป็นการแข่งขันกับรัฐบาล เลย
เป็นอันล้มละลายไป อนึ่งกลีกร ทุกคนใน
หมู่ที่กล่าวนี้มีที่คนคนหนึ่งราว ๑๐๐ ไร่ ขึ้นไป
ที่มี โฉนดที่ดินแบบใหม่ทุกราย ต้องมีลูกจ้าง
ประจำที่คนใดที่หมดก นยี่ว่าได้อยู่ในจำพวก
ชั้นกลาง

การที่รัฐบาลถือหลักว่าจำเป็น ต้อง เอาทุน
ไว้ช่วยเหลือกลีกรที่ยากจนก่อนนั้น เป็นหลัก
ที่ถูกต้องไม่มีใครติได้เลย แต่ก็ต้องมีความ
รู้ถือว่า มีกลีกรไม่น้อยคนที่ตกอยู่ในภาวะ
เกียจคร้าน ตัวอย่างที่ข้าพเจ้าได้พบเห็นและที่

พ. ศ. ๒๔๘๓

การบำรุงกลีกรรรมคืออะไร

กล่าวมา

เรื่องนี้รัฐบาลของเราใคร่ไปทาง สหกรณ์
อย่างประเทศพม่า แต่ในประเทศอินโดจีน
ของฝรั่งเศสใช้ วิธธนาคารเกษตร และมีข่าว
ว่าเป็นประโยชน์กับกลีกรรรมมาก ตามความ
เข้าใจของข้าพเจ้าเมื่อการ สหกรณ์แพร่

หลายออกไปก็คง จะต้องมี ธนาคาร สำหรับหา
เงินให้สหกรณ์ต่าง ๆ ก็ ฉะนั้น ถ้าเป็นธนาคาร
กู้เงินแห่งชาติ (National Loan Bank) ก็
ทำหน้าที่ในระเบียบการ กู้เงิน กลีกรรรม ได้ทั้งสอง
วิธีปรากฏว่า เป็นการ ช่วยเหลือ ทางทุน ของ
กลีกรรรมในประเทศพม่ากับอินโดจีนได้อย่างดี

อื่นในเวลานี้ การ ค่าเข้า ของ ประเทศเรา
กำลังตกในต่ำมาก ที่ขายไม่มีใครออก แม้
แต่การรายงาน ประมาณผล ของ การทำนา ใน
พ. ศ. ๒๔๘๒ ครั้งที่สุดของกระทรวงพาณิชย์
ปรากฏว่า จะมี จำหน่าย ไป ต่างประเทศ ไม่เกิน
๑,๒๐๐,๐๐๐ ตัน เรายังขายไม่มีใครได้
ส่วนพม่า ได้จำหน่ายไปแล้วถึง ๒,๐๐๐,๐๐๐
ตัน นี่ก็ควรเป็นข้อคิดเตือนอันน่าวิตกว่าเรา
อาจจะพ่ายแพ้ ในการค้าข้าว และถ้าจะแข่งขันก็
ต้องลดราคาข้าวของเราลงให้เทียบของเขา ใน
การลดราคานี้ ถ้ากลีกรรรมไม่ทั่วจำนวนผลผลิตก็
แปลว่าต้องร่นลงเท่านั้น ฉะนั้น คุณเหมือนจะ

ถึงเวลาจำเ็นแล้ว กรมที่ รัฐบาล จะต้อง บำรุง
การกลีกรรรมประเภท ๑ คือ การบังเกิดผล
หรือ Production ซึ่ง สำคัญ เท่าหรือกว่า
ประเภท ๒ คือ การจำหน่าย กับ การทุน
กลีกรรรม (Agricultural credit) ทั้งข้าพเจ้า
ได้กล่าวมาแล้ว รัฐบาลเราได้บำรุงกลีกรรรม
ในประเภท ๒ โดยสร้างการคมนาคม เป็นส่วน
ใหญ่ที่สุดในประเภท ๑ ฉะเพาะการชลประทาน
เป็นส่วนรองอยู่ในประเภท ๓ แม้ ได้เริ่ม
การสหกรณ์มานานแล้ว ก็ยังแพร่หลายช้ามาก
นับว่าเป็นส่วนที่สาม แต่ในประเภท ๑ ใน
แผนกวิธผลผลิตคนยังมีส่วนน้อยที่สุด

เมื่อสองปีมานี้ กระทรวงเกษตร ได้ลงความ
เห็นว่า กลีกรรรม ของเรายังไม่ ต้องการ ความ
อุดหนุนส่งเสริมเหมือนประเทศอื่น ๆ ที่ พลเมือง
กับคน เพราะที่ดินเรายังมาก ถ้าขยายการ
ออกไปและให้ ได้ผลอย่างปกติ ก็จะมีผล
สมบูรณ์ เพราะตามคำของท่านเสนาบดี
กระทรวงเกษตร “ตลาดเข้าของ โลกยัง
ต้องการข้าวสยามอยู่อีกมาก” ต้องระวัง
แต่อย่าให้ลักษณะของข้าวสยาม เสื่อมทราม ลง
เพื่อป้องกันมิ ให้ข้าวของ สยามเรา ตกราคาลง
ไป และให้คนมีฐานะที่อยู่ในตลาดเข้าของ
โลกนี้เอง

จากกลักร

ตุล

บันทึกการที่จะเปลี่ยนแปลงไปแล้ว เพราะปรากฏตาม ทศหมายเหตุ ของ สภาเผยแผ่พาณิชย์ว่า เข้าของเรายังไม่ออก เพราะราคาตกลงไป ส่วน พระมา ขาข ใดแล้วถึง ๒ ล้านตัน ทั้งข้าพเจ้าได้กล่าวข้างบนนี้ เป็นข้อเท็จจริงอันน่าวิตก และเมื่อเมื่อ ๒ ปี นการอุทหนนส่งเสริมไม่จำเป็น เวลานี้จะจำเป็นแล้ว เพราะมีสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงหลายอย่าง ซึ่งจะแสดงต่อไป

(๑) เมื่อประชุมวิทยาศาสตร์แห่งปาซิฟิก (Pacific Science Congress) นักเศรษฐกิจกรรรม (Agricultural Economist) ของรัฐบาลชวา ได้คำนวณผลากเข้าในประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย คือประเทศที่ทองซ้อเข้าบริ โภค, ได้ความว่าจะมีจำนวนทั้งสิ้นราว ๔ ล้านตัน ในเวลานี้ประเทศตะวันออกที่เข้าเป็นสินค้าออกสำคัญมี พระมา ญวน กับเมืองเรา และจำนวนที่จำหน่ายออกจากประเทศมีจำนวนต่อไปนี้

พระมา	๓.๑	ล้านตัน
ญวน	๑.๓	ล้านตัน
สยาม	๑.๓	ล้านตัน
รวม	๕.๘	ล้านตัน

ซึ่ง เกิน ผลากเข้าใน ประเทศตะวันออก

จำเป็น ต้องไป จำหน่าย ใน ตลาดเข้า ยุโรป กับอเมริกา เกือบ ๒ ล้านตัน เมื่อก่อนนี้ พระมาเข้าไว้ว่าจำหน่ายในตลาดยุโรปกับอินเดีย มาก แต่มาข น ได้มาแย่งตลาดเข้าของเราย่างน่าวิตก โดยขายราคาถูกกว่าเรา

ควร สังเกต ว่า ใน ระหว่าง พ. ศ. ๒๔๖๓ ถึง ๒๔๖๗ จำนวนเข้าที่พระมาส่งไปจำหน่ายต่างประเทศเฉลี่ยปีละ ๒,๔๑๖,๐๐๐ ตัน คือ เพิ่มขึ้นราวเกือบ ๒๘% ส่วนประเทศเราในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๗ จำนวนเข้าที่จำหน่ายไปต่างประเทศ เฉลี่ยปีละ ๑,๒๖๐,๐๐๐ ตัน และในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๘ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๑ เฉลี่ยได้ปีละ ๑,๔๕๕,๐๐๐ ตัน คือ เพิ่มขึ้น ๑๖% เท่านั้น ถ้าจะเทียบการบังเกิดผลในระหว่างสองประเทศจะคำนวณได้ดังนี้

ใน พ.ศ. ๒๔๖๒ สยามมีพลเมือง ๕ ๑/๒ ล้าน จำหน่ายเข้าไปต่างประเทศ ๑,๒๖๐,๐๐๐ ตัน

ตกคนละ ๒ ๑/๒ หาย

ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ สยามมีพลเมือง ๑๑ ๑/๒ ล้าน จำหน่ายเข้าไปต่างประเทศ ๑,๔๖๐,๐๐๐ ตัน

ตกคนละ ๒.๕ หาย

พ.ศ. ๒๔๗๓

การบำรุงกลีกรมคืออะไร

ในพ.ศ. ๒๔๖๓ พระมามีผลเมือง ๑๓ ๑/๔ ล้าน จำหน่ายเข้าไปต่างประเทศ ๒,๔๐๐,๐๐๐ คัน

ตกคนละ ๒.๕ หาย

ในพ.ศ. ๒๔๗๓ พระมามีผลเมือง ๑๕ ๓/๔ ล้าน จำหน่ายเข้าไปต่างประเทศ ๓,๑๐๐,๐๐๐ คัน

ตกคนละ ๓.๑๔ หาย

(จำนวนผลเมืองของพระมาในพ.ศ. ๒๔๗๓ ได้คำนวณเอาไว้ว่าเพิ่มขึ้น ๒% อย่างประเทศเรา) ตามนี้เห็นได้ว่าพระมาเขายังเกิดผลต่อคนได้มากกว่าเรา ทั้งเขาเพิ่มจำนวนต่อคนขึ้น ส่วนเราก่อนข้างลดลง ในการแข่งขันเขาบ่มลกราคาลงถูกกว่าเราได้ และเราจำเ็นต้องลดราคาลง ถ้าจะแข่งขันกับเขา คือสิ่งที่ท่านเสนาบดีกระทรวงเกษกร กลัวเกรงอยู่นั่นเอง การลดราคาจะทำให้ผลเมืองของเรา

เราลดลง เว้นไว้แต่จะทวีผลต่อคนขึ้นกันได้ ผู้รู้ลึกพุมิว่า สินค้าเข้าของเราเพิ่มขึ้นทุกปีขึ้นเท่าใดนักไม่ว่าเพิ่มไม่ทันผลเมืองทวีจำนวนขึ้น ฉะนั้นถ้าจะให้ผลเมืองลดลงก็จำเ็น

ต้องบำรุงการยังเกิดให้ทวีผลต่อคนขึ้น

(๒) ในจำพวกประเทศต่าง ๆ แห่งทวีปเอเชียที่คงซื้อเขายวโรกรม ๕ ล้านคันนั้น โดยมากกำลังพยายามทวีผลอยู่เสมอ คือ

เกาหลี เกาหลี และมลายู อังกฤษ ฮาวาย ฟิเลปส์ กับ ญี่ปุ่น ต่างกำลังบำรุงการปลูกเข้าทุกประเทศ มีทุกกันว่าเราไม่ควรวิตกในข้อนี้ เพราะประเทศเหล่านี้จะไม่แข่งขันกับเราในตลาดโลก โดยเหตุที่เข้าไม่พอ

กิน แต่ถ้าเรายุ่งอีกแห่งหนึ่งควรต้องวิตก เพราะเขาเป็นตลาดของเรา ถ้าเขาทวีผลมากขึ้นกว่าผลเมืองทวีจำนวน เขาจะซื้อเข้าของเราน้อยลง คือตลาดของเราจะแคบเข้าซึ่งเห็นข้อที่น่าวิตกอย่างยิ่ง ถ้าถูกจากนั้นจะพบได้ว่า เราต้องแข่งขันกับเขาเหมือนกัน คือต้องพยายามขายเข้าให้เขาถูกกว่าเขาจะทวีผลขึ้นได้

(๓) คงจะพิศวงว่าทำอย่างไรเราจะขายเข้าได้ถูกกว่าเขา ปลูกกินเอง เพื่ออธิบายข้อนี้คงลงจำนวนผล อรรถมาแห่งการปลูกเข้าของประเทศต่าง ๆ ดังนี้:-

ประเทศ	จำนวนยอนกท ใต้ข้อ ๑ เอเคอร์
พม่า	๑๕๐๐
สยาม	๑๖๖๐
อินโดจีน (ญวน)	๑๐๔๑
ญูญ	๒๘๗๗
พลปนัส	๑๐๑๕
เกาะลังกา	๖๗๖
มลายูซังกฤษ	๑๐๐๖
อิตาลี	๕๐๖๒
เสปญ	๕๘๐๐
ชวา	๑๓๗๘

จากสถิติจะเห็นได้ว่า ขางประเทศเราได้
ผลมากกว่าประเทศ โดยธรรมชาติอันวยให้
เพราะฉะนั้น เราจึงเป็นผู้ขายเข้าให้ประเทศเหล่านี
ซึ่งมีที่คนเหมาะโดยธรรมชาติสำหรับปลูก
พืชอื่น ๆ แต่ถ้าเขาใช้วิทยาศาสตร์บำรุงการ
ปลูกเข้าของเขา ให้ผลดีกว่า ธรรมชาติ อันวย
ให้ เขาก็จะทวีผลขยขยไกลเราเข้าทุกที และ
ถ้าเราอนึ่งอาศัยธรรมชาติอยู่อย่างเดียว เขา
ออกจะไล่เราทันได้

แต่ถ้า เรา ใช้วิทยาศาสตร์ อย่าง เขา ข้าง
เราก็ควรขึ้นหน้าอยู่เสมอ เพราะได้เปรียบ

จากสิ่งทอธรรมชาติอันวยไว้ ให้ คือ ที่คน
อากาศฟ้าฝนที่เหมาะสมสำหรับการปลูกเข้านั้นเอง
ในสมัยทุกประเทศรู้ สักและกังวลถึงการ
แข่งขันในการค้าขาย และกำลังหาขายที่จะ
บำรุง อาชีวกรรมของ พลเมือง ที่บังเกิด ทรพ
ที่เป็นสินค้าต่าง ๆ ในประเทศทั้งสามโดย
ทุกวิธี ที่สมกับฐานะและการศึกษาของพลเมือง
ความมุ่งหมายของ ข้าพเจ้า ในการ ที่ พยายาม
เขียนนี้ ก็เพื่อให้รู้ สักว่า ถ้าเขาบำรุงประเทศ
ใด เขาก็ต้องบำรุงประเทศนั้นด้วย มิฉะนั้น
เขาก็จะแพ้เขาในการแข่งขัน ซึ่งจะเข้มงวด
เข้าทุกข

ข้าพเจ้ายังเห็นเสมอว่า ขัน เป็น ความจริง
และหวังว่ารัฐบาลก็จะเห็นเช่นเดียวกับข้างแล้ว
และ จะ เปลี่ยน รัฐประศาสนายใน การ บำรุง
กลีกรมในไม้ช้า

ในที่นี้เราจะออกความเห็นสักหน่อยในเรื่อง
ในเล่ม ก่อนที่ ท่าน อัม วิทยา ไต่แย้ง ความเห็น
ของเอกวิมุต ในหนังสือพิมพ์ศรีกรุง พกอย่าง
สั้น ๆ ท่าน เอกวิมุต เห็น ควร บำรุง กลีกร ใน
ประเภท ๓ (คือทุกกลีกรม) เท่านั้น เพราะ
กลีกรของเรามีความรู้ ในกลีกรมพอแล้ว ยิ่ง
กว่าท่านเห็นว่า ครูของกระทรวงธรรมการ
จะสอนอะไรไม่ได้ ทั้งว่าถ้าครูไปท่านก็จะรู้

กลีกรมรมาไม่ได้

คนหรือประเทศใด ที่รู้ สักว่า การ ที่ ทำอยู่
นั้นดี 'พอแล้ว' จะไม่เกรงว่าหน้าใคร ต้อง
มีความคิดเสมอว่า จะพยายามทำให้สิ่งที่ทำ
สุด ให้ คอยขึ้น นั้นเป็นความจริงที่ตกคานไม่
ได้ ข้อสำคัญว่าจะทำให้ คำนใดหรือไม่
ถ้าทำได้ ก็ควรทำ, ซอนัก ไม่ควรมียุทธา

ที่ครูของกระทรวงธรรมการจะสอนได้หรือ
ไม่นั้น เป็นปัญหาอยู่ เพราะความรู้ ที่จะให้
ผลของการทำนาในประเทศเราได้ผลมาก ขึ้นขึ้น
ยังบกพร่องอยู่ เพราะยังไม่ได้อำนาจการทดลอง
พอ เรืองน ข้าพเจ้าได้พบมากแล้ว และไม่
ต้องพูดซ้ำอีก แต่ควยอย่าง ที่ ท่าน อัม วิทยา
ได้ยกขึ้นเพื่อเป็นพะยานว่า กลีกรของเรายังมี
ความรู้ ไม่พอนั้นก็จะทำให้คิดได้ว่ายังมีหนทาง
มากที่จะแก้ไขข้อขัดข้องในการเพาะปลูกต่างๆ
และ ถ้า กลีกรรุ่นหน้าได้ รับการศึกษา ย่อมต้อง
เป็นการช่วยเหลือมาก

ที่ท่านเอกอุมิ ว่าครู ไปทำนา ถ้ารู้ กลีกร
ไม่ได้นั้น ดูเหมือนจะไม่เข้าใจเรื่องหลักแห่ง
การสอนวิชา ถ้าจะให้ครู ไปทำนาอย่าง
วิธเดียวก็ ขาวนาทำอยู่ เดียวนี้ คง จะ สู้ ไม่ได
จริงการสอนวิชานี้ความ ประสงค์ที่จะให้ ผู้
เรียนทำการให้ คำน โดยวิชานี้ นั้น ไม่จำเป็น

ที่ผู้สอนจะต้องลงมือทำเอง แต่ต้องมีความรู้
ว่าทำอย่างไรเพื่อหาวิธี แก้ไขให้ดีขึ้น บางตอน
ควยสมอง ความคิด วิธีการ ใน วิชาอาชีพ ที่เป็น
ศิลปะอันนิยม (Established practice) แล้ว
ย่อมได้รู้ความแก้ไขให้ดีขึ้นจากสมอง ความ
คิดเสมอ และผู้สอนความคิดนั้นไม่จำเป็น
ต้องเป็นคนชำนาญในศิลปะอันนิยม เช่นใน
สมัยก่อนการทำไร่เปลี่ยนรูปเขาเปลี่ยน เป็น
เขาสาร สำหรับมนุษยวิโลก ใช้สลับครก
คำทั้งสน การทำนากเพื่อซ่อมและชัก ให้ชาว
ขึ้น แต่มาภายหลังได้มีผู้ คิดวิธีซ่อมเขาอย่าง
ใหม่ โดยใช้รูปกลมรี ๆ หมุนชักเข้าควย
เครื่องจักรอย่างใช้ ในโรงสี ซึ่งแพร่หลายทั่ว
ประเทศ ผู้ ที่คิดวิธีใหม่นี้ไม่จำเป็นต้องคว
เขาเก่งเท่าผู้ ที่เคยทำกันขึ้นนี้ แต่เขาก็
แก้ไข ให้ดีขึ้นได้ ในการทำนากเหมือนกัน
ผู้ ที่คิดแก้ไข ศิลปะ อัน นิยม บางตอน ไม่ จำเป็น
ต้องเป็นผู้ ชำนาญ ในการ ได้ คำ หรือ เกยวเขา
อาจจะคิดและสอนวิธีใหม่ที่ทำให้การทำนากขึ้น
ควยสมองความคิด และโรงเรียนก็มีไว้
สำหรับสอนให้นักเรียนใช้สมอง ความคิดให้ค
กว่าพ่อแม่ และถ้าครู โรงเรียนธรรมการมี
ความรู้พอที่จะสอนให้การทำนากขึ้น ก็สอน
ได้ แม่แต่จะได้อำนาจเกยวเขาผู้ ขาวนาไม่ได้

ชายกับหญิง

โดย
ล. เพ็ชร สิงห์

เรื่องที่ ๑

หล่อนเป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่งามพร้อม จะ ได้ร่วมวงสนทนากัน แล้วในที่สุดเราก็รู้
หากใครได้ยาก แต่นั่นแหละ ความเห็นของ
ข้าพเจ้าอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้ไม่ต้อง
อื่นไกล วิชาญ เพื่อนที่ลูกคบ กับข้าพเจ้าที่สุด
ยังคิดว่าหล่อนอ่อนไป ส่วนคนที่ วิชาญ เขา
ชมว่างามเลิศ ข้าพเจ้าก็ยังแย้งว่าสงเกีย
จะเป็นนกกระยางอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงเห็นว่าไม่
จำเป็นอะไรที่จะมานั่งกินงับกับพวกผู้หญิง ชอ
สำคัญขอให้หล่อนมีคู่สมรสก็เป็นที่ต้องทำของ
ใจของเราไว้ เท่านั้น เป็นพอ

ข้าพเจ้าพบ อรุณ เมื่อคราว มีงาน แซบค
เจ้าคุณพิสัยสมยศ ในบริเวณบ้านอันประค
ด้วยประทีปสว่างไสว และขณะทีเสียง
ดุริยางค์กลองเฮาเสียงอื่น ๆ ไร โดยรอบ เมื่อ
คำต่อคำประสพกันครั้งแรก ข้าพเจ้ารู้สึก
เหมือนตัวลอย หัวใจเย็นเฉียบ ส่วนหล่อน
ก็มีหน้า ด้วย ความรู้ สัก เช่นเคย กับข้าพเจ้า
ต่อมาอีก ครึ่งชั่วโมงเศษ อรุณ ก็กับข้าพเจ้า

ได้ร่วมวงสนทนากัน แล้วในที่สุดเราก็รู้
จักกันเฉพาะเพื่อน แต่เมื่อตอนหล่อนจะกลับบ้าน
ข้าพเจ้าได้ ไปส่งหล่อนขึ้นรถที่ชุมประทู หล่อน
กล่าวคำอำลาข้าพเจ้าด้วยความเสียใจอันอ่อนหวาน
แล้วรถยนต์ของหล่อนก็ เคลื่อนออกจากที่นั้น
นำร่างของหล่อนจากไป แต่หล่อนทิ้งเครื่อง
หมาย ซึ่งข้าพเจ้าตกความไม่ออกไว้กับข้าพเจ้า
สิ่งหนึ่ง สิ่งนั้น คือผาเซ็ดหนาผืนน้อยของ
หล่อน อีกด้วยไหมแกงว่า

“อรุณ”

ต่อมาอีก ๓ วัน ข้าพเจ้าจึงทราบว่าบ้าน
“รัตนาคาร” ที่ถนนเพชรบุรี คือ บ้านของ
หล่อน ข้าพเจ้าจึงมีจดหมายไปเยี่ยมเยียน
ฐานผู้รู้จัก และสอดคำเช็กหน้าของหล่อน
ตลอดทั้งวันเมื่อว่างงานไปให้หล่อนด้วย ข้า
พเจ้าได้เขียนมโนทัศน์ส่งคนไปนั้นว่า

“ฉันรักเธอ”

เมื่อส่งของไปให้หล่อนแล้ว ข้าพเจ้าก็

พ. ศ. ๒๔๗๓

ชายกับหญิง

คอยรอรับทศมาศของหล่อน ซึ่งเชื่อว่า
คงจะคอยมาในไม่ช้า แต่ยังคงยั้งเฝ้าย
จนเวลาใกล้รุ่งเลยมาถึง ๒ เกือบ ข้างเจ้า
โคกขม อรุณ ทิวทัศน์ โดยบังเอิญได้เวลาพัก
ก็หล่อนครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่มากกว่า ๕ นาที

“เราพบกันเป็นครั้งที่สองใช่ใหมะคะ, ไฟ
ชาร์ย?” หล่อนถาม

“ครับ, ครั้งแรกที่ยาน เจ้าคุณพิไลย”
ข้างเจ้าตอบ “ทิวทัศน์เป็นครั้งที่สอง”

“เราไม่ได้พบกันเกือบ ๓ เดือนนะคะ?”
หล่อนกล่าวต่อไป

“คุณไม่เห็นสิ่งชั่วช้าคราวอะไรให้คิดนทวาย
บ้างเลย, ไຈຈါเหลือเกิน”

กล่าวแล้ว อรุณ ก็ลงเขียน พน ทวายเล่น
แต่ข้างเจ้าก็ไม่คิดไ้ ที่จะไ้ตามถึงเรื่อง

ทศมาศและผ้าเช็ดหน้า ที่ข้างเจ้า ไ้ส่งคืน ไป
ให้ เพราะสันนิษฐานเอาจากคำพูดของหล่อน

ก็พระทวายไ้ว่าหล่อนไม่ใคร่บ่ เมื่อหล่อน
ไม่ทวายความในใจของข้างเจ้าก็แล้ว ข้าง

เจ้าก็คอยรู้สึกเขาใจในการสนทนากับหล่อน

ข้างเจ้าแยกกับ อรุณ ทหาคทวายในตอน
เย็นวันนั้นแล้ว รุ่งขึ้นข้างเจ้าจึงไ้พบปะกับ

หล่อนอีก แต่ก็คามหาไม่พบ ข้างเจ้าเที่ยว
กันอยู่ ๓ วัน จึงคิดว่าหล่อนอาจกลับจาก

ทิวทัศน์แล้ว วันที่ ๔ ข้างเจ้าก็กลับกรุงเทพ ฯ
พร้อมกับ วิชาญ ซึ่งกลับจากประเวศบุรี

และไ้ค้นพบกันที่สถานีเพชรบุรี
พอ วิชาญ เห็นหน้าข้างเจ้า เขาก็เข้า

มาคอยไ้หลังข้างเจ้าโดยแรง และแทนที่เขา
จะถามถึงเรื่องทิวทัศน์ไปทิวทัศน์ เขากลับ

พูดว่า
“เมื่อวานนี้เอง กับพบ อรุณ ที่ประเวศ

แต่หล่อนไม่ไ้เร้งเหมือนแต่ก่อน หน้าคาก็
ซบซิด กันไ้เล็กน้อยว่าประเวศ อรุณ ตอนค่ำ

เดือนหงาย กันเห็นหล่อนไปนั่งอยู่ที่ชายทะเล
นั้นนัยการจริงอยู่ที่ดวงจันทร์ อาการของ

หล่อน, อ้า! ไ้พชาร์ย, กันไ้ไ้พอพระไ้ไม่รู้

สมุกดานของหล่อน แต่อะไรหนอทำให้หล่อน
เศร้าโศกถึงเพียงนั้น? แกกคิกข้างหรือเปล่า

ว่าหล่อนอาจรักแกกคิกไ้?”

ข้างเจ้าไ้ไ้ตามถึงเรื่อง อรุณ ต่อไปอีก
ไ้แต่ก่อนใจใหญ่ อย่างหมดจดหนึ่ง นกถึง

สภาพแห่งเหตุการณ์ดวงเลยมาแล้ว ข้างเจ้า
รับชวน วิชาญ ขึ้นไปหาที่บนยอดไฟ แก

ข้างเจ้านั่งมอมอยู่ในห้วงนึก — นกถึง อรุณ มา
ตลอดทาง

วันหนึ่ง ข้างเจ้านั่งเฝ้าเขมกอยู่กเถา
กลางสนามหน้าบ้าน วิชาญ มาหาเราคุย

ล. เพ็ชร สิงห์

ดล

กันถึงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการงานบ้าง และ
เรื่องหนังสือพิมพ์ สักครั้งหนึ่งไปรษณีย์
นำจดหมายและห่อกระดาษ สำนาคาลห่อหนึ่ง มา
ส่ง ของสองอย่างนั้นส่งมาในนามของข้า-
พเจ้า. แต่ขอททำให้ข้าพเจ้าพิศวงก็ คือ ดวง
ตราไปรษณียากร ที่ปักซองจดหมายและห่อ
เล็ก ๆ นั้น เป็นดวงตราไปรษณียากรต่าง
ประเทศ ข้าพเจ้าจึงแกะห่อขึ้นออก ปรากฏ
เป็นฝาเช็คหน้าของ อรุณี ซึ่งทำให้ข้าพเจ้า
ถึงแก่งงันไปครึ่งหนึ่ง !

ชื่อของ อรุณี ยังเด่นอยู่ แต่เส้นกินสื่อคำ
ซึ่งข้าพเจ้าเขียนไว้ว่า “ฉันรักเธอ” วางลง
ไปอย่างเล็กน้อย แล้วข้าพเจ้าจึงฉีกฉกกระดาษ
หมายออกอ่าน เป็นลายมือเรียบร้อย ๆ ของ อรุณี
กล่าวว่า,

ราล์ฟเฟลีโอเติ้ล สิงคโปร์

วันที่ ๒๐ เมษายน พ. ศ. ๒๔๗๒

คุณไพฑูริย์ ของดิฉัน,

หัวใจของคุณ ดิฉันอ่านออกหมด
แล้วตั้งแต่ฉันนั่งบนที่นอน เจ้าคุณพิไลย์
แถมดิฉันเป็นคนขยาบหนานกระ จึงไม่ได้พบ
ความสุขอันแท้จริง ดิฉันไม่มีอิสระอะไร

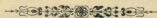
ดอกคะ ที่จะคอยหัวใจของคุณที่ฝากส่ง
มากับฝาเช็คหน้านั้นได้ จึงต้องขอส่งกลับ
คืนมาให้คุณอีก ถ้าคุณต้องการจะเก็บไว้
หรือจะฉีกทำลายเสีย ก็สุดแล้วแต่คุณ-
เถิก

ดิฉันไม่ได้คิดว่าจะพบคุณที่หัวหิน แต่
จะมีประโยชน์อะไรเล่าที่คุณหา ถึงแม้
เราจะได้พบกันทุกวัน. ดิฉันเป็นผู้ ที่มี
อิสระเหมือนคนอื่นเขาเมื่อไร ดิฉันหมด
สิทธิ หมดความอิสระภาพเสียแล้ว เห็น
แต่ความตายเท่านั้น ที่จะปล่อยให้ดิฉันมี
อิสระใหม่อีกครั้งหนึ่ง หวังว่าคุณคง
เข้าใจคนกระ ขอลาคุณไปแล้ว ถ้าคุณ
ยังมีความประสงค์อยู่ และเชื่อว่าคนเรา
ยังเวียนว่ายอยู่ในวัฏฏสงสาร คือตายแล้ว
เกิดใหม่ เราจะจะได้พบกันในชีวิตหน้า

จากดิฉันผู้อยู่ไกล

อรุณี

ข้าพเจ้าทอดกวีลงบนเก้าอี้คน ดวงหน้าคง
จะเปลี่ยนไปอย่างน่ากลัว เพราะทำให้ วิชาติ
เราตามข้าพเจ้าด้วยความตกใจ ข้าพเจ้าเขียน
จดหมายของ อรุณี ให้คุณแทนคำขอบ

อังกฤษ จะ อยู่ หรือ จะไปจากอินเดีย ?

ความวุ่นวายในอินเดียเวลานี้ ย่อมเกี่ยวข้องกับโลกทั่วไปไม่มากนักน้อย เพราะอินเดียเป็นประเทศใหญ่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าในข้าง ระหว่างตะวันตกและตะวันออก แต่ยอมเบียดรังก้าง และระหว่างมีพระราชวังซึ่งไคเซอร์แต่ได้ ไปเห็น ก็กำลังแผ่ผ่านมากจนทุกที วิธีการต่อสู้แย่งชิง นายคณิศเป็นผู้ชักชวนนั้น บิดนาคคิดจากท้องราชอาณา อยู่ในคุกแล้ว ทางการกลายเปลี่ยนแรงดึงเลือกตกข้างออกหนักขึ้น การไม่ยอมเสียภาษีเกลือได้ถูกลามไปจึงไม่ยอมเสียภาษีอื่นๆ ด้วย และการคว่ำบาตรไม่ยอมใช้ของมาแต่ประเทศอังกฤษ กลับเป็นภัยใหญ่โตให้โรงทอผ้า ที่เมือง แอมสเตอร์ดัม ในประเทศ อังกฤษ ต้องขยับเขยื้อนไปมากจน ทำให้จำนวนคนไม่มีงานทำ ซึ่งท่วมล้นอยู่แล้วนั้น ทวีตเร็วขึ้นอีก เพราะภัยและผ้าจากแอมสเตอร์ดัม เป็นสินค้าส่งมาอินเดียเป็นส่วนมากกว่าที่ไปก่อน ๆ

มีคนปรากฏชัดแล้วว่า ความกระตือรือร้นในอินเดียหาเป็นแต่เพียงหมู่เหล่าอย่างใดก็ตามแต่ก่อนไม่ กลายเป็นการรวมหัวกัน

เกือบทั่วประเทศ ทั้งอิสลามทั้งฮินดูซึ่งเคยเป็นข่มกันกับกันมาในทางศาสนา ก็มาปรารภณร่วมกันเข้าในทางการเมืองที่จะปลดปล่อยทุกคนจากแอกอังกฤษ แม้ ในรูปการปกครองที่อังกฤษจะแก้ไขให้ มีอิสระภาพมากขึ้นก็ยังไม่หาพอใจไม่ น่ากลัวว่าปัญหาอินเดียจะกลายเป็นอย่างอื่น ไชโรแดนตุ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ชนอีกครั้งหนึ่งก็ได้

สำหรับ คนภายนอก อย่างเรา ซึ่งไม่ทราบภาวะแห่งอินเดียโดยละเอียด และฟังแต่ข่าวที่เขาครวระและแก้ไขเสร็จแล้วจึงอนุญาต ก็ย่อม เป็นการยาก นักหนา ที่ระหัง ทราบได้ ว่า เหตุการณ์ร้ายแรงเพียงไร แต่ความเป็นไปของอังกฤษอย่างหนึ่งว่า ที่คณะกรรมการในยุโรป ได้กะพ้อ ขึ้นจนถึง ประเทศ ราชอาณัติโดย เช่นอังกฤษก็มีรัฐบาลเป็นคณะกรรมการขึ้น เป็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ถูกเลือกให้อินเดีย และประเทศมีนายต่าง ๆ พวกนี้ชื่อชื่ออิสระภาพเป็นกำลังหนุนไปคามกัน

คณิศ เคยกล่าวว่า ถ้าอินเดียได้ฐานะมลประเทศในรูป ที่แคนาดาได้ อยู่ก็เป็นพอแล้ว

เทว

กฤษ

แต่ฐานะเช่นนั้นซึ่งถูกก็ไม่ยอมให้ แม้รู้-
ยาล กรรมกรชน ก็ยัง ไม่คิดจะให้ ถึงเพียงนั้น
รายงาน คณะข้าหลวง ชี้มอญ ที่แนะให้ เช่น ปร
สหรือรู้ ก็ยังไม่ให้อิสสรภาพเต็มที่ เพราะถึง
จะให้การตำรวจ ก็ยังยึดการทหารไว้ ที่จริง
เป็นการยากที่จะคิดค้น ว่าอะไรเป็นเหมาะที่สุด
สำหรับอินเดียนั้น การให้อิสสรภาพ
เต็มที่ทันที ก็น่ากลัวว่าจะไปลงรอยประเทศอื่น,
จะต้องยุ่งเหยิงกับยัคคกลางเมือง และเสีย
หายในทางเศรษฐกิจไปอีกนานเท่าไรก็ไม่
ใครพยากรณ์ได้ แต่ถ้าอังกฤษจะไม่ให้อิสสร-
ภาพแก่อินเดียนั้น ก็จะแก้ปัญการปก-
ครองไปอย่างไร ก็น่ากลัวว่าจะไม่เป็นที่พอใจ
ของชาวอินเดียน ซึ่งได้กะพ้อจนจนถึงขีดสุด
เสีย แล้วว่าจะไม่ต้องการอะไรอื่นนอกจาก
อิสสรภาพเต็มที่

รัฐบาลกรรมกร ของอังกฤษนั้น เห็นอย่างไ
ก็ต่ออินเดียนที่สุดอยู่แล้ว ใช้ทุกวิถีทางในทาง
ที่จะไม่ต้องการให้ถึงเลือกตกขางออก แต่เมื่อ
อินเดียนะ โทนก็จริงยังบอกว่าไม่ยอมเกี่ยวข้องกับ
รัฐบาลของอังกฤษ ก็จะให้อัศวินมหาเสนา-
ยกับแม่กองแนลคทำอย่างไร นอกจากใช้
อำนาจตำรวจรักษากฎหมายและความสงบไว้ ?
ขอทำนายเสียทายนั้นคือ พลเมืองกำลัง

ฆ่าฟัน ต่อกฎหมาย แล่นคินจำเพาะ เป็นพลเมือง
ชั้นนอกที่ฉลาดและมีความรู้ เปรียบด้วย
นักคิดที่เห็นหัวกะทิ คนพวกหัวกะทิเหล่านี้
แหละที่กลัวยาคามหาความเคียดแค้น ! คน
ฉลาดย่อมพากันไปไปด้วยเป็นธรรมดา พวก
หัวหน้าเหล่านี้ จึงสามารถชักจูงเอาพวกผู้ร้าย,
พวก นักเลง, และพวกหยี้ยาเถื่อน ไปด้วย เป็น
ฝูง ๆ. นอกจากโรคภายใน เวลานอนเคียด
ยังมีโรคภายนอกแทรกแซงเข้ามาด้วย อาณา
เขตต์ ของรัสเซีย ใกล้ชิด กับอินเดียน ทางเหนือ
พวกคอมมิวนิสต์ กำลัง ปลุกเสกให้ พวกนักรบ
เถื่อนทางแถบเหนือของอินเดียน มีพวกอะฟีกิส
เป็นต้น ที่อาศัยอยู่ในแคว้นห้วยเขารกซึก ยก
เข้ามาตีเมืองเพชวา ทำให้รัฐบาลอินเดียนต้อง
ส่งกองทัพนับไปปราบ.

ภาวะในแว่นอินเดียนที่ตกหนักอยู่แก่ัศวินมหา
เสนายกับ แม่กองแนลค ทุกวันนี้ ก็เพราะภาวะ
ที่ตกหนักอยู่แก่ัศวินมหาเสนายกับ ลอยค บอร์ช
ในเรื่องไอรุ แล่นคเมื่อครั้งนั้น เป็นภาวะที่ถึง
ใช้กำลังทหารปราบเหตุการณ์ ซึ่งประกอบขึ้น
ด้วยหัวกะทิของชาติด้วยกัน เป็นความจำเ็น
ที่รัฐบาลต้องถูกเป็นเครื่องมือ เพราะผู้เคียด
หัวหน้าชาติที่เกิดขึ้นมีราษฎรมนุษย์บูชา ยอม
พลชีวิตตนเป็นลูกสมุนในทางการเมืองของชาติ ทั้ง

พ. ศ. ๒๔๘๓

อังกฤษอยู่หรือไปจากอินเดีย

เป็นการเผชิญหน้ากับพวกหนุ่มใหม่ของชาติ ให้
เขาพากันเกลี้ยกล่อม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ในไอร์แลนด์ เมื่อวันจันทร์เทศกาลอีสเตอร์
ค. ศ. ๑๘๑๖ ที่นัสสิก, บังค็อก, กัว, และหัว
กะทิแห่งอาซิฟต่าง ๆ ได้พากันไปยอมตัวเป็น
เข้าแห่งกรุงของกองทหารที่ไม่ปราย กำลัง
ระลอกขึ้นในอินเดีย อีกแล้วเหมือนกัน

ความจำเป็นของประเทศอังกฤษ ในอิน
เดียนั้นให้อินเดียได้ปกครองตนเอง ค่อย
เป็นค่อยไปทีละน้อยพอเหมาะแก่ความสามารถ
ของชาวเมือง ด้วยความมุ่งหมายจะให้อิน
เดียได้อิสระภาพเต็มที่ในที่สุดนั้น เป็นการ
ที่ปรากฏแน่ชัดแล้วไม่มีที่สงสัย ภาวะแห่ง
อินเดียยังเจริญ อันประกอบด้วยนานาชาติ, นานา
ศาสนา, และการถือพวก, ถือชน, วรรณะ, นานา
กติจะเป็นเหตุให้ประเทศขึ้นขุ่นใหญ่ เมื่อ
ไม่มีใครถือบังเหียน เช่นรัฐบาลอังกฤษถือ
อยู่เดี๋ยวนี้ ข้อนี้ก็เป็นความจริง; แต่การที่
จะปฏิเสธ ความ คดอง ของ คน จำนวน เป็น
ล้าน ๆ ไม่ยอมให้อิสระภาพที่เขาปรารถนา
อย่างขี้เลื่อยนั้น ดูก็เป็นการไม่ใช่ว่า
เลย

ถ้าอินเดียหลุดมือไปจากอังกฤษ กำลัง
และฐานะแห่งอังกฤษจะทรุดลงมาก ผลประ-

เทศเช่นแคนาดา, ออสเตรเลีย, แอฟริกาใต้,
และไอร์แลนด์ เกือบนักเท่ากับเป็นประเทศ
เอกราชเต็มที่แล้ว รัฐบาลอังกฤษหมกมุ่น
นาในทางปกครอง ยังเหลืออยู่แต่เพียง
ในทางที่ ได้เห็น เมือง มารคา มาแต่เดิม เท่านั้น
ถ้าอินเดีย จะ หลุด ไป คง นั้น อีก ประเทศ หนึ่ง
จักรวรรดิ อังกฤษก็จะเหลือแต่ฐานทัพ เรือเช่น
ปอร์ตุเกสอีก โคลัมโบ สิงคโปร์ ยองกงประปราย
ไปรอยโลก ก็ยังมีขึ้นในแอฟริกาที่ยังเหลือ
อยู่ ซึ่งรวมกันเข้าก็ไม่สำคัญไปกว่าจักรวรรดิ
น้อย ๆ ของฝรั่งเศสในเวลานี้

ทุนรอนที่ชาวอังกฤษได้ ไปลงไว้ ในอินเดีย
มากมายนัก สินค้าของอังกฤษที่ขายใน
ตลาดอินเดียเป็นส่วนมาก ซึ่งบังคับกำลังกล
ดอยน้อยลงก็ ถ้าอังกฤษทิ้งอินเดียเสียแล้ว
สิ่งเหล่านี้จะเป็นอันคราบน้ำตาหมด ไม่ต้องกล่าว
ถึงภาระอันหนัก ประกอบด้วยความสามารถ
และความรู้ในทางปกครองที่อังกฤษได้ขายอัน
ยอมรับมาในอินเดียทั้งสองศตวรรษ จะเป็น
การเสียแรงเปล่าหมด ไม่มีอะไรเหลือ เพราะ
ฉะนั้นจึงเป็นการยากมาก ที่อังกฤษ จะยอม ให้อิน
เดียหลุดมือไปได้ง่าย ๆ

อันที่จริงอังกฤษลำบากทางเงินทั้งสอง จะ
อยู่ก็มีใช้จะไม่ค่อยพอ การทั้งไปเป็นความ

เทว

คส

เสียหายน้อย แต่ประเทศ อังกฤษ คงกล่าวแล้ว
ทั้งจะเป็น การให้เกิด กลียุค ขึ้นใน อินเดีย ด้วย
แต่การ ทะจีน ปกป้อง รักษา อยู่เช่นนี้ ก็จะมีแต่
รลาลด ต้องปรายกันและชักใจกันมากขึ้น
ทุกที การปรายและชักใจกันทั้ง ๓๐๐ ล้าน
ไม่ใช่การเล็กน้อย ลงปลายผู้ปรายก็จะต้อง
ขึ้นชื่อว่า เป็นยักษ์มารผู้มีใจโหดร้ายอำมหิต
กดขี่ข่มเหงอำนาจอานุภาพใหญ่ เมื่อพิจารณา
ถึงความเย็นไปและกลียุคที่อาจะมีมาในข้างหน้า
ก็น่าเห็นข้างอังกฤษไม่ควรถัง แต่ประเทศ
ซึ่งได้ คงเข้าไปในทางทวงคืนเอธิสซิปา
พิจารณาทางใดเสียอื่น ๆ ยิ่งไปกว่าเอธิสซิปา
ที่ตนต้องการนั้นไม่

รัฐบาลอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นคนละกรรมกร
หรืออียิปต์ หรือคอนเซอรัวส์ คงไม่ยอม
ทั้งอินเดียไทย ๆ ด้วยเหตุที่คงมาถึง
นั้นแรงที่ใดลงมาแล้ว และผลที่จะเป็นไปข้าง
หน้า ถ้าหากว่ายังเสีย อองอินเดียก็ไม่มี
กำลังที่จะก่อการกบฏ ถึงเขาชนะได้ ด้วยอาวุธ
เพียง กอง ทหารอังกฤษไม่ถึง ๖๐,๐๐๐ คน
พร้อมด้วยรถถัง, รถรบ, เครื่องบินและเครื่อง
บินก็พอที่จะปราบคน ๓๐๐ ล้านได้อยู่แล้ว แต่
ถ้าคน ๓๐๐ ล้านนั้นทั้งใจเขาชนะจริง แม้
ในทางทำนอง ๆ ไม่ต้องใช้วิธีรุนแรง

มหาคมศักดิ์จะเป็นผู้เริ่มอยู่เดี๋ยวนี้ ก็ยากที่
อำนาจแสนยาก็จะต่อสู้ไปได้มากนัก
ความหวังของรัฐบาลอังกฤษ เวลาในที่จะ
ไปหว่างกลาง คือ พยายามให้เอธิสซิปาแก่
อินเดีย โดยที่อังกฤษยังคงคุมครองอยู่ อยู่
น้อยก็เพียงภายนอก เพราะฉะนั้นจึงกำเนิ
การไปในทาง ที่ประกาศ จะให้มี ประชุม “โค
กลัม” คือประชุมอย่างกันเอง หันหน้าเข้า
หากัน ในปลายศก ๑๙๓๐ ที่กรุงลอนดอน
เพื่อจะพอหวังได้ว่า การรลาลดจะค่อยสงบ
รายคายลงบ้าง นี่คือการความหวัง ของอัครมหา
เสนาบดี แม็คคอบแนล

แต่ข่าวความ เย็นไปในอินเดียจนคนก็ยังไม่
มีแนวโน้มที่จะสมหวัง ทั้งเขย่งอย่างในประ
วัติกาลก็ ไม่ยอมไปทางนั้นด้วย เพราะมีแต่
ปรากฏมาแล้วว่า เมื่อชาติหรือประเทศใด
เกิดความต้องการเอธิสซิปาขึ้นแล้ว การ
ต่อสู้เพื่อเอธิสซิปาได้ตั้งต้นแล้ว ในที่สุด
ก็ไม่เย็นไปได้อย่างอื่น นอกจากต้องได้เอ
ธิสซิปานั้น มีอยู่อย่างเดียวแต่ว่าจะได้ ในเวลา
ช้าหรือเร็วเท่านั้น
อนที่จริง เป็นคราว เพราะที่ของ อังกฤษใน
อินเดียที่อังกฤษในไอร์แลนด์ หรือแม้
อังกฤษในอเมริกา เมื่อ ๑๕๐ ปีมาแล้ว ที่

พ. ศ. ๒๔๗๓

อังกฤษอยู่หรือไปจากอินเดีย

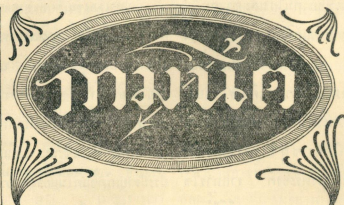
เล่าแต่ จะผ่อน ให้น้อย เกินไป และ ช้า เกิน ไป
 เพราะความเสียดายมิว่แล้วรออยู่ ถึงกระนั้น คำๆ ทั่วโลกนี้ น่ากลัวว่าจะไม่สิ้นสุดลงได้
 ก็ควรบันทึกไว้ว่า อังกฤษไถ่ยอมลดเขี้ยว โทษเร็วอย่างที่เราทักทาย แทนที่จะกินเวลา
 งามของทิวลงมากมายด้วยความเต็มใจ อย่าง เพียงนับๆ ระบุถึงกินเวลาคงนี้มีอายุคนก็อาจ
 ที่ไม่มีพระเจ้าจักรพรรดิใดใดกระทำเช่นนั้น แม้ เป็นได้ และแทนที่จะเป็นการขัดขืนกันอย่าง
 พระเจ้าจักรวรรดิมาโคกราชผู้ได้ ทรง เปลี่ยนวิธี แดกหักถึงแพ้และชนะ จะเป็นเพียงเหตุการณ์
 ปกครองจักรวรรดิของพระองค์ จากการใช่ ประปรายเกิดขึ้นที่โน้นอย่างทีนียง แต่เมื่อใด
 กำลังอาวุธมาเป็นใช้อำนาจธรรม ก็มีไ้ทรง เอาประวัติกาลเป็นครูแล้ว ผลที่สุดก็ไม่ต้อง
 ปลดประเทศ ราชได้ พ้นจากความเป็น ประเทศ สงสัย อินเดียจะค่อยสำเร็จเป็นอิสระสภาพ
 ราช มากขึ้น ๆ จนในที่สุดก็ไ้อิสระสภาพเต็มที่

ทว.

๑ คบนักปราชญ์ แดงผลาก สามารถยิ่ง
 คบคนใจ โอ้ดัง ฉมิงกู

คบคนหนึ่ง ขอบรม ชัย่าข่มขู่
 คบสัตว์ผู้ เมียหวาน อาหารเอิบ ๆ
 พระศรี นพนธิ

(ต่อจากหน้า ๗๕๕ ฉบับตุลาคม ๒๔๗๓)

ห้า

รูปวิเศษ

ข้าพเจ้า ย่อม ทราบดี ว่า สำหรับ ตัว เองว่า
การนอนให้หลับเป็นอันไม่มากนักถึง, จึงไม่
เปลี่ยนเสื้อผ้าตลอดเวลานอนนั้น, เป็นแก่นง
ลงที่หัวนอน บนเสื่อหญ้าซึ่งเป็นอาสนะสำหรับ
กราบไหว้พระ, นั้ทำยู่สาสนะนั้ร่อยอย่างนั้น
ตลอดคืน, ในใจนึกภาวนาลังพระลัทธิมโห
ผู้มีกำเหนิดจากกอกอวิ. รุ่งรางสว่างแลวก
เริ่มวาทะปฐกัางไว้ออไป.

เวลาล่วงไปรวดเร็ว ในขณะที่ข้าพเจ้า
วาทะปออยู่, พอที่โสมทักเข้ามาหา. ข้าพเจ้า
ได้ยืนเลี้ยงเขาเคิรมา ก็ละละลานเอารูปและ
เคิรเครื่องเขียนเสือกซ่อนไว้ใต้ทอนทันทึ โดย

ไม่รู้ สักท้วงทัก ในกรททำเช่นนั้น.

โสมทักกลงบนเก้าอี้เคียงข้างตัวข้าพเจ้า

มองข้าพเจ้าแล้วกยมิ, พุดว่า—

“ข้าเจ้า ออก จะเห็น เป็นความจริง แล้ว ว่า
ในย่านรเวเวลานออกจะมีเกียรติยศอยู่ ที่ ได้
เป็นที่เกิดของอริยบุคคล เพราะสุทธานมิใช่จะ
บำเพ็ญตะในการอดอาหาร อย่างทรหดที่สุก
แล้ว, ยิ่งเว้นจากการนอนบนที่นอนอันอ่อนนุ่ม
เพิ่มชั้นด้วย. จึงทหมอนและที่นอนนี้ ไม่มีร่อย
ซอกชำแม้เล็ดนอช, ฝ้ายก็ยู่ขาวสะอาดไม่มี
มทินเลย. แควว่าร่างกายของท่าน ถูกบำเพ็ญ
อดอาหาร อดจะชชชๆ ไปแล้ว, แต่ยังมี
น้ำหนักอยู่ เพราะที่เสื่อเป็นร่อยนุ่มแสดงว่าสุ
ท่านจำศีลยู่บนนั้นตลอดคืน. สำหรับท่านผู้แน่ว

แนในการภาวนาอยู่ ทั้งที่อยู่คนเดียวไม่
เหมา, เพราะออกกระเ็นโลก ๆ อยู่คนเดียว
ก้วยบนโต๊ะแห่งเดียวมีโถน้ำมัน แม่จะไม่ได
และต้องทิ้งใจอยู่ และยังมีโถงไม้จันทร์
โถน้ำหอม และจานวางเปลือกกันส้มและหมาก
อยู่ด้วย. ที่ฝากยังมีพวงมาลาออกอ้อมลาน
และพิดแขวน. เอ้! ฉากที่เคยแขวนอยู่
ที่ห้องนั้น หายไปไหน ?”

ข้าพเจ้าก็ออกกำลังนึกแก้ตัวไม่ทัน. โสม-
ทักที่เหลียวไปเห็นชุกอยู่ใต้ที่นอน, ก็ไปลาก
เขาออกมา และพูดว่า—

“คุณ! มดล่อหมอลดไหน? ชั่วแท้ ๆ
มาทำฉากเปล่าที่แขวนอยู่ตรงนั้น ให้เกิดภาพ
ส่วนน้อยแสนสวยกำลังเล่นกลขึ้นได้. นี่ไม่มี
อัน, คงมีอะไรประสังศรัยต่อท่านผู้เริ่มเล่น
มีฉานแก่กล้า. หนอยแน่! ยังมันไว้ก็จัดการ
เขียนรูปเขียนรอยเขียนมารวมกระทำที่เคี้ยวต้อง
การจะทำลายขยะเสียแต่คนมือ! หรือมิใช่
เช่นนั้น จะเห็นเทพองค์ใดองค์หนึ่งมาวิม
รูปไว้ให้ก็ไม่, เพราะเราท่านยอมทวย
กันอยู่ดี ว่าทวยเทพยอมกลวิเศษของมหา
ฤษีผู้บำเพ็ญตะบะ อย่างแก่กล้า. สำหรับ

ท่าน เมื่อร่มกันทวยเทพมาภายใต้เงาเพียงนี้ ใน
ไม้ช้า เขาวิญญูคงพ่นไฟออกมาแน่ เพราะ
ร้อนตะบะของสุทธานที่แรงกล้า. มิใช่เท่านั้น
เศษขารมีที่สมใจ บ้านทวยเทพในเทว
โลกจะมีตัวสัตว์วิเศษไปตามกันแล้วหรือ?

และยกหน้าเจ้าเหมือนจะรู้ว่าเทพองค์มา
นิรมิตรูปไว้ คือ เทพองค์ไร. ไม่มีอันไกลแล้ว
คงเป็นเทพองค์ที่สมญาว่า “ไม่แพ้ใคร”
ทรงคอกไม้เป็นลูกนอน และมือง เป็นรูปปลา
มังกร. อ้อ! นึกออกแล้ว! คือ กามเทพ
นั่นเอง! โอ้ย! ทวยเทพเจ้าข้า! นิรมิตใคร?
รูป วาสิฏฐี อิตาเศรษฐีข้างทองที่เคยวนนา!”

ข้าพเจ้าได้ยินและรู้จักชื่อนางผู้ซึ่งข้าพเจ้า
ได้หลงใหลแล้วเป็นครั้งแรกนั่นเอง, รู้สึกว่าหัวใจ
เต้นแรงเข้า หน้าซีกซาสักก้วยอีกซ้อนใจ.

โสมทักตนก็เขย่งตัวออกไปว่า “สหาย
เอ๋ย! ออกจะเห็นแล้ว ว่าอำนาจโยคะของ
กามเทพทำให้ท่านกระวนกระวายใจมาก, จะ
ต้องขังความเสียยัง พอให้กามเทพหาย
พิโรธ. ในเรื่องเช่นนั้น รู้สึกว่าคงอาศัยบุญ-
ญาผู้หนึ่งที่จะได้. ข้าพเจ้าขอเรียนไป
ให้เมตตาคำกับเจ้า, เพราะเมื่อเล่นคลควา

๑ อัมลาน แปลว่าซึ่งไม่เหี่ยวแล้ว จะเขียนว่าไม้รัฐ โยคะม้ง, ฝรั่งเศสแปลว่า *Globe-amaranth*

(*Gomphraena Globosa*)

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

ตุล

นั้น นางก็ไปเล่นอยู่ด้วย, และข้านางก็เห็น
ลูกเรียวเพรียงน้องกษัตริย์.”

โสมทักพิศแล้ว ก็ลุกขึ้นจะไป และจะ
เขารูปไปด้วย. ข้าพเจ้าเห็นเช่นนั้น และรู้สึกอยู่
ว่าโสมทักเป็นคนซอสลัดไม่ใช่เล่น, จึงบอก
ให้รอก่อน เพราะรูปนั้นยังขาดคำจารึก. ข้าพ-
เจ้าชิมขมิ้นเฮาส์แกงอันงามมาละสม แล้วเขียน
อักษรด้วยพระอย่างงามไว้ในฉากรูป เป็น
ภาพยี่สิบหก มีข้อความอย่างง่าย ๆ กล่าวถึง
เรือนาเมื่อเล่นกล. ภาพยี่สิบหกนั้นเป็นกลบท
ถ้าอ่านดอยหลัง จะได้ความว่ากลกลั่นนาง
เกาะกั คือทวงใจของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าขอ
ส่งคืนมายังนาง, แต่ทั้งนั้น ๆ ว่านางจะมีรัย
ไว้; ถ้าอ่านกลบทนั้นตรงลงมาจากอักษรใน
บรรทัดกันจน ถึงอักษรในบรรทัดปลายเป็นลำดับ

กันไป จะได้ความกล่าวถึงความระทมโศก
ลาหลังที่คงพรากจากนางมา; หรือถ้าอ่าน
ย้อนขึ้นแต่ล่างไปหาบน ผู้อ่านจะทราบได้ ว่า
ข้าพเจ้ายังมีความหวังอยู่.

ที่ ผก ภาพยี่สิบหก ย้อน ขึ้น เรือน ไว้ คง น
ข้าพเจ้าไม่แสดงให้ทราบเค้า, เพราะฉะนั้น
โสมทักจึงไม่รู้สีกว่าภาพยี่สิบหก ข้าพเจ้าผกไว้นั้น
จะพิเศษเพียงไร, คงเข้าใจแต่ว่า เป็นถ้อย
คำภาค ๆ ตามธรรมดา, จึงเผยอแนะนำว่า

ถ้าจะให้ข้าพเจ้าอีก ควรกล่าวเสียด้วยว่า
ภาพยี่สิบหกที่ข้าพเจ้าเอาไปนี้ ถึงกับนิรมิตรูป
ขึ้นมาทำลายพิศด้วย จนข้าพเจ้าต้องพ่ายแพ้แก่
ท้าวกรมเทพอย่างรายคาย.

เมื่อโสมทักน้าวรูปไปแล้ว, ข้าพเจ้ารู้สึก
เบิกบานใจอย่างไรไม่ทราบ เพราะเห็นด้วยกับ
นิมิตที่ได้กำวั้นใจแห่งความ หวังขึ้นไปได้ หนึ่ง
ชั้นแล้ว, อาจยังเกิดผลให้ไปสู่ความสุขวิเศษ
ยิ่งกว่าความสุขทั้งหลาย. ให้สมดังที่โสมทัก
หมายไว้. เวลานั้นข้าพเจ้าอาภินิหารอาหารใดแล้ว
ก็รักแรงกินอาหารว่างข้างเล็ดน้อย, แล้ว
ปลุกพิณฑ์แขวนอยู่ข้างฝา เขามาปักเป็นเพลง
พอให้เพลินคอยเวลาอยู่เรื่อย; จนโสมทัก
กลับมา และฉีกรูปมากับ.

โสมทักพิศว่า “นางผู้เล่นกล ผู้ทำลาย
ศานติภาพของท่าน อุตกรแต่ภาพยี่สิบหก
แล้ว. แต่ข้อความที่กล่าว บอกไม่ถูกว่ามีอะไร
อยู่ข้าง, รู้เพียงลายมือที่เขียนไว้” อาจกล่าว
ได้ว่าสยงพิศพิศ.”

แต่ทั้งนี้ลายมือก็สยงอย่างเช่นว่า ข้าพเจ้า
ได้เห็นอยู่ครั้งหน้า, แสนักใจจนใจตนพิศไม่ถูก.
ถ้อยคำที่ เขียน เป็น ภาพยี่สิบหก จาก ของ ข้าพเจ้า
มีสยงเหมือนกัน, ทว่าอักษรงามราวกับข้อ

พ. ศ. ๒๔๘๓

กามนิธิต

ทอดไม้ทั้งคู่มั้ง ต้องลมอ่อน ๆ ในฤดูร้อน
โยกสะบัด คุประหนึ่งว่าพม่าคึกคักอยู่ประหนึ่ง.
โสมทักก็ขมขื่นจะไม่ ทราบความ หมายถึงแฝงอยู่
ในการพยนั้น เพราะเป็นถ้อยคำที่ทอความแฝง
ของข้าพเจ้า. ทั้งนั้นก็แสดงอยู่ว่านางงามของ
ข้าพเจ้า อ่าน กล อักษรในการพย ข้าพเจ้าได้ถูก
ต้องกลอกลูกวี่ ทัมอยู่. กระทำให้ข้าพเจ้า
อัมเอิบด้วยยศ ที่เห็นว่านางมีความรักความ
ฉลาด ไม่แพ้ความเป็นผู้มีใจสูงอยู่ในตัว.
เพราะถ้อยคำที่ทอ แสดงว่านางรู้สึกว้าขอ
ความอันแสดงความรักของข้าพเจ้า เป็นแต่
ชนะนิเคณิน ๆ ไม่ยั้งควรที่จะถือเอาอารมณ์
นั้น.

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านแล้ว ก็เพียรอ่านย้อน
ถอยและตามตรงอย่างวิธีที่ข้าพเจ้าแต่ง โดย
หวังว่าจะได้พบข้อความที่ระแวงความรักหรือ
นัยพิพอย่างไรวางนั้น แต่ก็ไม่พบเลย. แต่
ความไม่สมประสงค์นั้น พอดิได้บรรเทาลง ด้วย
โสมทักก็กล่าวว่า—

“แต่นางสาวน้อยผู้มีกวีอันงาม ถึงจะไม่
ใช่เป็นกวีเต็ม ก็มีใจแท้ เพราะนางได้บอก
ว่า ข้าเจ้า (โสมทัก) ไม่ได้พยเมื่อก่อน
ของข้าเจ้าและเป็นญาติของนาง สันเวลาช้า
นานแล้ว, จะไปพยกันก็ในทีประชุมชน ซึ่งจะ

โสภาปราศรัยกันได้ก็เพียงนิยน์คา ถึงกระนั้น
ก็ไต่แค่ขำเลียงแลลกกัน. เพราะฉะนั้น นาง
จะจึกเงงให้ ได้พยกันในคืนพรุ่งนี้ ที่บนลาน
ในบริเวณปราสาทของบิดานาง. เสียใจที่จะ
ไปพยกันคนไม่ได้ เพราะบิดาของนางมี
งานเลี้ยงดูแขกจะคงทนทุกซ์ ธรรมดาไปจนถึง
พรุ่งนี้. บางทีท่านต้องการไปเผชิญภัยกันบ้าง
ก็ได้.”

โสมทักพูดแล้วก็หัวเราะเย่นเชิง ซึ่ง
กระทำให้ข้าพเจ้าพลอยหัวเราะไปด้วย, แล้ว
รับรองแก่เขา เป็นอันว่าข้าพเจ้าตกลงจะไป
ด้วย. กำลังเยือกเย็นใจ เราสองคนก็ลากกะ
ตามหมากรุกซึ่งอยู่ข้างฝา เมาเมาเล่นเพื่อกัน
ว่าคาญใจ. พอดิคนไข้เข้ามา และบอกว่ามี
ใครอยากจะพยกับข้าพเจ้า.

ข้าพเจ้าลุกออกไปที่ห้องนอก พยคนไข้
ของท่านราชทูต ซึ่งมาบอกข้าพเจ้าให้ทราบว่า
พเจ้าต้องเตรียมตัวกลับ, ให้ภักเตรีมเกวียน
ไปรอคอยไว้ที่ลานวังในคืนนั้นแหละ เพื่อบ
ไก่ออกเดินทางในวันรุ่งขึ้นแต่เช้าตรู่.

ข้าพเจ้าให้หาขบวนพาหนะไม่ออก รู้สึกว่า
ต้องเป็นการถูกเทพยาศระทอองค์ใดองค์หนึ่ง
ลงโทษ โดยที่ข้าพเจ้าไปทำผิดคึกคักว้าอะไร
อย่างหนึ่งที่ไม่ทราบซึ่งทำให้ท่านพิโรธ. พอ

ข้าพเจ้าได้สดขณียง กัยวงษ์ฮวไปหา

หก

ท่านราชทูตกล่าวความเท็จแก่ท่านเสี่ยยกใหญ่

โดยบอกว่าข้าพเจ้าเตรียมขมิไปไม่ทัน เพราะ

ชริยะไม่สึกสันลงด้วยมีเวลาทำการน้อยเกินไป

ข้าพเจ้า ร้องให้ออวอน ขอให้ท่านเลื่อน

เวลากลับไปอีกไปเพียงวันเดียวเท่านั้น

ท่านราชทูตพทว่า “ก็ไหน เมื่อแ่ยกวัน

ที่ล่วงมาน เจ้าบอกว่าเสร็จธุระแล้ว อย่าง

ไรเล่า ?”

ข้าพเจ้าแก้ตัวว่า ต่อจากวันที่เรียน

ท่านแล้ว เกิดมีธุระสำคัญโดยไม่ได้นึกตก

ซึ่งหวังว่าจะได้ไปชดค่าโรอย่างงามที่สุด ข้าพ

เจ้าได้กล่าวนี้ ไม่ได้กล่าวคำเท็จเลย เพราะ

ไปชดค่าโรชนิดใดเล่าสำหรับข้าพเจ้าที่จะวิเศษ

ไปกว่าที่ระได้ชยชระนค่อนางผู้ที่เปรียบมิได้

ท่านราชทูตเสี่ยออวอนไม่ได้ ขอมเลื่อน

วันกลับอีกไปอีกวันหนึ่ง

วันเวลา ใน วัน รุ่ง ขึ้นได้ ล่วง ไปโดย เร็ว

ตลอดเวลานั้นข้าพเจ้าได้พักเตรียม สิ่งของ ขึ้น

บรรทุกเกวียนเสียให้เสร็จทันเวลา จะได้ ไม่

เป็นห่วงเกิดกักรวด, พอถึงเวลาขึ้นก็รีบเส้

ให้เขาเกวียนไปรอไว้ที่ลานวัง, ส่วนโคก็ให้

เขาเครื่องไว้, ถ้าพอข้าพเจ้าไปถึง ในเวลา

เช้าครู่ ก็จะได้เอาโคเข้าเทียมเคลื่อนโคทันที่

บนลาน อโศก

ตกกลางคืนอากาศมืดแล้ว ข้าพเจ้ากับ

โสมทักตึงท่มด้วยเสื่อผืนผ้า มีเข็มชกคาด

รัดกุม มือถือคทา มุ่งตรงไปทางบ้านพระวัน

ตกแห่งปราสาทอันมีโฝฟารของ นายช่างทอง

ที่ทรงนั้นอยู่เชิงเขา ข้างล่างเป็นชอกเขาเล็ก

มาก, ถัดสูงขึ้นไปคือ ลานที่เราระลอบขึ้น

ไป. ข้าพเจ้า กับ โสมทักได้ ใช้ลำไม้ ไผ่ซึ่ง

เตรียมเอามาด้วย พากโยนควงขึ้นไปได้

ตอนนั้นมืดทึบ จึงได้กำแพงขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง

ได้ง่าย. พนก้ามแพงเข้าไปถึงลานกว้างใหญ่

ประคัมประคาศด้วยคันย่นลำและคันอโศก ขึ้นก็

ด้วยคันไม้คอกต่าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นต้อง

แสงเดือน แลดูเหมือนชาวเ็นทาง ๆ

ได้เข้าไปไม่สู้ไกลนัก นางสาวคางมาผู้

เล่นคล้อยบอกหัวใจ ข้าพเจ้า นั่งอยู่บนม้า

ยาวเคียงข้างหญิงสาวอีกคนหนึ่ง คู่คงพระ

ลัทธิมีเส้ทรงมาจากดวงสวรรค์. พอได้

เห็น ข้าพเจ้าก็เริ่มท้วงเส้ท่าน ต้องเข้าไปพิง

เส้มากำแพงบนควัวไว้ รู้ สักว่าทันอ่อนที่ข้าพเจ้า

ไปเกาะสัณสั เ็นชั้นช่วยแก้ ให้หัวใจ

ที่สั่นสะท้านคอบทุเลาได้

ระหว่างนั้น โสมทักก็ ครองเข้าไปหาควัวอีก

พ. ศ. ๒๔๙๓

กามนิค

ของตน. ส่วนนางก็รักก็รักขึ้นมาด้วย
ออกเสียงอุทานแต่เขา ๆ.

ข้าพเจ้าเห็นเขาเช่นนี้นั้น ก็เตรียม
ตัวส่งใจให้หายอุจ เพื่อเข้าไปหานาง
ผู้หาที่เปรียบมิได้ของข้าพเจ้า. เมื่อนาง
เห็นคนแปลกหน้าเข้ามาหา ก็ลุกขึ้นทักเรีย

รวนว่า นาง จะควร อยู่ที่นี่ หรือ ว่า ควร จะไป
เสีย. ส่วนดวงศาคาขวากกับคาถาขวากเมื่อตกใจ
เหลียวชะม้ายดูข้าพเจ้าไม่หยก ภายก็สัน
กึ่งกลางอากาศที่ถูกลมอ่อน ๆ โยคละนั้น. ว่า
ถึงตัวข้าพเจ้า ยืนจ้องผมอยู่เพียง คาทักเหม่อ
มอง, พยายามพุดหูลูกปากออกมาได้ ๒-๓

คำ ว่าข้าพเจ้ารู้สึกเย็นชืดชืด ทมิฬมาใต้พย.
นางสังเกตเห็นกริยาข้าพเจ้ามีสะทกสะท้าน ก็
ค่อยส่งความรู้สึกมาใจ ชักลงนั่งบนผ้าอีก,
แล้วยกหลักกอกกอกขึ้นขึ้นอย ๆ ชักตรง
ข้างที่นั่งนั้น เชิญให้ข้าพเจ้านั่ง, กล่าว
วาจาด้วยเสียงอันอ่อนหวานว่า นางมีความ
พอใจที่สามารถได้แสดง ความ ขอบใจ ข้าพเจ้า
ที่ได้ โยนลูกกลิ้งกลิ้งขึ้นมาให้ ได้ด้วย ชำนาญ
มาก โดยนางไม่จำเ็น คอช ทยุกล่นใน
ระวาง, เพราะถ้ามีเหตุชกชกของคอกกอกกอก
ในกลางคันแล้ว ยุดยักกลิ้งกิ้งนางจะไ้จาก
การล่นดววย ก็จะไม่ไ้, ข้าเทวทเควพ

จะทรงพิโรธด้วย อย่างน้อยอาจคำปนางไม่
ให้ ได้ด้วยความสุใจเลย. ข้าพเจ้าตอบคำแสดง
ว่านางไม่จำเ็นคองชอยคอง เพราะกได้
กระทำไปแล้วนั้น ก็เพื่อใช้ โทยในความฉก.

ข้าพเจ้าสังเกต ว่านาง ยังไม่เข้าใจ ความ
หมายในคำพูดของข้าพเจ้า, จึงหาญอธิบาย
ว่า เพราะด้วยประสพตากัน จึงทำให้
นางก็ลูกกลิ้งกลิ้งตกกระเด็นออกมานอกเวที อัน
เ็นความฉกของข้าพเจ้าแท้ ๆ. นางมีพทศ
แก่งด้วยโลทิกขึ้น ไม่ยอมรับในข้อที่ว่า
ข้าพเจ้าได้ทำความฉก เพราะข้อนั้นหาเ็น
เหตุให้นางก็ลูกกลิ้งกลิ้งไม่.

ข้าพเจ้าตอบว่า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าดวงคา
ของตนที่เพ่งดูความงามและความชำนาญของ
นางด้วยอาการตะลึง ย่างที่จะเ็นเหตุให้
ลูกกลิ้งกระดอนออกมานอกเวที. นางตอบว่า
พทศไรเช่นนั้น เพราะข้าพเจ้าคงได้เคยเห็น
นางงามที่เล่นกลี่ชำนาญยอกเย้ยมกว่านาง ที่
ในเมืองของข้าพเจ้ามาแล้วมากค้อมาก.

คามที่นางกล่าวนั้น แสดงว่าถ้อยคำของ
ข้าพเจ้าตกกล่าวแก่ โสมททักไว้ ร่วมาเข้า
หูนางแล้ว. เมื่อนักถึงที่ไ้พทไว้ว่านางที่
ชำนาญเล่นกลี่ในเมืองข้าพเจ้ามีดมไป อัน
เ็นวาจาที่ข่มขู่สัทท่อนอย ทำให้รู้สั

ข้าพเจ้าจะรับรองคดีกันหรือศยานอย่าง-
ไรก็ตามที่เด็ก, นางยังยึดความเข้าใจลึก
ของนางไว้ น้ำตาถลันไหลออกมาจน
ใครยังทำอะไรสักประหลาดใจใน กวียา ของ
ข้าพเจ้า ซึ่งต่อมาข้า ข้าพเจ้าถึงกับชุกคว
ลงที่ยาทาง, พลังยกแขนที่เรียวงามขึ้น
รุมพิช น้ำตาถลัน ปรากฏกล่าวว่าข้าพเจ้า
ให้สัญญาว่าจะไม่จากไปแล้ว. วาสัญจิ ภา
โผลงโดยคอข้าพเจ้าไว้ รุมพิชข้าพเจ้าเสีย
ยกใหญ่ จนหัวเราะออกมาได้. คงจะมีชาย
ไว้อีกเล่า ที่มีความสุขเยือกเย็นไปยิ่งกว่า
ข้าพเจ้าในขณะนั้น. นางได้พูดว่า “ก็หรือ
ถ้าเจ้าเป็นจริง ๆ ก็คงอยู่ต่อไปไม่ได้ ?” นักแสดง
ว่าเรื่องที่จะไปไม่สู้สำคัญนัก.” ข้าพเจ้าได้
อธิบายความจำเป็นอย่างละเอียดให้ฟังอีก แต่
นางถามอีกปากข้าพเจ้าเสีย, บอกว่านางได้
ทราบแล้วว่าข้าพเจ้ามีความรักนางเพียงไร ที่
ได้พูดถึงผู้หญิงในเมืองของข้าพเจ้านั้น เป็น
การพูดเข้าเล่น ไม่หมายความว่าจริง
ออก. ความรัก อันคึกคัก ของเรา ทั้งสอง
กระทำให้รู้สึกได้ว่าเวลาที่ล่วงไป คล้ายเวลาใน
ความฝัน. และคงจะไม่รู้สึกถึงความสวดย
ไปได้ หากไม่มี โสมทักต์ และ เมทินี ที่
ลุกขึ้นมาบอกว่าก็มากแล้ว ควรกลับเสียที.

เมื่อกลับมา เห็นสิ่งของซึ่งจัดเตรียมไว้
อยู่พร้อม ฒลานบ้านของ โสมทักต์แล้ว, ข้าพ-
เจ้าเรียกหัวหน้าคุมเกวียนเข้ามาหา สั่งว่า
ให้รีบไปหาท่านราชทูตโดยเร็วที่สุด เวียน
ท่านว่า ข้าพเจ้า เสียใจ ด้วย จักอะไร ยัง ไม่เสร็จ
จะต้องรออยู่ก่อน, เพราะฉะนั้น จะต้องเลิก
ความคิดออกเดินทางไปกับท่านราชทูต. ขอ
แต่ให้ท่าน ราชทูต กรุณา ส่งข่าว ความ เคารพ
ของข้าพเจ้าให้บิดามารดาทราบด้วย. การย
นอนนั้นแล้วแต่ท่านจะโปรด.

ข้าพเจ้าเอนตัวลงนอน เพื่อผ่อนคลายพัก
หลับเสียสักครู่, พอหลับตัวลงนอนก็พักที่ท่าน
ราชทูตมาหา. ข้าพเจ้าตกใจเหลือประมาณ
ออกไปต้อนรับท่าน ก็ลงเคารพอย่างสูง.
ส่วนท่านราชทูตพูดเป็นเสียงยังคึก ซึ่งแต่
ก่อนอ่อนชะโรมาข้าพเจ้าไม่เคยได้ยิน สั่งให้
ข้าพเจ้าตามท่านไปทันที.

ข้าพเจ้าคอยบะลั่งละล้าว่า จูระสำคัญย
ไม่ทันเสร็จ. แต่พูดยังไม่ทันหมกประโยค
ท่านก็ยังคึกให้หยุด.

ท่านอธิบายว่า “เหลวโหล เหลวใหญ่เสีย
แล้ว จูระอะไร เรื่องกล่าวเท็จขอให้ถอนที.
เจ้าเข้าใจว่าเราไม่รู้เรื่องอะไร ๆ อะไร ของ
เจ้าหรือ? ที่ชายเกิดหัวค้อนแก่กว่ายังไม่ไปไม่

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

ตุล

ได้ในทันทีทันใดกัน ถึงข้าไม่ได้เห็นเกวียน
ของเจ้าที่เขยมีมรรทุกของไว้เสร็จแล้ว ข้าก็
ต้องรู้ว่าเองโกหก."

เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่ข้าพเจ้าจะต้องขึ้น
ตัวสั่นเลือกชนหนาควยความอาย เพราะความ
จริงใจมันก็เป็นอย่างเช่นที่ท่านกล่าว. แต่ใน
เรื่องทอญค่อยให้ ไปกับท่านโดยทันที ท่าน

ถูกข้าพเจ้ายืนกรรณ ชักขึ้นไม่ยั้งคิดตาม
กระทำให้ ท่านฉีกคาก ไม่นึกว่จะเป็นไปได้.
เมื่อท่านเห็นยังคยไม่ได้ ก็เปลี่ยนเป็นชู้, ที่
สุดท้ายไม่สำเร็จก็กลายเป็นปล่อย เกือน
สักว่าทอญการทอของข้าพเจ้า ตกใจให้ข้าพเจ้า
มาเมืองนี้ ก็เพราะเชื่อว่าข้าพเจ้าต้องได้ รับ
ความคุ้มครองจากท่าน เพราะฉะนั้น การ
กลัวยิ่งคงต้องกลัวยิ่งท่าน.

มีโยท่านจะพูด ก็คงไม่สมประสงค์ เพราะ
ข้าพเจ้าอยู่ว่า เมื่อกลัวยไปแล้วก็จะไต่กลัย
มาเห็นหน้าตัวรักอีก ก็ต้องรอนกว่าทาง
บ้านเมือง ของ ข้าพเจ้าส่ง ราชทูต มา ครั้งหลัง
ซึ่งคงเป็นเวลาอีกช้านาน, เป็นอันไปไม่ได้.

ต้องแสดง ความ สามารถ ของ ข้าพเจ้า ให้ ท่าน
มีกาเห็น ว่าถ้าพียงข้าพเจ้าคนเดียวก็อาจคุม
เกวียนฝ่าความลำบากและอันตรายไปได้เหมือน
กัน.

เป็นความจริง ซึ่งท่านราชทูตโดยอภัย
ถึง ภัยอันตราย ต่าง ๆ อย่าง น่ากลัวใน ระวัง
ทางที่จะไป, แต่คำพูดของท่านไม่เป็นประโยชน์
แก่ข้าพเจ้าเลย. ในที่สุดท่านก็เกิดโทสะ ออก
ไปเสียเฉย ๆ. ท่านไม่ใช้ความฉึกของท่าน
และข้าพเจ้าจะต้องได้รับผลอย่าง เจ็บแสบ เป็นที่
สุด เพราะความกลัวความหวาดทอน, แต่สำหรับใน
เวลานั้น กลัวยิ่ง ลึก โลงใจเท่ากับได้ปลด

ความหนักออกจากยา. ยืนข้าพเจ้าระมอยกาย
ใจให้ ไว้แก่ ความรัก ของ ข้าพเจ้า ได้ ขยิบรู้, ^{๒๒}
นักอ้อมเอียงใจเช่นนี้ ทำให้ลมตัวลงนอนหลับ
ไถ่ง่าย, ไปต้นชนบทเมื่อถึงเวลาที่จะ
เตรียมตัวไปยังลาน ซึ่งมีผู้รอคอยเราอยู่.

ข้าพเจ้าก็โลมพิทัก ได้ ไปหาตัวรักทุกคน.
ยิ่งคืน ข้าพเจ้า ก็ยวสิริผู้ประสพชมทอญ
ใหม่ ๆ อันเกิดด้วยความร่วมรักของเรา ยิ่ง
ทอความทอยากพิชิตกันมากขึ้นทุกที. คง
จันทร์ฉายแสงก็ยิ่งสว่าง, หินอ่อนทออยู่
รู้ สักว่ายิ่งเย็นชื่นใจ, กลิ่นดอกมะลิซ้อน
หอมเย็นยิ่งชื่น, เสียงนกโกกิลายิ่งโหยหวน,
เสียงลมพัดถุกถึงปลายผ้า ทำให้อวังเวงมาก
ขึ้น, ตลอดจนถึงอโคตที่แกว่งไกวก็มีเสียง
คึกจะกระซิบกระซาบกัน: สิ่งเหล่านั้นเห็นจะไม่
เหมือนแล้วตลอดโลก!

พ. ศ. ๒๔๗๓

กามนิค

เฮอ! ถึงเดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้าจะรักและ
จำคนอโคตเหล่านั้นได้แม่นยำ ว่ามีอยู่เรียง
กันเป็นแถวตลอดไปตามยาวของลานนั้น. และ
ใต้คนอโคตเหล่านั้น เราทั้งสองเคยประคอง
พากันเดินเล่น จนเราให้สัญญาลานนั้นว่า
“ลานอโคต,” เพราะท่านไม่ชวนกันนัก
ให้ชื่อว่า “อโคต” หรือบางครั้งเรียกว่า
“สุขฤทัย” ข้าพเจ้าจะไม่เคยเห็นคน

อโคตในที่ไหนใหญ่โตงามเหมือนที่มียอชยัน
ลานนั้น. ในซึ่งคอยสนไหวอยู่เสมอ เห็น
เป็นเลื่อมพรายเงินเมื่อส่องแสงจันทร์, เมื่อลม
โชยมา ก็มีเสียงป่านว่าหนุ่มสาวจะซิชกัน,
เวลานั้นแม้จะย่างเข้าวันศกฤท คงยังแตกคอก
ออกซ้อเป็นสี่แฉกยังเหลืออยู่บ้าง แก้อ่อน
สลัดกันไป. คุณก่อน ท่านภรรยา, จะกลัวอะไร
เล่า ท่านอโคตเหล่านั้นจะไม่ลงงามแตกคอก
ออกซ้อใส่ไร ทั้งนั้นก็เพราะคงตื่นภัยกระแสร
วยบาทของนางงาม เหยียบย่างไปมา อยู่เนื่อง
นิตย์.

คนอันน่าพิศวงคนหนึ่ง พระจันทร์กำลัง
เต็มดวง —ซึ่งข้าพเจ้านั่งถึงในเวลานั้น คุ
เหมือนว่าเพิ่งลงไปเมื่อวานนี้— ข้าพเจ้ายืน
อยู่ที่คนอโคตกับ วาสัญญ์ คู่รัก. ดึกออก
ไปทางหุบเขาซึ่งมีคฤมคด้วยเงาไม้ เราทั้ง

สองมองชมภูมิประเทศที่เลียบพัน ออกไป จนส
ลายตา, เห็นแม่น้ำสองสายไหลคกเคียว
ขนานกันไป คุ้งแก่งเงินอันอร่าม แลไป
บนทราย, แล้วก็ไปประจบกันตรงที่คึกคกส
แห่งหนึ่ง ชาวบ้านเรียกกันว่า “จุฬาคีรีคุณ”
เพราะเชื่อว่า “แม่คงคาแสนสวรรค์” ลงมา
ร่วมกัยแม่น้ำทั้งสองที่ตรงนั้น. อันว่าทาง
ข้างเผือก ที่เห็นยืนทางชาวในท้องฟ้า ที่ใน
เมื่อนั้นเขาเรียกกันว่า “สวรรค์คงคา.”
วาสัญญ์ ยกมือขึ้นชี้ไปดที่เห็นยืนทางสว่างขาว
อยู่เหนือยอดไม้.

ครั้นแล้ว เราพาคิดถึงมหาบรรพตหิมพาน
ซึ่งอยู่ไปทางทิศเหนือ และซึ่งแม่คงคาไหล
ลงมาจากนั้น. อันมหาบรรพตหิมพาน นั้น มี
ยอดปกคลุมด้วยหิมะเป็นนิตย์ ย่อมเป็นที่
สถิตของทวยเทพ. ตามยาใหญ่และเหวลึก
ของหิมพาน ก็ไต่เห็น ท้าหญิงพรต ของ เหล่า
มหาภูมนี้. ยิ่งกว่าเราพาคิดถึงแถวทางที่แม่น้ำ
ยมนา ผ่านไหลมา และสาวไปถึงต้นแห่ง
แม่น้ำนั้น, เมื่อนึกแล้วก็บังเกิดขย อดคิด
ถึงกับข้าพเจ้าเปล่งอุทานว่าออกมากว่า “เฮอ
หนอ! ถ้าเรามานวาทิพย์ ทำด้วยมุกดา มี
ความปรารถนาเป็นไข มีความอาทรใจเป็น
ทางเสีย ได้แล่นเรือลลยละล่องไปในแม่น้ำนั้น

เลวีเยรโกเศศและนาคะประทีป

คล

ขึ้นไปถึงคันทน์, แล้วขอให้เมืองหัตถินบุรี^๑ ที่
ลุ่มมคาศุขย์ไปแล้ว ผู้คนมาอีก, ให้ได้
ยินเสียงผู้คนในราชวังเสียด้านเสภากัน, ขอ
ให้ทราบในกรุงเกษมใหญ่^๒ บรรดา
วิบุรุษที่ตายในสมรภูมินั้นกลับเป็นขึ้นมา, ให้
ได้เห็นภริยา ท่านผู้เฒ่า มีเกล้าทรงอกขาว
สวมเกราะเงิน ยืนตระหง่านอยู่บนรถรบ กำลัง
แสดงศรีผลาญอยู่ด้วย, ให้ได้เห็นพระกฤษณะ
เป็นสารลัทธิขจรเทียบกับม้าขาว ๔ ตัว ให้
พระอรชุนเข้าสู่กลางสมรภูมิ. เออ! นึก ๆ
ก็คิดว่าท่านราชทูตที่เป็นผู้อยู่ในวรรณะกษัตริย์
และได้เคยเล่าให้ฟังว่า บรรพบุรุษของท่าน
ได้เข้าร่วมกระทำสงครามในคราวนั้นด้วย. แต่
ช่างเด็ก แม้เราเป็นบุตรพาดิวิไลยธรรม ก็
มิใช่จะละเลยคหิวิชาตภัยเสียทีเดียว ได้เคย
ผูกหักขำขำมาเหมือนกัน. ถ้ามีภาพ
อยู่ในมืออย่ามีใคร ๆ ได้ทั้งนั้น ไม่ถอย
หนีเลย."

วาสิฏฐี สวมกอก ข้างเจ้า ด้วยความพอใจ
และเรียกข้าพเจ้าว่าเอ็นวีบุรุษของนาง, และ
ว่า ที่จริงข้าพเจ้าอาจได้เกิดเป็น วิบุรุษ แล้ว
ด้วยคนหนึ่ง ครั้นมหาภารตยุทธ์^๓ แต่ละได้
เกิดเป็นวิบุรุษคนไหนระลึกยังไม่ได้ เพราะ
ยังไม่สามารถ ได้ กลิ่น หอม แห่ง ต้น ปรเวลา
พฤกษ์^๔ (ในแดนสวรรค์) เหตุด้วยกลิ่น
กอกอโคกฟุ้งกลดกลยเสียหมด.

ข้าพเจ้าร้องขอให้นางเล่าถึงลักษณะความ
หอมแห่งต้นไม้นั้น เพราะยังไม่เคยได้ทราบ.
นางจึงเล่าเรื่องให้ฟัง ว่าครั้งหนึ่งพระกฤษณะ
ทรงทำสงครามกับพระอินทร์ รุกไล่ตาม
ขึ้นไปถึงสวรรค์โลก, แล้วได้ต้นปรเวลาพฤกษ์
ที่ปลูกไว้บนสวรรค์ เอาลงมาปลูกไว้ในสวน
ของพระกฤษณะ. ต้นปรเวลาพฤกษ์มีกอกสีแสด
เข้ม^๕ สดกลิ่นไปรอบยรมิณชาติได้ไกล. ถ้า
ใครได้กลิ่นกอกปรเวลา, ก็ระลึกชาติ
ที่ล่วงไปแล้วนมนานได้ทุกชาติ.

๑ หัตถินาปุระ, เมืองหลวงของพวกเคาฬในมหาภารต.

๒ สนามรบที่พวกปาณฑพกับพวกเคาฬ ทำสงครามกันครั้งมหาภารต.

๓ คันทะเขยเขียนว่า Coral tree ซึ่งเคยแปลกันว่า ต้นทองหลาง, แต่ในที่นี้ให้ความหมายว่า
เรียกปรเวลาพฤกษ์ (ทรงตามศัพท์ที่แปลออกเป็นภาษาอังกฤษ), หรือ ต้นยาริชาติ
นั่นเอง ซึ่งใครได้กลิ่นก็ระลึกชาติได้.

๔ สีเม้นกอกทองหลาง

นางกล่าวต่อไปว่า “แต่ก็มีผู้เท่านั้น ที่
สามารถจะไต่ สู่ กลิ่นหอมนี้ ใน มนุษย์โลก,”
แล้วพูดเป็นเสียงยาวว่า “แต่เราทั้งสองคงจะไม่
ไต่เป็นญี. ช่วงเด็ก ถึงเราจะไม่ใช่พระนล
และนางทมยันตี เราเชื่อแน่ว่าเราทั้งสอง
ย่อมมีความรักไม่แพ้ท่านทั้งสอง, หรือบางที
ความรักและความมอยไว้ ไก่กันนั้น เป็นของ
จริงมีจริง เว้นแต่จะเปลี่ยนรูปเปลี่ยนชื่อ

เรียกเท่านั้น. ความรักและความไว ไก่ทั้งสอง
ประการนี้เปรียบได้ ด้วย เสียง เพลง อันไพเราะ
แห่งพิณ ซึ่งเราทั้งสองเป็นผู้คิด. แม้พิณ
จะขาดสาย ก็ขึ้นสายใหม่ได้, ส่วนเสียงเพลง
อันไพเราะก็ยังคงไพเราะอยู่อย่างเดิม. จริงอยู่
เสียงเพลงแห่งพิณเครื่องหนึ่ง ย่อมจะไม่
เหมือนกันกับเสียงของพิณอีกเครื่องหนึ่ง, เช่น
พิณอันใหม่ของคุณ ย่อมมีเสียงหวานเพราะ
ยิ่งกว่าพิณอันเก่า. อย่างไรก็ดี เราทั้งสองก็
เป็นเหมือนกันพิณ ที่มีเทพเป็นผู้คิด, กระทำ
ให้เกิดเสียงหวานเพราะขึ้นได้กับพิณนั้น.”

ข้าพเจ้าค่อย ๆ โยนนางแน่วไว้กับอก รื้อ
สักชายซึ่งในถ้อยคำที่กล่าวนั้น. นางยิ้มและ
คงทราบดีความในใจของข้าพเจ้า, แล้วพูดต่อไป
ว่า “ที่จริง ฉันไม่ควรระแคะเห็นเป็นเช่นนั้น.
ฉันจำได้ว่าครั้งหนึ่ง ไก่กล่าวคำว่ายด้วยความ

คิดคล้าย ๆ เช่นนี้, กระทำให้พระนลผู้
เป็นครุประจักษ์ระกลโกรธเคืองใหญ่ บอกว่า
หน้าทศกศพรให้ ไก่กับพระนล. ผู้หญิง
ควรมีหน้าเพียง ขาถูกรวย ไหว้พระกฤษณ์
เท่านั้น. เมื่อผู้หญิงถูกห้ามไม่ให้คิด, แค่ง
ไม่ถูกห้ามในเรื่องความเชื่อ. เพราะฉะนั้น
ในครั้งนั้น ฉันเชื่อว่าเราทั้งสอง คือ พระนล
และนางทมยันตีเป็นแน่แท้.”

นางยกมือขึ้นขยี้ตาอันโศกซึ่งอยู่ตรงหน้า
กำลังมีคอกออกข้อโศก, แล้วกล่าวว่า คงที่
นางทมยันตี เคยกล่าว เมื่อระหกระเหินรับ
ความวิโยคเหวตามหาพระนล อยู่ในกลางป่า
ใต้ รังงาม คั่นโศก ว่า :—

“๑ อ้าอโศกนั้น ศรีโศกโศก
อยู่หว่างกลางพนา เป็นสง่าแห่งแนวไพร ฯ
๑ ชุ่มชื้นธารมณ ลมเพยพิชระยัคโย
กลุสสนกใจ เหมือนแลกรวมกลา ฯ
๑ อโศกแสนสุข ช่วยค้ำค้ำช่วยสักรดา
โศกเศร้าเฝ้าอร่า อ้าอโศกโรคร้าย ฯ
๑ อโศกโยกกิ่งไกว จงคอยไปค้ำไถหมาย
ไก่อเห็นพระภุชญา ผ่านมาย่างฤาอย่างไร ฯ
๑ พระนลเชื้อพระนล ผู้เร่ร่อนธวัณณ
เป็นผัวนางทราวมวย นามนิมมทมยันตี ฯ”

—พระราชนิพนธ์พระนลคำหลวง สวรรคที่ ๑๒

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

กุล

เมื่อวานนี้^๑ กล่าวคำของนางทมยันตีแล้ว ก็ยกหน้าข้าพเจ้า ค้วย คง คา อัน อ่อน หวาน เติมไปค้วยพิทวัส มีหยากนาคาท้องแสง พระจันทร์ส่อง คุโสเหมือนแก้วเขียว, และ พุดค้วยกระแสดันต่อไป ว่า:—

“เมื่อเธอจากไป และอยู่ห่างไกลแสน โกลาถากทน, ขอให้ระลึกถึงภาพความสุขของเราซึ่งมีอยู่ในขณะนั้น, แล้ววงนึกว่า ฉันยืน อยู่ทีตรงนั้น กำลังไต่ถามข่าวคราวจากกัน อโศก, ผลักกันแต่ฉันไม่ไคยออกซ้อแก่กัน อโศกว่า พระนล แต่บอกชื่อว่า กามนิท.”

ข้าพเจ้าโดยกระหวัดนางไว้นั้นแนแน วิม ฝปากค้อมริมฝปาก โกลซิดสนิทแนแน เสีย ภาระสันแถมทนใจ ไม่สามารถจะสรรพาคะไร มากกล่าวไคญค้อง.

ทันใดนั้นฉันเสียอะไรร่วงลงมาจากยอดไม้ ที่อยู่เหนือเรา, สักครู่ก็เห็นคอกไม้สี่แฉก ลอยลงมาจากแกมเราทั้งสอง ซึ่งเขมชุ่ม คัยนาคาแห่งความรัก. วาสฏี หยขัน คม ยมทั้งนาคาแล้วส่งให้ข้าพเจ้า. ข้าพเจ้า รัยเขามาแนไว้กขอก.

คอกไม้ทั้ง อัน ๆ ก็ ร่วงหล่น คลอก แฉว. เมทิน ซึ่งนั่งอยู่ข้าง โสมทักท ขัน ม้า ไม่ห่าง โกลจากเราไปนัก ลุกขึ้นไปเก็บคอกอโศก

มาหลายซ้อ, แล้วเคียวเข้ามาหา, บอกว่า:—

“คุช, น้อง, คอกกำลังจะเริ่มดังเวลา ร่วงแล้ว, อีกไม่ช้าคงเก็บไปคัมสำหรับชายน อายน้าไคพอ.”

โสมทักท สหายเลือกของข้าพเจ้าพุด สอ- ชันว่า “อะไร! คอกไม่เหลืองน หรือ ? วาสฏี คงไม่เอาไปคัมเข้าน้าชายนคอก. ชอ รัยรองว่านางคงจะใช้คัมสำหรับชายน ก็แค่ คอกที่เข็นสี่แฉก ชะนิกที่ กามนิท สหายเรา กำลังเขาเก็บช่อนไว ในเสอ. เพราะสเลื่อง ญาผู้วัน คือความรัก เห็นไค้ง่าย แต่ว่า คกวางเร็ว, ส่วนสี่แฉกซาค ถ้าสไม่คค ก็เข็นสิ่งทีแสดเห็นไค้ง่ายในคัว;” แล้ว ทั่วเขากบย เมทิน ก็หัวเราะเข็นนัย ๆ.

วาสฏี ยมน้อย คอชอย่างเขา แค่ว่า กคมือข้าพเจ้าไว้นั้น ว่า:—

“ท่านโสมทักท, ท่านเข้าไคคกนค. ความรักของฉินจะ เป็รย ค้วย สักคอกไม ไร ๆ ไม่ไค. เพราะฉินไคยกันกล่าวกันว่า ความรัก ที่แท้จริงไม่ใช้สี่แฉก, ย่อมมีสาคึงสนล เหมือนคังสศอพระคิระ เมื่อทรงกัมพิชราย เพื่อรักยาโลกไว้ให้พ้นภัย. ความรักแท้ รัย จึง ต้องสามารถกันทานพียแห่งชีวิต, และ ต้องเติมใจยอมลัสมรสกขมนคคค เพื่อเสย

สละให้ ^{ผู้}ที่เรารักคงซึ้งอยู่. และเพราะด้วย
 ความซึ้งซึ้งกัน ความรักที่ยอมเต็มใจ
 เลิกเอาสั้น คือ ความซึ้งซึ้งไว้ ก็กลัวจะ
 เลิกเอาสั้น คือ มุ่งแต่จะหาความซึ้งถึงสุข
 อย่างเดียว.”

วาสนา ^{คู่}รักของข้าพเจ้า ใญ่พิศเป็นหลัก
 นักปราชญ์ ที่ใด คนใด ก็ช่วยประการฉะนี้.

เจ็ด

ในหุบเขา

ชายอาคันตุกะ เสด็จ ^{มา} เรือง ^{ถึง} คชนัน แล้ว มา
 ซึ้งเท่ากยพณความหลัง ทำให้เต็มคณใจน
 ถึงงอนไปครู่หนึ่ง, เขามือประยทหน้าผาก
 ลอนหายไยยาวแล้ว จึงเสด็จ ^{ไป}—

ก่อนบรรดา, สรร ^{ไป} เรือง ^{ถึง} เสด็จมาแล้ว
 คือข้าพเจ้า ไค ไปหา ^{คู่}รักทุกคนซึ้งเสียไม่ไค
 เลย ประหนึ่งว่าคงอยู่ ในห้วงความเมา
 กามสุข และดูเหมือนว่า เค้าจะไม่ ไคถูก
 คณฉนั้น. ครึ่งหนึ่งออกอยู่ไม่ได้ ต้องหิวเรา
 ออกมากังๆ ที่เคยไคยืนขวางคนพกว่โลกเรา
 นมแค่ทุกซ์ และยังมีคิดเห็นโลกไม่ปรารถนา
 มาเกิดอีกเล่า. ข้าพเจ้าร้องว่า “โสมทักต์,
 คนเรา ^{บาง}คนช่างโง่เขลาซึ้งจริง ดูเหมือนว่า
 โลก เรา ^{นี้}จะหา ^{ทั้ง} ความสุข เลิศยิ่ง กว่า ^{ใด} ลาน

อโคณ ^{นี้} เป็นไม่แล้ว.”

แต่ข้างล่างแห่งลานอโคณลงไป เห็นเทว
 ลึก คือ หุบเขา.

ข้าพเจ้า กับ โสมทักต์ กำลัง ^{นั่ง} ย้าย ^{นั่ง} อยู่
 ขณะทกล่าวกำซังคณัน, และดูเหมือนที่จะให้
 ข้าพเจ้าทราญว่าความสุขของโลก ก็มีความ
 ทุกข์เกิดเป็นคู่ปรียบกันไป. เพราะในขณะนั้น
 เอง มีผู้ร้ายหลายคนกลุ่มมเข้ามาทำร้ายเรา.

ผู้ร้ายนั้นระมิกคนไม่ทราบ เพราะมีคตมอง
 ไม่เห็นคตกัน. เควาะหัดอยู่หน้าหอย ที่ไคซึ้งม
 คานหลังเป็นหิน: เอาหลังยืนหันหน้าเข้าสู
 ศิครไคสะทว ไม่คองพระวงการสะกคหลัง.
 เมื่อ ^{นี้} สกคกนิกไค ^{นี้} ไม่เสียสค, เริ่ม ^{นี้} มยมิ
 ศิครเพื่อยอถกนชวคและความรัก ก็คณ

สงเงียชคคยก็ และเอาอาวุธออกกวักแก่ง
 ทัมแก่งอย่างไคเห็น. แต่ปรยักซ์ของเราร้อง
 เอะระคังยคาง เพอกระคณพวกของมณไครัก
 หน้า. สักเกตตามเสียงพวกศิครเห็นะมำ
 นวน ๘ หรือ ๑๐ คน. ถึงแมพวกมณจะ
 รวสวมาเผชญก่อนกัพันภาพอย่างชำนญ คือ
 เราทั้ง ๒ คนก็, กระนั้นฐานะของเรากัไม่สู้
 คณิก. พวกมณ ๒ คนถูกอาวุธของเราล้ม
 กลังไปปะทะพวกมณเอง, กระทำให้อ้าย
 เหล่าร้ายที่เหลืทำการไม่ไคคณค: กลัจะ

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

คดี

ไปสัปดาห์ พวกมันเอง จะเสียหลักให้ โทณ ชาวอุชของเรากำลัง. สังเกตว่าพวกมันถอยห่างไปสักสองสามก้าว, เพราะไม่ไคยันเสียมันหายโรคหน้าเราเหมือนก่อน ๆ.

ข้าพเจ้ากระซิบบอก โสมทัก ๒ — ๓ คำ, แล้วเราขยับถอยเลี้ยวข้างไป ๓ — ๔ ก้าว, เพื่อดวงศักรูให้มันเข้าไว้ว่าเรายังอยู่ในที่เดิม, มันระไค้พุ่งปรวตแหงเข้ามาตรงนั้น, ปลายคาพจะไค้กระแตกเข้ากับหินชอก, ฝ่ายเราละทีมแหงเลี้ยวซ้ายไค้เร่งไค้เร่งกาย. เวลาเราเลือนย้ายที่ ไค้พยายามไม่ให้มันเสียงมันแต่ถ้อย. แต่กระเป็นถ้อยมันให้ไค้ยินหรืออย่างไรไม่ทราบ, มันจึงไม่พุ่งใส่ไปตรงที่ซึ่งเราย้ายมา. ทันไค้หันเห็นแสงไฟเป็นเส้นนิกไปคิกอยู่ตมหนึ่ง, เหลียวคิกเห็น เป็นแสงออกมาจากที่อะไรอย่างหนึ่งซึ่งใช้ทางคิกข้าง, แลเห็นจุกและนัยน์ตา โผล่ออกมาจากผาคุดม.

ไม่ไค้ให้เราใช้ สำหรับย้ายขนยังอยู่ในมือซ้ายข้าพเจ้า. ข้าพเจ้าเอาไม้ ไม่ทิ้งมือออกไปเต็มแรงตรงที่เห็นว่าเป็นคน. เสียร่องแหลม, แลแสงสว่างถ้อยด้วย แลไค้ยินเสียงกึ่งๆ, เป็นอันแสงให้เห็นเป็นพยานว่าผอมพุ่งทลาวไค้ผลสมประสงค์. ในตอน

ที่พวกมันตกตะลึงกันเอง เราได้ข้อมรับสาวกัวหันไปยังทางที่เรามา. พวกเราชำนาญสู่ทางไค้ เพราะขึ้นลงเสียจนเง จังทราบ ว่าค่อนที่หันค่อไปเป็นชอกเขาแคบเข้า มีหนทางที่ระย้าขนไปไค้เร่งกว่าที่แล้วมา. เป็นคราวเคราะห์ที่ถ้อยพวกเหล่าร้ายเล็กไล่คามมาเพราะมีมาก. ส่วนข้าพเจ้าก็กระหมกกำลังรู้สึกว่ามีมากแลหลายแห่ง โดทิดไหลออกมาก. สหายข้าพเจ้าก็ถ้อยชาวอุชเหมือนกัน แต่ไม่ถ้อยร้เท่ากัข้าพเจ้า.

ครั้นถึงมาถึงทราบไค้แลแล้ว, ถักเสอผ้าเอาผืนแลแล้วชั่วคราว. ข้าพเจ้าเกาะโสมทัก พะยุงถักถักมาถึงบ้านไค้, แลค้องนอนเจืออยู่กัหลายสัปดาห์.

ข้าพเจ้าถ้องนอนขวย มีความเคือถ้องถึงคัก: โทณแลถักถักชาวอุชเป็นพินปวดรวกเรา มีไค้เข้าแทรกทัก, โทณระคิกถักถักแทยโฆชา, ข้ายังเกิดปวิคถ้อยใหญ่เข้ามาถม กล้านางระค้องเจือใช้ไค้ทุกซึงแกกัชีวิต เพราะรูปร่างแยะยาวรวกถักถักไม่อันแยะยาว โฉนระทงฟั้งชาวเรือข้าพเจ้าเจือหนกอยู่ไค้. เมตนั้นผู้ถักไค้เอี่ยมเยอนส่งชาวทั้งสองฝ่ายให้ทราบทุกวัน ข้าไม่ถ่มนำเอา ความรัก ความคิกถัก มาเล่า โสมใจ เสมอ

ใกล้ถึงคอกไม้ผาไปมา. จนข้าพเจ้ากับ วาสิตู
สามารถใช้พุกกันด้วยเครื่องหมายของคอกไม้
ใกล้ชำนาญ. ต่อมาเมื่อกำลังคอยพนกชน
อย่างเต็มข้างแล้ว, ก็ชกข้าวก้นทางกาย
กลอนอันไพเราะ. ความเย็นไปเพียงที่เล่น
ก็พอจะทนนอนเฝ้าอยู่ได้, แต่ยังไม่เกิดเหตุการณ์
ขึ้นอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้วอกถึงกาลภาย
หน้ามาก.

ข้าพเจ้าจะขอกล่าวในตอนที่ ว่าเรื่อง
ที่เรากลัวประทุษร้ายไม่ใช่สิ่งลึกลับอะไร
เป็นผู้คิดร้าย. แท้จริงผู้คิด คืออายุสาครเคียร
บุตรประจันมานทร ซึ่งเป็นผู้เข้ามาแย่ง
คล้าจากข้าพเจ้าในอุทยาน ย้าย วันที่ข้าพเจ้า ไม่
ลืมเลย. มันเองเป็นผู้จ้างชายเหาะพาไปทำ
ร้ายทั้งนี้ มิใช่อื่นใด คงเป็นเพราะมันสังเกต
เห็นข้าพเจ้าไม่ใกล้ชิดไปกับท่านราชทูต เกิด
ความสงสัย คอยคอยมีสละกรรวยอยู่จนทราบ
ว่าไปพักผ่อนบ้านนายช่างทองเสมอทุกคืน.

อนิจจา ! ลานโศกของเรานั่น ยี่สิบ
มากลายเป็นเหมือนเกาะที่มหายกลงไปในทะเล
เสียแล้ว. จังอยู่ ข้าพเจ้าอาวสละชีวิตเพื่อชน
ไปหาทาง และถึงแม้ว่าวาสิตูจะผ่านครวญ
ออกมาพวยด้วยทุกคืน: คงนึกไม่ว่า. แต่รูป-
การมีไต่ขึ้นไปเช่นนั้น, เพราะอายุสาครเคียร

ทุรชาติ คงนำความไปบอกเล่าเรื่องเรากลอย
พยุกัน. แต่มีความภาของนางเย็นเน.
ด้วยต่อมาไม่ช้า ก็ปรากฏว่า วาสิตู ถูกกัก
ตัวไม่ให้ออกมาเที่ยวเล่นที่ลานในเวลา เมื่อพระ
อาทิตย์ตกแล้ว, อ้างว่าจะเย็นอันตรายแก่ร่าง
กาย เพราะพึงหายเจ็บได้ ใหม่ ๆ.

ด้วยประการฉะนี้ ความรักของเรา
เสมือนไร้ ท้ายเสียแล้ว. แต่ก่อนนี้อาพ
กันใกล้ชิด ๆ ไม่มีใครรู้และไม่ต้องกลัวใครเห็น,
ยี่สิบจะพอกันได้แก่ในที่มืดเสีย ให้ โลก
เห็นได้สะดวก. ข้าพเจ้าได้พบ วาสิตู อีก
ครั้งหนึ่ง หรือสองครั้ง คล้ายกับว่าประว
พุกกันที่อุทยาน ซึ่งเราได้เคยพุกกันเมื่อ
ก่อนเป็นครั้งแรก. อนิจจา ! ถึงได้พุกกัน
ก็เหมือนว่าไม่ได้พุก เพราะลอบพุกกันไต่อย่าง
เร็วร้อนเพียง ๒ - ๓ คำเท่านั้น ด้วยมีคน
ทั้งร้อยคำพินคาคอยมองดูเรา. วาสิตู ไต่
ร้อง ขอให้ ข้าพเจ้า ออกจาก เมืองไป เสีย ทันที
ด้วยจะมีอันตรายร้ายแรงมาสู่ข้าพเจ้า. นาง
แสดงปริวิตวนา ว่าไม่ควรเลยที่นางคอย
ห่วงเหนียว ข้าพเจ้า ไว้ มิให้ออกจาก เมืองไป
จนเป็นเหตุให้ข้าพเจ้า หนีจนตกอยู่ในปากแห่ง
มฤตยูเสียแล้ว. ยางทีในเวลาที่กำลังพุกกันเอง
อาจะมีผู้ร้ายให้มือพวกตน มีผู้จ้างให้มา

เอาชีวิต. หากข้าพเจ้าไม่ไปเสียจากเมือง
ทันที เพื่อให้พินัย, ก็เท่ากับนางเป็นผู้ฆ่า
คู่รักของนางเอง. นางกลัวความสะอึกไว้
ในอกจนสะอึกพุกไม่ออก. ข้าพเจ้าได้แต่ทำ
เฉย จะเข้าไปประคองปลดปล่อยประโคมหรือ
เช็กน้ำค่างที่ไหลออกมาพราว ๆ ก็ไม่กล้า, จำ
เป็นจำใจแท้ ๆ. แต่ที่ระพราวจากนางไปแค่
ยึกนั้น ข้าพเจ้าเหลืออดทนได้, จึงบอกว่า
ไหน ๆ ก็ต้องจากกันไปนาน จะหาช่องพย
พุกจากนั้นสองต่อสอง เพื่อฝากฝังความรักไว้
อย่างไรบ้าง.

วาสิตู ทำวิรยาหัตถ์ห้อยยู่เหมือนหมก
ขัณ्डยา. พอถึงขณะนั้นจำเริญท้องผละจาก
กันไป, เพราะมีคนเฝ้ามาหลายคน. แต่อย่าง
ไรก็ตาม ข้าพเจ้ายิ่งเชื่อในขัณ्डยาของคู่รัก
ว่าคงระพราวย่ำให้ ไถ่พอกันอย่างใดอย่างหนึ่ง.
ฝ่ายนาง ถ้างถึง วิคตถึง ชีวิต ข้าพเจ้า ระเหินอัน
ครวญ คงจะได้ปรึกษาหารือกับ เมทิน ซึ่งเ็น
ผู้มีขัณ्डยา. ความขื่น ข้าพเจ้าเฝ้าไม่เลิก,
เพราะในคืนนั้นเอง โสภิตักดิ์ มายอดถึงอุบาย
ของนางที่ไถ่การไว้ ซึ่งเห็นผลสมดังมุ่ง
หมายอย่างแน่แท้.

แปด
คอกฟ้า

ณ ทัดถ์หลังถ้ำแพง กรุงโกศลมีพินัยควน
ออกไปเล็ดน้อย มีขัณ्डยาไม่เสียคือนางม ซึ่งท
ถูก เป็นขัณ्डยาไม่อนคักกลทข. ภายใตขัณ्डยาไม่อน
โปร่งร่มรณ มีเทวาลัยซึ่งในเวลานั้นยรัก
หักพังเต็มที ไม่เคยมีใครไปทำพิธีบูชา
สถานศักดิ์สิทธิ์ของยราชนั้น นมนานมาแล้ว.
เพราะพระกฤษณซึ่งสิงสถิตในเทวาลัย ได้
มีผู้สร้างเทวาลัยที่ใหญ่ กว่าถวายเป็นใหม่ ในกรุง
เสียแล้ว, เพราะฉะนั้น เทวาลัยของเก่าจึง
ทรุดโทรม; มีแต่คนเฝ้าเฝ้าอยู่หนึ่ง กับหญิง
แก่ผู้วิเศษคนหนึ่งอาศัยอยู่เท่านั้น. หญิงผู้นั้น
มีคนนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์พวกภคินี สามารถ
ใช้มนต์เหตุการณภัยอันตรายของบุคคลที่มานุชา
และชักถามได้ถูกต้อง. เพราะฉะนั้น ในเวลา
เย็น ๆ จึงมีพระยาราช ทังหญิงชาย พากัน
ไปหาเป็นอันมาก รวมทั้งพวกหนุ่มสาวที่
มีเรื่องโรครัดรวมอยู่ด้วยไม่น้อย. หญิงผู้
วิเศษคนนั้น มีผู้กล่าวขวัญว่าแก่เฒ่าแม่ภ
หมอผี. แต่เกาะเป็นอะไรก็ตาม, ข้าพเจ้าและ
วาสิตู ก็ต้องการ ความช่วยเหลือจากแก่อยู่,

เพราะฉะนั้น เราทั้งสองจึงเลือกเอาเทวาลัยน้อย
ที่แถวาศัยอยู่เป็นที่พักพิงกัน.

รุ่งขึ้น ข้าพเจ้าเอาโคเทียมเกวียนออกเ
ทาง กระเวลาไปให้เหมาะกัยเวลาที่ประชาชน
ไปจ่ายตลาดหรือไปศาลาว่าความ. ก็กระไป
ในเวลาพลุกพล่านเช่นนั้น และคุมกองเกวียน
จงใจไปในถนนซึ่งเย็นที่ประชุมชน ก็เพื่อให้
สาตาเคียดชังศัตรุ เห็นหรือทราบว่ ข้าพเจ้าได้
ออกจากกรุงไปแล้ว. ข้าพเจ้าออกเ
ไปสักสองสามชั่วโมง ก็หยุดพักเพื่อค้ำ
คันทุหมันใหญ่แห่งหนึ่ง, พลอยทำให้รวิ
ของข้าพเจ้าก็โงมก. ก่อนเวลาค่ำเล็กน้อย
ข้าพเจ้าก็แข็งแรงทั้งตัวปลอมเป็นคนไข้ แล้ว
กะโคขึ้นหลังม้าย่อนกลัไปกรุงโกสัมพพิ
ทางที่มาแล้ว.

เวลาค่ำแล้ว กว่ข้าพเจ้าจะไปถึงบ้าน
เสีย ก็เป็นเวลามืดทึบแล้ว. ขณะซึ่งม้าไป
ในระหว่างคันไม้ โคก็ล่นคอกขั้วซึ่งบานเผย
ส่งมาจากสระพระกฤษณะของโยธาณ ประหนึ่ง
ค้อนรบข้าพเจ้าก็สนใจ. อีกไม่สู้ช้า ก็เห็น
ยอดหลังคาคร่ำครว่ของเทวาลัย อันมีเทวรูป
อยู่ในนั้นมากมาย, เห็นรูปนอกแ้วๆ แหว่งๆ
อยู่ภายในที่ช่องฟ้าอันเต็มไปด้วยดวงดาว. ข้า
พเจ้าไปถึงก็กำหนดกันแล้ว พอลงจากหลัง

มาก็พอสหายรัชของข้าพเจ้าเข้ามาถึง. วา
สิดู และข้าพเจ้าต่างออกอุทานด้วยตะโก แล้ว
โผล่เข้าหากัน เพราะได้มีท่วงพบกันอีก. ข้า
พเจ้ามารลลถึงเหตุการณที่เล่านี้ ยิ่งจำได้
เป็นเงาๆ ว่าเราทั้งสองมีโคพดถึงเรื่องอัน
นอกจากกระชียกระชายแสดงความรักความอา
ลัยต่อกัน ลมสังข์อันๆ เสียหมดสิ้น, หนัก
ใจระคัง ด้วยมีขสศักดิ์พดพดผ่านหน้า
ข้าพเจ้าไป, ประกอบก้วยเสียงขกักระพด
ก้วยเสียงนกแสกที่แตกดาไป, และต่อไปก็ไ
ขึ้นเสียงขึ้นเสียงระฆังแตก กระทำให้เรารู้ ลึก
ค่นจากภวังค์แห่งความรัก. เหตุที่มเสียง
ระฆัง เพราะ เมทินี เป็นผู้ส่นกระทำให้นกแสก
ตกใจหนีหนีไป. เมทินีนางผู้มีใจวี่ ส่นระฆัง
ให้เรารู้ตัว, เพราะได้เห็นหญิงผู้วิเศษเ
เข้ามาแสดงกิริยาโกรธ ด้วยแกล้งไถนเสียง
ใครมาพดกันอยู่ในบริเวณที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยไม่
เคารพหรือส่นระฆังให้รู้.

เมทินี แกร่งแก่หญิงชราสมัยโยธาณ ว่า
นางไคย่นชอเสียงเกียรศักดิ์ของแคว่เป็นผู้วิ
ศกัษ มีควมรู้เป็นมหัศจรรย์, นางก้วยชาย
หนุ่มคนนั้น ซึ่งไปทาง โสมทัตต์ — จึงอุคสา
พา กันมา เพื่อใคร รู้ ถึง เหตุ การณ ภาย หน้า.
หญิงผู้วิเศษเยหน้าจากวาทไปในที่ซึ่งฟ้า แล้ว

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

ตล

ออกความเห็นว่ เวลา^{นั้น}ท้าวฤๅกติกากำลัง
อยู่ในรำคั้นเย็นสิริร่วมควา^{นั้น}เห็นอ, แกร่งทวง
ว่าทวยเทพทรงทวงช่วยเหลือ, ว่าแล้วเชิญคน
ทั้งสองให้เข้าไปในทวาลัยพระกฤษณ ผู้^{มี}
ชายา ใน ขณะ^{นั้น}เดียวกัน ถึงหมั้น ทกพัน ร้อยคน
(โดยแบ่งภาคเท่าจำนวนชายา) และทรง
ยินดีกับความปรารถนาให้คู่รักสำเร็จ. ส่วน
ข้าพเจ้ากับ วาสิต^{ผู้} ซึ่งทำเป็นท้าวคนใช้
คอยอยู่ข้างนอก.

เมื่ออยู่แต่ลำพังสองต่อสอง เรา^{ก็}ให้
ปฏินญาแก่นักว่า นอกจากมี^{ผู้}ร่ำวาชะครว้า
พาเอาตัวไป เราทั้งสองจะซอสืบไม่พราก
จากกันไป, เมื่อข้าพเจ้ากลับไปยัง^{ที่}บ้านเมืองแล้ว
พอสนทนากับ^{ผู้}จะรักกลับมา. ก็ปรึกษาหาวิธี
ถึงหนทางที่จะให้^{ผู้}บิดานาง ซึ่งเป็นมหาเศรษฐี^{ผู้}
มั่งคั่งทุก^{อย่าง} ขันยอมให้เราทั้งสองได้อยู่ร่วม
สมิครสโมสร. พวกกันกลาง เรา^{ก็}สวมกอด
รุมพิศก้วยความปลายนัดมี^{ผู้}ไหนน้ำไหล. ก[ุ]
กรทำน, ในเวลานั้นข้าพเจ้าทำได้ราง ๆ
ยังไม่เต็ม. แต่ข้าพเจ้าไม่สามารถจะพุดถึงความ
รู้สึกของเราในครั้งนั้นให้ถูกไ[่]อย่างไร นอก
จากท่านจะได้ประสบมากับตัวเอง.

เวลา^{ที่}ซึ่งล่วงไปรวดเร็วเหลือเกิน เพราะ
ไม่ช้า โสมทักก็กับเม^{นี้} ก็ออกมาจาก

ทวาลัย. หญิงผู้วิเศษวิชาสา^{ระ}ทำนบายความ
เป็นไปของเราในภายหลังให้ทราบ. แต่เม^{นี้}ที่
สะกึ่งหกดวิ ออกอุทานว่า “โอ้ย ! ถ้าเหตุ
การณ[์]ภายหลังนั้น^{นี้}แล้ว, ฉันจะทนทรมานอยู่
อย่างไรได้ ?”

หญิงวิเศษ ผู้^{หนึ่ง}ทัก คอยว่า “จะร้าย
ไปไ[่]อย่างไร ? คุณชาคาก็บอกว่า ไม่มีร้าย
อย่างไร.”

แต่ วาสิต^{ผู้}ไม่สู้เชื่อ สะ^{นั้น} โผกคค
ข้าพเจ้าไว้, แล้วพูดว่า “โอ้ย ! ฉันรู้สึก
เป็นสา^{ระ} เห็นเหตุการณ์ ภายหลังของเราจะไม่^{สู้}
ร้ายรณ[์]: ให้ทวนว่าเมื่อจากกันไปแล้ว
ฉันจะไม่ไ[่]ได้เห็นเธออีก”

ข้าพเจ้าได้ยินอย่าง^{นั้น} รู้สึกใจเส^ดกเหี่ยวลง
ววย เกรงจะเป็นจริงเอาเช่น^{นั้น}, ก็พยายาม
แข็งใจแสดงเหตุผล แก่นางว่าคงจะไม่เป็น
เช่น^{นั้น}. แต่ก็ไม่สำเร็จผล นางกลับมี^{ผู้}น้ำ
ตาไหลลงพรว^งแถม มองดูข้าพเจ้าก้วยความ
รักความละห้อย, ความมือข้าพเจ้าเข้าท่ายไว้
ทอระคน พลงพูดว่า “หากเราจะไม่พบกัน
อีกในโลก^{นี้}, เรา^{ก็}จะรักษาความซอสืบ
ค่อกันตลอดไป: มิใช่^{ใช่}ๆเธอ ? เมื่อชีวิต
อันสั้นและสั้นเป็นทุก^{อย่าง}อยู่ในโลกอันสั้นไป^{แล้ว},
ก็ขอให้ เรา^{ทั้งสอง}ไปพบ กัน ในวิมาน สวรรค์

เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป

ประธานกนิขของนาง รู้สึกประหลาดใจ
ของเราทั้งสอง ในทันทีทันใดลอยขึ้นอยู่เหนือ
ความทุกข์แห่งโลกนี้ ขึ้นไปสู่อุบัติอยู่ในคอกฟ้า
บนสวรรค์ อันถือประแทคความขมเริงรัก
หาเชกต์สุขมิได้.

ครั้นแล้ว วาสินรู้ เห็นเหมือนว่า หมดแรง
กำลังที่จะเบ่งความรู้ สึกในดวงจิตต์ ทรุดคัวลง

ในอุ้งแขน ข้างเจ้า, เสงยหน้า แสงละห้อย
เผยอขึ้นจุ่มพิศซาฟเจ้า เห็น การลาคครั้งสุดท้าย,
แล้วก็ละทิ้งหงายสันสมฤกษ์.

ซาฟเจ้า ค่อย ประคอง นางมา ส่งไว้ ใน อุ้ง
แขนของ เมทินี, แล้วกระโดดขึ้นหลังม้าห้อ
ออกจากที่นั่นไป ไม่กล้าจะเหลียวหลังมาก
แม้แต่ครั้งเดียว.

๑ ขึงมิต่อ เกิดขึ้น ก็ใจกริ่ม เพราะการขึง สายใย ชักใจเหิม
แม่ขึงบึง ถึงปลื้ม เหมื่อนล้นใจ
นระลาคเลลิ้ม ชื่น ชูขวัญเยย ฯ
พระศรี นิพนธ์

รายงานคณะข้าหลวงชิมอน

ข้าหลวง คณะรัฐบาล อังกฤษ ครองอิสร-
มหาเสนาบดีบอดควิน (คอนเสอรูทิฟ) เป็น
ผู้เลือกถวายพระเจ้ายอซุซทรงตั้ง ให้เลือก
เฉพาะชาวอังกฤษล้วน เมื่อคณะข้าหลวง
ออกมาสืบสวนทวนพระยานอยู่ในอินเคีย ชาว
อินเคียไม่พอใจ เพราะเหตุที่ว่าควรจะมีชาว
อินเคียอยู่ในคณะด้วย แต่หาไม่ แทนที่จะ
มีการรับรอง จึงกลายเป็น “บอยคอต”
มีคน รายงาน ของ ข้าหลวง ได้ยื่น ต่อ ปรารเญ-
เมนต์แล้ว เป็นหนังสือที่ขายดีที่สุด เพราะมี
ผู้สนใจและอ่านกันมาก เลียงทั่วไปในอังกฤษ
ว่าเป็นรายงานสำคัญและดีมาก เป็นการเผยแผ่
ให้ โลกเห็นความตั้งใจของอังกฤษใน อินเคีย
ทั้งอดีตปัจจุบันและอนาคต และคณะข้าหลวง
ชุดนี้มีความเห็นตรงลลงเกือบทั้งหมด มิได้ มี
แตกต่างเลย แม้แต่เล็กน้อย จึงเห็นความสนใจ
สมัยนี้ของผู้พอใจในความเห็น และเห็น
ข้อเสียของผู้ ไม่เห็นด้วยในการ ตั้ง ข้าหลวง
เป็นชาวอังกฤษทั้งคณะว่า ถ้ามีชาวอินเคีย
แทรกอยู่ในคณะด้วย ใหนเลยจะได้ความ
เห็นลงรอยกันหมดเช่นนั้น

รูปการปกครองอินเคียที่แนะนำใน รายงาน
นี้ไม่ใช้ฐานมรดประเทศ และยังไม่ถึงอิส-
ภาพ เป็นแค่สหรัฐอินเคียซึ่งยื่นและยกให้
เพื่อเปิดโอกาส ให้ อินเคีย ใน ปกครองอังกฤษ
กับอินเคียของเจ้าประเทศราชทั้งหลาย เข้า
รวมกันได้ ในภายหน้า ด้วยอำนาจของอังกฤษ
ที่พยายามปลุกเสกขึ้นให้สำเร็จวันหนึ่ง

เสียงที่ค่อนข้างร้ายงานนี้ ในประเทศอังกฤษ
หนังสือชาวลอนดอนไทมส์ ชุมว่า เป็นคำแนะนำ
ที่มหัศจรรย์มากที่สุดสำหรับยุคนั้น ในอินเคีย
ปัญหาเรื้อรังอินเคีย, ลอนดอนเคิลเมด กล่าว
ว่า จะเป็นเครื่องลบล้างคำร้องขอฐานมรด
ประเทศอินเคียเราเอง. หนังสือเคิลส์วาลด์
(ของคณะกรรมกร) ว่าเป็นการเลียงไปจาก
หัวใจของปัญหา, และเสียงของหนังสือขอมเมย์
คาร์นิคัล ในอินเคียยื่นว่า เป็นรายงานที่
“ร้ายกาจ” มาก

พวกหัวหน้าคณะถือชาติและคณะรีเบรล
ในอินเคียไม่พอใจเลย กล่าวว่ารายงานนี้จะทำให้
ทำให้ฮัการของอินเคียหนักลง ส่งเสริมการ
บอยคอต และช่วยย่นแม้ว่าพวกที่พอใจข้างจะ

กรุงเทพ

ดิ

เข้าฐานมณฑลประเทศให้ขึ้นเคื่องมากขึ้น เพราะ
ฉะนั้นพวกหัวหน้าเหล่านั้นยืนยันว่า เกยวัน
ไม่มีอะไรที่จะให้ความพอใจได้ นอกจาก
อิสรภาพเต็มที่. หนังสือโศกส ของอินเกีย
เป็นหนังสือของชนชาติอังกฤษ ซึ่งชื่อว่า คำ
แนะนำในรายงานนั้น จะให้ เป็นที่พอใจของคณะ
การเมืองใน อินเกีย ที่มี ความเห็น ต่าง ๆ กัน
ไม่ได้โดยง่าย แต่ก่อนที่เร่กคินว่าผิดหรือ
ชอบ ใช้ ได้หรือไม่ได้ ควรจะพิจารณาข้อ
สำคัญ ๆ ฎให้ละเอียดคียง

รายงานซิมอนนี้จะช่วยเหลือ หรือจะช่วย
ทำลาย ประโยชน์แห่งการประชุม “โคะกลม”
ในลอนดอน เรื่องปัญหาอินเกีย ในเร็ว ๆ นี้
ยืนยันว่าเป็นผลลุลกณอยู่ แต่เขาเป็นแนได้
ว่า รายงานนี้ได้กระทำหน้าที่ “หมอนาเกอก”
ให้เกิดความคณคณ ทั้งข้างฝ่ายชอยและไม
ชอย ได้เป็นอันมาก ใจความสำคัญที่เป็นข้อ
แนะนำในรายงานนั้นว่า

ควรแก่ ใจการ ปกครอง อินเกียให้เป็นรูป
สหรัฐ ซึ่งมณฑลต่าง ๆ แห่งอินเกียใน
ปกครองของอังกฤษ กับแคว้นประเทศราช
อินเกียต่าง ๆ (มีหลายร้อย) จะมีโอกาสเข้า
รวมกันคคิ

แยกพระมา อันเป็นมณฑลหนึ่งของ อินเกีย
ออกจากอินเกีย ให้มีการปกครองแก่ลำพัง,
ขึ้นตรงต่ออังกฤษ พระมาสามะโนครว
๑๓,๐๐๐,๐๐๐ มากกว่าสามะโนครวของ
ประเทศสยาม

สำหรับอินเกีย ให้รวมกันเป็นสหรัฐ รัย
ฝักชอยต่อ พระเจ้าพรพริราชาธิราช แห่งจักร-
วรรคยวเิน ให้มีรัฐสภากลางประกอบด้วย
มนตรีซึ่งรัฐสภามณฑลเล็ก ส่งมา เป็นผู้แทน
ตามส่วน. สภาร่างกฎหมายกับรัฐสภา
ประกอบด้วยมนตรีทั้งข้าง ราษฎรเลือกข้าง ซึ่ง
มีอยู่แล้วเคยวันให้เลิกเสีย

สหรัฐนี้ให้เริ่มตั้งขึ้น ด้วย มณฑลต่าง ๆ
ของอินเกียอังกฤษ กับแคว้นประเทศราชที่
อินเกียจะเข้าร่วมด้วยทันที แคว้นนอกนั้นจะ
เต็มใจเข้าร่วมเมื่อไรก็ตาม

อำนาจทางร่างกฎหมายกับทางอนการแห่ง
รัฐสภาทั้งคู่ ให้คงไว้ตามเดิม แก่รัฐสภา
กลางแห่งประเทศให้มีหน้าที่เกียภายใน และ
แบ่งสรรขึ้น ส่วน เงินราย ได้ สำหรับ จ่าย ให้แก่
รัฐทั้งหลายด้วย

สำหรับรัฐทั้งหลาย ให้มีอำนาจ ปกครอง
ภายในลำพังตัวเองมากที่สุด ซึ่งจะพอเหมาะ

พ. ศ. ๒๔๗๓

รายงานคณะข้าหลวงมิชชัน

แก่ประโยชน์ร่วมกันแห่งอินเดียนทั้งประเทศ

จำนวนราษฎร ที่มีสิทธิ ลง มติเลือกผู้แทน
สำหรับรัฐสภาให้เพิ่มขึ้น ให้ตกในระหว่าง
๑๐๐ ถึง ๒ ๑/๒ ถึง ๑๐ แห่งจำนวนสำมะ-
โนครัว ให้มีผู้แทนสำหรับพวกส่วนน้อยและ
พวกปากหอยปากปลิงด้วย

ให้มีทางขยายรายได้แผ่นดินมากขึ้น
ทุกรัฐให้มีคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการ
เป็นผู้เลือกตั้ง ให้ผู้ว่าราชการเป็นผู้มีอำนาจ
ยกเลิกข้อเค็มที่ในรัฐ โดยอนุมัติแห่งผู้
สำเร็จราชการประเทศอินเดียน (ใช้ศัพท์ว่า

Governor-General ตรงกับชื่อตำแหน่งประมุข
แห่งมลประเทศทั้งหลาย หากใช้ Viceroy ทั้ง
ที่ใช้อยู่ทุกวันนี้)

ส่วนการทหาร กองทัพซึ่งมีขึ้นอยู่ใน
รัฐบาลอินเดียน ให้ไปขึ้นตรงต่อผู้สำเร็จ
ราชการอินเดียน ซึ่งเป็นผู้แทนจักรวรรดิอยู่ใน
ประเทศ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้อธิบายว่า เนื่อง
แต่การขบถกันประเทศอินเดียนต่อไป ไม่
สำหรับเฉพาะอินเดียนเท่านั้น เป็นการเนื่อง
ด้วยจักรวรรดิทั้งหมดเสียแล้ว

เพื่อทำความสะดวกในอินเดียนให้แก่อนินเดียน

ประเทศราชต่าง ๆ มาเข้าร่วม สหรัฐ ให้ง่าย

ให้มีสภาสูงสำหรับอินเดียน ซึ่งพระจักร-
พรรดิราชาธิราชทรงตั้ง ประกอบด้วยผู้แทน
รัฐ คือ มณฑลต่าง ๆ เกือบทุกแคว้นประเทศ
ราชต่าง ๆ ให้มีอำนาจหน้าที่ปรึกษา
และเป็นผู้แนะนำในข้อราชการ ซึ่งจะขึ้น

ประโยชน์ แก่อินเดียนทั่วทั้งประเทศ เช่น
การภาษีอากร, การคมนาคม, ไปรษณีย์
โทรเลข, ธนาคารและเศรษฐกิจทั่วไป, ตลอดจน
จนถึงการแห่งชาวอินเดียนออกประเทศ และ
การเกี่ยวข้องของอินเดียนกับสันนิบาตชาติ

รายงานข้าหลวงคณะมิชชัน แบ่งเป็นสอง
ภาค พิมพ์สำเนาออกมาเป็นระยะเวลาต่างกัน
ราว ๑ เดือน นับว่าสำเนาให้ผู้อ่านมีเวลา
พิจารณาภาคต้นตลอด ก่อนรับอ่านภาคปลาย.
ภาคต้นเป็นหนังสือ ๔๐๘ หน้า กล่าวถึง
ความเป็นอยู่แห่งอินเดียนตั้งแต่ชาติ, ชัน, วรรณ,
ศาสนา, ตลอดจนทางเศรษฐกิจแห่งอินเดียน
ซึ่งเขียนอยู่ของ มณีย์ ๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐ คน
รายงานภาคปลายมี ๓๔๔ หน้า (รวมทั้ง
สารานทั้งหมตกด้วย) เป็นส่วนคำแนะนำในวิธี
การปกครอง ที่ควรระแก้ไขและจัดการใหม่

ครุเทพ

ค.ล

ต่อไปทั้งนี้

จึงควรนำเสียงทางอเมริกาซึ่ง เป็น เสียง กลาง

ตามรูปการปกครองอย่าง สหรัฐ ที่แนะนำ
ซึ่งก็ถูกยังมีอำนาจถึงเห็นใน ความเห็น
ไปแห่งอื่นก็อยู่ทุกเมื่อ โดยอำนาจพิเศษ
ที่มอบไว้ ในผู้สำเร็จราชการอินเดียน และผู้
ว่าราชการรัฐต่าง ๆ อันเป็นตำแหน่งที่พระ
เจ้าจักรพรรดิทรงเลือกตั้งนั่นเอง

เสวีย ยอห์น ซิมมอนส์ ผู้เป็น ประธานแห่งคณะ
ข้าหลวง โดยการศึกษาเป็นชนิดที่แห่ง
มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด โดยการเมืองเป็น
คณะวิเยะราด และโดยอาชีพเป็นทนายความ
ที่ขึ้นชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่ง ได้เคยรับตำแหน่งใน
คณะเสนาบดีสมัยก่อนสากลสงคราม เมื่อ
ครั้ง นายแอสควิธ เป็นอธิบดีเสนาบดี ก็ ครั้ง
หนึ่ง เมื่อถูกเลือกและรับหน้าที่เป็นประธาน
แห่งคณะข้าหลวงตรวจการปกครองอินเดียนเมื่อ
ค.ศ. ๑๙๑๘ นั้น ท่านผู้นี้ต้องขาดทุน
เพราะต้อง สละเงิน รายได้ จำนวน เกือบละมาก
มายในทางอาชีพของท่าน

พอรายงานข้าหลวงคณะนี้ออกมา เสียง
หนังสือข่าวก็เกรียวกราวกันทั่วโลก นอกจาก
เสียงในอังกฤษเอง ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือ

อันโกลด์สมิทมาสู่กันฟังบ้าง

นิวยอร์ก เวสต์ค็อก กล่าวว่า “ ดูเหมือน
คำแนะนำมาช้าเกินไปสักหน่อย ถ้าหาก
อังกฤษได้แก่ ไซเช่นนี้เสียตั้งแต่ ๑๐ ปีมาแล้ว
บ้านก็จะมีความสุขได้ อย่างไรก็ดี รายงาน
นี้เป็นความพยายามอย่างดีที่สุด สำหรับ ปัญหา
ซึ่งยากที่สุด ”

ฟิลาเดลเฟียเรคอร์ด กล่าวว่า “ อินเดียน
หย่อนแค้นสักหน่อย รายงานนี้ควรจะต้อง
ทำอินเดียนไปในทางให้ปกครองตนเอง โดย
ที่อังกฤษไม่ขาดความคุ้มครอง

“ ในที่สุดการจะได้เห็น ไปตาม รายงานนี้
หรือไม่ก็ตาม รายงานนี้ได้เปิดทางให้อังกฤษ
ระมัดระวังอินเดียนกว่านี้แล้ว แต่ทางฝ่ายชาว
อินเดียนั้น พวกแนชั่นลิสต์ คงไม่ชอบ
เป็นแน่ พวกปานกลางคงจะเห็นความหวัง
ในการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ เพราะมีทั้งข้อสัญญา
และการผลักดันในข้อปกครองด้วยปาริไทย์แผ่นดิน
ซึ่งจะนำไปให้ อินเดียน ไปสู่ความ เป็น ประเทศ รวย
รวมในภายหน้า แทนที่เป็นประเทศล้าหลัง กับ
อยู่ในทาง ชาติ, ศาสนา, การเมือง, และ

พ. ศ. ๒๔๗๓

รายงานคณะข้าหลวงชินม่อน

ภาษา, กระทั่งกระดาษกันเหมือนทุกวันนี้ แต่ อีสตสภาพของอินเคีย เวลานั้นเหมือนความต้อง
การให้อีสตสภาพจริง ๆ ยังไม่มีเลย การอีสตสภาพของอเมริกาเมื่อ ค.ศ. ๑๗๗๕

“นักกล่าวว่าอินเคียจะต้องสู้อีสตสภาพต่อ หรือของฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๕ หรือ
ไปอีก รายงานนี้ออกมาในเวลาขึ้นชม ถ้า เหมือนของรัสเซียเมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๗ น่า
ได้ออกเมื่อ ๒๐ ปีมาแล้ว จะเป็นเวลาเหมาะ ต่อไปว่าอินเคียจะรับคำแนะนำในรายงานชินม่อน
นัก” อย่างไร เพราะอนาคตแห่ง อินเคีย ทั้งหมด

ขอสคัญไกลยกล่าวว่ “ความค้งการ ทกอยู่ในความค้งคณใจขณะนี้”

จร/ทพ.

๑ เชื้อผสง เทวกา หลบตาเชื้อ เชื้อกรรมเมือ ปรีชา ลมคาเท่น
มิเชื้อกรก มิคเชื้อก เลือคทะละน มิโยเสน เจาฬ โหลปล่เออย ๗
พระศรี นพณธิ์

ROMANCE

บทประพันธ์จริง

ดึกดำบรรพ์

อรรถาธิบาย

ผู้อ่าน — เหตุไรจึงต้องตั้งชื่อ เรื่องเป็น
ภาษาอังกฤษ ?

ผู้แต่ง — เพื่อให้เหมาะสม.

ผู้อ่าน — สมัยในการตั้งชื่อเรื่องเป็นภาษา
อังกฤษ ?

ผู้แต่ง — หาได้ สมัยพักอังกฤษแถม
ไทย.

ผู้อ่าน — คืออะไร ?

ผู้แต่ง — ชาวเราในสมัยนั้นในเวลาสนทนา

วันเรื่งก็กั ในเวลาพักธุระการงานก็กั ใน
จำนวนร้อยคน เชื่อว่าไม่มีสักคนเคยว ที่ไม่
ใช้ภาษาอังกฤษแถมด้วย.

ผู้อ่าน — พวกก็เขียน ไม่เหมือนกัน

Verba volant scripta manent. ๒

ผู้แต่ง — คงนั้น เรื่งนั้นจะได้ เป็น ประวัติ
การคองหน้ง ของวรรณคดีไทย.

ผู้อ่าน — คงนั้น คนแต่ง เรื่งนั้นก็ ชื่อนไป
ข้างย้า !

ผู้แต่ง — แล้วแ่จะโปรก !

๑ คำว่า Romance อาจแปลได้หลายทาง แต่ในที่นี้หมายถึงการร้อยกรองเรื่องที่ไม่
แก่นสารชวนให้ โฟเราะ คงนั้น ถ้าจะแปลชื่อของเรื่งนี้ว่า เรื่งประโลมโลก ชื่อนเรื่งจริง
ก็เห็นจะพอฟังได้

๒ คำพวกออกจากปากแล้วลอยไป แต่ลายมือคงอยู่เสมอ.

บทนำ

สุภาพสตรีผู้หนึ่ง เกิดในตระกูลสูง ใ้
รับการศึกษามาดี ครั้นเข้าในวัยสาว
มีบุรุษผู้หนึ่งเขียน จดหมายแสดง ความรักต่อ
เธอ ชายผู้นั้นเป็นคนหน้าตาสะสวย รูปร่าง
อ่อนแอ มารยาทเรียบร้อย สมเป็นผู้
อีกทั้ง ลักษณะ ของเขาก็แสดงว่า เป็นคนใจเย็น
ด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุของใจของสุภาพสตรี
ผู้นั้นทุกอย่าง แต่ทว่าเธอเป็นคนที่มีข้ออ้าง
จะรักใคร่ชาย สักคนหนึ่ง จากการศึกษา
ราชการมาแต่รุ่นหนุ่มจนเข้าวัยผู้ใหญ่แล้ว
ก็ยังหาใครรับตำแหน่งสำคัญไม่อย่างหนึ่ง กะ
การที่เขาทำตัวเป็นผู้ อยู่ในสมาคมสูงมีการใช้
จ่าย ทุ่มเท โดยอาศัยเงินอันหามาได้
โดยนำพิกัดน้ำแรงของบิดามารดา มาบำรุง
ความสุขอันไม่แน่นอนอย่างหนึ่ง การที่เขา
เป็นคนเช่นนั้นก็ขัดกับความเห็นชอบของสตรีที่เขา
รักอย่างเอกอุ และเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้
เธอรับรักของเขาได้ ด้วยเหตุว่าเธอผู้นั้นกำ
ลังอยู่ในวัยสาวเต็มที กำลังความคิดกำลังแรง
จิตใจอันระอุ อยู่ด้วยความรัก — แต่ ในสิ่งที่
คำนึงอย่างเล็ดล้น อย่างที่ระคนพบในโลก
สมัยนั้น ได้ยากนักหนา ความไม่สิ้นของเธอ
เต็มอยู่ด้วยวิบุรุษ และวิรสตรีแห่งโบราณ

กาล บุปผาความเสียสละและความยากจน
เพื่อชาติและตระกูล ก็แต่ช่วยผู้หาได้แสดง
คนว่าเป็นคนมีความมุ่งหมายอันสูง ในอันที่
จะฆ่าเพื่อตัวให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ ด้วยประ
การที่หนึ่งประการใดไม่ สุภาพสตรีนั้นรัก
ความสุภาพเรียบร้อย รักหน้าตาอันสะสวย
ของเขา แต่ถึงกับจวนจะฆ่าเพื่อตัวอยู่
ความรู้สึกสองประการ ทางแก่งแย่งกัน
เธอมีวิรจริตสนใจอย่างใดถูก ครั้นระคอบ
จดหมายของเขาเห็นเชิงว่า ให้เขาเปลี่ยนความ
ประพฤติเสียใหม่พยายามบังคับให้เป็นหลักฐาน
และให้มุ่งกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะเป็น
ประโยชน์แก่ตนและแก่ชาติ พร้อมกันนั้นบรร
ยาย ความคิดเห็นอันมุ่งถึงสิ่งทีไรศาล และ
ทั้งงามให้เขาฟังด้วย ก็เกรงว่าเขาจะหัว
เราะเยาะความเห็นนั้นเสีย ทั้งเพราะสตรี
ผู้นั้นรู้สึกอยู่ว่า คนหนุ่มสมัยนี้ ชื่อนั้นจะ
ปรากฏเปรื่องและล่งลอย ที่ไหนจะมีเวลา
มานั่งคิดถึงเหตุผลเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างตัวเธอ
อันหญิงสาว คิดค้อย ชายหนุ่มโดยทางจด
หมาย ก็อาจเป็นทางนำมาซึ่งความครหาคิด
ถึงแล้ว เธอจึงทำเสียเสียมิได้ ให้คำค้อย
เมื่ออย่างหนึ่งอย่างใดกับเขา. และคิดใจเสีย
ว่าเขาก็ควรจะอยู่ร่วมสุขร่วมทุกข์กันหาได้ไม่

ดอกไม้สด

กุล

แม้กระนั้นในยามว่าง ยังนึกเสียดาย ที่คน
อย่างชายผู้นั้น มีทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์
พอทะเลาะเลี้ยวตัวได้เอง โดยมีทองอาศัย
ผู้อื่น ยังต้องทนรับราชการในหน้าที่อันต่ำถ้อย
เพื่อลดเอาราชการบังหน้า ว่าเป็นคนมีงาน
ทำแล้ว. นอกจากนั้นยังทำตนเป็นลูกทาส
ไม่รู้รักใคร่ คือ ขอบเงินของบิดามารดามารุง
ความสุขของตัวเองอีกด้วย.

การที่คบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่เสมอ โดย
มิได้มีโอกาสดูปะทะเลยอย่างนั้น มักทำให้ผู้
คบคลุ้มใจยิ่งขึ้น ยิ่งสำหรับสตรีเพศแล้ว
การเปรียบทุกข์เป็นยาชานานสำคัญยิ่ง เพื่อ
บรรเทาความอึดใจ สู่สภาพศรีผู้หนึ่งจึงคิดจะ
ระบายความคึกอกมาเป็นตัวอักษร ให้ละม้าย
คล้ายคลึงกับเรื่องของเธอเอง ที่สืบทอด
ทำได้. ก็ยังมีความหวังซึ่งออกจากหัวใจ
ประหลาดของเธอหนึ่งเอง เป็นความหวังแค่
เพียงเล็กน้อย เพียงเงาว่าง ๆ แม้กระนั้น
ก็ยังเรียกว่าความหวัง เธอหวังว่า เมื่อเรื่อง
ของเธอที่พอทะเลาะวิวาทแก่ตามนุษย์ เมื่อว่า
เมื่อปรากฏออกแล้วชายหนุ่มของเธอจะได้อ่าน
เห็นว่า เมื่อเขาอ่านแล้ว คำบรรยายของเธอ
สะกิดใจเขา แล้วว่าเขากลับไปไต่หัดเข้าเห็น
ชอบตามความคึกของเธอ แล้วว่าชีวิตของ

เธอจะลงเอย เหมือนดังเรื่องซึ่งเธอจะเขียนไว้
ดังนี้ Romance เรื่องจริงเกิดขึ้น.

บทที่ ๑

เคหสถานหลังหนึ่ง ตั้งอยู่ที่เสาชิงช้า
ทิวทิศทางด้านซ้ายของบ้านนอกฐานะของเจ้าของ
ว่าเห็นผู้มีอันจะกิน ตกใหญ่ปลูกแบบสมัย
เรียบ ที่หน้าทักมีสนามกลมคึกเรียบ ถนน
โรยอิฐขาวรอบสนามนั้น และโรงรถอยู่ด้าน
ซ้ายของคอกอกที่หนึ่ง หลังเขาไปเย็นเรือน
ไม้เก๋ ๆ ที่อยู่ของคนที่ใช้.

เจ้าของบ้าน คือหลวงพินิจและภรรยากำลัง
นั่งสนทนากันอยู่บนเก้าอี้ทริมสนาม ภายสายคา
อันเต็มไปด้วย ความนิ่มนวลชื้น และคึกคึก
ที่สามภรรยาของภรรยา เราจะได้เห็นว่า
การสมรสระหว่างหนุ่มสาวคู่หนึ่ง พังลงไม่
เกิน ๑ ปี.

หลวงพินิจมีอายุราว ๓๐ เศษ รูปร่าง
ซื่อตรงเก๋ แต่ใจลึกซึ้ง ฉลาดเฉลียว
หน้ากร้าน แต่คึกคึกขบถลักษณะคนฉลาด
ภรรยาของเขา รูปร่างงามเก๋ด้วยสามี ผิว
ขาว ดวงหน้าอมยิ้มค้อมผัด มีลักษณะ
แสดงความเป็นใจหนักแน่น และอ่อนโยนระคน
กันอยู่ มารยาทของหล่อนซื่อตรงทุกหลัก

พ.ศ. ๒๔๘๓

ข้อนี้เรื่องจริง

แถมความซนยาน และกลลวงของแถมอยู่
จึงไม่ชักช้า อายุของ นางพินิจ อ่อนกว่า
สามปี.

“ละครเมื่อคนสนุกสนาน เสียหายคน
ไม่ได้ ไปด้วย.” ภรรยาเอ๋ยซนด้วย เสีย
แถมใส่.

“ไม่เชื่อ!” สามีย้อนขึ้น ๆ อย่างไม่
เอาใจใส่.

“ไม่เชื่อว่าสนุก หรือไม่เชื่อว่าเสีย
หาย?” ภรรยาขอร้องถามพลางเอียงคาน้อย ๆ.

“ทั้งสองอย่าง” คอยแถมหัวเราะ

“ซนจริง! อู๊ย ๆ ะมาปากกันเอา
อะไร?” พุคแล้วคอนให้ทหนึ่ง. สามียม
คอยการค้อนคมของภรรยาแล้วว่า

“ฉันไม่เสียหายเลย กุศลนี้สนุกกว่า”

“ก็แน่ละ!” ข้าเลื่อง ค้อนอกทหนึ่งสาม
ก็มคอบ

“จริง ๆ ะ ฉันไม่เชื่อสักทีว่าละคร
สนุก ถึงแม้ไปก็ยังไม่เคยเห็นสนุกสักที นาง
เอกละโปกละครข้างเท่าคุม พระเอกละเอยเท่ากัย
หมาง อ้ายโรงหรือกัทั้งหมื่นทั้งร้อย พวก
นั้นอีกห้อยเปรี้ยกทินคายหมก.”

ภรรยาไม่ตอบว่าอะไร ยกมือซ้ายขึ้น
ทั้งในท่าว่าละคร พลังพิจารณาเห็นของ

หล่อนเอง หลวงพินิจ ข้าเลื่องภรรยา ครั้น
เห็นความไม่พอใจปรากฏอยู่ในวงหน้าของหล่อน
เขาก็ขมขื่นหล่อนยกขึ้น มากุมไว้ พลัง
ถามว่า—

“เมื่อคนเราหัวเราะ พลังว่าอะไร
บ้าง?”

กำลังฉิว ยัง ไม่หาย ในการ ที่ถูก ชักค้อ
ภรรยาจึงเสียไม่คอบ และเมินหน้าไปเสีย
ทางอื่น แคมได้คง มีมามาจากสาม ครั้น
หลวงพินิจ เห็นว่าการที่ขมขื่นมากุมไว้หนึ่งยังไม่
พอเพียงกับโทษของตน จึงยกมือขึ้น
จับพืดเป็นการละโทษ คนทั้งสองแล้วกล่าว
คำถามซ้ำอกทหนึ่ง เห็นว่าควรวาก่อนเขา
พุกค้อยไปหล่อนคงไม่ได้ยิน.

งานทั้งมือออกจากมือสาม โด่แวคลับ
กัยว่าหล่อนไม่พอใจในการกระทำของเขา แต่
ปากพุกว่า—

“แกระพลังว่าอะไร ก็อย่างเดิม
แหละ ออกแล้วก็ออกอีก ขอให้กัฉันลองพุก
กัยนั้นฉิว อ้ายเราละละคร แดกจะนั่งแต่
ชวนพุกเลื่องแม่ยอชชักของแกล แดกเรีก
ทหนึ่งของผม ทุกคำ.”

“อ้ายย้า!” สามียูท้าน แล้วหัวเราะ
“อ้ายย้าว่าข้าห้อยเลย คุณก็ กัคุณ

ดอกไม้สด

กุล

กำลังรันทมน่า จะไม่ให้พูดถึงอย่างไรเล่า ที่ไหน
จะเหมือนคุณล่ะ”

อีกครั้งหนึ่งเจ้าหล่อน ข้าเลี้ยงชายทาง
ทาคอนคม.

เมื่อภรรยาคนหนาทหนึ่ง หลวงพินิจกุล
การ ไค ยมรมย์ ครั้งที่สองเจ้าหล่อนค้อน
อีก เขาก็ยมมากชน ครั้นหล่อนค้อนครั้งที่
สาม เขาก็เลยหัวเราะ และลักษณะหัวเราะ
ของ หลวงพินิจ นนแยกแยะและแจ่มใสทำให้เจ้า
หน้าของเขาสะสวซซจนกว่าในเวลาปกติ

เพื่อซ่อนความรู้ สักเห็นดูในสาม ไว้ ในใจ
จำนง จึงกลบซ่อนสามอีกดวงหนึ่ง

“เหมือนอย่างไร” เขาพ่นลอย.

“ไม่เหมือนคุณที่ พอต้องการผู้ หญิงก็ได
เพราะฉะนั้นจึงไม่เห็นใจคนที่จะรักข้างเดียว.”

“ก็รู้ว่าจะรักข้างเดียว จะรักไปทำไม
เล่า เลิกเสียดีกว่าหรือ ?”

“ความรักเมื่อเกิดขึ้น แล้วมันเลิกได้
ง่าย ๆ เหมือนใจเมื่อไรเล่า คนที่รักแล้วไม่
ไคและแหว่งก๊อกรักมากจนเสียอีก เปรียบ
เหมือนน้ำที่ไหลเชี่ยว ยังมีอะไรมาขวางกั
ยั้งเชียวใหญ่.”

หลวงพินิจ ไม่นึกสนุก ในการ ที่จะบอภรรยา
อีก แล้วจึงพูดตามความรู้ สักที่แท้จริงว่า-

“คิดดูที่หน้าสังสาร ช่างไม่สนใจอะไรจริง ๆ
จริง ๆ พูดอะไร ๆ ร้อยแปดเรื่อง ลงท้ายก็ต้อง
มาลงเอยเรื่อง แม่ฉวี แต่เราก็อะไรอะไรไม่
ไค อ้ายข้า ! ใครเขาใช้ ไหมเมื่อยเสียก่อน.”

จำนง พะยักหน้าอย่างเห็นด้วย แล้วว่า-

“นั่นนะซี ! แต่ที่จริง เมื่อแรกแรกคงไม่
รู้ตัวว่าจะเกิดมารักผู้หญิงขึ้น ถ้ามันคนนั้นคง
ไม่ชุกชน.”

“นอกจากมีเมียแล้วยังมีลูกอีก เรา
จะช่วยเหลือไค ฉวี แกรงไคว่าเราไม่มีความ
คิด ฉันทวังว่า เธอจะไม่เอาเรื่องไม่เย็นสาระ
นี้ไปเล่าให้น้องเธอฟังนะ กวนใจแก่เปล่า ๆ
นอกจากนั้น ถ้าเกิดเกิดไปรัก เจ้าตัวนั้น ชนมา
ก็จะเสียใจเธอด้วย ในฐานะที่ชกกันผู้ชายที่มี
ลูกก็ไปให้น้องสาว.”

จำนง ไม่ทอຍ เพราะเหตุว่าหล่อนไค
ทำการ อันตรง กันข้าม กับความหวัง ของ สาม
เสียแล้ว กล่าวคือ ไคยอกให้ ฉวี รู้ตัวตั้งแต่
เริ่มต้น ประการที่หนึ่งเพราะ จำนง — เย็น
หญิงสาวพึงแต่่งงานใหม่ และหญิงสาวที่
แต่่งงานใหม่ ๆ ทุกคน มักชื่นชมในเรื่อง
รัก ๆ ใคร่ ๆ และต้องการให้ญาติหรือ
มิตรที่รักของตนมีคู่รักที่ยัง ธรรมดาเป็นเช่น
นี้ จะเป็นเพราะเหตุใดก็ยากที่จะอธิบาย ประ

พ. ศ. ๒๔๗๓

ข้อนี้เรื่องจริง

การที่สอง จำนง แนนโงวอันธสาว เป็นคนที่มี
สติสัมปชัญญะ คบพอก ะใคร่ครวญ ถึงผลที่จะ
แก่งานกับชายที่ไม่ใช่โสศแล้วใด จึงแนใจว่า
อย่างไรเสีย คงไม่ปล่อยใจให้รัก คุณวณัน
ทั้งนั้นจึง ไม่มีเหตุผลอย่างไรที่จะห้ามหล่อนไว้มิ
ให้เล่าเรื่องอันน่าสนุกให้น้องสาวฟัง อย่างไม่
กั๊ก ด้วยความเชื่อมั่นในความเห็นของสามี
และไม่อยากให้มีสิ่งใดขัดใจเขา หล่อนจึงมิ
เขย่งการกระทำที่แล้วยไปแล้ว ซึ่งระแก ใจ
อย่างไรก็มิได้.

๐ ๐ ๐

บทที่ ๒

นางสาวฉวี เป็นบุตรคนที่ ๔ ของ พระยา
วรการ บำรุง บิดาของ ฉวี เป็นคนมีภรรยา
มาก แต่มิได้ยกย่องคนทั้งคนใดให้เป็น
คุณหญิง รัชตรา เป็นแต่เลือก ภรรยาที่มี
ฮาวโส กว่าคนอื่นให้ เป็นแม่บ้าน มารดา
ของ ฉวี ซื่อซ้อย เป็นภรรยาที่อยู่ในจำนวนอัน
ฮาวโส ได้มีบุตรที่เกิดก่อน ฉวี หลายคน
แต่ สันธายุ เสียภายใน ๒ - ๓ ขวบทั้งสิ้น จน
ใคร ๆ กลอดท่น พระยารวการ และ คุณ-
นายซ้อยเองพากันลงความเห็นว่า คุณนาย
ซ้อย เป็นคนไม่ มีวาสนาเลี้ยงลูกไม่ขึ้น ทั้ง
นั้นเมื่อคุณนายซ้อย เริ่มตั้งครรภ์ฉวี ก็ย่ำرار

ว่าจะต้องยกบุตรที่จะออกใหม่ ให้เป็นบุตร
ของใครคนหนึ่งเสีย เพื่อจะได้มีโอกาส
อยู่ในโลกยืนยาวไปได้ นี่เป็นความเชื่อของ
คนสมัยนั้น พระยารวการ มีน้องชายร่วม
บิดามารดาคนหนึ่งซึ่งมีอายุอ่อนกว่าท่านหลาย
ปี เวลานั้นเป็น พระนรราช ได้ทำการสม-
รสมาแล้วถึง ๖ ปีเศษก็ยังหาได้เกิดบุตรสักคน
หนึ่งไม่ ญาติ พี่น้องพากันแนะนำให้ มีภรรยา
น้อยอีก เพื่อจะได้มีบุตร แต่คุณพระมีความ
รักและเกรงใจภรรยามาก ประกอบกับเป็น
คนไม่มันสยใจเสีย จึงมิได้เชื่อฟังคำแนะนำ
คงอยู่แต่กับภรรยาแห่งของท่านคนเดียว พระ-
นรราชกับ พี่ชายมีความรักใคร่กันเท่าที่ พี่น้อง
ร่วมบิดา มารดาจะรักกันได้ ไม่ยิ่งไม่หย่อนไป
กว่านั้น ทั้งสองคนพี่น้องมักรักติดคอไปมา
หาสู้กันเสมอ เมื่อน้องชายได้ขึ้นพี่ชายประจำ
รถถึงบุตรที่จะเกิดใหม่ ถ้าจะให้มีการคาดเล็ง
ไว้คงไม่รอด คุณพระก็เกิดความคิดนึกสนุก
อยากจะมีลูก ถึงกับอาสาจะเป็นบิดาของหลาน
ที่จะเกิดใหม่ และให้ภรรยาเป็นมารดาด้วย.
เมื่อตกลงกับพี่ชายไว้เรียบร้อยแล้ว จึงกลับไป
ไปแจ้ง ข่าวกับภรรยา และประหลาดใจอย่างยิ่ง
เมื่อเห็น คุณนายสร้อยรับคำอย่างเสียไม่ได้.
“ฉันเข้าใจว่าหล่อนอยากมีลูก จึงได้

ดอกไม้สด

ตุล

ขอหลานมาให้” คุณพระ พกเย็นเซ็งคักพอ
ครั้นเห็นภรรยาไม่ ได้คอย ท่านยังอยาก
ทราบความคิดของภรรยาให้แจ่มแจ้ง จึงพูด
ต่อไปว่า-

“แปลกจริง ๆ ที่หลานไม่พอใจ ทำไม
นะ ?”

“ไม่ใช่ไม่พอใจหรอกค่ะ” คุณนายสร้อย
ตอบเรียบ ๆ

“ก็แล้วอย่างไรละ ?” คุณพระ ซัก

“คิดนั กลัวว่า จะเลง ลูกท่าน ไม่ดี พอ”

คุณพระ หัวเราะอย่างไม่เข้าใจ.

“และ.....” คุณนาย พูดต่อไปอย่าง
กระดาก “และ..... คิดฉันนี่ว่าคงจะมีลูก
ของคิดนัเองสักวันหนึ่ง.

คุณพระ มองดูภรรยาด้วยความประหลาด
ใจ แต่แล้วก็พูดว่า-

“ถ้าประหลาดอะไร มีออกมาอีกก็
เลี้ยงมันอีก มีลูกสองคนก็ไม่ทำให้เราจน
ไปอีกมากมายน้อ แต่ฉันนะคิดว่า คงจะไม่มี
เสียและมาก.”

คุณนายสร้อย ไม่กล้ายืนยันเข้ากับความ
รู้สึกอันปราศจากหลักฐานของท่าน ดังนั้น
พอ ลว ออกรม อายเพิ่งได้ ๑๔ เดือนถัด
พรากมาจากมารดาบังเกิดเกล้า มาอยู่กับ

บิดามารดาเลียง ลว เป็นแก่น้ำเย็นคูล แม้ว่า
ผิวเนื้อ ของ หล่อน จะดำ — มฤกษ ทาได้รัยจาก
มารดา — แต่ทว่าก็เปล่งปลั่ง และ สะดือขยอก
ความมีชาติภูมิตระกูล รูปร่างของหล่อนอัน
กลม ไชยหน้าแบน ตากลมมีแววฉลาด วิม
ฬปากเล็กและบาง และมีสั้แกงเรื่ออยู่เสมอ
พออายุย่างเข้าชอชครึ่ง หล่อนตั้งค้นพดคาม
ภาษาของเล็ดสอนพูด และเรียกแม่ได้เป็น
คำที่หนึ่ง คุณนาย นรราช มีความภูมิใจใน
อันมาก ทมิเด็กคนหนึ่ง เรียกท่านว่า ‘แม่’
และเริ่มรู้สึกชอชคุณเล้ามี่ ที่ใดทำให้รู้จัก
ความสุขของการที่ไ้เป็นมารดา. ลว ใ้รัย
ความประคยประหม่ออย่างก็ เป็นชอชเยี่ยม
ของเด็กสมัยนั้น ความรักความถนอมชอช
คุณพระนรราช และภรรยาทมิใน ลว นั้น กู
มากมาย จนกระทั่งแม่แท้ คุณนายชอช ยิง
เคยนึกถามตัวเเองว่า ถ้าแม่ ลว ชอชกับมารดา
ของหล่อนเองจะใ้รัยความถนอมกลลอมเกลียง
ถึงเพียงนี้หรือ.... ครั้นแล้ว เออ ! อนิจจัง
ของโลก ! ชาติ คือ ความเกึกกัก มรณะ คือ
ความตายก็ัก ล้วนเป็นอนิจจังสมดังพระพทอ-
ภายิก. พออายุ ลว ย่างเข้า ๔ ชวบ กำลัง
น่ารักน่าชัง กำลังเริ่มเรียน เริ่มจำ ก็เริ่มรู้
สึกทว่ามิอะไรที่แปลกเปลี่ยน ไปกว่าเดิมในตัว

พ. ศ. ๒๔๗๓

ชื่อนเรื่องจริง

ผู้^๑ที่^๒หล่อน^๓เรียกว่ามารคา. ครั้น^๔แล้ว^๕เช้าวัน^๖
หนึ่ง^๗ หล่อน^๘คน^๙ขึ้น^{๑๐}ไ้^{๑๑} พย^{๑๒}ตัวเอง^{๑๓}นอน^{๑๔}อยู่^{๑๕}คน^{๑๖}
เดียว^{๑๗}ใน^{๑๘}มุ้ง^{๑๙} หล่อน^{๒๐}รู้สึก^{๒๑}โกรธ^{๒๒}แค้น^{๒๓}เป็น^{๒๔}อัน^{๒๕}มาก^{๒๖}
จึง^{๒๗}ได้^{๒๘}ส่ง^{๒๙}เสียง^{๓๐}ร้อง^{๓๑}ขึ้น^{๓๒}เป็น^{๓๓}การ^{๓๔}เรียก^{๓๕}คน^{๓๖} ท่อ^{๓๗}มา^{๓๘}
สัก^{๓๙}ครู่^{๔๐} ขยาย^{๔๑}พล^{๔๒}เสียง^{๔๓}ก้อง^{๔๔}ดัง^{๔๕}ถลอก^{๔๖}ถลอก^{๔๗}เข้ามา^{๔๘}เธอ^{๔๙}
มี^{๕๐}อย^{๕๑}ค^{๕๒}ปาก^{๕๓}หล่อน^{๕๔}ไว้^{๕๕}แน่น^{๕๖} พร้อม^{๕๗}กับ^{๕๘}ทำ^{๕๙}ท่า^{๖๐}เขี้ยว^{๖๑}
และ^{๖๒}ปาก^{๖๓}ขมุข^{๖๔}ขมิม^{๖๕} กระ^{๖๖}ซิบ^{๖๗}กระ^{๖๘}ซาย^{๖๙} ท่อ^{๗๐}จาก^{๗๑}
นั้น^{๗๒}แก^{๗๓}พา^{๗๔} ลว^{๗๕} ไป^{๗๖}ลง^{๗๗}อ่าง^{๗๘}เปเล^{๗๙}อา^{๘๐}ย^{๘๑}น้ำ^{๘๒} ที่^{๘๓}หน้า^{๘๔}ห้อง^{๘๕}
น้ำ^{๘๖} ซึ่ง^{๘๗}อยู่^{๘๘}ติด^{๘๙}กับ^{๙๐}ครัว^{๙๑} แล้ว^{๙๒} ลว^{๙๓} ก็^{๙๔}ถูก^{๙๕}ทั้ง^{๙๖}ให้อยู่^{๙๗}
คน^{๙๘}เดียว. จาก^{๙๙}ที่^{๑๐๐}ๆ^{๑๐๑} ลว^{๑๐๒} นั้น^{๑๐๓}อยู่^{๑๐๔}มอ^{๑๐๕}ง^{๑๐๖}ซน^{๑๐๗}ไป^{๑๐๘}เห็น^{๑๐๙}
เฉลียง^{๑๑๐}เรือน^{๑๑๑}ใหญ่^{๑๑๒} ลว^{๑๑๓} แล^{๑๑๔}เห็น^{๑๑๕}คน^{๑๑๖}เ^{๑๑๗}ไ้^{๑๑๘}มา^{๑๑๙}
อยู่^{๑๒๐}ซ^{๑๒๑}ว^{๑๒๒}ัก^{๑๒๓}ใจ^{๑๒๔} ลว^{๑๒๕}นั้น^{๑๒๖}แ^{๑๒๗}ค^{๑๒๘}ม^{๑๒๙}ี^{๑๓๐}หน้า^{๑๓๑} ผิ^{๑๓๒}ก^{๑๓๓}ว่า^{๑๓๔} ท^{๑๓๕}เคย^{๑๓๖}
ยัง^{๑๓๗}ก^{๑๓๘}ผ^{๑๓๙}ก^{๑๔๐}คว^{๑๔๑}น^{๑๔๒}ว^{๑๔๓}หน้า^{๑๔๔} ยัง^{๑๔๕}ก^{๑๔๖}กระ^{๑๔๗}ซิบ^{๑๔๘}กระ^{๑๔๙}ซาย^{๑๕๐}
ยัง^{๑๕๑}ก^{๑๕๒}กับ^{๑๕๓}ม^{๑๕๔}ือ^{๑๕๕}ออก^{๑๕๖}ท่า^{๑๕๗} สัก^{๑๕๘}ประ^{๑๕๙}เค^{๑๖๐}ย^{๑๖๑}เกิด^{๑๖๒}การ^{๑๖๓}
โกลา^{๑๖๔}หล^{๑๖๕} นุ่น^{๑๖๖}ปลิว^{๑๖๗} ออก^{๑๖๘} จาก^{๑๖๙}ห้อง^{๑๗๐}ๆ^{๑๗๑} หนึ่ง^{๑๗๒}เป็น^{๑๗๓}จำ^{๑๗๔}
ละ^{๑๗๕}หวน^{๑๗๖} ลว^{๑๗๗} หิว^{๑๗๘}เร^{๑๗๙}าะ^{๑๘๐}ก^{๑๘๑}้วย^{๑๘๒}คว^{๑๘๓}าม^{๑๘๔}พอ^{๑๘๕}ใจ^{๑๘๖} ที่^{๑๘๗}ไ้^{๑๘๘}
เห็น^{๑๘๙}ว^{๑๙๐}ัก^{๑๙๑}ผู้^{๑๙๒}สาว^{๑๙๓} ปลิว^{๑๙๔}ว^{๑๙๕}อน^{๑๙๖}อยู่^{๑๙๗}ออก^{๑๙๘}กล^{๑๙๙}ึง^{๒๐๐} คร^{๒๐๑}ั้น^{๒๐๒}
แล้ว^{๒๐๓}..... อัย^{๒๐๔}คาย^{๒๐๕}จริง^{๒๐๖} ลว^{๒๐๗} ห^{๒๐๘}ก^{๒๐๙}ตัว^{๒๑๐}ล^{๒๑๑}ง^{๒๑๒}ไ้^{๒๑๓}
ลั่น^{๒๑๔}ก^{๒๑๕}ม^{๒๑๖}ี^{๒๑๗}เค^{๒๑๘}ย^{๒๑๙}ระ^{๒๒๐}ลง^{๒๒๑}ยัง^{๒๒๒}ซอ^{๒๒๓}ด^{๒๒๔}ัง^{๒๒๕}เปล^{๒๒๖} แล้ว^{๒๒๗}ก็^{๒๒๘}ค^{๒๒๙}อย^{๒๓๐}ๆ^{๒๓๑}
เง^{๒๓๒}ย^{๒๓๓}ซ^{๒๓๔}น^{๒๓๕}ใหม่^{๒๓๖} แ^{๒๓๗}หม^{๒๓๘}! คน^{๒๓๙}ที่^{๒๔๐}อยู่^{๒๔๑}ที่^{๒๔๒}เฉล^{๒๔๓}ย^{๒๔๔} ผ^{๒๔๕}ม^{๒๔๖}
แก^{๒๔๗} ทา^{๒๔๘}ชา^{๒๔๙}ว^{๒๕๐}ท^{๒๕๑}น^{๒๕๒}ว^{๒๕๓}ค^{๒๕๔}ย^{๒๕๕}ว^{๒๕๖} น^{๒๕๗}ำ^{๒๕๘}ก^{๒๕๙}ล^{๒๖๐}ี^{๒๖๑}ออก^{๒๖๒}อย่าง^{๒๖๓}นั้น^{๒๖๔}
ก็^{๒๖๕}ไม่^{๒๖๖}เท่า^{๒๖๗}อัน^{๒๖๘}ใหญ่^{๒๖๙} เ^{๒๗๐}กิ^{๒๗๑}ระ^{๒๗๒}กา^{๒๗๓}ระ^{๒๗๔}ผล^{๒๗๕}ก^{๒๗๖} คุณ^{๒๗๗}พ^{๒๗๘}้อ^{๒๗๙}
ย^{๒๘๐}อ^{๒๘๑}ว^{๒๘๒}า^{๒๘๓}แ^{๒๘๔}ก^{๒๘๕}มี^{๒๘๖}ชา^{๒๘๗}ว^{๒๘๘}าง^{๒๘๙}เค^{๒๙๐}ย^{๒๙๑} แม่^{๒๙๒}แ^{๒๙๓}ว^{๒๙๔}น^{๒๙๕} ย^{๒๙๖}อ^{๒๙๗}ว^{๒๙๘}า^{๒๙๙}
แ^{๓๐๐}ก^{๓๐๑}เคย^{๓๐๒} ก^{๓๐๓}ิน^{๓๐๔}เค^{๓๐๕}ก^{๓๐๖} ยัง^{๓๐๗}เค^{๓๐๘}ก^{๓๐๙}ซ^{๓๑๐}ิ^{๓๑๑}น^{๓๑๒} แ^{๓๑๓}ก^{๓๑๔}ย^{๓๑๕}ซ^{๓๑๖}อ^{๓๑๗}

วัน^๑น^๒ ลว^๓ ร^๔อง^๕ไ้^๖ต^๗ง^๘แ^๙ค^{๑๐}น^{๑๑}น^{๑๒} แ^{๑๓}น^{๑๔}แล้ว^{๑๕}
ยาย^{๑๖}แ^{๑๗}ว^{๑๘}น^{๑๙} ไป^{๒๐}ตาม^{๒๑} ตัว^{๒๒}แ^{๒๓}ก^{๒๔} มา^{๒๕} ก^{๒๖}ิน^{๒๗}ค^{๒๘}ย^{๒๙} ลว^{๓๐} นั้น^{๓๑}แ^{๓๒}น^{๓๓}
แ^{๓๔}ก^{๓๕}ถ^{๓๖}าล^{๓๗}ง^{๓๘}เ^{๓๙}ไ้^{๔๐}ไป^{๔๑} ระ^{๔๒}ละ^{๔๓}ย^{๔๔}น^{๔๕}ไ้^{๔๖}ก^{๔๗}มา^{๔๘}เ^{๔๙}า^{๕๐}ตัว^{๕๑}เร็ว^{๕๒}!...
ท^{๕๓}อง^{๕๔}ท^{๕๕}น^{๕๖}..... ลว^{๕๗} ล^{๕๘}ุก^{๕๙}ซ^{๖๐}น^{๖๑}จาก^{๖๒}อ^{๖๓}าง^{๖๔}ว^{๖๕}ง^{๖๖}เ^{๖๗}า^{๖๘}ค^{๖๙}ว^{๗๐}
ค^{๗๑}ุ่ม^{๗๒}น้ำ^{๗๓}ค^{๗๔}าง^{๗๕}ค^{๗๖}ัง^{๗๗}อยู่^{๗๘}ค^{๗๙}ง^{๘๐}ระ^{๘๑}ระ^{๘๒}ก^{๘๓} เ^{๘๔}า^{๘๕}ไป^{๘๖}น^{๘๗}ง^{๘๘}ย^{๘๙}ือ^{๙๐}ย^{๙๑}ของ^{๙๒}
อยู่^{๙๓} ข^{๙๔}้าง^{๙๕}น^{๙๖}ั้น^{๙๗} ใจ^{๙๘}เ^{๙๙}น^{๑๐๐}ค^{๑๐๑}ึง^{๑๐๒}ค^{๑๐๓}ย^{๑๐๔}ๆ^{๑๐๕} เอ^{๑๐๖}ะ^{๑๐๗}! ทำ^{๑๐๘}ไ้^{๑๐๙}ม^{๑๑๐}ด^{๑๑๑}ัง^{๑๑๒}
ย^{๑๑๓}ัง^{๑๑๔}ไ้^{๑๑๕}ไ้^{๑๑๖}ย^{๑๑๗}น^{๑๑๘}เสียง^{๑๑๙}แ^{๑๒๐}ก^{๑๒๑}พ^{๑๒๒}ก^{๑๒๓} เสียง^{๑๒๔}แ^{๑๒๕}ก^{๑๒๖}ก^{๑๒๗}ง^{๑๒๘}ไ้^{๑๒๙}ซ^{๑๓๐}อก^{๑๓๑}ซ^{๑๓๒}าก^{๑๓๓}
พ^{๑๓๔}ัง^{๑๓๕}ไ้^{๑๓๖}เ^{๑๓๗}า^{๑๓๘}ใจ^{๑๓๙} ลว^{๑๔๐} จ^{๑๔๑}ำ^{๑๔๒}เล^{๑๔๓}ย^{๑๔๔}ง^{๑๔๕}ไ้^{๑๔๖} น^{๑๔๗}ำ^{๑๔๘}ทำ^{๑๔๙}ไ้^{๑๕๐}ม^{๑๕๑}ด^{๑๕๒}ัง^{๑๕๓}ย^{๑๕๔}
ไ้^{๑๕๕}มา^{๑๕๖} ล^{๑๕๗}ุก^{๑๕๘}ซ^{๑๕๙}น^{๑๖๐}เ^{๑๖๑}น^{๑๖๒} ม^{๑๖๓}อ^{๑๖๔}ง^{๑๖๕}ค^{๑๖๖}ร^{๑๖๗}อย^{๑๖๘}ท^{๑๖๙}อง^{๑๗๐}ค^{๑๗๑}ว^{๑๗๒} เอ^{๑๗๓}ะ^{๑๗๔}!
อะ^{๑๗๕}ไร^{๑๗๖}อยู่^{๑๗๗}ใน^{๑๗๘}จ^{๑๗๙}าน^{๑๘๐}ท^{๑๘๑}หน้า^{๑๘๒}เ^{๑๘๓}า^{๑๘๔} อ^{๑๘๕}ือ^{๑๘๖}— ก^{๑๘๗}ัง^{๑๘๘}ไ้^{๑๘๙}ม^{๑๙๐}!
เข^{๑๙๑}ย^{๑๙๒}เ^{๑๙๓}า^{๑๙๔}ไป^{๑๙๕}ไ้^{๑๙๖}ด^{๑๙๗}..... ห^{๑๙๘}อม^{๑๙๙}ก^{๒๐๐}ำ^{๒๐๑}ว^{๒๐๒}ึง^{๒๐๓}ค^{๒๐๔}แ^{๒๐๕}ค^{๒๐๖}น^{๒๐๗}
ลว^{๒๐๘} ย^{๒๐๙}ัง^{๒๑๐}ไ้^{๒๑๑}ไ้^{๒๑๒}ก^{๒๑๓}ิน^{๒๑๔}เ^{๒๑๕}า^{๒๑๖}ส^{๒๑๗}ัก^{๒๑๘}เม^{๒๑๙}ล^{๒๒๐}ก^{๒๒๑}. ม^{๒๒๒}อ^{๒๒๓}ง^{๒๒๔}ไ้^{๒๒๕}พ^{๒๒๖}า^{๒๒๗}ง^{๒๒๘}
ระ^{๒๒๙}ระ^{๒๓๐}..... ไ้^{๒๓๑}ม^{๒๓๒}ี^{๒๓๓}ไ้^{๒๓๔}ไ้^{๒๓๕}ไ้^{๒๓๖}ไ้^{๒๓๗}ไ้^{๒๓๘}ไ้^{๒๓๙}ไ้^{๒๔๐}ไ้^{๒๔๑}ไ้^{๒๔๒}ไ้^{๒๔๓}ไ้^{๒๔๔}ไ้^{๒๔๕}ไ้^{๒๔๖}ไ้^{๒๔๗}ไ้^{๒๔๘}ไ้^{๒๔๙}ไ้^{๒๕๐}ไ้^{๒๕๑}ไ้^{๒๕๒}ไ้^{๒๕๓}ไ้^{๒๕๔}ไ้^{๒๕๕}ไ้^{๒๕๖}ไ้^{๒๕๗}ไ้^{๒๕๘}ไ้^{๒๕๙}ไ้^{๒๖๐}ไ้^{๒๖๑}ไ้^{๒๖๒}ไ้^{๒๖๓}ไ้^{๒๖๔}ไ้^{๒๖๕}ไ้^{๒๖๖}ไ้^{๒๖๗}ไ้^{๒๖๘}ไ้^{๒๖๙}ไ้^{๒๗๐}ไ้^{๒๗๑}ไ้^{๒๗๒}ไ้^{๒๗๓}ไ้^{๒๗๔}ไ้^{๒๗๕}ไ้^{๒๗๖}ไ้^{๒๗๗}ไ้^{๒๗๘}ไ้^{๒๗๙}ไ้^{๒๘๐}ไ้^{๒๘๑}ไ้^{๒๘๒}ไ้^{๒๘๓}ไ้^{๒๘๔}ไ้^{๒๘๕}ไ้^{๒๘๖}ไ้^{๒๘๗}ไ้^{๒๘๘}ไ้^{๒๘๙}ไ้^{๒๙๐}ไ้^{๒๙๑}ไ้^{๒๙๒}ไ้^{๒๙๓}ไ้^{๒๙๔}ไ้^{๒๙๕}ไ้^{๒๙๖}ไ้^{๒๙๗}ไ้^{๒๙๘}ไ้^{๒๙๙}ไ้^{๓๐๐}ไ้^{๓๐๑}ไ้^{๓๐๒}ไ้^{๓๐๓}ไ้^{๓๐๔}ไ้^{๓๐๕}ไ้^{๓๐๖}ไ้^{๓๐๗}ไ้^{๓๐๘}ไ้^{๓๐๙}ไ้^{๓๑๐}ไ้^{๓๑๑}ไ้^{๓๑๒}ไ้^{๓๑๓}ไ้^{๓๑๔}ไ้^{๓๑๕}ไ้^{๓๑๖}ไ้^{๓๑๗}ไ้^{๓๑๘}ไ้^{๓๑๙}ไ้^{๓๒๐}ไ้^{๓๒๑}ไ้^{๓๒๒}ไ้^{๓๒๓}ไ้^{๓๒๔}ไ้^{๓๒๕}ไ้^{๓๒๖}ไ้^{๓๒๗}ไ้^{๓๒๘}ไ้^{๓๒๙}ไ้^{๓๓๐}ไ้^{๓๓๑}ไ้^{๓๓๒}ไ้^{๓๓๓}ไ้^{๓๓๔}ไ้^{๓๓๕}ไ้^{๓๓๖}ไ้^{๓๓๗}ไ้^{๓๓๘}ไ้^{๓๓๙}ไ้^{๓๔๐}ไ้^{๓๔๑}ไ้^{๓๔๒}ไ้^{๓๔๓}ไ้^{๓๔๔}ไ้^{๓๔๕}ไ้^{๓๔๖}ไ้^{๓๔๗}ไ้^{๓๔๘}ไ้^{๓๔๙}ไ้^{๓๕๐}ไ้^{๓๕๑}ไ้^{๓๕๒}ไ้^{๓๕๓}ไ้^{๓๕๔}ไ้^{๓๕๕}ไ้^{๓๕๖}ไ้^{๓๕๗}ไ้^{๓๕๘}ไ้^{๓๕๙}ไ้^{๓๖๐}ไ้^{๓๖๑}ไ้^{๓๖๒}ไ้^{๓๖๓}ไ้^{๓๖๔}ไ้^{๓๖๕}ไ้^{๓๖๖}ไ้^{๓๖๗}ไ้^{๓๖๘}ไ้^{๓๖๙}ไ้^{๓๗๐}ไ้^{๓๗๑}ไ้^{๓๗๒}ไ้^{๓๗๓}ไ้^{๓๗๔}ไ้^{๓๗๕}ไ้^{๓๗๖}ไ้^{๓๗๗}ไ้^{๓๗๘}ไ้^{๓๗๙}ไ้^{๓๘๐}ไ้^{๓๘๑}ไ้^{๓๘๒}ไ้^{๓๘๓}ไ้^{๓๘๔}ไ้^{๓๘๕}ไ้^{๓๘๖}ไ้^{๓๘๗}ไ้^{๓๘๘}ไ้^{๓๘๙}ไ้^{๓๙๐}ไ้^{๓๙๑}ไ้^{๓๙๒}ไ้^{๓๙๓}ไ้^{๓๙๔}ไ้^{๓๙๕}ไ้^{๓๙๖}ไ้^{๓๙๗}ไ้^{๓๙๘}ไ้^{๓๙๙}ไ้^{๔๐๐}ไ้^{๔๐๑}ไ้^{๔๐๒}ไ้^{๔๐๓}ไ้^{๔๐๔}ไ้^{๔๐๕}ไ้^{๔๐๖}ไ้^{๔๐๗}ไ้^{๔๐๘}ไ้^{๔๐๙}ไ้^{๔๑๐}ไ้^{๔๑๑}ไ้^{๔๑๒}ไ้^{๔๑๓}ไ้^{๔๑๔}ไ้^{๔๑๕}ไ้^{๔๑๖}ไ้^{๔๑๗}ไ้^{๔๑๘}ไ้^{๔๑๙}ไ้^{๔๒๐}ไ้^{๔๒๑}ไ้^{๔๒๒}ไ้^{๔๒๓}ไ้^{๔๒๔}ไ้^{๔๒๕}ไ้^{๔๒๖}ไ้^{๔๒๗}ไ้^{๔๒๘}ไ้^{๔๒๙}ไ้^{๔๓๐}ไ้^{๔๓๑}ไ้^{๔๓๒}ไ้^{๔๓๓}ไ้^{๔๓๔}ไ้^{๔๓๕}ไ้^{๔๓๖}ไ้^{๔๓๗}ไ้^{๔๓๘}ไ้^{๔๓๙}ไ้^{๔๔๐}ไ้^{๔๔๑}ไ้^{๔๔๒}ไ้^{๔๔๓}ไ้^{๔๔๔}ไ้^{๔๔๕}ไ้^{๔๔๖}ไ้^{๔๔๗}ไ้^{๔๔๘}ไ้^{๔๔๙}ไ้^{๔๕๐}ไ้^{๔๕๑}ไ้^{๔๕๒}ไ้^{๔๕๓}ไ้^{๔๕๔}ไ้^{๔๕๕}ไ้^{๔๕๖}ไ้^{๔๕๗}ไ้^{๔๕๘}ไ้^{๔๕๙}ไ้^{๔๖๐}ไ้^{๔๖๑}ไ้^{๔๖๒}ไ้^{๔๖๓}ไ้^{๔๖๔}ไ้^{๔๖๕}ไ้^{๔๖๖}ไ้^{๔๖๗}ไ้^{๔๖๘}ไ้^{๔๖๙}ไ้^{๔๗๐}ไ้^{๔๗๑}ไ้^{๔๗๒}ไ้^{๔๗๓}ไ้^{๔๗๔}ไ้^{๔๗๕}ไ้^{๔๗๖}ไ้^{๔๗๗}ไ้^{๔๗๘}ไ้^{๔๗๙}ไ้^{๔๘๐}ไ้^{๔๘๑}ไ้^{๔๘๒}ไ้^{๔๘๓}ไ้^{๔๘๔}ไ้^{๔๘๕}ไ้^{๔๘๖}ไ้^{๔๘๗}ไ้^{๔๘๘}ไ้^{๔๘๙}ไ้^{๔๙๐}ไ้^{๔๙๑}ไ้^{๔๙๒}ไ้^{๔๙๓}ไ้^{๔๙๔}ไ้^{๔๙๕}ไ้^{๔๙๖}ไ้^{๔๙๗}ไ้^{๔๙๘}ไ้^{๔๙๙}ไ้^{๕๐๐}ไ้^{๕๐๑}ไ้^{๕๐๒}ไ้^{๕๐๓}ไ้^{๕๐๔}ไ้^{๕๐๕}ไ้^{๕๐๖}ไ้^{๕๐๗}ไ้^{๕๐๘}ไ้^{๕๐๙}ไ้^{๕๑๐}ไ้^{๕๑๑}ไ้^{๕๑๒}ไ้^{๕๑๓}ไ้^{๕๑๔}ไ้^{๕๑๕}ไ้^{๕๑๖}ไ้^{๕๑๗}ไ้^{๕๑๘}ไ้^{๕๑๙}ไ้^{๕๒๐}ไ้^{๕๒๑}ไ้^{๕๒๒}ไ้^{๕๒๓}ไ้^{๕๒๔}ไ้^{๕๒๕}ไ้^{๕๒๖}ไ้^{๕๒๗}ไ้^{๕๒๘}ไ้^{๕๒๙}ไ้^{๕๓๐}ไ้^{๕๓๑}ไ้^{๕๓๒}ไ้^{๕๓๓}ไ้^{๕๓๔}ไ้^{๕๓๕}ไ้^{๕๓๖}ไ้^{๕๓๗}ไ้^{๕๓๘}ไ้^{๕๓๙}ไ้^{๕๔๐}ไ้^{๕๔๑}ไ้^{๕๔๒}ไ้^{๕๔๓}ไ้^{๕๔๔}ไ้^{๕๔๕}ไ้^{๕๔๖}ไ้^{๕๔๗}ไ้^{๕๔๘}ไ้^{๕๔๙}ไ้^{๕๕๐}ไ้^{๕๕๑}ไ้^{๕๕๒}ไ้^{๕๕๓}ไ้^{๕๕๔}ไ้^{๕๕๕}ไ้^{๕๕๖}ไ้^{๕๕๗}ไ้^{๕๕๘}ไ้^{๕๕๙}ไ้^{๕๖๐}ไ้^{๕๖๑}ไ้^{๕๖๒}ไ้^{๕๖๓}ไ้^{๕๖๔}ไ้^{๕๖๕}ไ้^{๕๖๖}ไ้^{๕๖๗}ไ้^{๕๖๘}ไ้^{๕๖๙}ไ้^{๕๗๐}ไ้^{๕๗๑}ไ้^{๕๗๒}ไ้^{๕๗๓}ไ้^{๕๗๔}ไ้^{๕๗๕}ไ้^{๕๗๖}ไ้^{๕๗๗}ไ้^{๕๗๘}ไ้^{๕๗๙}ไ้^{๕๘๐}ไ้^{๕๘๑}ไ้^{๕๘๒}ไ้^{๕๘๓}ไ้^{๕๘๔}ไ้^{๕๘๕}ไ้^{๕๘๖}ไ้^{๕๘๗}ไ้^{๕๘๘}ไ้^{๕๘๙}ไ้^{๕๙๐}ไ้^{๕๙๑}ไ้^{๕๙๒}ไ้^{๕๙๓}ไ้^{๕๙๔}ไ้^{๕๙๕}ไ้^{๕๙๖}ไ้^{๕๙๗}ไ้^{๕๙๘}ไ้^{๕๙๙}ไ้^{๖๐๐}ไ้^{๖๐๑}ไ้^{๖๐๒}ไ้^{๖๐๓}ไ้^{๖๐๔}ไ้^{๖๐๕}ไ้^{๖๐๖}ไ้^{๖๐๗}ไ้^{๖๐๘}ไ้^{๖๐๙}ไ้^{๖๑๐}ไ้^{๖๑}

ดอกไม้สด

ตุล

ใกล้ ครั้น ^๑ฉะเชกเชกเท้าแซลงบน
 ทักอย่างที่เคย คุณแม่ก็ถามอีกว่า คุณพ่อ
 ว่า ^๒ฉะ ลูกนอน แม่เขาไม่สบาย ประเคียว
 ใตยีนเสียง คนฉีกผ้า เหมื่อนกับคุณแม่ เขย็ว
 เสียงก็มาจากในมุ้งเล็กที่อยู่ข้างคุณพ่อ ^๓ฉะ
 ฟังสังเกตเห็นว่ามุ้งเล็ก หล่นนิกเคย น้าเอ็น
 อยู่ในห้องคุณแม่ คุณพ่อเล่นตุ๊กตาหรือ
 คุณแม่ จะซ้อมาให้ น้อง ตุ๊กตา ของ หนอน
 คุณพ่อหันไปเฝ้ามองนั้น ยายแหวน ยกเอา
 อะไรออกมา. อ้อ ! ^๔ทวิระไวก็ไม่รู้ มีหน้า
 คิ้ว หน้าแดงแดง ! อ้อ ! ^๕ทวิก็แดงย่น
 เหี่ยว เหมื่อนคุณทวดปลูกที่ ^๖ฉะ เคยไปหาทวด
 ลำโพง, คุณแม่หันมายก ^๗ฉะ ว่า “นั่น
 น้องของหนูอย่างไรละ” อะไร ! ^๘น้องอะไร
 พรคนั้น ! ^๙คุณแม่อนุญาตให้ ^{๑๐}ฉะ เขาไป
 ใกล้ ๆ ^{๑๑}อ้อ ! ^{๑๒}มีน้องก็มี ! ^{๑๓}เขาเอาผ้าขาว
 ห่อไว้ !

ฉะจากที่คุณพระคิก ถูกอย่างคุณนาย
 คาค ท่านใด มีลูกของท่านเองหลังจากการ
 สมรสถึง ๑๐ ปี ลูกซนนี้ ^๑เหมาะจะ
 เรียกกันว่าลูกอิฉะ เป็นลูกหญิงเสียงง่าย
 เท่ากับ ^๒ฉะ น่ารักเท่าที่ ^๓ฉะ เคยน่ารัก และ
 ฉลาดเท่าที่ ^๔ฉะ เคยฉลาด ^๕ความที่ชาวใน
 ย้ายทำได้ และที่ ^๖คุณพระและคุณนายมีคิก

ท่าน เป็นแต่แก้วว่า ^๑ฉะ เกิดสมัยเก่ากว่าบุตร
 ของท่าน ^๒ดังนั้นจึงฉลาดสู้กันไม่ได้.

ครั้น ^๑ฉะ อายุได้ ๑๑ ขวบ จึงเริ่มการ
 ศึกษา ^๒๒ ปีต่อมามารดาของหล่อนถึงแก่กรรม
 ด้วยโรคไข้รากสาก ^๓ฉะ เป็นกำพร้ามารดา
 เมื่ออายุ ๑๓ ปี ^๔ปี ๑ ต่อมา พระยาราชการ
 กิจของสัญญากรรม หล่อนจึงเป็นกำพร้าโดย
 แท้จริง ^๕และมีพี่อยู่แต่บิดามารดาเลี้ยง
 เท่านั้น.

ในเวลาที่เราจะบอกเล่า ^๑สุมน คือ
 บุตรี ของ ^๒คุณพระนรราช ซึ่งได้ เลื่อนยศ เป็น
 พระยาแล้ว กำลังศึกษาวิชชาอยู่ที่คอนแวนต์
 ยัน ^๓ฉะ สอยไล่ยหกลักสูตรของโรงเรียน
 ในกรุงเทพฯ มาได้ยกว่า ๆ หล่อนมีอายุ
 ครบ ๑๕ ปี ^๔บริบูรณ์ รูปร่างสมทักได้ชานา
 สตรีไทย ผิวเนื้อขาวซนกว่าเมื่อเล็ก ๆ ^๕คง
 หน้าเนียนนัยคล้ายเป็นเสียม ^๖แววตาไม่รู้ง-
 ไรเหมือนเมื่อเกิด ^๗แต่หวานซึ้งและเต็ม
 ไปด้วยความใคร่ครอง ^๘กิริยามารยา
 แซ่มซ้ำ ^๙พูดเสียง ค่อยกึ่งวานแจ่มใส วาจา
 อ่อนหวาน ^{๑๐}ทั้งหมดคนเป็นลักษณะของเด็ก
 หญิงที่ได้เรียนรูว่า ^{๑๑}‘ตนของตนเป็นทพ
 แห่งคน’ ^{๑๒}ได้อุทิศสำหรับรักษาตัวมาด้วยความมา-
 นะ ^{๑๓}คิจะทั้งตัวให้เป็นทวักใคร่และนัยของ

พ. ศ. ๒๔๘๓

ข้อนี้เรื่องจริง

บุคคลทุกชั้นที่หล่อหน้าพอจะ ความเคารพนับถือ
ในนิยามารดาเลี้ยง ความเอาใจใส่ปรนนิบัติ
ผู้มิคุณ การทั้งตัวเป็นผู้ใหญ่ตามควรแก่
กาละ สิ่งเหล่านี้ ล้วนได้ศึกษามาจากหนังสือ
ธรรมะของคุณพ่อ ที่มีอยู่เป็นตู้ใหญ่ ล้วน
สามารถ สนทนาทางธรรม ได้ก็เท่า กับทางเคียร
ของโลกสมัยใหม่ ความฉลาดในทางทำ
ให้เจ้าคุณพระนราชนิคมความเชื่อถือในตัวหล่อหน้า
และความสามารถในทางการบ้านเรือน ทำ
ให้หล่อหน้าเป็นที่ไว้ใจ แห่งสตรี ที่หล่อหน้าเรียกว่า
มารดา.

๑ ๑ ๑

บทที่ ๓

เวลา ๑๖ นาฬิกา ล้วนกำลังพวยพวยอ่าน
หนังสืออยู่บนเตียง หนังสือนั้นท่วงทีจะทำให้
เพิกเฉยใจมาก ด้วย ล้วน มีสัทนาเครื่องขรม
แต่มีผลปลุกแผยอยู่ ย่อมคลอกเวลาทีส่าย
ตา ของหล่อหน้า มองผ่าน ไปมา บน หน้ากระดาน
คลอก มีคน เคียรเข้ามาใน ห้องหล่อหน้าก็ยัง ไม่ได้
ยิน จนกระทั่งรู้สึกว่ามีมืออุ่น ๆ มาจับขา
จึง รู้สึกตัว และหันหน้า มามองกู่ทางปลายเท้า
ครั้นเห็นว่าผู้ที่นั่งอยู่ข้างเตียงเป็นใคร หล่อหน้า
ก็ขมวดคิ้วเล็กน้อย พลางชักหนังสืออย่าง
ไม่สู้เต็มใจ และขยิบตาคลุกขึ้น

“คุณหนูอ่านหนังสืออะไรคะ ?” ยาย
แหวน ตามพลางส่ายตาไปมองกลิ้งต่าง ๆ ใน
ห้อง ล้วน รู้ว่านางเอาใจใส่กับสิ่งอันมาก
กว่า ชื่อหนังสือ ที่หล่อหน้าอ่าน แต่หล่อหน้าก็คง
ตอบว่า—

“พระมโหสถชาดก.”

“อู๋เหม ! คุณหนูของกิณโณบุญสุน
ทานจริง อ่านหนังสือธรรมธรรมโม.” ยาย
แหวน พุคอย่างประหลาดใจจริง ๆ โดยที่
แกไม่เคยนึกว่าเด็กสาว ๆ สมัยใหม่อย่าง ล้วน
จะชอบอ่านหนังสือชาดก.

“อี ! ฉันอ่านของฉันเสมอแหละ” ล้วน
ตอบ ด้วยมออย่างพุ่มใจ. “แม่แหวน มี
อะไรอะไรหรือ ?” คำถามนี้คงอย่างไม่
เอาใจใส่.

ยายแหวน ย่อมอย่างลึกลับคมคายใน หัน
หน้าไปมองกู่ประตูซึ่งแกโดยที่ไว้อง ด้วย
ความระมัดระวัง แล้วเลิกเสื้อชั้นนอกของแก
ขึ้น ล้วน มองเห็นตัวคลุสสาว ๆ ขาง ๆ เห็น
อยู่ทีกระเฝ้าเสื่อ สะพายที่แกสวมอยู่ ยายแหวน
หยิบขยิบดู สิ่งนั้นออกขึ้น ให้หญิงสาวโดยไม่พุก
ว่ากระไร.

“อะไรนี่ แม่แหวน ?” ล้วน ถามโดย
ไม่รีบเทหายนันจากมือแก สักหน้าของหล่อหน้า

ดอกไม้มืด

พิศ

แสดงความสงสัยกับความรู้สึกไม่เข้าใจได้ แต่ภายในรู้สึกวาทะใจเด่นแรง ผิดปกติเล็กน้อย โดยที่หล่อนออกจะคาดถูก ว่า เจตมหาย นั้นมาจากใคร.

“หนังสือคะ คุณวิวัฒน์ เธอให้ฉันเอามาให้คุณหนู” ยายแหวน กระซิบกระซาบ ทอ

ฉวี มองดูของเจตมายนึกหนัก แล้วเงยหน้าขึ้น สันหน้าหล่อนยัง พุทอย่างฉุนเฉียวว่า-

“ฉันไม่รับ”

“โอ้คุณหนูก็ !” ยายแหวนพูดอย่างโอครวญ “กระนั้นเจตมหายรับไว้จะเป็นอะไรไปคะ” แล้วแกว่งเจตมหายไว้นึกฉวี

หญิงสาว กระเถิบตัวขึ้น ครั้นไม่ทัน หล่อนก็ยกเจตมายนั้นโดยแรง รวักย้วยัก ตันเมลงชะนิคักนำเกลียคนักกลว ยายแหวนเห็นดังนั้นก็ทำหน้าสลด เคียวหมาก ๒-๓ ครั้งเพื่อกรักครองหาคำพูด ครั้นคิดไว้แล้วจึงว่า-

“โอ้คุณหนู อย่าทำใจคำคร่ำครึยกไปหน่อยเลยคะ คน ๆ นั้นเขารักแทบใจจะขาดจนพลุ่มพลามเหมือนยังกับคนบ้า เมื่อคราวนำออกก็ทิ้งแล้ว พอดีฉันเอามาให้คุณ

หนูไม่รับเท่านั้นแหละ หน้าตาซึกเขี้ยวไปทีเดียว ทำท่าเหมือนจะร้องไห้ จนฉันกลืนน้ำตาไม่ได้ คราวนั้นถ้าเธอเจตมหายไปกับคนอื่น คงออกแตกเลยเป็นแน่”

“ก็เหมือนกัน ฉันอยากจะเห็นคนทำรักผู้หญิง แล้วออกแตกหรือเป็นบ้า เกิดมายังไม่เคยเห็นสักที” ฉวี พุกแล้วหัวเราะเบา ๆ

ด้วยความฉุนเคี้ยวพุดของตน มิได้ให้ผลถึงหัว ยายแหวน กลืนน้ำหมากลงในคอเสียงกึ่งเอือก หมกทำไม่ทราบจะทำอย่างไร จึงยื่นออกมาถึง ๆ ว่า-

“คุณหนูละในเชิง !”

ฉวี มองดูแก นึกอยากจะพุดอะไรสักคำให้สะใจ แต่ยังไม่ทัน แท้จริง การไม่พอใจนั้นเป็นคุณสมบัติพิเศษของ ยายแหวน ข้อพิสูจน์มีอยู่ว่า เมื่อสามเดือนก่อน ยายแหวนมาพา ฉวี ร้องไห้ร้องไห้ว่าเกิดทะเลาะกับสามี่ เลิกร้างกันไปแล้ว แก่ไม่มีสิ่งใดจะซื้ออาหารเลี้ยงชีพ เพื่อสนองบุญคุณที่แกะเลี้ยงหล่อนมาเมื่อเด็ก ๆ ฉวี จึงให้เงินแก่ไปตามสมควร ครั้นถึงเวลาเดือนหนึ่งต่อมา ครั้งแรกที่แก่ทำตัวเป็นผู้สื่อสารของ คุณวิวัฒน์ มาถึง ฉวี แก่ได้แจ้ง ให้หล่อนทราบ ว่า แก่พบน้องคู่อีกคนหนึ่งแล้ว จึงว่า

พ. ศ. ๒๔๘๗

ข้อนี้เรื่องจริง

เป็นสามคนที่ ๕ ในระยะ ๒๔ ปี

การนี้ของ ฉวี ทำให้ยายแหว่นหนักขึ้น
ได้เขียนวาง ๆ ว่าผู้หญิงสาวมักจะช่าย และ
ความอายนั้นเองทำให้หล่อนปากแข็ง ถ้า
หากวิ่งวนเข้าสักหน่อย ก็คงระทมทพยศ
แกจึงว่า-

“นี่ว่าเฮาบุญ เอะคะคุณหนู สงสาร
กะคนขี้หน้อยเอะคะสงสารกะขี้วักวัก เล้ย
แรงขี้วักขี้หน้อยมา นี่ถ้าเจ้าคุณท่านรู้ เข้า
ทำนองทำขี้วักขี้หน้อย เป็นแม่สื่อแม่ชัก
ให้ลูกสาวท่าน แต่ว่าขี้วักขี้หน้อยรักทั้งสองฝ่าย
รักคุณหนูหรือรัก รักคุณฉวีคะ ก็รัก ถึง
ได้ช่ายให้ ได้กิน เพราะเห็นว่าผู้ชายนะ
เข้าก็ ถ้าคุณหนูได้กับเขาจะได้ความสุข”

“ก็หรือไม่คะฉวีไม่เลย แต่เขาม
ลูกเมียอะไรอย่างนี้ ?”

“อู๊ย ! เมียสาวเลวพรรคนั้น เธอว่าเธอ
ระทั้งให้หมกก็เคยว เวลานั้นก็หนีไปคนหนึ่ง
แล้ว อีกคนหนึ่งก็ไม่เป็นภาษา เพราะอย่าง
นั้นถึงต้องหาแม่บ้านใหม่”

“ก็ลูกของเขาคะ ?” ฉวี ถาม ครั้น
แล้วก็รู้สึกตัวขึ้นมาว่าหล่อนได้แสดงความสนใจให้ ยายแหว่น เห็นอย่างแล้ว จึงเอ่ยตัว
ไปหยิบหนังสือมาเปิดออก ดูเป็นเชิงว่าหล่อน

ถามไปโดยไม่เอาใจใส่กับคำตอบ ยายแหว่น
จะรู้สึกอย่างไรก็ตามแกคงบรรยายต่อไปว่า-

“ลูกสองคนเป็นผู้หญิงทั้งคู่ คนโต
อายุ ๕ ขวบ อีกคนหนึ่ง ๓ ขวบ เวลานั้นอยู่
กับคุณย่า คุณพ่อไม่ได้ ไปเกี่ยวข้องกับ
เลย”

ฉวี ยังคงก้มหน้ามองหนังสือ ยาย
แหว่น พัดคิ้วหน้าหล่อนสักครู่ ด้วยความเอา
ใจใส่ แล้วทำการวิ่งวนต่อไป-

“วิทยาสื่อโงะคะ คุณหนูคนใด คนใด”
แกพูดอ่อนหวานที่สุด ที่ความสามารถของ
แกระ อนุญาตได้-

ฉวี เงยหน้าขึ้นมองแก ชมอย่างคม
แกมดูหมิ่น แล้วถามว่า-

“เขาจ้าง แม่แหว่นมาเป็นราคาเท่าใด ?”

“อู๊ย ! คุณหนูละก็ !” ยายแหว่น
อุทาน จัยเท้า ฉวี สั้นไปมา “ก็ให้ขี้หน้อย ๆ
หน้อย ๆ อย่างนั้นแหละคะ พอเป็นค่ารถ
ก็ฉันทำให้ก็เพราะรักหรืออก บอกแล้ววัก
ทั้งสองฝ่าย” แกจิกแรงขยิบขยิบพอกัน

ฉวี โหม่ แล้วทำท่าจะระบายของแกให้เย็น
ไปคาม ความมุ่งหมายที่น่าแถมมา โดยพูดว่า-

“ข้าจะละก็เสียทีละ นี้กะเทหเมย”
“ไม่เอาละ แม่แหว่น” ฉวี พุกเสียง

ดอกไม้สด

ตล

เขี้ยว “ไม่เอากลับไปทั้งไวอย่างนั้นแหละ
ฉันบอกแล้วว่าไม่รับ ๆ” ออการทั้งไวก็
ตามไป แต่ฉันไม่อ่านเขียนขึ้นชาก ขณะนั้น
เสียงเตาคนเคียวมาที่ประตู ขยายแหวน วิษณุ
ไปดู สีหน้า ล้วน ก็แสดงความพอใจเหมือนกัน
หล่อนมองกรทหมายอย่างลึกลับขึ้นที่หนึ่ง แล้ว
ก็หยิบมันยักเข้าไว้ โทษมนอย่างวิธร้อน

ถึงผลสุดท้าย ขยายแหวนเป็นฝ่ายชนะ แก
ยืมเมือหันหน้ากลับมา แล้วมองไม่เห็นกร-
ทหมายอยู่บนเตียง พอประตูปิดก็ทำความ
เคารพ ล้วน แล้วลากลับไป

“ท่านให้หาเจ้าคะ” สาวใช้ผู้ซึ่งเข้ามา
บอกกับ ล้วน

“หญิงสาวกำลังตกประหม่า เกือบไม่
ได้ยินว่า เขามาบอกว่าอะไร ข้อนถามไป
อย่างไรล่อยว่า-

“ท่านคนแล้วหรือ?”

“เจ้าคะ”

“แล้วยังไงล่ะ”

สาวใช้มองดูนายสาว ด้วยความประ-
หลาดใจ

“ท่านให้หาคุณเจ้าคะ”

“อ้อ! ก็แล้วฉันจะไปเลยแหละ”

สาวใช้ออกประตูไปแล้ว ล้วน รีบขมิ้น

ลุกขึ้น ด้วย ทศหมาย ที่ได้ ทมอม เกรียว ที่โต๊ะ
เครื่องแบบ ไขกุญแจลงชักใส่ทศหมายไว้
ในนั้น ล้วน กุญแจเรียบร้อยก็เก็บแล้ว จึง
ออกจากห้องไปหาบิดา

บทที่ ๔

ห้องนอนของ ล้วน เป็นห้องสี่เหลี่ยม ครัว

เล็กและโปร่ง ประตูเปิดอย่าง เก๋ ๆ
เรียบ ๆ บนเตียงนอนมีหมอนหนุนนุ่ม และมุ้ง
ผ้าโปร่งเมื่อดึงปิดโดยเล็ก ๆ ขาวสะอาด ทั้ง
อยู่ข้างหน้าต่างทางด้านขวามือ ข้างเตียงมี
โต๊ะสี่เหลี่ยม เป็นที่สำหรับวางหนังสือ และ
มีโคมตั้ง ขนาดเล็ก โปะ ทำด้วย ฝาสี ชมพูอ่อน
วางอยู่บนนั้น โต๊ะเครื่องแบบอยู่ด้วยฝาลิ้น
อย่างบาง ซึ่งเจ้าของห้องใช้กับเอง ทั้งติด
อยู่กับฝาลิ้น มีไฟฟางหนึ่งติดอยู่เหนือ
กระดาน เครื่องแบบแถวเจ็ดในสี่แถวทอดยาว
ทั้งซีก ก็มีขวดน้ำโอเคโอเคโกลอนขวดสาม
อย่างคั่นอยู่ด้วย นอกจากนั้นยังมีขวดน้ำ
ดอกไม้, รูปของเจ้าคุณนิภา อยู่ในกรอบ
เงินเล็ก ทางฝาลิ้นอีกด้านหนึ่ง ตรงกับโต๊ะ
เครื่องแบบทั้งโต๊ะด้านหน้า ติดไปก็มีตู้เครื่อง
แต่งตัว โต๊ะเขียนหนังสือตั้งอยู่กลางห้อง
มีขวดน้ำดอกไม้ และภาพถ่าย ๒ รูป ตรง

“ไม่เอานะ แม่แหวน” จี๊พูดเสียงเซี้ยว “ไม่เอากลับไปก็ทิ้งไว้อย่างนั้นแหละ—”

หน้าทางทางบ้านตะวันออกมเภาอนมยวษะนค
ไม่มีพนักสำหรับนอนเล่นคงอยุ่ตัวหนึ่ง เครื่อง
แต่งห้องเหล่าน ทำด้วยไม้ซีกมสนเสแคงเย็น
เงาเหมือนกันทั้งสน มอญกุกชอกทุกมจะ
พบแต่ความสะอาดเจริญตาสมเป็นห้องของสตรี
สาว ผู้ ใ้รับการศึกษามาแล้วเป็นอย่างดี.

การที่ เจ้าคุณพระราช ให้หาตัว ฉว นั้น ไม่
มีอะไรไรมากไปกว่า ให้ค้นยักรเขียนปลงศพ
ฉวหนึ่ง ซึ่งท่านจะต้องไปทำในเวลานี้ เมื่อ
ฉว ไปหาให้ท่านตามประสงค์แล้ว ก็เลย
ไปปักเครื่องแต่งตัวของท่าน และของคุดหมิง
กับยักรเข้าหามกเตรียมไว้ด้วย เสร็จจาก
นั้นก็เขียนว่าหมกงาน.

ฉว เขย่ประท ห้องเข้ามา แล้ว ก็เคิร ตรงไป
ยืนทหน้าทางไกลเภาอนอน รุกมาน้ำไปวัง
สีขาวออกเพื่อให้ลมพัดเข้ามาในห้องใต้สะกอก
เสร็จแล้วหล่อนยกมือขึ้นรวย ผลที่ปรกอยู่ ตาม
หน้าผากและแก้มไปไว้ข้างหลัง ทำให้เห็น
หน้าผาก กว้างและรูปหน้า เสียมของหล่อน ใ้
ซึกเเน ทอคล้ายคามองดูไปทั่วบริเวณบ้าน
คุดนโมและทองฟ้า แต่หาไม่ความรู สักยนัก
ยืนร่ายข้อสั่งเหล่านนี้ไม่ ลมเย็นพัดเข้า
มา ต้องหน้าเท่านั้นทำให้หล่อนสยบใจน
ฉว ถอนใจยาว ๒ - ๓ ครั้ง แล้วก็หันหน้า

กลับเข้ามามองดูในห้อง ผลสุดท้ายคาก็ไป
จับอยู่ที่โต๊ะเครื่องแป้ง. หล่อนนึกขึ้นได้ว่า
มีกทหมายฉวขหนึ่ง ซึ่งเขียนขึ้นสำหรับหล่อน
ซ่อนอยู่ภายในลิ้นชักโต๊ะนั้น ฉว ยมีขมึมๆ
แล้วก็ทอดคัถงนอนบนเภาอนม. ยกแขน
ซ้าย ขึ้นก่าย หน้าผากทั้งนคคิ ครอง -

ครอง - ครอง และครักครอง

หล่อนเริ่มนึกเห็นภาพของชายผู้หนึ่งที่หล่อน
ได้พบเห็น ครั้แรก ที่บ้าน หลวงพิน รว พะเขย
เขาเป็นคนสวย หน้าขาว ผิวบาง รูปร่างสง
ซ้อนแอ่น มารยาทเรียบร้อยเหมือนผู้หญิง
จะพูดจะร่ากัซ่าๆ เฉื่อยๆ วัยประทานหมาก
ปากแคงอยู่เสมอ เขาเป็นลูกคนเคียวของ
ผู้มีตระกูล และมีทรัพย์ บิดาใ้ ส่นชีวิต
เสียแต่ เมื่อเขา ยังเล็กมาก ทั้งเขาใ้กับ
มารดาผู้ มีอายุเพียง ๒๕ ปี หญิงผู้เป็น
หม้าย แต่ยังมีบุตรชายคนเคียว ใ้กับ
ต่างหน้าสาม ย่อมระรักและถนอมบุตรนั้น
จนเกินซึก เหตุนี้ วณน จึงเป็นเด็กที่ไม่ใ้
รับการศึกษารั้จริงเท่าที่ควร ก็เคยใ้
ขึ้นเป็นชาย ที่หิยไ้หย่ง และมีความคคิ
ทนๆ ซอยอะไรง่าย ๆ ยักถ้อเอาแต่ความ
สำรวยขึ้นคั้งหน้า ฉว ใ้ทราขว่าเคิมทเคียว
วณน ใ้เคียวรยราชการ อยู่ในราชสำนัก

ดอกไม้สด

ตุล

ครั้นแล้วได้ โยกย้าย ไปตาม กระทรวง ต่าง ๆ
หลายกระทรวง แต่ คุณวิวัฒน์ ก็ยังเป็น
คุณวิวัฒน์ ไม่ไ้รับตำแหน่งหน้าที่อะไรให้เป็น
หลักฐาน แต่คุณเขาก็ไม่เคยครั้น มีความ
พอใจในหน้าที่ราชการซึ่งเขาไม่ต้องการอีกต่อไป
ก็มากนักน้อย พากันเที่ยวเตร่ ไปตามพอใจ
ทรัพย์ ๑ ทรัพย์ ๑ อธิษฐานด้วย ๑ ช่วยให้
เขาเป็นคนกว้างขวาง มีเพื่อนเป็นคนชั้นสูง
โชคของเขาซึ่งก็ อาศัยการ ที่คุ้นเคยกับ
สมาคมที่ตนเองช่วยให้เขาได้เรียนรู้ กิจการ
ของโลก พอที่จะเป็นคนรู้จักทุกและรู้จักฟัง.
ต่อจากที่ หลัว ได้พบกันเขาเป็นหนแรก มา
ไม่กี่วัน หลัว ก็ได้พบเขาทาง งาน พัสสาวว่า
เขามีความสุขใจในหัวหล่อน ก็ขอให้ งาน
ช่วยทุกข์ หลัว เมื่อได้เล่าเรื่องตลอดแล้ว
งาน เสริมว่า—

“พอชย คุณวิวัฒน์ มากที่เดียว เรียบ
ร้อยหาตัวจับไม่ได้อีก แต่การภาของหล่อน
ยังรักแก ชุมเซยเสมอ ถึงกระนั้นพักใด
คอยกับแกว่าพอพักใด ให้ไปไว้ เพราะเคยเป็น
คนมีลูก มีเมียหนุ่มๆ อย่างไรเสียเธอก็คง
ไม่รับ.”

หลัว ไม่ได้ออก ความเห็น ว่ากระไร ทั้งสิ้น
การสนทนาก็เปลี่ยนไปเป็นเรื่องอื่น

ในเวลาต่อมา หลัว ได้พบกับเขาอีกหลาย
ครั้ง โดยมีได้มีโอกาสพบกัน เพราะทั้ง
สองต่างมีโอกาสถูกแนะนำให้ รู้จักกัน ทุก ๆ
ครั้งที่เขาพบหล่อน เป็นคือนำข่าวไปบอกกับ
งาน บรรยายอย่างแจ่มแจ้ง ถึงอิริยาบถ
ของหล่อน ถึงเครื่องแต่งตัวของหล่อน
ซึ่งเขาทำได้ทุกกระเบียดนิ้ว และทุกคราว
งาน ได้นำเรื่องมาเล่าให้น้องสาวฟังอีกต่อหนึ่ง
อันความใส่ใจอย่างจริงจัง ที่เขามาคือหล่อน
เช่นนั้น ยากที่ หลัว ผู้มีหัวใจที่เต็มไปด้วยความ
กรุณา จะทำใจแข่งเย็นเห็นอยู่ได้ ก็ยอมจะ
เก็บใจเมตตาจิตของตนอย่าง อย่างไม่คิดหล่อนมี
ใจเคยหยาบขี้ใจ กลามใจตัวเองถึงเรื่องนั้นเลย
เมื่อรู้ สักว่าใจเริ่มอ่อน และสักระสุนใจใน
เขาก็ระยิบระยับ มีใจที่คึกคักขึ้น เวลา
ดังไปอีกจนถึง ๖ เดือน นับแต่หล่อนกับ
เขาได้เห็นกันครั้งแรก แล้วหล่อนก็ได้พบเขา
อีกครั้งหนึ่ง ในงานเด่นว่ากระทรวงมหาดไทย
ที่ลงศาลาสหทัยในพระบรมมหาราชวัง เขา
ได้รับเชิญไปในหน้าที่กลาย ๆ เพราะเวลา
นั้นเขากำลังรับราชการอยู่ในกระทรวงนั้น ใน
คืนวันนั้นเขากับหล่อน ได้นั่งใกล้กันในเวลา
สับเบร แต่เขาก็มิได้ออกอาภัพชวนหล่อน
สนทนา เป็นแต่ทำหน้าที่เป็นองค์กรอยู่

พ. ศ. ๒๔๗๓

ข้อนี้เรื่องจริง

ใกล้ คุณหญิงนรราช ทุกสัปดาห์ ครั้นถึง เวลาที่หล่อนจะกลับบ้าน เขาเคียวมาส่งถึงรถ ให้ห่มผ้าให้หล่อนและคุณหญิง หล่อนได้

กล่าวความชอบคุณเขาย่างอ่อนหวาน โดย มิได้ทั้งใจ ครั้นเวลาเขายกประตูรถก็ได้ จ้องมองหล่อน ด้วยดวงตาอันรอนรน เต็ม ไปด้วยความวิงวอน รุ่งขึ้นอีก ๒ วัน จานง มาหา ฉวี และเล่าให้ฟังดังต่อไปนี้—

“เมื่อคืนวานนี้ เธอพบ คุณวดีวัน ที่ศาลา สหทัยหรือ ?”

“ค่ะ” ฉวี ตอบอย่างไม่เข้าใจ.

“เขาส่งมือให้เธอเกาะ เมื่อเวลาลง ยืนใดจากห้องเก็บร่มมาส่งเขอร์ดวยหรือ ?”

“ค่ะ แหม ! มือแก่เย็นเย็น” ฉวี ตอบ แล้วก็หัวเราะ

“อ้อ มีน่ะละ ก็ออกใจใหญ่ เล่าเสีย ละเธียลละออกก็เกี้ยว ว่าเธอแคงตัวสพาธอน ทึกคอกกุกหลายสัปดาห์แล้ว และบอกว่า เธอเป็นคนสวยที่สุดในจำนวน ผู้หญิงที่ ไปในที่ นั้น.”

ฉวี หัวเราะอย่างไม่ขึ้นคียนร้ายแหละว่า—

“ก็แน่แหละ เขารักผู้หญิงคนไหนก็ว่า คนนั้นสวยที่สุด ยิ่งอยากได้แล้วไม่ใคร่จะ เห็นว่าดีเสีย ต่อเมื่อได้สมใจแล้วนั้นแหละ

ภายหลังจึงจะเห็นว่า ผู้หญิงที่สวยกว่าภรรยา ของตนอยู่ในโลกอีกมากมาย ธรรมชาติของ ผู้ชาย เหมือนกันทุกคน.”

ต่อมาจากวันนั้น วันหนึ่ง วัฒน กิ่ง ขยายแหวน ซึ่งเวลานั้นเข้านคนใช้ของมารดา ให้มาพกกับหล่อน โดยที่เขาไม่ทราบเลยว่า ฉวี รู้เรื่องก็อยู่แล้วจาก จานง พยายามแหวนเริ่ม พก ฉวี ก็ขี้ปากแกลเสียดโดยขี้ยทว่า หล่อน ไม่ต้องการฟังเรื่องพรรคนั้น และกลับไป ตามเรื่องส่วนตัว ของแกลเองว่า ไปอยู่กับ เขาได้อย่างไร คำถามนั้นได้พาพิงไปถึง

มารดาของ วัฒน ตลอดจน ถึงตัว ของเขาเอง โดย ขยายแหวน ไม่รู้ สัก และต้องลากล้วย

ไปด้วยความหัวเสีย ต่อจากนั้น แกลมาหา หล่อนด้วยเรื่องเดียวกันอีก ๒ — ๓ ครั้ง ฉวี

ตั้งใจฟังคำที่แกลบรรยาย ถึง คุณวดีวัน ทุกคำ ฟังแล้วก็เกลียดเขาไปอีก นึก ๆ เจริญใจได้

ว่าไฉน แต่กิริยาภายนอกมันซำฮ่อยเสมอ

ตลอดจนถึงคราวสุดท้าย คือ คราวที่ ขยาย แหวน นำภรรยาของเขาให้ แกลก็ยังไม่รู้

สักอยู่นั่นเอง ว่า ฉวี ชอบฟังเรื่องที่เขาเล่ามา ฟังเพียงไร นั้นแหละที่เขาเรียกว่ามารยา

หญิงละ.....!.....

ฉวี คืนจากวงค์ เมื่อได้ยินเสียงรถแน่น

ดอกไม้สด

ดล

มาทันทัก เสียขบขันประดุจดังสนั่นอันเป็น
อิริยาบถของ เจ้าคุณนรราช หล่อนสะกิดทั้งตัว
คาย—จริง ! นหล่อนอันผ่นดังเรอองไม่เช่น
สารอยู่เป็นเวลานานถึงเท่านี้เขี้ยวหรือ คุณพ่อ
กับคุณแม่เห็นหล่อนยังไม่ได้อายหน้า ว่าจะกระไร
ผูกติดจนจากเกาะโดยเร็ว ลวดยผ้าเช็ดตัว
สะพายย่า รีบวิ่งเข้าห้องน้าทันที.

๐ ๐ ๐

บทที่ ๕

เย็นวันหนึ่ง ลว ออกมานั่งที่軒เคียงไต้คัน
แกวหลังยาน มีแสงสว่างส่องมาแววราง ๆ
พอให้อ่านหนังสือได้ เป็นเวลาที่เหมาะสมที่
สุกสำหรับรู้ ความลึกซึ้งของ ลว เฝยสังกและ
เยือกเย็น ไม่มีสิ่งใดจะมากกระทบกระเทือน
สมาธิ พลังพลกหนังสือ หนังสือ 'พระพุทธ
เจ้าตรัสรู้หรือ' พระราชพนธพระยาทสมเด็จ
พระมกุฎเกล้าฯจนอ่าน ถึงต้นค้วยธรรดาธิบาย
ของท่านผู้ทรงพระนิพนธ์ แล้วต่อไปทรงยก
ย่องพระผู้มีพระภาคเจ้า ไว้เหนือบุรุษทั้งหลาย
อ่านไปอย่าง เพลิดเพลิน จนเสียง ยวดยานตาม
ถนนนอกย่านไม่มารบกวนสมองได้ นาน ๆ ลม
พัดมาอ่อน ๆ กระพริบแกว ซึ่งสะพรั่งไปด้วย
ดอกขาวน้อย ๆ หอมเย็น กำลังเริ่มผลิบาน
จนคล้ายกับจะชิงกันชิมแสงพระพลเมื่อยลပ်ไม่

อยู่รอน ๆ ถึงแกวก็สะเทือนไปมา มีเสียงเบา ๆ
มากกระทบโศกประสาท คล้ายกับเสียงคนทวิ
อันหวานเย็นล่องลอยมาตามกระแสลม มา
ประโคมพระธรรมอันสุขุม ซึ่งกำลังซาบซึ้ง
เข้าไปในดวงใจของผู้อ่านฉะนั้น เป็นอันมีมะ
ได้ถูกกระสายออกค้วยล้อยค่าง่าย ๆ เป็นภาษา
ธรรคาที่มนนย์เราใช้พูดกัน หนังสือเล่มบางนั้น
หล่อนพลิกไปพลิกมา อย่างพลิกเพลัน นาน ๆ
ทรงเฝยหน้าขึ้นไปยืนคัก ที่นนักปราศจากเสียง
ผู้คนกระโทกกระตาก เข้าบ้านนั้นไม่อยู่ หล่อน
อยู่คนเดียว เป็นการถูกใจหล่อนยิ่งนัก ลว
รักความเปล่าเปลี่ยวอันเกยด้วยกายไม่ใช่วิญ
ญาณ เวลานหนังสืออันมีมะซึ่งมีภาษาง่าย ๆ
กำลังเป็นมกรตก ที่สุด ยิ่งใจหล่อนโห่ ฮน
และสงย ทำให้ หล่อนเฝยไปค้วยความสุข
ค้วยไม่ มีความ คั่นเค้น อันเนื่องแก่ความปริคา
ปราโมทย์ หรือความทุกข์ซึ่งมาจากความ
รบกวนโดยผู้อื่นยังอ่านไปส่ายคักก็ยังขึ้นเขาคับ
ความมีค่อนกำลังจะคำอยู่รอน ๆ หล่อนคงอ่าน
ต่อไป จนกระทั่งประสาทในตาเคือนหล่อนให้ รู้
ลึกเคือง จึงเฝยหน้าขึ้นจากหนังสือ ก็พอก
มีเสียง ผเทา กระพริบ แผ่นดินเป็นจิ้งหรีด เฝยมกกัน
แล้วจึงเห็นนางพินิจลยการ ยืนมมอยู่ตรง
หน้า

“อ้าว ! พี่จ่าน !” ลวี่ ออานควัย
ความพิศวางแถมก็ใจ แล้วยกมือไหว้ “มา
นานแล้วหรือคะ น้องไม่ยักรู้ คุณหลวงอยู่
ไหนล่ะคะ ?”

“คุณหลวงเลยไปซื้อที่ อันประเคียวจะมา
รับพี่ คุณอาไม่อยู่ไม่ใช่หรือ ?”

“ไม่อยู่ค่ะ น้องอยู่คนเดียว นังลงซึกะ”
จ่าน นังลงแล้วส่งห่อกระดาษ ห่อหนึ่งท่อน
นำมาควัยให้กับ ลวี่

“อะไรคะพี่ ?” ลวี่ ถามพลางร้องท้อ
นั้น

“คล้อออกกุชี่ วันนั้นพี่ไปจ่ายของตามห้าง
เลยมีของนำมาฝากเธอ” ลวี่ แก้วกระดาษออก
เห็นซองที่อยู่มานานเป็นแพรห่มสืเหลยม เนื้อ
แพรบางละเอียด ลวดลายของแพรนั้น เขียน
ควัยมืออย่างปราณีต ผู้ที่ไม่รู้จักซองก็จะไม่
รู้ ถึงราคาของแพรนั้นเลย และคงจะเคาเอา
ว่าเป็นของที่ทำไ้จ่ายตามพาหุรัก และท่อน
ทั่วไป

“แหม ! สบายดีจริง นังซึกข้างเฟมิน่า
เป็นแน่ น้องจำได้ เคยเห็นและเคยอยากไ้
ควัย แต่ไม่กล้าซื้อเพราะราคาแพงนักพี่จ่าน
ซึกเล่าให้ขอมาน้อง ขอบคุณจริง ๆ ที่เคย”
แล้วมีอย่างปลายปลีม พลางประณมมือไหว้

จ่าน หัวเราะทั้งเป็นถึงวานประตลาก ทำ
ให้ ลวี่ เล็ดขยใจ จึงคุกหน้าพี่สาวอย่างระ
ลวงเอาความจริงออกจากวงจิตต์

“มองคุพี่ทำไม ?” จ่าน ถาม แล้วก็
หัวเราะอีก

“ก็พี่หัวเราะทำไมล่ะคะ ?” ลวี่ ย้อนถาม

“อ้าวหัวเราะก็ไม่ได้ เธอขึ้นเด็กจริง”

ลวี่ จิตแจ่มใสแพร่เสียดังเดิม แล้วลลิก
ไปไว้ข้างควพี่สาว สักหน้าและกริยาของหล่อน
ทำให้ จ่าน พิศวง จึงถามว่า-

“ทำไมล่ะ !”

“น้องไม่เอาทรอกรู้แล้ว แพร่น พี่ไม่ไ้
ให้น้องเอง คนอื่นเขาฝากมาอีกต่อหนึ่ง”

“ฮือ ! อย่าทำใจไปไหนเลยล่ะ พี่ไม่
ย้าพอกะทำอะไรอย่างสะเพร่าทรอก พี่บอก
เขาแล้วว่า เธอจะไม่รับ ถ้าหากเธอรู้ว่าเขา
ให้ เขาก็ยกว่าย่ายกให้เธอรู้เป็นอันขาด
ถ้าเธอไม่รับไว้ เขามิเคาไ้หรือว่า พี่มาพด
ถึงเรื่องเขากับเธอ พี่จะเอาอะไรไปแก้ควัย
เขาเล่า ?”

“ก็อย่าให้เขารู้ ซึกะ ว่าน้องไม่รับ”

“ฮือ ! ถ้าเธอไม่รับไว้ พกคองเอากลัย
ไปคืนเขาเท่านั้น”

“ก็อย่ากินซึกะ”

“ฮ่าว ! แล้วจะให้พี่ทำอะไรกับเพื่อน”
“เก็บไว้ใช้เอง.”
“พี่จะหนัหนา ไ้ถึงเพียงนั้น เกียว หรือ
เขาค้างใจให้คน ๆ หนึ่ง อีกคนหนึ่งไล่เอาไป
ใช้ !”

“ถ้าอย่างนั้นถ้อย่าใช้ เก็บไว้เฉย ๆ.”
“แล้ว คุณวณัน ก็คงเข้าใจว่า เธอรับไว้
แล้ว ตกถึงแก่เก้านั้น เธอพอจะอยู่คนเดียว
ไปเลย ทำไมรู้ ไม่ใช้เสียก็แล้วกัน เขาเข้าใจ
ว่าเธอไม่รู้อะไรของพี่เขาอีกเลย เขายก
กับพี่ว่าเธอไม่ต้องการอะไรของคนออกจากความ
ภูมิใจในชื่อที่มีเกียรติยศ ได้ทำอะไรให้กับ
เธอ.”

“ฮือ !” ล้วนนึกในใจ “เขาไม่กล้า
เล่าให้ ฟังงาน ฟังว่าเข้าใจ ฟัง คนมาเป็นสื่อ
แล้วอย่างนั้นเองก็มิใช่เล่น เห็นถ้าจะเกรง
ใจ เพราะ ฟังงาน กันทางอย่างแข็งแรงว่า
เขากันจะแค้นงานกันไม่ได้” คิดพลาง
ล้วน ยืนในหน้า แล้วตอบคำพูดของพี่สาวว่า—
“มิเก็บยศยศทำอะไรให้ กับน้อง ! ทำ
เพียงซื้อแพรห่มมาให้เท่านั้น ยังไม่พอหรือ
อยาก รู้ นักด้านยังซื้อให้ ทำสิ่ง อันอื่น เขาจะทำ
ไหม ?”

ทำงานหัวเราะโดยมิได้ นักจะชิงนำหนักคำ

พักของน้องสาว ส่วน ล้วน จะเกิดจากความ
ของการอยากจะทำ ถึงสิ่งใดเต็มเปี่ยมอยู่ในใจ
หรือต้องการศึกษาที่สามารถเข้าใจคนอื่นได้ ประ
การใดประการหนึ่ง ได้หลุดปากพูดออก
ไปว่า—

“เขารู้แล้วว่ามันรู้ตัว.”
“เฮ ! โดยอย่างไร ?” ฟังงาน ถาม
ด้วยความพิศวง
“โดยที่เขาใช้ ขยายแหวน ให้เขาจดหมาย
มาให้น้องเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง”
“ฮือ ! จริงใช้ ขยายแหวน แกล้งอยู่กับคุณ-
วณันเวลานั้น..... แล้วเธอตอบจดหมายแกล้ง
ว่าอย่างไร ?”

“อะไรจะตอบ แต่อ่านยังไม่อ่านเลย.”
“แล้วเธอทำอะไรกับมันเล่า หรือฉีกทิ้ง
ไปแล้ว ?”
“เปล่า อ่านก็ไม่อ่านฉีกก็ไม่ฉีก เก็บไว้
เฉย ๆ”
“แหม ! คุณวณัน สำคัญ แกล้งไม่ได้
เล่าให้ ฟังเลย ขอพี่จดหมายหน่อยเถอะ”
“ไม่ได้หรือค่ะ ยอ้าเลย” ล้วน ยิ้มเสื่อ
“น้องขอยกกับขยายแหวนแล้วว่าจะไม่อ่าน เกียว
จะเสียเวลา”

“ฮือ !” ฟังงาน ย่นอย่างเขยหน่นัย “กะ

พ. ศ. ๒๔๗๓

ข้อนี้จริง

“ของเท่ากันทำเป็นใหญ่เป็นโตไปก็ อ่านแล้ว
ก็ทำไม่รู้ ไม่เข้าใจ เหมือนไม่ได้อ่านก็แล้ว
กัน”

ฉะนี้สำคัญอย่างไร

“คิดค้นเคยทำเช่นนั้นมาหลายครั้งแล้ว แต่
สำหรับคน ๆ นั้นทำไม่ได้ เพราะเป็นคนโหดร้าย
น่าสงสาร ที่ระแวก ความรัก ของ เขา เช่น นั้น
แล้วรู้ สักจะเหมือนกับเขาเมื่อไปเหยไฟ ๆ คง
ระใหม่ มีอย่าง”

งาน ไม่สู้เข้าใจคำพูดของน้องสาว นั้น
นักอยู่ด้วยความสงสัย ครั้นแล้วความนึก
ชวนกันหนึ่งคนในสมอง กลายรูปเป็นคำพูด
หลุดออกมาจากปากโดยเร็ว

“พวกเหมือนกันเธอรัก คุณวณ”

“ถ้าไม่มีเหตุกษัตริย์ก็ควรรักเสียแล้ว”
เป็นคำสารภาพอย่างเปิดเผย

“แท้จริงเหตุกษัตริย์ ก็น่ารักไปเสีย
หนึ่งแล้ว เพราะเมียของแกล้งหายไปเสียคน
หนึ่ง ทั้งลูกไว้ กับพ่อทั้งสองคน มาเมื่อ ๒-
๓ วันนั้น แม่เมียที่เหลือนอยู่ก็เสียใจอีกคนหนึ่ง
เคยหนักกว่าลูกเท่านั้น” งานว่า

“เรื่องลูกนั้น ไม่สำคัญหรอกนะ มีถม
ไป ผู้หญิงสาว ๆ ที่แต่งงานกับชายที่มีลูกก็
นั้นยังไม่ชอบความประพฤติของ คุณวณเอง”

“ความประพฤติที่ชั่วทรนัสนั้นแหละหรือ?

“ไม่เห็นว่าคุณนั้น ไม่สำคัญเลย คนคนไหน
มากก็เป็นเช่นนั้นเอง ก็แค่คุณหลวงสิ เมื่อ
ก่อนแต่งงานกับพระ พรหมองค์ที่สี่ก็เคย สุรา
นาวิ ภาชี ก็พิชิต พอมีลูกมีเมียเป็นหลักฐาน
แล้วก็เลิกได้หมด.”

“คุณหลวงของพระ คนละอย่างคนละ แต่
ไหนแต่ไรมาใครก็รู้ว่าเธอเป็นคนขยันขันแข็ง
มีทั้งความสามารถ และความพยายามในการ
งาน ส่วนเทวก็เหลวจืด ส่วนงานก็ทำจริง
ก็จริง! อาย ๒๘ เท่านั้น เงินเดือนเป็นก่ายเป็น
กอง ตำแหน่งหน้าที่หรือก็ใหญ่โต ส่วนคุณ
วณนี้ สีอายก็เท่า ๆ กับคุณหลวง ยังไม่มีงาน
การเป็นหลักฐานแต่เงินเดือนก็เพียง
๑๐๐ บาทกว่านิดหน่อยเท่านั้น.”

“ก็มีลูกกันน้องเอ๊ย คุณหลวงเป็น
นักเรียนสำเร็จจากนอก” ครั้นนางเสียง งาน
แสดงความภูมิใจเล็กน้อย “คุณวณนี้ แก่ไม่
ได้เคยเล่าเรียนอะไรเป็นชั้นเรียนอันเลย ถึงยัง
งั้นแกยังได้ รับราชการงานเมืองตลอดมาหาก
โชคไม่ช่วยถึงไม่มีโอกาสได้ ก็.”

“น้องไม่เชื่อในโชคสักนิดเดียว” ฉะ
พุดอย่างหนักแน่น “พุทธศาสนาของเราไม่
มีคำว่า ‘โชค’ มีแต่บุญแต่กรรม ใครทำก็

ดอกไม้สด

กุล

ไ้ไ้ ใครทำชั่วไ้ชั่ว คุณวัฒน์ แก่ไม้พยาย-
ยามทำก็เสียเลย ไม้มีความมุ่งหวังในสิ่งที่ดี
ทั้งสาม พอใจอยู่ในโลกโดยไม่ทำสิ่งไหน
สิ่งใดให้เป็นประโยชน์แก่คนและแก่คนอื่น ไม้
พยายามทำคนให้เป็นพลเมืองดี เพื่อประโยชน์
แก่ชาติ บ้านเกิดแห่งตน."

เมื่อเรื่องชาติ มาปนเข้ากับเรื่องของบุคคล
เช่นนี้ งานผู้เหมือนกันหญิง โดยมากของ
ชาวเรา ที่ไม่เคยคิดถึงว่าชาติ คืออะไรเริ่ม
งง และเห็นคำพลเมืองดี และคำชาติซึ่งน้อง
สาวผู้เป็นหญิงกล่าวออกมา เป็นคำขวางหู
ตามความเห็นของ งาน ชาติก็อยู่ส่วนชาติ
คนก็อยู่ส่วนคน ยิ่งผู้หญิงด้วยแล้ว ยิ่งเป็น
คนละส่วนกับชาติ หากควรจะไปยุ่งเกี่ยวกับ
การเป็นพลเมืองดีหรือเลวของชาติไม่ แต่
เวลานี้ ยังไม่ถึง เวลาที่หล่อน อยากขัดคอ น้อง
สาว เพราะยังอยากฟังความคิดในเรื่องของคุณ
วัฒน์ต่อไป หล่อนจึงเป็นแค่มโนในหน้า และ
ถามว่า-

"แล้วเธอน่ะต้องการให้ คุณวัฒน์ ทำอย่าง
ไร ?"

"ต้องการให้เลิก ทำตัวเป็นคน ถูกรักขาย
เด็กการ นุ่งผ้าม่วง ยกถักไป เทียว สนาม ม้า
แข่งตัววารีไป เทียวตามโซเกิ้ลหุ ๆ ของ

พรรคนั้นเหมาะสำหรับคนที่ ไ้ ก่อร่างสร้างตัว
ให้เป็นใหญ่เป็นโต เพราะความดีความงาม
แล้วมิตรพหุสันพอ มีเวลาว่างพอกก็ออกไป
เที่ยวหาความรื่นเริง เพื่อหย่อนใจบ้าง เพื่อหา
ความกว้างขวาง ไร่ เป็นประโยชน์แก่ราชการ
หรือแก่ประโยชน์ของคน แต่ส่วนคุณวัฒน์
ยังไม่เคยทำอะไรเลย ทรัพย์ สมบัติก็ยัง
ไม่ เป็นของ คน โดยเด็ดขาด ะต้องการ
เงินสำหรับไปเที่ยวก็ออกไปขอจากมารดา ก
เป็นพ่อหนูอะระก็ขอสง่างามก็กินขนม แทน
ที่แก่จะขอเงิน มารดา ไปสำหรับผู้พี่เมีย อย่าง
ไม่เป็นสาระ ควรจะขอเงินเช่นอื่นอันลงไป
ทำทุน คึกการอะไรให้ ใหญ่โตทุกอย่าง เมื่อ
ไม่มีความสามารถพอที่จะหา ในทางราชการ
จะขึ้นทำอยู่ทำไม ลาออกเสียไปทำกิจส่วนตัว

อย่างไม่ทำอะไรเลยของง่าย ๆ เช่นการทำนา
ก็ยังจะมีประโยชน์ ในข้อที่ได้อยู่ ใกล้กับชาวนา
ที่ไม่ได้ รับการศึกษา ไ้ ให้ความช่วยเหลือ
แนะนำในเวลาอันควร อย่างน้อย ๆ แกะไข
ให้ชาวนาของเรา ถูกถูกเลือกชุกเนื้อ น้อยลง ก็
ยังจะเป็นประโยชน์ ทำไมระ คุณวัฒน์ ก็เป็น
ผู้ชาย สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์
และกำลังความรู้ หนังสือพิมพ์ลงออกโครม ๆ
เรื่องชาวนาของเรา ยากจนถูกเลือกชุก

พ. ศ. ๒๔๙๓

ชั้นเรื่องจริง

เนื้อโดยพ่อค้าจีน และชาวต่างประเทศอื่น ๆ
แกไม่รักร้อนใจอยากรู้ อยากเห็นความจริงบ้าง
คอกหรือ คนอื่นที่เข้ามีฐานะเช่นคุณวิวัฒน์
แต่เข้ามีหน้าที่อื่นเช่นเก็บขยะทำอยู่แล้ว เขา
ก็ไม่อยากสละเสีย ส่วนคุณวิวัฒน์ ไม่ได้ทำ
อะไรเลย ไม่ได้ทำอะไรจริง ๆ ลอยนวลอยู่
ในโลกโดยปราศจากประโยชน์ ลองทำตัวให้
เย็นประโยชน์ขึ้นบ้างเย็นไร.... พี่นางไป
ยอกคุณ วิวัฒน์และบอกว่า คุณสรวท น้อง วิบริก
แกไม่ได้มัน คอสังเหล่าน เล่าให้แกฟังตามก
น้องพูดไปแล้วทั้งหมด ถ้าแกเข้าใจ และ
เห็นด้วยตามความคิดของน้อง พยายามกลบ
ตัวเสียใหม่ ก็ระเหินได้ ว่าเราเป็นคู่สร้างกัน
มาแต่ชาติก่อน ถ้าแกไม่เข้าใจไม่ยอมเห็น
ด้วยก็แล้วไป แต่ขอให้แกยุคดีอย่าว่านวายกับ
น้องอีก เป็นอันว่าสนาของเราไม่เคยสร้าง
สมมารวมกัน !”

◎ ◎ ◎

บทที่ ๖

การพิพากษาไต่สวนของอาภิกข์ ได้ ๒
รอบครึ่ง

เวลาที่ล่วงไปมิได้ ล่วงไปเปล่า น้าชีวิต
ของหมู่สัตว์โลกล่วงตามไปด้วย มนุษย์นั้น
ทั้งแต่ผู้ มีบุญญาธิการใหญ่ยิ่งเช่น พระเจ้าแผ่นดิน

กินผู้ครองประเทศ ตลอดจนผู้มีฐานะต่ำต้อย
เช่นยากจนและวิฬก ต่างก็ไต่ประสพความ
เปลี่ยนแปลงเท่ากันตามส่วนและตามฐานะ
สมน เสร็จจากการศึกษา แล้วกลับมายัง
บ้าน สาวพรหม กิริยามารยาท กระตึง กระตึง
ไหวพริวง่ายไปทั่วแล้ว เวลาหัวเราะสคละขึ้นเหมือน
คอกไม้กำลังบาน ถ้าจะกล่าวถึงคำของสมน
ในเวลานั้นแล้ว ไซ้บท 'รูปเจ้าสวย ทรัพย์
ก็รวย มีความรู้' เป็นเหมาะที่สุดที่ล่อนกำ
ลงเป็นจุดที่มองของชายหนุ่มทั่วไป เป็นที่เพ่ง
เล็งของมารดาที่บุตรชายยังเป็นโสเภณี เป็น
ทรัพย์สินของหญิงที่แพ้หล่อน กวียรูปสมบัติ
เช่นที่นิยมชมเชย ของคนที่ไม่มีโอกาสจะแข่ง
ขันหล่อนได้ ในทางหนึ่งทางใด เป็นที่รัก
ของบิดาและมารดา ตลอดจนญาติที่ใกล้เคียง
ล้วนในเวลา ๒ ปีครึ่งได้ มีบุญผ่านเข้ามา
ในวงแห่งชีวิตของหล่อน ๒-๓ ครั้ง แต่

ทุกคนมีความยกพว่อง ด้วยประการใดประการ
หนึ่งเสมอ หล่อนจึงยังคงเป็นโสเภณี และวัย
หน้าที่แม่บ้านของเจ้าคุณนรราชก่อนมา

หลวงพินิจกุลธการ ได้ถูกกระเทยทรงส่งไป
เป็นอธิบดีผู้พิพากษาที่มณฑลยี่สิบเก้า ผลลั
เหว และความรุ่งเรืองอย่างรวดเร็วนั้น เป็นที่
น่าทึ่งเกินยั้งนัก ญาติและมิตรของหลวงพินิจ

ดอกไม้สด

ตล

ทำงานกันจนขมขื่นก็ยกยอว่าทวนกัน

นางพันทิพย์การ มียศชายคนหนึ่งอายุ ครบ ๒๒ ขวบรูปร่าง และกำลังจะมีอีกเป็นคนที่ ๒

นางแหวนผู้เคยเป็นพี่เลี้ยงของฉวี และสมัน ไก่ ถึงแก่กรรมเสียแล้วด้วยโรค มะเร็ง กราม ซ้ำๆ แก่จนชีวิตในระหว่างที่ยังอยู่กินกันยี่ สามคนที่ ๕

ฉวีนั้น กำลังเป็นกำพร้าครั้งที่สอง พอทำ ขณูเรียบร้อยแล้ว ก็ลาพักราชการชั่วคราวเพื่อ ไปเที่ยวตากอากาศ ครั้นครบกกำหนดเวลาแล้ว เขาก็กลับเข้ากรุงเทพมหานคร อีกครั้ง หนึ่ง ไก่ ลาออกจากราชการและเที่ยวเตร่ไป ตามสบายพักใหญ่ แล้วก็หาหนำไปจาก พระนคร

พระยานครราช กราบถวายบังคมลาออก จากราชการ เนื่องจากอายุย่างเข้าในเขตต์ สรีราภาพร่างกายทรุดโทรม มีสามารถ ทราบ ทว่าต่อการทำงานได้ อีกต่อไป

เมื่อสามล้าออกจากราชการแล้ว คุณ- หญิงนรราชก็ตกใจว่าเธอจะเลิกเขาที่ประชุมเผ่า ไก่ฝ่ายของอัลพระยาท ด้วยท่านเองก็แก่กว่า จุ่มราม และครั้นเกินกว่าจะทำตัวให้ภาคภูมิใจ สัมกับข้าราชการสัก เพื่อเป็นเครื่องประคับ พระเกียรติกัย เมื่อครั้งใดที่ความได้แก่และ

หรือหาออกจากความเย็นอยู่ได้แล้ว คุณหญิง ก็เปลี่ยนภาวะจาก การไว้วางใจ มาเป็นผลสืบชะตาเกี่ยวกับ ทักษานเคยไว้วางใจ เมื่อสมัย พ.ศ. ๒๔๖๕

เนื่องจากกาที่เจ้าคุณนรราช ไก่ลาพัก ราชการมานานแล้ว อยู่บ้านเปล่าๆ โดยไม่ มีกิจการอันใด จึงนึกอยากไปเที่ยวตากอากาศ

และชมภูมิประเทศตามชายทะเลบ้าง โดย เหตุที่ท่านมี ไก่ ออกจาก กรุงเทพมหานคร เป็น เวลานั้น นอกจากนั้น เวลาที่คุณหญิง- นรราช ออกจะออกๆ แดกๆ มีอาการไม่ ปกติบ้าง ซึ่งเจ้าคุณนรราชเห็นว่า ถ้าพาไป ให้ ไก่ ระบายอากาศ ทะเลและเปลี่ยนแปลงความ เป็นอยู่เสียบ้าง คงจะทำให้แข็งแรงและสบาย ขึ้น ดังนั้นท่านพร้อมด้วยครอบครัว และคน ไข้ ชายหนึ่งหญิงหนึ่ง จึงพากันออกจาก พระนคร ตรงไปหัวหินเป็นตำบลแรก พักอยู่ ที่นั่น ๕ วัน แล้วเลยไปประจวบคีรีขันธ์ ต่อ

จากนั้น ย้อนขึ้นมาพักอยู่ที่บ้านเพื่อนของท่าน ที่ชะอำ ครั้นแล้วก็ย้อนลงไปอยู่ที่บ้านแม่ รวม เวลาที่หมดก็คืนเสีย ตลอดเวลาที่เที่ยวเตร่ อยู่นั้น ทุกคนอ่อนเพลียและสดชื่นขึ้นไม่มากนัก นอก นี้ เจ้าคุณนรราชถึงกับย่นว่า เสียดเสียดย หมด ด้วยฤทธิที่ไม่ได้ทำกิจการอะไร นอก

จากเที่ยว ขริ โศกและนอน คุณหญิงสรว้อย
ก็ร้องว่าแข็งแรงขึ้น ไม่ค่อยเมื่อยขบเหมือน
แต่ก่อน ส่วนฉนวนฉนวนขึ้นแต่เมื่อก่อนเคียว
ทางจนลิดกา สุมณ กัสสโรชิน แต่หล่อนมี
ข้อไม่พอใจเล็กน้อย เพราะแกลและลมทะเล
ทำให้ผิวของหล่อน คล้าลง จน เปลี่ยน จากขาว
นวล มาเป็นเหลืองแกมแดง อย่างไรก็ดี
หล่อนมี ความสนุกสนาน รื่นเริง ไม่น้อย กว่าฉว
เป็นแต่เมื่อยามค่ำใน ชนบท มีความ เงียบเหงา
เป็นปกติ สุมณ เคยยื่นคิถึง กรุงเทพา
ในบางครั้ง

ยคนคณะเที่ยวไป พกอยู่ ที่หอแหม ๕ วัน
แล้ว รุ่งขึ้นเช้าเป็นวันที่กำหนดกลับกรุง-
เทพา บ่ายวันที่ ๕ ฉวจึงรู้สึกเสียดายหา
ทวายและน้ำเค็ม พอกยกย้าย ๔ โมง แยกย
คงต้องแสงออกเปรี๊ยะ หล่อนมิได้หว่านหัวน
จิตแจ่มใส สุมณลงทะเลเพื่อสังสา สุมณ
กำลังโรชิน ทะเรือกลับกรุง เทพาในวันรุ่งขึ้น
จึงมีน้ำใจรอพอพระตามใจพอใจสาว ทั้งสอง
คนรีบสวมเครื่องแต่งตัวอย่างนำ แล้วพากัน
ลงไปยังหาดทราย เล่นน้ำอยู่ตั้งแต่แดดแจ้ง
จนแก่ร่ม โดยมิได้เขยหน้า ครั้นเย็นหนัก
ลงทุกที จำเป็นที่จะเลิกเที่ยวความเสียดาย
ขึ้นมาพบนำแล้ว ฉวหยปลาเช็ดตัวขึ้นคลุมตัว

หันหน้ามองไปทางขอบฟ้าอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
บ่นว่า

“นำเสียดายชายทะเลของเราไม่เห็นพระ-
อาทิตย์ตก แหม ! ถ้ามีจะสวยสักปานใด ?”
พวกแล้วก็พากันย้ายหน้ากลับบ้าน สุมณทักขึ้นว่า
“แน่คุณพ่อฉันอยู่ที่ ศาลาที่ไหน ก็ไม่รู้
ทำอะไรมาหาหาหรือยังในทะเล ?”

“พอที่เคียว ” ฉวพท เกิรพลาเงา
เท่าเศทรายเล่น “ทำอะไรกำลังใช้ให้นายสอ
มามาเรา ”

พอพ้นเขต หาดทราย สุมณ ทำ ฉว จึง
แจ้ง โดยไม่ได้บอกว่าอะไร ฉวออกไต่
วังใจ สุมณตามมาทุก ๆ กัน ครั้นแล้วฉว
เช็ดตัวพาทะกองหุยกแก่ ฉว วังพลาเงาเหลียว
หลังมาคำนึงสาวพลาเง และหัวเราะไปพลาเง
อย่างสนุกสนาน พอถึงศาลาหล่อนหุยกเบ
หน้าขึ้น..... คุณพระช่วย ! ฉวหุยกนั่งราว
กับถูกตึง โลหิตกล่นเข้าไปทั่วตัว....

เจ้าคุณนรราชมี โดยนอยู่กั นายสอ กังท
ฉว คึก ท่านอยู่กัผู้หนึ่ง ซึ่งใกล้กันายสอ
ราวกัพลาเงาคน ผู้ซึ่งเย็นชวยหนุ่มหน้าตาทำ
ทางซิงซิงเย็นชวยท ฉว เคยพบ ชายทเคยเข้า
มา เกยว ของ กัย ชีวิต ของ ฉว ซึ่งฉวยังไม่
เคยลืม แม้วว่าหล่อนเลิกนั่งถึงเสียนานแล้ว

ดอกไม้สด

กัก

“เล่นน้ำกันเสียใหญ่เลยนะ” เจ้าคุณทัก โดยมีโค่นักกระแนะนําให้ฉวีรู้จักกับชายผู้นั้น ส่วนเขามองที่ฉวี ทำท่าเหมือนจะยิ้มทักทาย แต่แล้วก็ไม่ทำ ฉวีพยายามรวบรวมสติรับ ความคนแค่น และวางสํานาเป็นปกติที่สุด

ขณะนั้น สุมณวิ่ง มาทัน ฉวี ทั้งสองคน เถิดผ่านคุ้งเพื่อ และชายแปลกหน้าตรงไป เรือน สุมณ ถาม ฉวี ทันทีที่รู้สึกว่ หล่อน อยู่ไกลจากชายผู้นั้นพอที่เขาระไรได้ขึ้น หล่อน พุกแล้วว่า—

“ใครนะ พี่ฉวีรู้จักไหม?”

ฉวีสั่นศีรษะ เพราะไม่อยากตอบว่าจะไร สุมณเข้าใจว่าพี่สาวไม่รู้จักก็เลยไม่ซักถามต่อไป ทางคนพากันไปอยมน้ำแก่งควี้ แล้ว ฉวี ช่วยคนใช้ จักโต๊ะอาหาร พอเสร็จก็พอกเจ้าคุณเคิดเข้ามา ท่านโยนหมวกไว้บนเก้าอี้- หวายนั่งลงที่โต๊ะถามว่า

“แม่เขาไปไหนล่ะ?”

“จักของอยู่ข้างพระ?”

“เรารีบจักไปไหน เราะกลับรเย็น ไปคามา ไซ้!”

“น้องสุมณ ไป เรือน แล้วละ” ฉวี คอย แล้วก็มี

ตุล

“หิวเรอะอะไร?” เจ้าคุณถาม

“พุงมันเข้าไค อายน้ะทะเล็ดอีกหนหนึ่งละ”

เจ้าคุณยิ้มด้วยความเป็นกุ ท่านพอเไรมาก ที่ไค เห็น ฉวี แสดงกิริยา ว่า เป็น สุขสนุกสนาน ในการที่ไคมาเที่ยวครั้งนี้

ครั้นถึงเวลารับประทานอาหาร ฉวี หาไค นึกถึงการที่ไคอายน้ะอีกครั้งหนึ่งในตอนเช้า ไม่ ความคึกของหล่อนไกลจากบ่อแหม จาก ทะเล จากหาคทราย และไกลจากอะไรทุก อย่างที่หล่อนมองเห็น ในใจเต็มไปด้วยคำถาม ซึ่งหล่อนไม่กล้าถามกับใคร แม้กับตัวหล่อน เอง ตลอดเวลาที่รับประทานหล่อนมิได้รู้สึก ว่าอาหารมีรสชาติอย่างไร ได้ปากแล้วก็กลืน คึงเคิดองจิริ ใครจะพว่ไคไร ฉวีฟังไป โดยไม่รู้เรื่อง หล่อนมาคินจากฝัน เมื่อกำลัง รับประทานของหวาน เมื่อเจ้าคุณพุกคึงคุณ- หลึงว่า—

“ฉวีลืมบอกไป แม่สร้อย คินพุงมัน เราะนอนที่เมืองเพชร พ่อว่คินเขาเชิญไป เทียวและพุกที่บานของเขาเอง”

๐ ๐ ๐

บทที่ ๓

เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา ที่สถานี่สมมุติ แห่งบ่อแหมมีคนมาออกันอยู่ราว ๑๕—๑๖ คน

พ. ศ. ๒๕๓๓

ข้อนี้เรื่องจริง

เท่านั้น โดยมากมากขอรับระเบียบ ซึ่ง
ญาติมิตร ทางเหนือเช่น ราชบุรี หรือเพชรบุรี จะ
ส่ง มาให้ โดย ทาง รถไฟ ย่างพวกดังกล่าวนั้น
เกี่ยวขณาคอยไม่ม่ี่ประทัน เกรียมนไปเพื่อ
บรรทุกของแห้งและของสด ทั้ง แขน้ำปลา
ผักสดซึ่ง ทำขายลยอ่แซมทวียะประทานได้ ยาก
นอกจากที่คอยรับของก็มีผู้คอยโดยสารไปทาง
ทิศใต้บ้าง ๒-๓ คน ถึงได้กล่าว แล้วว่า
ขึ้นขึ้นสถานสมมุติรถไฟ มีได้มุ่งหมายจะ
หยุดรับหรือส่งคนโดยสาร แต่ได้เริ่มหยุด
เมื่อเกิดม้หมัน และถนนซึ่ง คัดชันไว้ โดย
ข้าราชการ ที่ขึ้นเจ้าของที่ในถนนนั้น ผู้ที่ไป
รอรถอยู่ จะหาที่นั่งดีกว่าแคร่ไม้ไผ่เหลย
กว้างยาวไม่เกิน ๕ ศอกหาได้ไม่ นอกจากที่
แคร่ไม้ ไผ่นั้นแล้ว ย่างคนพากันไปนั่งที่วาง
รถไฟซึ่งเย็นที่มองดูวิวโรยด้วย ในบริเวณ
ใกล้ ๆ นั้นยังรถ รุง รัง อยู่ ด้วย กันไม่ ทั้งใหญ่
และเล็ก สองข้างวางรถไฟเป็นคองไม้และคอง
สระแก็ และมีคองคานใหญ่ขึ้นอยู่กระห่กาน
นอกจากนั้นยังมีคองถอยแถย มีผลเป็นพวงสี
เขี้ยวหน้าเช่น ขันแถม อยู่เย็นแห่ง ๆ มองไป
ทางใต้ เห็นทางรถไฟโค้งลงไปจน สุกสาขาคาแล้ว
ก็เห็นทอง ฟา ส่นำเงิน เขมเงินเกือยคำ ทาง
เหนือพระอาทิตย์ลึกลง รว กับ ทอง แถง แกลย

กำลังได้ล่ยกับยอกไม้ใหญ่ ลมทะเลพัดผ่าน
ลอคเลาะกันไม่เข้ามานั่ง
เสียงคก ๆ อันเกิดจาก ความ กระ เทียน ที่
วางเหล็กทั้งนั้น ครั้นแล้วชั้วอีกโงหนึ่งโดย
มิได้ ขึ้นอาตาคัสนัญญาณอย่าใด รถก็วิ่ง
ม้หามา ก็แล่น มา หยุดคักกลอง ทรง สดำน สมมค
นั้น ผู่ซึ่งที่มาคอยอยู่พากันง้ไปย้งรถการค
รับสั่งของจากเจ้าพนักงานผู้ม้หน้าคางซึ่งซึ่ง ทำ
ทางระเอาจานอาถการ ภายในเวลาไม่ถึง ๕
นาชา ของถักกลองจนครบจำนวน แล้วรถไฟ
ก็ใช้ จักรทรง ไปทางทิศใต้
มีคนผู้ที่มาคอย รับของฝากได้พากันแยก
ชนสมิภาวะได้แลค่างก็แยกทางกันไป คง
เหลือแต่คนม้หมันมีจำนวน ๘ คน ซึ่งกำลัง
คอยรถไฟชะยอนชมพร-เพชรบุรี
เจ้าคณะบรรชา กับคองหญิง นึ่ง อยู่บนแคร่
กับหลวงเว้งถูขรับผู้เย็นเจ้าของบ้าน ที่เจ้า
คองและครอยครวไคอาศัยพักอยู่ บนพื้นดิน
ใกล้กับแคร่นั้น มีคนพบน้องชงเย็นพรวาน
นึ่งอยู่ด้วย ทั้งสี่คนกำลังสนทนากันด้วยเรื่อง
ของค้ายสนั้น เกี่ยวไปทางการล่าสัตว์ และ
การหาเงินของพล เมือง ส่วน นว กับ สุมณ
ไม่มีความสนใจในสิ่งเหล่านั้น พากันไปขึ้น
อยู่ที่วางรถไฟ ใกล้กับคองสมิภาวะซึ่งคนใช้

ดอกไม้สด

กล

ไก่อรงเคียวไว้ เพชรขึ้นรวไถง่าย ยืน
อยู่ทันราว ๑๕ นาที รถก็ควรจะมาถึงก็ยังไม่มา
สมมติ คณบดีทักความเขื่อนหาย
ฉะฉวนหลอนไกรไปใบง ไก่อรงผลดอย
แถบที่หอยอยู่เป็นพวงกยคักเกยเฮามา ผล
นั้นมิชนักเท่าปลายนิ้ว เมื่อยแรงแขมเสียด
คิงเปาะแล้วกลืนออกก็ออกเห็นเมล็ดข้างใน
สเกลตองจ ทั้งสองคนรู้สึกถึงจวนกันเกย
ไก่อรงใหญ่ แล้วพากันไปออกคุดพ้อคุณแม่
“ข้าเรียวว่าลูกอะไรคะ?” คุณฉะ

ถามหลวงเว้งว่า

“ชาวเมืองเขาเรียกว่าลูกดอยแถบ”

“ขอเสียดพิกล” สมทนทวนซอสนั้น

“ใช้ทำอะไรไถง่ายไหม?” ฉะถามอีก

“ไม่เห็นเขาใช้ทำอะไร เคยเห็นหมากัน
เขาไปแล้วก็เมาตาย”

“เอ! ใช้เป็นยาเข็ดหมาทำงาคี” เจ้า

คุณนรวิธว่า

“ยอกมน ใจนำพริก วยประทานอวอย”

นายพรวนผู้หนึ่งขยับๆ เอียงขึ้น

“ไม่เมาออกหรือ?” ฉะถามอย่าง

อ่อนหวาน

“ไม่เมาครับ” นายพรวนตอบ

“อยากรู้ว่าถ้า คน กิน เขาไป จะ เป็น อย่าง

ไร?” ฉะ รำพึงต่อไป

“คุณลองคิด” หลวงเว้งบอกแล้วหัวเราะ

“อยากลองเหมือนกันและคะ แต่กลัวว่า
จะตองรบกวนคุณหลวง ในการที่จะคองค้างอยู่
ที่นอก หรือจะที่จะคองให้คุณหลวงผิง
ศพให้”

“ไม่เป็นไรไม่รังเกียจ ผมจะเอาใส่หีบ
แล้วเอาไป ขนหลังคาเขื่อนอัสสาวะไว้”

“ก็แล้ว พอตกลงกันคิดฉะนะเอาหัว
ห้อยลงมาแล้ว แะบอกให้คุณหลวงเว้ง”

“อ!” สมทนร้องพลางทำสนั้น “นากลัว
ออก พกอะไรไถง่าย” ความจริงใน

เวลานั้น ฉะรู้สึกนึกถึงใจอย่างประหลาด ให้

ความ คักคระนองอยากจะทำเรา เสียด ให้สาใจ

และมีอารมณ์อยากจะทำ ฝืน ใจให้ หัวเราะด้วย

ความหอยคุดพ้อผลดอยแถบแล้ว หลอนจึง

นั่งลงบนแคร่ข้างๆ คุณหญิง นั่งอยู่สักครู่

รู้สึกว่าจะนั่งเฉยอยู่ไม่ได้ จำจะต้องสอกล้าย

อะไรทำอะไรให้เฟลิกเฟลิด มองไปมองมา

แล้วเงยหน้า ขึ้นคักงไม่เห็นอะไรแล้ว —

แหม! มะขามน ไม่เห็นมีสักสักสักเคียว”

“ไหน?” หลวงเว้งถาม “นั่นมะขาม

เมื่อไร เฮะ เฮะ ชาวกรุงเทพา พอดอกๆ

เข้าหนอยกหัวแก้มก็เคียว”

“ฉว เลิกตัวแล้วทำหน้าเป็น

“ไม่ใช้มะขามคอกหรือคะ แหม! ใบ
เหมือนเหมือนกัน ถ้ายังงั้นเขาเรียกว่าคันอะไร”

“คันคางครับ” นายพรานคอยแทนและ
หัวเราะในความไม่เกียจของชาวกรุง

“คันอะไรนะ?” ฉว ยังถาม

“คันคางขอรับ”

“คันคาง” ฉว ทวนคำ “คันคางที่แม่
สร้อยขนิบไปปะคางหรือคะ?” ประโยคสุดท้าย
หล่อนพูดกับหลวงเวียงว่า

ผู้ถูกถามมอง ไม่ทราบว่าจะไรมาทางไหน
ไปทางไหน ฉว ก็พูดตอบอย่างรวดเร็ว “แม่
สร้อย, สร้อยส้ม, ห่มเสือ, นุ่งกระสอย, หอยเสือ,
หม่นเสื้อ, ขนคันคาง, ปะคาง, หักกิ่งคาง, ขว้าง
คาง, ถูกสั้ข้าง, ค้างคาง, กิ่งคางคาย.”

ทุกคนพากันหัวเราะ หลวงเวียงว่า—

“ยายแม่สร้อยของคุณ แกล้งก็อย่างไ
ถึงเกิดห่มเสือแทนที่จะได้?”

“บางทีเกไม่รู้ว่าเขาขน ของ แก สอด
เข้าในแขนเสื้ออย่างไรละกะมังคะ” ฉว คอย
ทันที

“อาจะเย็นไ้” หลวงเวียงว่า “แต่
แกขันคันคางก็อย่างไร ในเมื่อแกนุ่งกระสอย
เท่าแกก็อยู่ในนั้นเท่าๆ”

“คิดนะเชื่อว่ากะสอยนั้นคงว่า แม่สร้อย

เอาเท้าโล่ออกมาจากข้าง หรือมีฉนวนแกะ
ไม้ไค ขน จะใช้เท้าถึงแขนไหนควขันไปเย็น
แน่”

“ทำทางคุณจะเป็นผู้ประพันธ์บทเองจึงแก้
ไขคล่องแคล่วนัก”

“อย่างนั้นหรือคะ”

ฉว ขอนถามทำ
หน้าเฉย “อาจะเย็นไ้ คุณหลวงสั้เกก
ไหมคะว่า แม่สร้อยแกมีสั้กเมื่อเขาทักขนิบ
อุลล่าห์หักกิ่งคางเส้นยาวๆ ขว้างเอาเจ้าคาง
คาย มือหรืออีกแขน เขาวนหรืออีก สัมกับที่
ระคิดว่ากัฉนวนไม่รู้จักคันคาง เป็นผู้แต่งเรื่อง
ราวของแม่สร้อยขนิบ...” หันไปทางสุมน
ถ้าเธอเป็นแม่สร้อย เห็นเธอทักคันคางเพราะ
กลัวคันคางเย็นแน่”

“ทุกคนพากันหัวเราะอีกครั้งหนึ่ง ตา
พรานแหม่มมอง ฉว อย่างทันท และรู้สึกทั้งใน
หญิงสาวผู้มีหน้าตาสะสวย และวาทะขนิบ
ขึงนัก พอทักก็เสียงคนใช้ บอกว่ารถไฟแล่น
มาจนถึงแล้ว ฉว รีบผูกขนิบขึ้นฉวกระเข้า
หมากก็ขึ้นเข้าแท่งทักขนิบคุณแม่ ปากไปขนิบ
อยู่ใกล้ข้างรถไฟ ทุกคนเอาอย่างหล่อน พอ
รถหยุดก็กักขนิบกันเอาของขนิบโดยเร็ว สัมภาระ
มีใช้น้อย หลวงเวียงว่า ร้องเร่งให้ไวมือ

ดอกไม้สด

กุล

เพราะรถไม่ยอมเข้า หยกเพียงอีกใจเดียว
ตุลุมกันใหญ่ มีคนที่ระลางรายันผู้อาร
รถไฟก็ออกเดิน ผู้ไปมีเวลาโยกมือก็อยู่
เพียงประเดี๋ยวเดียว ร่วงของหลวงเรียว กลีย
จากสายตา

“ ทั่วอยู่ที่ใครคน ” ลว งามชนทนท

“ ต้องซื้อในรถนั่นแหละ ” เจ้าคุณนรราช

คอยพลางเดินเข้าไปหาเจ้าพนักงาน คุณหญิง
และบุตรทั้งสองพากันไปหาที่นั่ง ท่านเหล่านั้น
ก็ตัวขึ้น ๓ เพราะทราบอยู่ว่าทางจากยอแถม
ไปเพชรบูรณ์นั้นกินเวลาไม่นาน ระยะทางเพียง
๕ สถานีเป็นการหลักพ้นจากเสียเงินโดยไม่จำ
เป็น ลว เลือดก็ไหลหนาทาง หนาหนาค้น
ลม คุณหญิงก็ยลุมนั่งครกกันข้าม สัก
ประเดี๋ยวเจ้าคุณนรราช ก็ตามเข้ามาข้าง
ตัว ลว

รถไฟใช้จักรวิ่งไปอย่างรวดเร็ว ระหว่าง
ทางซึ่ง สองข้างเป็นนาข้างเขาข้างและคง สะแก
ก็ยังคงไม่ร้าง ทางตะวันออกเป็นทรายทอง
ฟ้าเป็นสีขาว แกมน้ำเงินหม่น คุเรียบๆ
ไม่สวดยงาม แต่ทางตะวันตก ล้วนแล้วไป
ด้วยทิวเขา สลับซับซ้อนกันแลดูเขียวระรื่น
ไปจนสุดสายตา เวลานั้นเป็นเวลาจวนพล
ดวงอาทิตย์ลยเหลี่ยมเขาไปแล้ว ยังคงอยู่

แต่ก็มีอินามประหลาดน่าพิศวง สัตทอง
แถมจารมายอยู่หลังเขานัน อุดมด้วยคันไม้ ใบ
เขียวสด ครั้นแล้วทางลงกลายเป็นสัตว์ทองคำ
สุกปลั่ง เมฆก้อนใหญ่สีน้ำเงินแก้มขึ้นกลาง
สัททองนั้น ทอขาวไปและมีสีดำนฐานคล้ายนาง-
เงือกสยายผม ทอกระจายอยู่กลางทะเลทอง
เห็นจากสีน้ำเงิน มีสีม่วงอย่างอ่อนแสดอ่อน
จนเกือบเป็นขาว สีโศกสีเขียวสลับกันอยู่ไป
มา เขาสูงหนึ่งทางไกลไปจากสายตา อีก
ลูกหนึ่งก็เกินขึ้นแทนที่ เขิงเขาที่ทอดกันโค้งค้ำ
ลง เมื่อใกล้ก็คล้ายกับหุบเขา ครึ่งหุบเขา
นั้น พอกใด เห็น ทองฟ้า ส้มพ แดง แดง ล้วน
ปราศจากสีอันแสดแม่แต่กับเขียว รดยงคง
แล่น-แล่น-และแล่นอยู่อย่างรวกเร็ว ดูเหมือน
จะรีบเร่งทั้งแสงสว่างไวข้างหลัง มีซากไกล
จากทิวเขาจนสายตามีอารมณ์เห็นได้ แสง
แตกเหลือน้อยและลดต่ำลงทุกที เห็นแก่แสงที่
ลอคใบไม้มายิบ ๆ เหมือนทอง เปลว ทอง ทราบ
รถหยุดตามสถานีทรายทางเพียงครึ่งหนึ่ง แล้ว
ก็แล่นไป ประเดี๋ยวก็พ้นจากคองไม้มาถึงทุ่งนา
ทางด้านขวาแห่งทางรถ ทองฟ้าเป็นสีค้ำมะ-
เมือมเยือง ไปข้างหน้าเห็นดวงจันทร์ เ็นวงขาว
ปราศจากรัศมีอันใดด้วยแสงอาทิตย์ ยังชม อยู่
ส่วนทางด้านซ้าย แสงอาทิตย์นั้นเองกำลัง

ดอกไม้สด

คล

หมวก เมื่อทำความเคารพเจ้าคุณกับคุณหญิง แล้วก็พักอย่างเร็ว

เสียแล้ว เพราะมือของหล่อนเย็นเฉียบ ส่วน
ของเขาคูณอ่อนอยู่เป็นปกติ

“กระผมมิจะไปเที่ยวหาตามรถคันหน้า ไม่
ทราบว่ามีอยู่คันสุดท้ายอย่างนี้ แต่ไม่เห็นไร
ครับไม่ต้องรบกวน เพราะคนนั้นนอนหลับ”

วิวัฒน์พาคนของเขาเข้ามาด้วยสองคน ช่วย
กันขนของออกจากสถานีไปยังรถยนต์ ควรรู้

เขารับไหวสุมัน เมื่อเจ้าคุณบรรราชแนะ
นำให้รู้จัก ควรรู้ นอนออกจากถอยรถเข้าไปยังรถ

และนั่งจุ่มจามจนเกือบจะไม่เป็นตัวของ หล่อนเอง
หล่อนเกิดความหุ้ไป ขึ้นรถ คันหนึ่ง ซึ่ง วิวัฒน์

สองใบ ยังเห็นพร้อมเข้าไว้ด้วย ไม่รู้ที่จะ
แสดงกิริยาเคารพอย่างใด หล่อนก็กระหม

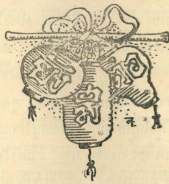
ผู้เจ้าของชยเอง รถออกแล่นไปทางไหนบ้าง
ควรรู้ ไม่รู้สึกจำได้ว่าเสียเวลาสองสามครั้ง แล้วมา

เวลานั้นก็เหมือนจะลืมว่าการกระหมนั้นคืออะไร
คุณวิวัฒน์เป็นผู้ยิ้มก่อน เพียงเล็กน้อย แล้ว

ถึงเขาตกใจใหญ่กำมะเอ่อม ในเวลานั้นเองรถ
หยุดลงที่บ้านอันมีแสงไฟสว่างไสว ซึ่งหล่อน

เออหมีออกอกรับเขาที่ ควรรู้ มือของเขาสม
ผลสมหล่อน ควรรู้สึกว่าควรรู้หล่อนแพ้เขา

ทราบในบัดนี้กันว่า เป็นบ้านที่หล่อนจะคงพัก
แรมอยู่ ตลอดเวลาที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์

หมกหายไปกับทุก ๆ คนในที่สุดของฟ้าสาง
 อ่อนกกลายเป็นชาวवल รัศมีสุดท้ายของลูก
 ไฟดวงใหญ่ดับลงไปกับทุกา เช่นเดียว กับ
 แสงอาทิตย์ ที่ลอยไปแล้ว ความมืด
 คบของ ของ ตัว กัดกินลงด้วย ดวงจันทร์
 รัยหนาที่จาก ดวงอาทิตย์ เพื่อนำแสงสว่าง
 อื่นเข้ามาอย่างอ่อนโยน ระคนอยู่ด้วยความ
 ชุ่มชื้นมาสู่ผิวพ ความสับสนทั้งกระคนอยู่
 ด้วยความพิศวงสงสัย ที่เจ้ากระของจำพวกจิต
 ของ ตัว หลอนเริ่มรู้สึกหวนหวนท้อเวลา
 ซึ่งกำลังจะมาถึง พยายามบังคับสมอง
 ไม่ให้คิดอะไรมากระวนใจให้สับสนมึนงง
 ถึงกริยาอาการ ที่หลอนระครองบ้านเพื่อก่อ
 หนาชาวยุติเย้นเจ้าของบ้าน มองออกไปข้าง
 นอกออกครึ่งหนึ่ง เห็นต้นตาลสูงใหญ่ยืนตระ
 หง่านเป็นเงาตะกุ่ม รวากยระสีนเทียมพา แสง
 จันทร์ ชาว วล ส่อง ใบตาล แต่เพียง สด ๆ
 คุยออกเย็นลึกซึ้ง คามริมรดเปลวเพลิงน้อยๆ
 ปลิวว่อนอยู่บนอากาศ แล้วกลิ้งกำลังอย่าง
 รวดเร็วตกลงกบพบนิน มีซากกบแสงสยอยู่
 กบที่ ครั้นแล้วเปลวเพลิงจำนวนใหม่ก็เกิดขึ้น
 ปลิวออก จากปล่อง แล้วก็ตกลง เหมือน คราว
 ก้อนรถไฟโยกหวั่นกึ่งคืบที่แล่นเข้าแถว คน
 โกลยสารเริ่มเตรียมรวบรวมเจ้าของ บ้างก็

ชะโงกหน้าต่าง บ้างก็ยืนนิ่ง ๆ คอยเวลา
 สตรีสาวผิวดำและหัวผม รวดเร็วกลิ้งเท้าลง
 เป็นลำดับ ซ้ำ ซ้ำ ซ้ำ แล้วก็หยุดกักลงตรง
 ขานสถานี เพชรบุรี
 ตัว ลูกชนจากที่มายืนอยู่ตรงกลางรถ มี
 ทั้งสองและเท้าเย็นซัดไปหมด เหนือออกหัว
 ใจเต้นไม่เย็นจระหะโคน เจ้าคุณคุณหญิง
 และสุมพนักันชะโงกดูทางหน้าต่าง เสีย
 เจ้าคุณออกซอพอ วณันยังไม่เห็นมา คุณ
 หญิงกลืนน้ำลงแล้วพูดว่า

“แหม ! สถานีออกใหญ่อย่างนี้ ไม่ ยักมี
 ไฟฟ้า มีคนอน่ากลัวน่ากลัวว่าหน้าใครก็ไม่ได
 พอ วณัน เขาทำอะไร ถึงต้องขังคยให้เร
 มารดาคำไม่รู้”

“ตัวเขาเองจะกลับจากหัวหินเร็วกว่าเรา
 วนันไม่ได้ ถ้าเรามาถึงพร้อมกันเขาจะก
 ที่จับทางอย่างไรกัน ว่าแต่ทำไมเขาจึงไม่มา
 รัยเรานะ หรือเห็นรถเข้ามาหลายขบวนคย
 กลับบ้านกันเขาเสียแล้วก็ไม่รู้”

พอเจ้าคุณพุกซาค คำที่ได้ยินเสียงร้องเท้า
 กระพอนโดยแรง ชายหนุ่มผู้หนึ่งเข้าประค
 มา แสงโคมที่ติดอยู่บนรถส่องให้เห็นหน้า
 เขาแดงจกและดูเหมือนประกาย เขานั่งผ้า
 พันสัเขียวแก่ สวมเสื้อขนอก มีไม้ สวม

มานูชีอาหาร

วิธีทำอาหารฝรั่งต่างๆ คาวและหวาน

แปลจาก ฉบับของ

Elizabeth Carey ใน *250 Recipes*

ไฟลุ ต่างๆ ชนิดไอซารส

วิธีทำแป้งเฟลกกีพาสตร (Flaky Pastry)

เครื่องปรุง แป้งสาลีครึ่งปอนด์

เนย ๓ เอานส์

แป้งเซอ ๑ ช้อนชา

มันหมู ๔ เอานส์

เกลือหยาบมือ

น้ำเย็นเล็กน้อย

วิธีปรุง ร่อนแป้งสาลี แป้งเซอ เกลือลงใน

ภาชนะ เคล้ากับเนยจนทั่ว หยอดน้ำ

ลึงทีละน้อย ขยำจนกว่าแป้งจะเหนียว

และนุ่ม จึงเอามันหมูวางบนกระดาษ

แป้ง ใช้ดากกลมกดให้เป็นชั้นบาง ๆ

เก็บไว้ วิตแบ่งทชยำได้ทีแล้วให้เย็น

รูปสเลียม วางชั้นมันหมูเรียงกลาง

แป้ง พับริมทั้งสามทบรวบตรงกลาง

กดให้ริมสนิทกัน จึงเอาไม้คั่นและ

วิตให้เย็นรูปสเลียมคั่นเก่า และเริ่ม

ทชยอกเหมือนครั้งแรก ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ

ไปจนครบ ๕ ครั้ง ควรวนรคแป้งให้

กลมใหญ่กว่าเก่า คัดให้เย็นขึ้นยาวๆ

แค่อย่าให้ขาด ชั้นหนึ่งกว้างราวครึ่ง

แปลง พหุรัด

นัว เมื่อคกหมกทั้งอันแล้วอย่าให้แบ่ง
 ชะเขว็นเท จงเอาจานกลมใบหนึ่งเล็ก
 กว่าขนาดของเบ่งเล็กน้อย ทาริมให้
 ชุ่มด้วยน้ำมัน ครอบเบ่งให้ โค้งงอ
 กลาง เบ่งจะเหลออออกจนจานเล็ก
 น้อย เอาหลังช้อมกกริมเบ่ง ให้เสมอ
 กับชอยจาน เพื่อให้เบ่งเรียบเนียน
 ขึ้นมาตามช้อมช้อม เมื่อกกรอยจาน
 แล้ว เบ่งจานออก คว้านตรงกลาง
 เบ่งออกเป็นวงกลมเล็ก ๆ ทาหน้า
 ด้วยไข่ให้ทั่ว ไข่ปลายมีคแหลมกรัก
 ทำลวดลายให้เห็นว่ามยหน้าเบ่ง ผิง
 ในเตาร้อนจนสุกกรู จึงผ่นไฟให้น้อย
 ลง

สเต็ก แอนด์ คิดนีย์ ไพ

(Steak and Kidney pie)

เครื่องปรุง เนื้อวัวหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๑ ปอนด์

ไคแกะ ๒ ไค

เบ่งไส้ ๑ ช้อนโต๊ะ

เกลือ พริกไทย

หอมสับละเอียด ๑ คิวบ์

น้ำมันหรือน้ำมันสค็อก

วิธีปรุง หั่นเนื้อวัวให้เป็นชิ้นบาง ๆ เอา

ไคแกะมาลอกหนังให้หมดจาก ผ่าออก

ตุล

เป็น ๒ ชิ้นหั่นบาง ๆ ผสมเบ่งไส้

เกลือ พริกไทย และหอมสับละเอียด

ให้เข้ากัน จึ่งเอาเนื้อวัวและไคแกะ

เคล้าของเหล่านานให้ทั่ว ต้มจนสุก

หรือนำเบ่งไส้เล็กน้อย พอเคี้ยว

แล้วใส่เนื้อและไคแกะที่เคล้าเบ่งไว้แล้ว

ลงในหม้อ คนพอขึ้นและสุกแล้ว

จึงยกลง เอา เบ่งเปลือกพายสกรู ซึ่ง

ผิงสุกแล้ววางไว้ในจาน ตกเนยและ

ไคแกะบรรจุบนหน้าเบ่งพอสมควร

อวิญจน ชิคเคิน ไพ

(Avignon Chicken pie)

เครื่องปรุง ลูกไก่ตัว ๑

น้ำมันสค็อก เกล็ด ครึ่งปอนด์

เนย ๑ แชนด์

เกลือ พริกไทย ผักชีสับ

เห็ดโคน หรือเห็ดข่าง ครึ่งปอนด์

เนยลูกวัว ๑ ปอนด์

ไส้กรอกหมู ชะนิคกลม

เบ่งไส้ เล็กน้อย

วิธีปรุง ต้มลูกไก่ให้เมื่อย ขำแหละกระดูก

ออกให้หมด หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ สับ

เนยลูกวัวให้ละเอียด คำเกลือพริกไทย

และผักชีให้ละเอียด ใส่เบ่งไส้เคล้า

เล็กน้อย จึงเอาเนื้อไก่ และ เนื้อวัว
เตรียมไว้แล้วลงเคล้าในเครื่องเหล่านั้น
จนทั่ว ปอกเห็ดและล้างให้สะอาด
หั่นเป็นชิ้นบาง ๆ เอาเห็ดและไส้กรอก
นั้นเคล้ากับไก่และเนื้ออีกครึ่งหนึ่ง ใช้
แป้งเฟลกกัฟาสตรี ที่ยังคั้นอยู่ใส่
จานไว้ คักของที่ทำเสร็จแล้วบรรจุ
บนหน้าแป้ง รากกล้วยนำสติกอเคลือบ เอา
เข้าเตาผิงจนกว่าจะสุก

ข้าววีร์ บอลลัส สำหรับ ไพส

(Savoury balls for pies)

เครื่องปรุง หมู เบคอน หรือ หมูแฮม สับชิ้น
เล็ก ๆ ๑ ช้อนโต๊ะ
เกลือและพริกไทย
เค็มจนมีขิ้น ๑ ช้อนโต๊ะ
กัยและหัวใจสุกร
ลูกจันทน์เทศย่น ผักชี หอม
โขลกจนละเอียดครึ่งฟอง

วิธีปรุง คั้นหัวใจและกัยสุกรให้ละเอียด แล้ว
สับให้ละเอียด เอาหมูเบคอนหรือ
หมูแฮมคลุกเคล้ากับกัยและหัวใจสุกร
พร้อมลูกจันทน์เทศย่น และผักชี
หอมสับละเอียด เกลือและพริกไทยย่น

เมื่อเข้านกแล้ว ล้างมือให้สะอาดเช็ด
ให้แห้ง เคล้ากับแป้งสาลีพอนวล ๆ
จึงขึ้นของที่ทำไว้ขึ้นลูกกลม ๆ มาก ๆ
ใส่ถาดผิงในเตาอบ เมื่อสุกก็แล้ว
รับประทานกับลูกไก่ขี้

มัตตัน ไพ (Mutton pie)

เครื่องปรุง เนื้อ ๑ ปอนด์

มะเขือเทศ ๒ ผล
น้ำเย็นหรือน้ำสต็อกเล็กน้อย
เกลือ พริกไทย

ไคแกะ ๒ ไค

ผักชี หอม สับละเอียดเล็กน้อย
หอมสับละเอียดเล็กน้อย
มันฝรั่งฝานบาง ๆ เล็ก ๆ ๒ ผล

วิธีปรุง หั่นเนื้อให้ เป็นชิ้นบาง ๆ ลอกไค
แกะให้สะอาดผ่า ๒ ซีก หั่นเป็นชิ้น
เล็ก ๆ ฝานมะเขือเทศบาง ๆ เอา
ของเหล่านั้นคลุกเคล้าพร้อม กัยกับเกลือ
พริกไทย หอม ผักชี มันฝรั่ง ใส
น้ำสต็อกเล็กน้อย เคล้าจนทั่วกันแล้ว
คักลงบรรจุบนแป้งเฟลกกัฟาสตรี ใส
เตาผิงสัก ๑ ชั่วโมง

วิธีทำแป้ง ควิกครัสต์ (Quick Crust)

เครื่องปรุง แป้งสาลี ๑ ถ้วย

แฉ่ง พุทูลรัศ

คูล

เนย ๑/๔ ถ้วย

แป้งเซอิ ๑/๔ ช้อนชา

น้ำสุก ๓ ช้อนโต๊ะ

เกล็ดครึ่งช้อนชา

วิธีปรุง เอาแป้งสาลี แป้งเซอิ เกล็ดผสมกัน

ในภาชนะ เอาเนยลงเคล้าจนเป็นสันวล

กันทั่ว คักน้ำสุกหยอดลงทีละน้อย กวน

ไปจนกว่าแป้งจะนุ่มและเหนียว พักไว้

สักครู่ รับประทานอย่าง ๗ เกือบเอาไว้สำหรับ

ซิคเคิน ครีม ไข่ (Chicken Cream pie)

เครื่องปรุง ลูกไก่ ๑ ตัว

แป้งสาลี ๔ ช้อนโต๊ะ

เกล็ดและพริกไทย

เนยครึ่งถ้วย

ครีมเหลว ๆ ครึ่งถ้วย หัวไช้ฉนม

ครึ่งหนึ่งกับครีมครึ่งหนึ่งผสมกัน

นำครีมเนยลูกไก่ ๓ ถ้วย

วิธีปรุง เลือกลูกไก่ที่ มีอายุแก่ สักหน่อย

มากัวหนัง ใส่ในหม้อซึ้ง มีน้ำพอท่วม

ไก่ ปอกหอมให้หมดเกล็ด ผ่าออก

เป็นซีกใหญ่ ๆ ใส่ลงในหม้อไก่พร้อม

กับพริกไทยและกานพลู ๒ ดอก เอา

หม้อขึ้นตั้งไฟ คั้รุ่ม ๆ ไปจนกระทั่ง

ไก่เปื่อย จึงตักใส่จานลอกหนังและ

ชำแหละกระดูกออกให้หมด คักเย็น

ขึ้น ๆ ขนาดพอสมควร ลำคัยใส่จาน

ไว้ ละลายเนยด้วยน้ำอุ่น ๆ ใส่แป้ง

สาลัดลงกวนให้เข้ากัน แล้วจึงเทลง

ในครีม กวนต่อไปอีกจนขึ้น แล้วใส่

น้ำคั้มไ้กลงผสมอีก ๒ ถ้วย รับประทาน

โดยเร็ว อย่าให้แป้งเย็นตกไ้ ยก

ขึ้น ตั้งไฟ จนเกือบ คั้รุ่มไ้ ท้ลำคัยไว้

ในงานประชุม จึงเอาแป้ง คั้กคั้รุ่ม

ผิงสุกแล้วคลุกหมั้ตลงอีกครั้ง

พอรุค ไข่ (Pork pie)

เครื่องปรุง เนื้อหมูสัค ๑ ปอนด์

แป้งสาลี ๑ ปอนด์

แป้งเซอิครึ่งช้อนชา

เนย ๑/๔ ปอนด์

พริกไทย เกล็ด

วิธีปรุง คั้กเนื้อหมูให้เย็นขึ้นสั้เหล็้ยมเล็ก ๆ

ใส่ไว้ในซามไ้หนึ่ง ใส่เนยเย็นสัค

๒ ช้อนโต๊ะ กับโยคะวานหั่นละเอียด

สัคเล็กน้อย เค้ล้ากับเกล็ดและพริกไทย

เอาแป้งสาลีใส่ในซามอีกไ้หนึ่ง ใส่

เกล็ดสัคห้ยมมือ ห้กเนยด้วยปลา

น้เ้ล็กน้อยลงไ้หนึ่ง เค้ล้าพอเข้ากับ

แป้งแล้ว จึงห้ยค้กน้าลงทีละน้อย ขย้

พ. ศ. ๒๔๗๓

ครัวของไทยเขมม

ไปนกว่าจะรู้ สักว่า แบนุ่ม และ เหนียว
ถ้าไม่มีถั่วลิสงหรือทำพอรุคไฟ ใช้ถั่ว
ธรรมากกว้างราว ๕ นิ้ว ทาน้ำมันให้
ทั่ว เอาแป้งใส่ถั่วแล้วร่อนยาง ๆ
ต้องระวังให้แป้ง เว้น และ เสร็จมอ กยริม
ถั่ว จึงเริ่มคกแป้งออกเป็นแผ่น
แผ่นหนึ่งกว้างประมาณครึ่งนิ้ว เอา
แป้งที่คกแล้วมารีคให้บาง ๆ เทากย
ชนากกว้างและยาวของถั่ว ทักหม
ที่ทาไว้แล้วเกลี่ยบนแป้ง เหลือที่ตรง
กลางไว้เป็น ช่อง กลม ประมาณ ๑/๔
นิ้ว เอาน้ำทาขอบแป้งให้ทั่ว เอาแป้ง
ที่รีคแล้วออกแผ่นหนึ่งมาประกบ กก
ขอบให้ติดสนิทกัน ใช้ตะไกรตักริม
ให้แน่นจัก ๆ หรือคกธรรมากก็ได้ ลัก
พอประมาณ เมื่อคกทั่วแล้วพยขึ้น
ลงอันนกว่าจะร่อนแผ่น เสร็จแล้ว เอา
ตรงกลางให้เป็นวงกลม กกริมให้
สนิท ทักริมให้แน่นจัก ๆ คล้าย กยริม
นอก ใช้ไข่ที่คกแล้วทาหน้าให้ทั่ว ผึ่ง
ในเตาร้อนพอสมควร ๒ ชั่วโมง
ทำน้ำสต็อกเล็กน้อย ควน้ำ หมกต้ม
ละลายแผ่นเบเลคิน สัก ๒ แผ่น เมื่อ
ขนมสุกใส่จานไว้พออุ่น จึงรอกด้วยน้ำ

สต็อกทำทานในช่องกลางแป้ง รับประทานเมื่อเย็นก็แล้ว

โรตส์ ครัวสุท (Rice Crust)

เครื่องปรุง เอาเจ้ากัมสุกและเย็นแล้ว ๑ ถ้วย

เนยเหลว ๑ ช้อนโต๊ะ

นมครึ่งถ้วย

แป้งเซอ ๑ ช้อนชา

เกลือครึ่งช้อนชา

แป้งสาลี ๑ ๑/๒ ถ้วย

ไข่ ๒ ฟอง

วิธีปรุง ผะสมนมลงในไข่ กวนอยู่สักครู่
จึงค่อยไข่ เอาแต่ไข่แดงก็ให้ฟู ใส่ลง
ในไข่พร้อมกยเนยเหลว แป้งสาลี
กวนให้แน่นที่สุก จึงใส่ไข่ขาวที่คกนฟู
แข็งไว้ ใช้กย

แลมบ พว กับ โรตส์ ครัวสุท

(Lamb pie with Rice Crust)

เครื่องปรุง เนื้อแกะทักเย็น ชัน สลัดเลียม ๒
ถ้วย

หอมหั่นเย็นชันเล็ก ๑ ถ้วย

น้ำสต็อก ๒ ถ้วย

มันฝรั่งฝานบาง ๆ ๑ ๑/๒ ถ้วย

เกลือ พริกไทย

วิธีปรุง เอาหอมต้มกับน้ำสต็อกสัก ๑๐ นาที
จึงใส่เนื้อแกะ เกลือ พริกไทย มัน

แฉ่ง พหลุรัต

ฝรั่งต้มค่อไปอีก ๑๐ นาที เมื่อสุก
แล้วตักใส่จานไว้ เอาแป้งโรสคริสท
วิกให้ยางและกลมขนาดพอสมควร ตัก
เนื้อและกะทิมแล้วกองบนแป้ง เข้า
เตาผิงซึ่งมีความร้อนพอประมาณ

เดวอน เซอร์ ไพ (Devonshire pie)

เครื่องปรุง เนื้อวัว ๒ ปอนด์

เกลือและพริกไทย

น้ำตาล ๒ ช้อนชา

แอปเปิ้ลเชนิคเปรี้ยว ๒ ปอนด์

หอม ๒ หัว

เครื่องเทศทุกอย่างเล็กน้อย

วิธีปรุง ตักเนื้อเป็นชิ้นสไลด์กลมขนาดพอ สม-

ควร เจียนวิธีให้เรียบร้อย ปอก
แอปเปิ้ลให้หมดเปลือกผ่าเป็นสองซีก
เอาไสและเมล็ดออกให้หมด สับอย่า
ให้ละเอียดนัก ปอกหอมและสับอย่าง
เช่นเดียวกับแอปเปิ้ล เอาใส่ในงาน
แบนและใหญ่ใบหนึ่งพร้อม กับแอปเปิ้ล
ชิ้นเครื่องเทศทุกอย่างให้ละเอียด โรย
ลงในแอปเปิ้ลสัก ๒ ช้อนชา น้ำตาล
๒ ช้อนชา ถ้ากะเนยลงบนเครื่องเทศ
จนหมด ใช้มีดขย้างใหญ่แฉะแอปเปิ้ล
และหอม ขึ้นกลบเนื้อทั้ง ๔ ด้าน กด

ตุล

ให้แบนทั้งเก่า ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง
จนกว่าเนื้อจะกดกลืนเกลี้ยงของ เหล่านั้น
จนทั่ว (อย่าใช้มีดเขี่ยเนื้อออก) ใช้
น้ำซุ้ชเชนิคโรยให้ ๑ บิล เนื้อที่
ทำ สำเร็จ แล้ว กองบนแผ่น แป้งเฟลกก็
พาสทรี เข้าเตาผิงสัก ๑ ชั่วโมง

โปเตโต ครัสท (Potato Crust)

เครื่องปรุง มันฝรั่งสับละเอียด ๒ ถ้วย

เกลือครึ่งช้อนชา

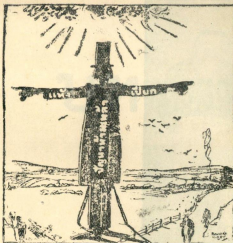
นม

แป้งเชอิ ๑ ๑/๒ ช้อนชา

แป้งสาลี ๑ ถ้วยชา

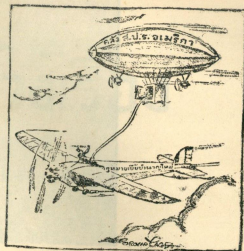
เนย ๒ เอานส์

วิธีปรุง ทิ้ง พยายาม สับ มันฝรั่ง ให้ละเอียด
ที่สุด ผสมกับแป้งสาลี แป้งเชอิ
เกลือ ใส่เนื้อสับเล็กน้อย กวนจนกว่า
จะนุ่ม ระวังอย่าใส่เนื้อให้มากเกินไป
ไม่ติด วิกให้ยางพอสมควร เอาเนย
ทากาย ๆ ให้ทั่ว พยายาม วิกให้ยาง
ตึงเก่า ทาเนยและพื้สามอีก ทำ
เช่นนี้ ๓ ครั้ง ครั้งสุดท้ายวิกให้ยาง
ใช้หลังข้อมกดให้เย็นร่อย และใช้
ปลายตะกร้อแทงให้รูไปทั่วแผ่น ผิง
ในเตาที่ร้อนจัด

ป้ายบอกทางซึ่งผู้ออกเป็นรัฐมนตรีต้องดู

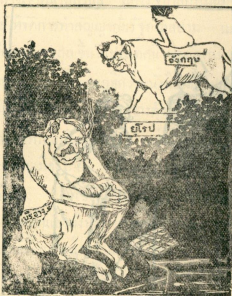
(จากนิวซอร์ค อเมริกา)

ต้องการออกแบบวีดีโอใหม่เน้นอย่างวิเศษสุด

(จาก อเมริกา)

ขอทุนบลด แห่ง ยุโรป

บริวองค "แม่สาวน้อยจำ การเข้าสมาคมยุโรปนั้น
หล่อนจะต้องปล่อยหัววันเสียก่อนจึงจะได้"

(จากซอลแลนด์)

คนขี้ไม่เหนือบ แต่ม้าวอย่างไร ?

(จาก อเมริกา)

ฝ่าฝืนเลือกตัดสินใจเห็นไม่ตรงกัน
(อธิบายว่า กองทัพเรือเล็ก ๆ ขอมขอรุมนั้นเข็มน
อิดาเล็ก ๆ วันรอนอย่างดี ซึ่งฝรั่งเศสไม่พอใจเลย)
(จากเบรูลิน)

โกเชอร์ มุสโสลินี ที่ ๑
มุสโสลินี “ข้างตัดเสือ จงตัดเครื่องแบบให้เหมือนเครื่องนั้น”
(อธิบายว่า วาของมุสโสลินีเรื่องการสงครามเมื่อเร็ว ๆ นี้ เข้าแบบราชดำรัสแห่งโกเชอร์เมื่อก่อนสงครามโลก)
(จากปารีส)

บทนำบางเรื่อง

The Bangkok Times.

ชวนชวาชไม่เข้าเรื่อง

เมื่อเร็ว ๆ นี้ เราได้กล่าวถึงคำขอร้องของ
สมาคมจีนต่าง ๆ ที่ได้ส่งไปยัง กรรมการ
กลางเราที่ส่วนนี้ แห่งรัฐบาลก็กินท้อง
ขอให้จัดการทำสัญญากับรัฐบาลสยาม และ
ยกเลิกสถานกงสุลจีนในประเทศจีนเพื่อป้องกันชน
ชาติจีน ยกคนปรากฏว่าหนังสือรายสัปดาห์
เชื่อว่าในนาครดในเมืองกวางตุ้ง ออกเป็น
ภาษาอังกฤษกับภาษาจีน ลงเรื่อง "จีนถูก
รังแกในเมืองไทย สนับสนุนคำขอร้องที่กล่าว
แล้วนั้น ยกข้อความเกิดร้อนรนแล้วแต่เป็น
ความมั่นคงของทั้งนี้ หนังสือชาวต่าง
ทั้งละติน กล่าวถึงความเดือดร้อน ๒ ประการ
คือ การจำกัด ไม่เป็นธรรม ในส่วนเงินเข้าเมือง
กับการที่เด็กจีนต้องถูกบังคับให้เรียนภาษาไทย
ในการนี้ เราไม่เห็นมีเหตุต้องออกกฎ
หมายจากที่จำเลยในเรื่องเงินเข้าเมือง

หมายเช่นนี้ก็ต้องใช้ ในอเมริกาและ ออสเตรเลีย
เลยพอเข้าใจได้ เพราะเงินในที่นั้น ๆ ไม่เข้า
ผสมกับคนชาติผิวขาว และกลืนแย่งงาน
กรรมกรผิวขาวสำเร็จ แต่ชาวสยามเป็นชาติ
ผิวเหลือง และกรรมกรจีนในเมืองไทยก็ไม่มี
โอกาสจะทำงาน หรือแย่งงาน ในเมืองไทยได้
จนที่เข้ามาในสยามล้วนเป็นชั้นพ่อค้าผู้สามารถ
ในทางพาณิชย์การ ย่อมไม่ต้องแข่งขันกับ
คนไทยผู้เป็นกสิกรและกรรมกรนั้นเลย, นำ
หัวเราะนักเขียนที่เสียท้ายนี้ เช่นนี้ นาน ๆ
จึงจะพบเข้าสักทีหนึ่ง ในเรื่องที่เขาเขียนนี้ เขา
พยายามจะชี้ให้โลกเห็นว่า ถ้าคนที่เข้ามาเมือง
ไทยเป็นชั้นกรรมกรด้วยใช้ สยามกัมมัตติ
ที่จะออกกฎหมาย จากที่จำเลยได้อย่าง
อเมริกาและ ออสเตรเลียเลย

เราไม่ปรารถนาที่จะให้หนักแก่ข้อความ

บทนำบางเรื่อง

ตล

เหลวไหลเช่นที่เขาบอกว่า ประเทศสยามถึงแม้จะเป็นเอกราชก็ตาม แต่ก่อนนั้นก็เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศจีน แล้วต่อมาก็เป็นประเทศอยู่ในความคุ้มครองของฝรั่งเศส เราใคร่นับว่า สยามใน ๓ รัชกาลที่ล่วงแล้วมานี้ พระราชประสงค์ของพระเจ้าแผ่นดินมีแก่พระราชทานความเสมอภาคแก่จีนที่มาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ให้เสมอภาคกับราษฎรของพระองค์ นับเป็นพิเศษกว่าสัญญาต่างประเทศ ควรที่จะเรียกว่า “ไปรทอย่างยิ่ง” นั้นเสียอีก ครั้นต่อมาสมัยนั้น พวกจีนเองส่วนมากก็ยังไม่ยอมเข้าระสมกับชาวพื้นเมือง จึงเกิดเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรอนถึงรัฐบาลแก้ไข แต่อย่างไรก็ตาม จีนก็ยังเป็นชาติที่จำเ็นสำหรับสยาม เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าต่างชาติจีนเสียแล้วสยามจะลำบากมาก

หนังสือในนครวัดมีเขียนอยู่ในกรุงเทพฯ ๑ เรื่องเช่นที่เขาเล่านี้ อย่างไรเสียก็คงไม่หลุดคำสำคัญ ๆ ในเมืองไทย เพราะเหตุนี้จึงน่าสงสัยว่า ทำไมสมาคมพ่อค้าจีนหรือคณะจีนอื่น ๆ ในเมืองไทย จึงพากันนับเสียประจักษ์ว่าต้องการให้โลกเชื่อว่าจีนในสยามถูกรังแกจริง ถ้ายังไม่มีเสียงปฏิเสธในสยามทราบใด ก็จะต้องลงสันนิษฐานอย่างนั้นครานั้น

คณะจีนในประเทศสยาม เมื่อปฏิเสธคำหาทเหลวไหลเหลวครวชให้เข้าใจว่า กฎหมายเรื่องคนเข้าเมือง ที่ใช้ในประเทศสยามนั้นไม่เฉพาะแต่สำหรับจีน เป็นกฎหมายกลาง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกชาติเสมอกันหมด กับควรจะให้เขาทราบต่อไปว่า สำหรับอนาคตกาล สยามอาจเปลี่ยน กฎหมาย ทกงานให้แคบเข้ามาเพื่อให้เหมาะแก่สมัยและความต้องการของประเทศก็ได้

เรื่องบังคับให้ โรงเรียนจีน สอน ภาษาไทย เราไม่เห็นเป็นเรื่องน่าเคืองครอื่น เขายังใช้กล่าวถึงกันว่าจีนที่เข้ามาเมืองไทยทุกคนถูกบังคับให้เรียนภาษาไทย ในเรื่องนั้นเขาหยิบกล่าวเฉพาะเด็ก ก็เพราะเหตุที่หาความเคืองจริง ๆ ไม่ได้เท่านั้น สำหรับโนครวจีน

ในมณฑลกรุงเทพฯ ๑ มากกว่า ๑๐๐ ละ ๒๖ ล้านเฉพาะกรุงเทพฯ ๖ ส่วนก็ทวีขึ้นไปมากกว่านั้นมาก นอกนั้นใน ๑๐๐ ปี ในกรุงเทพฯ ไททวนเท่าทวี จึงมีความจำเป็นอยู่อย่างที่จะออกกฎหมายเรื่องคนเข้าเมือง ถึงแม้ว่ากฎหมายนั้นจะช่วยอะไรไม่ได้สักก็ อย่างไรก็ดี ในเรื่องเช่นนี้ สยาม ย่อมมีสิทธิเต็มที่ ๆ ระจึกคามเห็นว่าเห็นประโยชน์ยิ่งแก่สยาม

จาก Siam Observer

นครแห่งความตรงข้าม

ในบางลักษณะกรุงเทพฯ ๑ ขวดยกไว้ว่าเป็น
“พระนครงาม” แต่เพราะที่ร้ายที่ส่วนงาม
ของพระนครมักมีสิ่งที่น่าเกลียดสกปรกและผิด
อนามย์เข้าไปปะปนอยู่ด้วยประปรายเสมอ การ
ปลูกสร้างในกรุงเทพฯ มีหลายแห่งที่มีลักษณะ
วางแผนผังให้เป็นระเบียบ จึงแลดูสะอาดสะอ้าน
รุ่งรัง เมื่อเข้าไปสู่ที่เหล่านั้นก็เกิดความรู้สึก
ใจหาย น่าเสียสยที่ชนต่างก้าวเข้ามาเที่ยว
ก็ให้เห็นคอนรกรุงรังของพระนครก่อน จึง
เป็นการยากที่จะไม่ให้เขานึกว่ากรุงเทพฯ เมื่อ
กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ก็เป็นนครสกปรก, นำ
กลัวโรคภัย, ไม่น่าอยู่เป็นสุข ในทันทีหมาย
ถึงว่าควรระวังโรคอันที่เหล่านั้นให้หมด เพราะ
กาลล่วงเลยมาเสียนานแล้ว จะใช้วิธีแก้ทุก
เช่นนั้นก็จะต้องเสียหายนานมาก ทำเลค้าขายและ
ทำเลของคอนนในพระนคร ได้เกิดขึ้น โดยไม่รู้
จักศัพท์ว่า “วางผังเมือง” ถ้าหากเราทำใหม่
ทั้งหมด ก็ย่อมจะเป็นที่เกือกร้อนจัดขวางแก่

ทางการค้าและการอาชีพ เพราะฉะนั้นถึงจะมี
ความปรารถนาให้ใครเห็นการ รื้อถอนสถานที่-
รกร้างให้หมด ถมที่ลุ่มให้หายน้ำขัง และ
ทำความสะอาดอย่างไม่ต้องสงสัย ก็เป็นการ
เสียเวลาเปล่าที่จะได้แต่เกิดเป็นเล่น ๆ ไปเท่านั้น
แต่น่าจะทำให้ยิ่งมากกว่านั้นไม่ใช่หรือ ?
เป็นต้นว่า เมื่อเวลาธรรมชาติเข้ามาช่วยล้าง
เช่นไฟไหม้ ก็น่าจะมีการบังคับให้ปลูกขึ้น
ใหม่เฉพาะ ที่สง่าผ่าเผยสมท่าเล และ สมศักดิ์
พระนครในสมัยนี้ ถ้าและยังไม่ปลูกขึ้นทำให้
รักษาพื้นที่ให้สะอาดถูกกฎอนามย์ ไม่ใช่
ปล่อยให้เป็นที่รกรุงรังเต็มไปด้วยหยากเยื่อและ
ขยะมูลฝอย ในพระนครมีที่ของบุคคลประ-
ปรายไป ซึ่งไม่ใช่แต่ไม่สะอาด ก่อเป็น
ที่เพาะโรคให้ชุมชนคนด้วย เราไม่คิดเห็นว่า
จะมีควมยากลำบากในการแก้ไขข้อบกพร่อง
เหล่านั้น พนักงานตรวจราชการสุขก็มีอยู่แล้ว
ควรให้ มีหน้าที่ คุ้มครองตลอดถึงที่เหล่านั้นด้วย

บทนำบางเรื่อง

ตุล

การที่จะให้เจ้าของรักษานามยศ ในที่ ของ คน กาล ก็จะไม่ เป็นเวลา เกิดครัน ด้วย ความศุภ
 ไม่น่า จะเห็น การ เหลือ ความ สามารถ ของ ความแห่งยุง ซึ่งเกิดจากร่องและที่ลุ่มน้ำขังในที่
 เจ้าพนักงานเหล่านั้น กรุงเทพร ยังไม่ไถ่ลง รกรุ่งร่งเหล่านั้น ความเย็นอยู่คงถาวร ไม่
 มีอุปราชใช้มะลาเวียอย่างตึงคัโปร หรือเมือง สมศักดิ์ ของพระนคร ซึ่งกำลังก้าวหน้า อยู่รอบ
 อื่นๆ ในมะลาชา (คือมะลาของอังกฤษ) เขาทำกัน ช่าง ควรแล้วที่จะพยายามจัดการแก้ไขให้
 แต่ได้ทำส่วนง่าย ๆ ที่กล่าวไว้ก่อน ราชวิ กษณ

สิ่งที่คนยังไม่เข้าใจ คือว่า นานเกิดใหม่ในเมืองจีน หรือศึกเก่าที่ยังคงอยู่

จาก
กรุงเทพฯ เดลีเมลส์

สิทธิเหนือเด็ก

การค้าเด็กหนุ่มนี้จะเกลื่อนในหน้าหนังสือพิมพ์ชนอีก ทางราชการตำรวจได้ทำคำสั่งเก็บข่าวในเรื่องนี้แล้วว่า การขายคนในเมืองไทยไม่ใช่การชอชด้วยกฎหมาย จึงสรุปความยืนยันไว้ว่า การขายนี้ไม่เป็นสัญญาที่จะนำมาว่ากล่าวกันได้.

การค้าเด็กแยกได้เป็น ๒ ประเภท ประเภท ๑ คือ ผู้ปกครองเด็กเป็นผู้ขายเอง และอีกประเภท ๑ คือ หลอดลงไปขาย ประเภทหลังนี้ไม่จำกัดวงถึงเรื่องโทษอาชกรรม แต่อย่างไรก็ดี ถึงการขายประเภทแรก ก็เคยทักทายกันมา เป็นการที่ไม่ ชอช ด้วย กฎหมายเหมือนกัน ทั้งผู้ปกครองยอมมีสิทธิเหนือเด็กกว่าใคร ๆ ทั้งสิ้น เหตุนี้ผู้ทรวชอชเด็กและเกรงจะเสียทีในเรื่องชอช จึงทำเป็นสัญญาขาย

เลี้ยงเด็กคิดเป็นเงินเดือนละเท่านั้น ๆ บาท และถ้าผู้ปกครอง แปรปาก หลากคำ มีกพลัว การขายที่ ไ้ตกลงไว้ ในครั้งเดิม จะเอาเด็กคนไปผู้ ที่ รยชอชเด็ก ก็ขึ้นเถยเงิน ค่า เลี้ยงดู เป็น รายเดือนสวนควนขึ้นมา.

เรื่องเด็กคงที่ราพนมาน ชงเป็นยัฎหา ค่อไปอีก ในเรื่องบุตรบุญธรรม ซึ่งเรายังไม่มีหลักแน่นอนไรกัน และถ่านถถึงว่าผู้ทมิใจกรุณาในโลกันยังมีอยู่เสมอ ก็ชงเร่งร้อนให้เจ้าทงหาหลักวางเสียให้ตายตัวในกฎหมายเก่า ๆ มีอยู่เพียง ๒ - ๓ บทเท่านั้น แคก็มิได้กล่าวถึงสิทธิเหนือเด็กให้ชัดเจนเลย ชงไม่ถิงเวลาอีกหรือ ที่ระใคร่ควรวญในยัฎหานเพือปกคิภาพของเค็ก.

สิ่งที่ยานสมัยใหม่ชากมากที่สุดนั้น คือ เมาะและผ้าอ้อม

จาก หนังสือ การเมือง

ปัญหาเรื่องกรรมกรเมืองไทย

เรื่องคนว่างงาน เป็นปัญหาสำคัญในทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง คนว่างงาน หรือคนไม่ไ้ทำงาน ไม่ใช่แต่ได้ ใช้น้ำพักน้ำแรงให้ยังเกิดผลมาเลี้ยงตน และครอบครัว อย่างเดียว ยังต้องกินต้องใช้เครื่องบริโภค อยู่โลกอันเย็น น้ำพัก น้ำแรง คนอื่นให้ สิ้นเปลืองไปเสียอีกด้วย ครอบครัวใด มีคนว่างงาน มากคนทำงานน้อย ครอบครัวนั้น ก็ย่อมถึงความ ชักสั่น ขาดแคลน เช่นเคียวกันนี้ ประเทศใดมีคนว่าง งานมาก ประเทศนั้นก็ระชาคแคลนลงทุกเวลา ทำให้ทางอุตสาหกรรมประเทศต่างๆ เรวนไปด้วย

อารยประเทศทั้งหลาย เขาย่อม มีสถิติคนว่าง งานออก เป็นคราว ๆ เพื่อให้ทราบว่ามีคนว่างงานมากขึ้นหรือลดลงเพียงใด ถ้ามีคนว่างงานน้อยก็ทราบได้ว่าภาวะแห่งกรรมกรและเศรษฐกิจของประเทศก็ย่อมทรุดลงตาม ทางรัฐบาลก็ย่อม ขวนขวาน หาทางให้ กรรมกรมีงานทำได้มากขึ้น เช่นตัดถนน เปิดทางรถไฟ ทาง

คมนาคม และหาทางส่งสินค้าที่ขายในประเทศให้ซื้อขายคล่อง เพื่อไม่ให้สินค้าที่กรรมกรทำขึ้นติดขัดค้าง

สำหรับประเทศสยาม ในกาลก่อน ปัญหาเรื่องกรรมกรนั้นว่าไม่มีเลย ทั้งเป็นด้วยเหตุ ๒ ประการ คือเราไม่มีการสำรวจกรรมกรินเลยว่ามีมากน้อยเท่าใดอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งบ้านเมืองเรา พลเมืองส่วนมากประกอบอาชีพกรรมเป็นพน การแผนกนี้ไม่มีใครจะมีคนว่างงาน ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ได้รวมกันในงาน ของบริษัท อุตสาหกรรมต่าง ๆ ถึงเวลานั้น จะมี บริษัท อุตสาหกรรม ในกรุงเทพฯ ๑ มากขึ้น เมื่อคิดตามส่วนของพลเมือง ก็ยังมีอยู่น้อย ความลำบากเรื่องคนว่างงานจึงยังเลือนลางอยู่ จนเมื่อภายหลังการกรรมกรตรวจสถิติ คนว่างงาน ของสภา สันนิบาตชาติ ที่ออกมาตรวจทางภาคตะวันออกก็ไม่ได้ มาแะเพราะได้ รับคำทอขายจากรัฐบาลของเราว่า เมืองเราไม่มีปัญหาเรื่องกรรมกรเลย นัยว่าก็เห็นจะเป็นเพราะเราไม่มีสถิติแสดงต่อเขา ก็

พ. ศ. ๒๔๘๓

ปัญหาเรื่องกรรมกรเมืองไทย

กรรมกร เมืองเรา ก็ไม่เคย ทำความ อุ่นวาย ให้
เป็นเท่าไร มาก่อนด้วย

แท้จริงคนว่างงาน เมืองเรา ต้องมีมากขึ้น
เสมอไม่ต้งกล่าวถึงกรรมกรบ่อแร่ทางยักยัด
ซึ่งประสพอุปสรรคสินค้าก็ขุกตกต่ำ เพียงแต่
ในพระนคร ไร้เราเห็นคน ที่ทำงานทำไม่ได้ทุก
หัวตะแวง เพราะนอกจากคนที่เกิดในกรุง-
เทพ ๖ มากขึ้นแล้วยังมีคนย้ายนอกที่ ทงไร้นา
มาหากินในกรุง ที่มาเล่าเรียนแล้วล้มเลิก
ที่มาจากต่างท้าวตกคณิกันอยู่ในกรุง ทว่า
ขึ้นทุกที่ ชาวเลานโรงสีไฟก็สู้เข้ากันกะทอน
กะแท่น กรรมกรที่เคยทำงานอยู่แล้วก็ต้อง
ถูกปลดถูกพักเป็นจำนวนร้อย ๆ

สมควรที่รัฐบาลจะทำสถิติขึ้น

การที่รัฐบาลยัง ไม่สำรวจกรรมกรจนยักยัด
คงจะเนื่องมาจากเหตุใดเหตุหนึ่ง คือ ๑. เห็นว่า
ไม่เป็นข้อสำคัญเพราะเขาใจว่าคนว่างงานมีไม่
มากนัก ๒. เพราะเกรงว่าเมื่อทำสถิติกรรมกร

ขึ้นแล้วจะเกิดมีคณะกรรมกรขึ้น เวลาไม่พอ
ใจขึ้นมา ก็ระดมเสียง กันทำ จัน จ้าน ให้เป็น
รำคาญ

ปัญหาตกอยู่ในข้อ ๒ คือ ถ้าเกรงพวก
กรรมกรจะจันจ้านแล้ว กันยั่วแรงแเกินเหตุ
ไปสักหน่อย การที่ปล่อยพวกกรรมกรให้
ลุดกำพรวาไร้ ผู้คนนั้น ไม่เข้า สู่ คลอง
รัฐประศาสน์ขายสมัยยังจุนเสี้ยนแล้ว ชรร-
มคาถูกกำพรวาไร้ ผู้ปกครอง บ่อมะจะเสียคน
ได้มากกว่าเด็กที่ผู้ปกครอง กรรมกรที่ถูก
คักทาง ปล่อย ก็คงเป็น คนเสีย คนได้ ง่าย เช่น
เดียวกัน ประการหนึ่ง ถ้ารัฐบาลตั้งกองสำรวจ
กรรมกรขึ้นแล้ว เมืองงานว่างลงมากก็จะได้
ช่วยค้นคว้าหาทางช่วยเหลือ คงยักยัดอันหวัง
คือยุครณะนั้น เพราะฉะนั้นเราจึงขออธิษฐาน
ให้รัฐบาลเร่งควำตั้งกอง กรรมกร ขึ้นอีก สัก
กองหนึ่งเด็ก รัฐบาลมีทางจะป้องกันความยุ่ง
ยากอันจะพึงเกิดขึ้นในหมู่กรรมกรเสมอ

พระยานที่ดูยิ่งค้ายก็เพราะเป็นผู้ทรบะไร ๆ มากเกินไป ขอให้สังเกตว่า ผู้สืยข่าว
รวมทั้งตำรวจ ไม่ค่อยถูกยิง

จาก
หนังสือพิมพ์ไทย

เมล์ อากาศ

การงาน ของโลก ทุกวันนี้ตกอยู่ในกรอบ
แห่งการแข่งขันแทบไม่มีเว้นเสียเลย และด้วย
ความจริงข้อนี้เอง ความสะดวกและความ
รวดเร็ว จึงเป็นสิ่งสำคัญของการแข่งขัน เพราะ
ใคร่รู้ สักกันว่า การไปถึงที่หมายก่อนเพื่อน
นั้น ย่อมดีกว่าใคร่กว่าหรือมากกว่าการไปถึง
ทีหลัง

ไม่มีปัญหาอะไรที่จะกล่าวว่า บริษัทเคีร
อากาศ จำกัด ของไทย เราซึ่ง กำลัง จะก่อสร้าง
สร้างตัวขึ้นนี้ เมื่อใดที่จะขึ้นเป็นขบวนแล้ว
ก็จะเป็นบริษัท ที่อาจช่วยเหลือ เกื้อประโยชน์แก่
กิจการทั้งหลาย มีการค้าเป็นอันดีเป็นอย่างคิ
จริงอยู่ ในชั้นต้นบริษัทเคีรเพียงจะทำการ
รับส่งหรือลำเลียง ไปรษณีย์ภัณฑ์ ระหว่าง
ประเทศ แต่เมื่อการค้าหรือกิจการอย่างอื่น
ในส่วนใหญ่ ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นสื่อ
อยู่โดยปกติ ซึ่งจะได้อาศัยการขึ้นช่วยทำ
ความรวดเร็วให้ อีกด้วย ฉะนั้น ก็ต้องแน่ว่า
การขึ้นเวลานั้นเอง ที่ทำให้ผลให้ เกิดขึ้นได้ ดีกว่า
การเปลืองเวลา แม้แต่จะต้องลงทุนข้อผล
ขึ้นนั้นเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย ก็ไม่ถือว่าแพงเลย
เราเชื่อว่า คงไม่มีใครที่ขอใช้เวลานานๆ

ในสมัยที่การงานกำลังแข่งขันซึ่งประโยชน์กัน
อยู่ อย่างทุกวันนี้

การสื่อสารระหว่างกรุงสยามกับยุโรปซึ่ง
เท่าที่เขามาแล้ว กินเวลากว่าเดือน หรือ
หลายเดือนกว่าจะรู้เรื่องกัน แต่ในเวลา
ระกินเวลาเพียง ๑๐ กว่าวันเท่านั้น อีกประการ
หนึ่ง กรุงสยามอยู่ในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่ง
หนึ่ง สำหรับการขึ้นทางอากาศบรรพทิศ จึงย่อม
มีโอกาสจะทำการติดต่อกับเพื่อนบ้านได้รอบข้าง
เพราะฉะนั้นความเห็นกันว่า ข้าเห็นก่อน
ใหญ่มีหวังจะได้แก่เรา จึงไม่ใช่ความฝัน
ที่หามลมได้

อีกข้อหนึ่งซึ่งจะต้องนึกไว้เสมอว่า ถ้า
พวกเราไม่มี ใครทำไว้เรื่อง การเคีรอากาศแล้ว
ก็อาจมีผู้อื่นทำ ไม่ใช่พวกเราแท้ ๆ ย่อมมีมา
ของและเกิดขึ้นภายในเวลาข้างหน้าใกล้ ๆ นี้
ก็เห็นได้ แต่เมื่อพวกเราได้ริบซึ่งเอาตำแหน่ง
นั้นไว้เสียก่อน ก็ย่อมเป็นทางทำให้ความคึก
ของผู้อื่นแปรปรวนไป อย่างไรก็ดี เราควร
พอใจ ที่กรุงสยามเป็นประเทศหนึ่งในบรรพทิศ
ที่จะมีบริษัทการขึ้นของคนขึ้นเองในขณะที่มีความ
ต้องการแห่งกิจการเร่งเร้าอยู่แล้ว

ประทุษกรรม

การปราบ ประทุษกรรม เป็นส่วน หนึ่ง ซึ่งประเทศอังกฤษ ได้สนองอารยธรรมป้าเร้น ทั้งแต่ สันสงคราม โลก มาแล้ว อังกฤษ ได้ ยึดคุก ๒๑ แห่ง เพราะเหตุที่ไม่มั่นคงไทยจะอยู่ และ ยักมีข่าวว่า เรือจ๋า เพนคินวิลด ซึ่งชนชื้อ อยู่ในกรุงลอนดอนมากทีสุดแห่งหนึ่ง จะชื้อ ยักในไม่ช้าด้วยเหตุอย่างคืบถัก ใน ค. ศ. ๑๙๒๕ (ยักถายัน) ที่กรุงลอนดอน มีจ๋า ถักถาย ๔๗ ราย แต่รายหนึ่งเป็นประทุษกรรมครั้งคัก ๑๙๒๔ ค้างมา เพิ่งพบเข้าใน คค ๑๙๒๕ เมื่อเปรียบจำนวนประทุษกรรมน กัย ส. ป. ร. อเมริกา จะเห็นได้ ว่า ในกรุง นิวยอร์ก ใน คค ๑๙๒๕ นั้น ได้มีการจ๋า ถักถาย ๓๕๗ ราย ประทุษกรรมออกฉกรรจ์ อื่น ๆ ในยักเดียวกัน กรุงนิวยอร์ก มี ๒๕,๗๐๕ ราย กรุงลอนดอนมีเพียง ๑๗,๖๕๔ รายเท่านั้น

มันทาง สماعيل ศาสตร อารชียาษ เหตุที่ ประทุษกรรมในอังกฤษลดลง และในอเมริกา ถักขึ้น ได้หลายประการ การห้ามเสฟสุรา

ในอเมริกาถักเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งให้เกิดความ ยากลำบากเหล่านี้ แต่เราก็คว่าเหตุสำคัญ ที่ สค ที่ให้ อังกฤษ ปราบ ประทุษกรรม สำเร้จ แต่กลัยให้อเมริกาทำสำเร้จนั้น อยู่ถักการ ปฏิยักต่อประทุษกรรมและผู้ร้าย ริงอยู่ การประหารชีวิตเป็นสิ่งที่น่าสยคสยอง แต่ การจ๋าเขาถายถักน่าสยคสยองเหมือนกัน ใน ประเทศอังกฤษทุกคนทราบอยู่ว่า ถ้าใครจ๋า เขาถาย หรือทำประทุษกรรมอย่างออกฉกรรจ์ ๕๕ รายใน ๑๐๐ จะต้องถูกแขวนคอสำหรับ จ๋าเขาถาย หรือเข้าคุกสำหรับไทยออกฉกรรจ์ เมื่อถูกรัฐบาลเขาริงเข้า คนที่จะเป็น ผู้ร้ายถักกลัยคือ โสคต ชิน

ถ้าเปรียบจำนวน จักถักถาย ในกรุงเทพ ๑ ถักในกรุงลอนดอน ก็จะเห็นต่างถักนอย่างถัก เปรียบถักกับกรุงนิวยอร์กถักนั้น ริงอยู่ในอเมริกา ถักวันนั้น ส่วนมากของผูู้ที่จ๋าเขาถายถักทำ เพอถักแย่งชิงทรัพย์ แต่ส่วนมากของการ จักถักถาย ในเมืองไทย น่าจะเชื่อว่าเป็นการทำ เนื่องแต่ความรักหรือความสนุก การปราบ

บทนำบางเรื่อง

ตุล

ประทุษร้ายกรรมอย่างในกรุงเทพ ฯ ย่อมง่ายกว่า เพราะเหตุหาเข้าให้ ถิ่นไม้ต้น หรือถิ่นเล่งที่
การปราบประทุษร้ายกรรม ซึ่งพวกผู้ ร้ายมีการ
จัดอย่างวิเศษเช่นในอเมริกา เราเชื่อว่าสยาม
ควรจะทำให้มากกว่าที่ทำอยู่แล้วเคยวัน
การลงโทษ ประหารชีวิต ก็เพื่อประโยชน์
ให้รู้ สักสยบสยของว่า ถ้าฆ่าเขาตาย ตัวก็จะ
ต้องตายตกไปตามเขา เรายังสงสัยว่าวิธีการ
ประหารชีวิตทั้ง ที่ ใช้อยู่ในเมืองไทยนี้จะเหมาะ
หรือไม่ ? ผู้ที่ไปทำการประหารชีวิต หรืออ่าน
ข่าวเรื่อง ประหารชีวิต ย่อมจะรู้ สัก สยบสยของ
จริงอยู่ แต่เราสงสัยว่าพยานที่ฆ่าอันองสาวตาย

เพราะเหตุหาเข้าให้ ถิ่นไม้ต้น หรือถิ่นเล่งที่
ลงบนใหม่ของคนด้วย การยิงเพื่อนบ้าน ที่ผ่าน
มา ได้ถูกประหารชีวิตในมณฑลอื่น ห่าง
ไกลจากท้องที่ ๆ เกิดเหตุ ทั้งการประหาร
ชีวิตก็กระทำด้วยหลักมิดชิด เช่นนี้ คน
สามัญทั่ว ๆ ไปจะรู้ สัก สยบสยของแท้หรือไม่ ?
ราษฎรสามัญ กว่าจะรู้ สัก สยบสยของชีวิตจากการ
กระทำ ของ รัฐบาล อันเข้มงวด กวดขัน ดังแบบ
อย่างของอังกฤษนั้น ย่อมจะต้องการเวลา
นานอยู่ และกว่าจะเมริการจะทราบความจริง
ดังที่เพ่งทราบเคยวัน ถิ่นนานเหมือนกัน

เคยวันราคาหนังสือลดลงครึ่งตัวแล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อเพื่อนเขาฝากว่า “อีกสองสามวัน
เด็ก เขาจะส่งหนังสือที่มไปมากขึ้น” เราก็เห็นอันเสียหายเพียงครึ่งเดียว

ประกาศ

ตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการรถไฟหลวง ฯ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรศักดิ์ศรีวิมลกิจณ์ ผู้บัญชาการรถไฟหลวง ฯ ทูลยกพักรักษาตัวมีกำหนด ๓ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาประสิทธิ์ศีลการ รักษาการแทนชั่วคราวแทนว่า พระยาสุรศักดิ์ศรีวิมลกิจณ์ จะหายเป็นปกติ และกลับมารับราชการตามเดิมได้

ส่วนหน้าที่นายช่างเอก กรมรถไฟหลวง ฯ ยังค้างการทั้งช่างก่อสร้าง และ ช่างกลนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้อำมาตย์เอก พระยาประทีปกมลศาสตร์ ทำการแทนนายช่างเอก เพิ่มจากหน้าที่ราชการอย่างอื่นอีกตำแหน่งหนึ่ง จนกว่าอำมาตย์เอก พระยาสุฤทธิการบรรจง จะกลับจากราชการณประเทศยุโรป จึงให้อำมาตย์เอก พระยาสุฤทธิการบรรจง เข้ารับหน้าที่นายช่างเอกต่อไป จนกว่ามหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรศักดิ์ศรีวิมลกิจณ์ จะกลับเข้ารับราชการได้

ประกาศมาณวันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก
พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ
ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า

โดยที่ทรง พระราชดำริ เห็นสมควรแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเรื่องวิทยุโทรเลข

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรา
พระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ เรียก ว่า
พระราชบัญญัติ วิทยุ โทรเลข แก้ ไข เพิ่ม เติม
พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ประ
กาศ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๔ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๗๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก ความใน มาตรา ๓
แห่งพระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช
๒๔๕๗ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๓ อำนาจในการทำ สั่งเข้ามา
หรือพาเข้ามาใน พระราชอาณาจัก ซึ่ง เครื่อง
วิทยุโทรเลขหรือโทรศัพท์หรือส่วนแห่งเครื่อง

และอำนาจในการที่จะตั้งเครื่องและใช้ทำการใน
วิทยุสถาน เพื่อประโยชน์ที่จะมีโทรเลข หรือ
โทรศัพท์ในแผ่นดินสยาม และ ในเรือกำปั่น
อันทอดอยู่เป็นนิตย์ในน่านน้ำสยามนั้น เป็น
อำนาจอันสิทธิขาดของรัฐบาล และเป็นหน้าที่
ของ กรมไปรษณีย์ และ โทรเลข ใน กระทรวง
พาณิชย์และคมนาคม เป็นผู้รักษา

แต่ให้เสนาบดี กระทรวงพาณิชย์และคม-
นาคม หรือเจ้าพนักงานซึ่งเสนาบดีได้ประกาศ
ตั้งขึ้น มีอำนาจออกใบอนุญาตได้ ๓ ประเภท
คือ

(๑) ใบอนุญาตอันให้สิทธิผู้ถือใบอนุญาต
เก็บไว้ในร้านเสนาชขาย ขาย ทักท้วง ซ่อม ใช้
เครื่องเพื่อการ สำแดง หรือ ทำอย่างใด ๆ เพื่อ
การค้า ซึ่งเครื่องวิทยุโทรศัพท์ หรือ ส่วน แห่ง
เครื่อง ตามที่ ระบุไว้ใน กฎเสนาบดี อันได้ออก
ตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๒) ใบอนุญาตอันให้สิทธิผู้ถือใบอนุญาต
ทำ สั่งเข้ามาหรือพาเข้ามาในพระราชอาณา-
จักร หรือใ้มาโดยวิธีใด ๆ และมีไว้

พ. ศ. ๒๔๗๓

พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข ฯ

ในครอบครัวซึ่งเครื่องวิทยุโทรศัพท์ หรือ ส่วนแห่งเครื่อง คามที่ ระบุไว้ในกฎเสนาบดี อัน ให้ออกตามความในพระราชบัญญัติ

(๓) โยอนุญาต อันให้ สักขี ผู้ถือใบอนุญาตทั้งและใช้เครื่องวิทยุโทรศัพท์

ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎเสนาบดีกำหนดก ไล่นไซ และ ข้อจำกัด เป็น เครื่องรับส่งผู้ถือใบ อนุญาตได้กำหนดเห็นสมควร "

มาตรา ๔ ให้ยกเลิก ความใน มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๙ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

" มาตรา ๕ ห้ามมิให้ เรือกำยาน ก้าขายท ไซของไทย ทั้งเครื่อง และ ใช้เครื่องรับส่ง วิทยุโทรเลข หรือ โทรศัพท์ อย่างหนึ่งอย่างใด โดยที่ไม่ได้รับใบอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวง พาณิश्य์ และ คมนาคม หรือ จากเจ้าพนักงาน ซึ่ง เสนาบดี กระทรวง พาณิश्य์ และ คมนาคม ประกาศให้เป็นผู้อยอกใบอนุญาต

เสนาบดี กระทรวง พาณิश्य์ และ คมนาคม หรือ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะยังไม่ออก ใบอนุญาตเช่นนั้น จนกว่าจะไ้เห็นเป็นที่ พอใจแล้ว ว่าเครื่องนั้น จะใช้ ไ้ถูกต้อง

ตามข้อความในหนังสือสัญญาคราวนานาประ เทศ ว่าด้วยวิทยุโทรเลขซึ่งใช้้อย และพอใ ว่าผู้ที่จะใช้เครื่องนั้นเป็นคนที่มีความรู้สมควรเป็น ผู้ทำการนี้ไ้ด้วย ใบอนุญาตเช่นว่านี้ไ้ได้ ออกให้ มีกำหนดเวลา และ มีข้อความเขียนชื่อ บังคับไว้ คาม ที่ เสนาบดี กระทรวง พาณิश्य์ และ คมนาคม เห็นเป็นการชอบ "

มาตรา ๕ ให้ยกเลิก ความใน มาตรา ๖ แห่ง พระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๙ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

" มาตรา ๖ บรรดา เรือกำยานใด ๆ ที่ใช้ ของไทย หรือ ของต่างประเทศก็ไ้ ยกเสีย แต่เรือรบเท่านั้น ห้ามมิให้ส่งคำไปด้วยเครื่อง วิทยุโทรเลข ที่เรือนั้น ๆ เมื่อทอดอยู่ในน้ำนำ ฝ่ายสยามในเวลา และ ในที่ซึ่งคำเช่นนั้นจะ ส่งไปไ้ด้วยเครื่องของรัฐบาลโดยทางที่มีสาย โทรเลข หรือไม่มีก็เหมือนกัน เว้นไว้แต่ที่ จะใช้บอก หรือ รับข่าวจากเรือกำยานที่อย่ ังจะทำไ้

แต่ให้เสนาบดี กระทรวงพาณิश्य์ และ คม- นาคม มีอำนาจที่จะประกาศอนุญาตให้เรือกำยาน ใด ๆ ซึ่งอยู่ในน้ำนำสยาม ส่งคำ ด้วยเครื่อง

พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข ฯ

ดล

วิทยุโทรเลข จากเรือนั้น ๆ ได้เป็นครั้งแรก ฯ

ราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๖๔ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๖ ให้ยกเลิก ความใน มาตรา ๔ แห่ง พระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ และ คมนาคม มีหน้าที่ รักษาการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ และ ให้มีอำนาจ ออกกฎ

“มาตรา ๘ ผู้ใดทำการ ผ่านต่อยกแห่ง พระราชบัญญัติ หรือ กฎเสนาบดี ที่ ออก ตาม ความใน พระราชบัญญัตินี้ บังอาจ คำขาย เครื่องวิทยุโทรเลขหรือโทรศัพท์ หรือ ส่วน แห่งเครื่องใด ๆ หรือในการซื้อขาย หรือควย เหตุอัน ส่งมอญเครื่องวิทยุหรือส่วนแห่งเครื่อง ให้แก่ผู้ซึ่งมิได้รับอนุญาตกัก หรือได้มา และ มีไว้ใน ครอบครอง หรือ คงและใช้ เครื่องวิทยุ หรือส่วนแห่งเครื่องใด ๆ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษ จำคุก ไม่เกิน หกเดือน หรือ ปรวิไม่เกิน ห้าร้อยบาท หรือ ทั้งจำ ทั้งปรวิ

ข้อบังคับ ประกาศ และ คำสั่ง (๑) กำหนด อัตราค่าส่งคำวิทยุโทรเลขหรือโทรศัพท์ทบนยก และ ทส่งและโทรเลขกัน กยทั้งค่าธรรมเนียมชอนควย

(๒) เรียกคืน หรือเพิกถอนใบอนุญาต (๓) กำหนดว่าผู้ ใช้เครื่องวิทยุต้องมีคุณสมบัติเพียง ไร และ (๔) ว่าควยกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติ การตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ถ้ามีการ ละเมิดบทบัญญัติ แห่ง มาตรา ๖ ไซ้ ท่านว่าทั้งผู้บังคับการหรือ นายเรือกำขึ้น และผู้กระทำการผิดเองต้องระวางโทษด้วยกันทุกคราว ที่กระทำการผิด

กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งเหล่านี้ จะต้องให้ถูกต้อง ความข้อบังคับ ละเอียกสำหรับ การนี้ ที่ คิดคือ ท้ายหนังสือสัญญา ระวาง นานา ประเทศว่าควยวิทยุโทรเลขนั้นทุกประการ และ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ ใช้ บังคับได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่ง พระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ ตาม ที่ได้แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาล ปรพชน

กฎเสนาบดี กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ว่าด้วย

เครื่องวิทยุโทรศัพท์ และ วิทยุโทรเลข

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

การจดทะเบียนและทำเครื่องหมาย

เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์

ข้อ ๑ ผู้ใดทำหรือได้มาโดยประการใด ๆ ซึ่งเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์อันยังมีโครงทะเบียน และทำเครื่องหมาย ให้นำมาจดทะเบียน และ ทำเครื่องหมาย ภายใน สิบห้าวัน นับตั้งแต่วันทำสำเร็จ หรือได้เครื่องนั้น ๆ มาในครอบครองของตน

บทบัญญัติข้อนี้ไม่ใช้บังคับแก่เครื่องที่มิได้โดยใบอนุญาตชั่วคราว ทั้งมีบัญญัติไว้ในข้อ ๖ แห่งกฎนี้ และไม่ใช้บังคับแก่สินค้าของผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๒ ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์ โทรเลขเป็นนายทะเบียนเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ที่ตามความในกฎนี้ ส่วนในหัวเมือง ให้หัวหน้าพนักงานไปรษณีย์ประจำจังหวัดเป็นนายทะเบียน

เครื่องหมายนั้น ให้เป็นตัวเลขหรือเป็นตัวเลขต่อกัน หรือ ทำเป็นแผ่นป้าย ติดกับเครื่อง หรือ เอากระดาษติดกับเครื่อง

ในปลายเดือนทุก ๆ เดือน ให้นายทะเบียนประจำจังหวัดส่งบัญชี รายละเอียด เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ ได้จดทะเบียน และ ทำเครื่องหมายฉบับที่ทำการ ของตน ส่งต่อ อธิบดี กรมไปรษณีย์ โทรเลข

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

ข้อ ๓ ภายในบังคับแห่งข้อ ๖ ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์ โทรเลข เป็น เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตให้ยื่นคำขอทางพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่น

เจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาต มีอำนาจ
อนุญาตหรือไม่อนุญาตตามคำขอแล้วแต่จะเห็น
สมควร ในปลายเดือนทุกเดือนให้เจ้าพนักงาน
ผู้ออกใบอนุญาตเสนอบัญชีรายละเอียดแห่งคำ
ขอที่ใบอนุญาตแล้วนั้นต่อเสนาบดี

ถ้าเจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาต ไม่อนุ
ญาติตามคำขอ ผู้ขอจะขอต่อเสนาบดีให้
อุทธรณ์ ต่อ เสนาบดี

การออกใบอนุญาตให้มี

ข้อ ๔ ภายใน บังคับ แห่งข้อ ๔ และ ๖
ผู้ใดประสงค์ จะ ทำ หรือมีเครื่อง วิทยุโทร
ศัพท หรือ ส่วนแห่งเครื่อง ต้องขอใบอนุญาต
ให้มี และถ้าไม่ได้รับใบอนุญาตก็ไม่ให้ทำขึ้น
ส่งเข้ามา ขอหรือไต่ถามโดยประการอัน
จะ หรือส่วนแห่งเครื่องนั้น

คำขอนั้นให้ทำตามแบบ ว.ท. ๑ สำหรับ
เครื่อง และ ตามแบบ ว.ท. ๑ ก. สำหรับ
ส่วนแห่งเครื่อง

ใบอนุญาต ให้ มี เครื่อง ให้ ใ้ แยก
ว.ท. ๒ ใบอนุญาต ให้ มี ส่วน แห่งเครื่อง ให้
ใ้ แยก ว.ท. ๒ ก.

ใบอนุญาตตามข้อนี้ ถ้าหมดอายุ หักเดือน
นับแต่วันออก แต่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต
จะต่ออายุออกไปอีก ไม่เกินหกเดือนก็ได้ ตาม

แต่จะเห็นสมควร แก่เหตุการณ์เป็นเรื่อง ๆ

มีเครื่องไว้เป็นพิพธิภัณฑ์

ข้อ ๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของ หรือได้มาซึ่ง
เครื่องวิทยุโทรศัพท หรือ วิทยุโทรเลขเพื่อเก็บ
ไว้เป็นพิพธิภัณฑ์ ให้ขอรับใบอนุญาตพิเศษ
จาก เจ้าพนักงานผู้ ออกใบ อนุญาต เรียก ว่า
“หนังสือคุมมือ” ซึ่งผู้ถือหนังสือเป็นเจ้าของ
หรือได้มาซึ่งเครื่องนั้น แต่ไม่มีสิทธิจะใ้ใช้ได้

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้ ผู้ขอนำ
เครื่องมากก็ได้

การออกหนังสือคุมมือนั้น ไม่ให้ เรียก
ค่าธรรมเนียม

ใบอนุญาตให้ครอบครองชั่วคราว

ข้อ ๖ ผู้ใด เข้ามาใน พระราชอาณาจัก
และจะอยู่ไม่เกินหนึ่งเดือน มีเครื่องวิทยุ
โทรศัพทติดเครื่องติดตะเข็บเป็นของติดตัวมาด้วย
เพื่อใช้ส่วนตัว จะร้องขอรับใบอนุญาตชั่วคราว
จากพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่นก็ได้

เจ้าพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่นมีอำนาจ
ออกใบอนุญาตให้ตามแบบ ว.ท. ๓ หรือไม่
อนุญาต ตามคำร้อง ก็ได้แล้วแต่ จะเห็นสมควร
แต่ถ้าได้ออกใบอนุญาตให้แล้ว ให้รายงาน
ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทันที

พ. ศ. ๒๔๗๓

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์

การออกใบอนุญาตชั่วคราวนั้นเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ถือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องใช้ที่กำหนด ทนเกิน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกตามแบบ ว. ท. ๑ และให้ใช้ได้ มีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันออก

ข้อ ๑๐ ผู้ถือใบอนุญาตให้

(๑) จะมีวัน เกินกว่า หนึ่งปี โดย ใบ

อนุญาตฉบับเดียวกันไม่ได้

(๒) จะขายเครื่องใช้วิทย์ โทรทัศน์ หรือ ส่วนแห่งเครื่องใช้แก่บุคคลผู้มีได้นำใบอนุญาตให้ มีมาใช้คืนไม่ได้

(๓) จะต้องทำบัญชีไว้ตามแบบ ว. ท. ๘, ๙ และ ส่ง สำเนาบัญชี นั้น ต่อ นายทะเบียน ใน ปลายเดือนทุกเดือน

(๔) ถ้าเปลี่ยน สำนักค้า หรือ ภูมิสำเนา ต้องแจ้ง ให้เจ้าพนักงาน ผู้ออก ใบอนุญาต ทราบ ภายใน สิบห้าวันนับแต่วันเปลี่ยน

การออกตรวจเครื่อง และร้าน

ที่ได้รับอนุญาต

ข้อ ๑๑ เมื่อ เจ้าพนักงาน กรมไปรษณีย์ โทรเลข ผู้ได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นผู้ตรวจ เวียงทรวง ในเวลา อันควร ผู้ถือใบอนุญาต ต้อง ส่ง ใบอนุญาตให้ตรวจ ถ้าจะตรวจเครื่องก็ต้องยอมให้ตรวจเช่นกัน ถ้าเป็นใบอนุญาตให้ค้า ก็ ต้องยอมให้ตรวจร้าน และ บัญชีตามทักกล่าวไว้ในข้อ ๑๐ นั้นด้วย

การออกใบอนุญาตให้ใช้

ข้อ ๑ ภายใน ยี่สิบ แห่งข้อ ๕ และ ๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของเครื่องใช้วิทย์ โทรทัศน์ ให้ยื่น คำร้อง ขอ รับ ใบอนุญาต ให้ ใช้ ตาม แบบ ว. ท. ๔ ภายในกำหนด สิบห้าวันนับแต่วันซึ่ง เครื่องเข้ามามีอยู่ในครอบครองของตน หรือ ถ้าเป็นเครื่องใช้ซึ่งไม่มี เครื่องหมาย ก็ ให้นับแต่วันซึ่งจดทะเบียนและทำเครื่องหมาย

ใบ อนุญาต นั้นให้ออก ตาม แบบ ว. ท. ๕ และ ให้ ใช้ ได้ มีกำหนดหนึ่ง ปี นับแต่วันออก

ขบถบัญญัติ ข้อนี้ให้ ใช้ ยี่สิบ แห่งข้อ ๖ ผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า ซึ่งมีเครื่องใช้เป็นสินค้า หรือ ใช้เครื่องเพื่อแสดง และมีให้ ใช้ ยี่สิบ แห่งข้อ ๖ ผู้ถือหนังสือคู่มือ

ข้อ ๘ ผู้ถือใบอนุญาตให้ ใช้ จะต้องใช้ เครื่องของตนโดยมิให้กระแสดงแก่ผู้อื่นออกไป กวหรือชักขวางการใช้เครื่องอื่น ๆ

การออกใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๙ ผู้ใดประสงค์ จะค้าเครื่องใช้วิทย์ โทรทัศน์ ให้ร้องขอรับใบอนุญาตให้ค้าตาม แบบ ว. ท. ๖

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์

กุล

ใบอนุญาตโอนไม่ได้

ข้อ ๑๒ บรรดาใบอนุญาต ที่ออกตามกฎหมาย
เสนาบดีกระทรวง และรับผูกพันกันได้

การต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๑๓ การขอต่ออายุใบอนุญาตต้องขอ
ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ในระหว่างที่เจ้าพนักงาน
ยังไม่ได้สั่งนั้น ให้ถือว่าใบอนุญาตยังไม่สิ้น
อายุ

ใบแทนใบอนุญาต

ข้อ ๑๔ ถ้าเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต
เป็นเหตุพอไว้ว่าใบอนุญาตหาย หรือสลายไป
ให้ออกใบแทนให้

ถ้าหาใบอนุญาตเดิมได้ ให้นำใบแทน
ส่งคืน

ค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๕ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้เรียก
ตามอัตราที่กำหนดไว้

ค่าขยายค่าธรรมเนียม ๑๐ สตางค์

ใบอนุญาตให้มี ๑ บาท

ใบอนุญาตให้คำสำหรับร้านเคี้ยว ในกรุง-

เทพมหานคร ๒๐๐ บาท

ใบอนุญาตให้คำสำหรับร้านเคี้ยว ในหัว-

เมือง ๑๒๐ บาท

ใบอนุญาตให้ใช้

ก) สำหรับ เครื่องรับ ไม่มี หลอดไฟ

๕๐ สตางค์

ข) สำหรับ เครื่องรับ ใช้ คลื่น ได้ แต่

๒๐๐ เมตรขึ้นไป คิดหลอดไฟละ ๒ บาท

ค) สำหรับ เครื่องรับ ใช้ คลื่น ได้ แต่

๒๐๐ เมตรลงมา คิดหลอดไฟละ ๓ บาท

ง) สำหรับ เครื่องขยายแรงหรือเปลี่ยน

ไฟนอกเครื่องรับ คิดหลอดไฟละ ๑ บาท

ค่าใบแทนใบอนุญาตให้คำละบัต ๕ บาท

ค่าใบแทนใบอนุญาต ชะนิคอื่น ๆ ละบัตละ

๑ บาท

ค่าสำเนาบัตรรับและสำเนาใบอนุญาตชะนิค

อื่น ๆ ละบัตละ ๕๐ สตางค์

การยึดและเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๖ ถ้าผู้ถือ ใบอนุญาต ทำผิดกฎ

ข้อบังคับ ข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่ง เจ้าพนักงาน ผู้ออก

ใบอนุญาตเห็นว่า เป็นความผิดเล็กน้อย เจ้า-

พนักงานจะยึดใบอนุญาต มาไว้ เป็นเวลาไม่เกิน

สามเดือนก็ได้ ถ้าเจ้าพนักงาน เห็นว่า เป็น

ความผิดหนัก จะเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

การร้องอุทธรณ์คำสั่งนี้ให้ร้องต่อเสนาบดี

ข้อ ๑๗ ใบอนุญาตใด ๆ ซึ่งเจ้าพนักงาน

ผู้ออกใบอนุญาตได้ออกไปนั้น ถ้าเสนาบดีเห็น

พ. ศ. ๒๔๗๓

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ฯ

สมควรเพิกถอน เพื่อกำหนดความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อประโยชน์แก่ชาติที่เพิกถอนได้

การจำหน่ายเครื่องซึ่งไม่ได้ ใบอนุญาต

หรือ ใบอนุญาตสันอายุ

หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่อง ซึ่งเจ้าพนักงาน ไม่ยอม ออก ใบอนุญาตให้ตามข้อขอ หรือใบอนุญาตสันอายุแล้วและมีได้ข้ออายุใหม่ หรือถูกเพิกถอน ใบอนุญาตไซ้ ผู้นั้นต้องจำหน่ายเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องนั้น โดยโอนให้แก่บุคคลผู้มีใบอนุญาต หรือส่ง ออก ไปนอกพระราชอาณาจัก หรือทำลายเสีย แต่ถ้าผู้นั้นเลยไม่ทำเช่นกล่าวไว้ภายในหกเดือนนับตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงาน ไม่ยอมออก ใบอนุญาต หรือไม่ยอมต่ออายุ ใบอนุญาตให้ หรือตั้งแต่วัน ใบอนุญาตสันอายุ หรือวันซึ่งเพิกถอน ใบอนุญาต เจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาตจะเรียก ให้ผู้นั้นส่งมอบเครื่อง หรือ ส่วนแห่งเครื่องให้ กรมไปรษณีย์โทรเลข รักษา ไว้ จนกว่า เจ้าของ จะ

จำหน่ายไปก็ได้ ในระหว่างเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่อง อยู่ในความรักษา ของ เจ้าพนักงานนั้น ความเสี่ยงภัยอยู่กับเจ้าของ เมื่อพ้น สิบปี นับ ตั้งแต่ เวลา ที่ ส่ง มอบไว้ เจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาต จะทำลายเครื่องอันอยู่ในความรักษาของตนเสียก็ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๙ เจ้าของทุกคนผู้เป็นเจ้าของวิทยุโทรศัพทอยู่ ในวันที่ใช้กฎนี้ ต้องนำเครื่องมาจดทะเบียน และทำเครื่องหมาย ภายในเดือนหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ใช้กฎ และให้ยื่นคำร้องขอรับ ใบอนุญาตให้ ใช้ ภายใน เดือนหนึ่งนับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนและทำเครื่องหมาย

เมื่อเครื่องได้จดทะเบียนและทำเครื่องหมาย แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของเป็นผู้ครอบครองเครื่องนั้น เหมือนกันกับผู้รับ ใบอนุญาตให้ มี และในระหว่าง ที่ยังมีได้มีคำสั่ง ของเจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาต ในการร้องขอรับ ใบอนุญาตให้ใช้นั้น ให้ผู้นั้นมีสิทธิใช้เครื่องได้

กฎนี้ให้ ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

พระราชบัญญัติการพนัน

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริว่า กฎหมายว่าด้วย การพนัน ชิน ค่อ อัน คราว ไว้ ใน พระราชบัญญัติหลายฉบับนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติม และรวบรวมไว้ ในที่เดียวกัน

จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยหม่อมราชวงศ์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ ใช้พระราชบัญญัติทั้งนี้แก่ วันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓)

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดาพระราชบัญญัติ

และ กฎข้อบังคับ ว่าด้วย การพนันชินค่อ ที่มีอยู่ แล้วเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ความในมาตรา ๘๕๓, ๘๕๔ และ ๘๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์

มาตรา ๔ ท่านห้ามมิให้เจ้าให้มิ หรือเจ้า เล่นหรือเข้าพนันในการเล่น อันระบุไว้ใน บัญชีหมายเลข ๑ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน

การเล่น อันระบุไว้ในบัญชีหมายเลข ๒ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนั้น ถ้าเจ้าให้ มีเงินพอเป็นทาง นำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัก โดยทางตรงหรือทางอ้อมไซ้ ท่านว่าเจ้าจัก ให้ มีเงิน ได้ต่อเมื่อ เสนาบดี ผู้ มีหน้าที่รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเจ้าพนักงานผู้ซึ่ง

เสนาบดีทั้งนี้เห็น ผู้ ออก ใบอนุญาตเห็นสมควร และออกใบอนุญาตให้ หรือ มีกฎเสนาบดี อนุญาตให้ จัก ขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชีหมายเลข ๒ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนั้น ท่านว่า จะ พนันกันได้เฉพาะเมื่อ การเล่น นั้น ๆ ได้ มี ใบ อนุญาตให้จกมีเงิน หรือมีกฎเสนาบดีอนุญาต ให้จักขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑

พ. ศ. ๒๔๗๓

พระราชบัญญัติการพนัน

๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ท่าน
ว่าจะให้รางวัลตราความเป็นเงินไหม และท่าน
ห้ามมิให้ผู้ขายใบอนุญาต ทั้งการเล่นนั้นรับรางวัล
ให้ ไปแล้วกลยกัน

มาตรา ๕ ผู้ใดจักให้มีการเล่นซึ่งตาม
ปกติ ย่อมพนัน เอาเงิน หรือทรัพย์สิน อย่างอน
แก่กัน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้น
จักให้ มชน เพื่อ นำมา ซึ่ง ผลประโยชน์ แห่งตน
และผู้นั้นเข้าเล่นอยู่ด้วย ท่านให้สันนิษฐาน
ไว้ก่อนว่า ผู้นั้นพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน
อย่างอน

มาตรา ๖ ผู้ใดอยู่ในวงการเล่นอันขัดต่อ
บทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความ
ในกฎเสนาบดี หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระ
ราชบัญญัตินี้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า
ผู้นั้นเล่นด้วย มาตรา ๗ ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่ง
เพียงแต่การเล่นในงานตลาดนัด หรือใน
สาธารณะสถานเช่นเดียวกัน

มาตรา ๗ ใบอนุญาตทุกฉบับมีข้อระบ
(๑) ลักษณะ และข้อจำกัด ของการเล่น
ที่ออกใบอนุญาตให้
(๒) สถานที่ วัน เดือน ปี และกำหนด
เวลาที่อนุญาตให้เล่น ถ้าเป็นใบอนุญาตตลาด
กนแบ่ง ตลาดกนรว และส่วย ให้ระบุจำนวน

สลากที่จะขาย กับสถานที่ วัน และเวลาที่
จะออกด้วย

(๓) จำนวนบุคคลผู้จะเข้าเล่นมีกำหนด
หรือไม่ และ ยอมให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบหกปี
เล่นด้วยหรือไม่

มาตรา ๘ สลากกนแบ่ง สลากกนรว
และส่วย หรือการเล่น อย่างใด ที่ เสี่ยงโชคให้
เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น แก่ผู้เล่น คนใดคน
หนึ่งนั้น ท่านว่าต้องส่งสลากให้เจ้าพนักงาน
ผู้ออก ใบอนุญาต ประทับตราเสียก่อน จึงนำออก
จำหน่ายได้

ถ้ายังมีใครรับ อนุญาตให้มีการเล่นที่กล่าว
ไว้ในวรรคก่อนไซ้ ท่านห้ามมิให้ประกาศ
โฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อม
ให้บุคคลใด ๆ เข้าร่วมในการเล่นนั้น

มาตรา ๙ ผู้ใดจักให้มีการเล่น หรือ
เข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่น หรือทำ
อุบายล่อ ช่วย ประกาศโฆษณา หรือ ชักชวน
โดยทางตรงหรือทางอ้อมให้ ผู้นั้นเข้าเล่น หรือ
เข้าพนันในการเล่น หรือ กระทำการอย่าง
ใด ๆ อันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือ
ขัดต่อ ข้อความ ในกฎเสนาบดี หรือ ใบอนุญาต
ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นมี
ความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินกว่าสองปี

พระราชบัญญัติการพนัน

คู่

หรือปรัยไม่เกินกว่าห้าพันบาท หรือทั้งจำ และปรับ

มาตรา ๑๐ ท่านให้ วิทยัพยสินพนันซึ่ง รัยไค้ ในการเล่น อันชักค่อตแห่งพระราช บัญญัติหรือชักค่อข้อความในกฎเสนาบดีหรือ ใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ ไม่หมายดังทรพยสินซึ่งไม่ไค้เอาออกพนัน เสร็จมอให้ใช้ ในการเล่นนั้น ให้ศาล มีอำนาจริบคามกฎหมายลักษณะอาชญา

ประกาศ หรือ เอกสาร อย่างไ้ อยมั่ง- หมายให้เขียน การ ชักชวน ผู้ อัน ให้ เขาเล่น ดัง กล่าวไว้ ในมาตรา ๘ วรรค ๒ นั้น ท่านว่าคำรว ะยุคและทำลายเสียไค้ ถ้าประกาศ หรือ เอกสาร นั้น ส่ง ทางไปรษณีย ถึง ผู้รัย ที่ อยู่ ใน พระราชอาณาจักร ท่านว่าเจ้าพนักงานไปรษณีย ะยุคประกาศหรือเอกสารนั้นไว้ ไค้ไค้ แต่ เจ้าพนักงานไปรษณียคองแจ้ง ให้ ผู้รัยทราบ ถ้า ผู้รัยมิขอไค้แย้งว่าประกาศหรือเอกสารนั้นมิไค้ เกยวแก่ การพนันไซ้ ผู้รัย ะนำ คักไป ฟ้องศาลภายใน กำหนดหนึ่งเดือนนับแคว้นที่ไค้ รัยแจ้งความจากเจ้าพนักงานไค้ไค้ ถ้าผู้รัยมิ ไค้นำคักไปฟ้องศาลคัก หรือเมื่อศาลสั่งยืน การยืนหนักัก ท่านว่าเจ้าพนักงานไปรษณียมี อำนาจทำลายประกาศหรือเอกสารที่ยกไว้จนไค้

แต่เจ้าพนักงานไปรษณียจะเบคของหรือหื้อ ออกกฎโดย อาศัย อำนาจ ความ ในมาตรา นี้ ไม่ไค้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายภายนอกแสดง ว่า ในซองหรือในห่อนมีสิ่งที่จะรัยและ ทำลายคามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีสิทธิที่จะเรียก ใบอนุญาตคืน เมื่อ มีเหตุ สมควรเชื่อว่า ผู้รัยใบอนุญาตกระทำการละเมิด พระราชบัญญัติ หรือ กระทำการละเมิด กฎเสนาบดี หรือใบอนุญาต ซึ่ง ออก ตาม พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๒ เสนาบดีผู้มีหน้าที่ราชการ คามพระราชบัญญัติ มีอำนาจกำหนดให้ ผู้ รัยใบอนุญาต การเล่นหมายเลข ๑๑ ในบัญชี หมายเลข ๒ เสีย ภาย ไม่เกิน กว่า ร้อยละสิบ แห่ง ยอดรายรัยก่อนหักรายจ่าย การเล่นเกม หมายเลข ๑๕ ในบัญชี หมายเลข ๒ ไม่เกิน ร้อยละสิบ แห่งยอด รายรัย ซึ่ง หักรายจ่าย แล้ว การ เล่น หมายเลข ๑๖, ๑๘, ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ ไม่ เกินร้อยละสิบแห่งยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รัยขอ ก่อนหักรายจ่าย

มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาด- ไทย เป็น เจ้าหน้าท วิชาการ ให้ คำนวณ ไป คาม พระราชบัญญัติ และให้ มีอำนาจออกกฎ

พ. ศ. ๒๔๗๓

พระราชบัญญัติการพนัน

เสนาบดี ทั้งเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ดำเนินการ
กำหนดค่าธรรมเนียม แก่ ไซ้เพิ่มเติม รายชื่อ
การพนันในบัญชีหมายเลข ๒ ซึ่งติดท้ายพระราช
บัญญัตินี้ และวางระเบียบข้อเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎนี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธ
ศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาล
ปัจจุบัน

บัญชี หมายเลข ๑

- ๑ หอย ก. ข.
- ๒ ไป๋ขุ่น
- ๓ ไป๋ดำ
- ๔ ถั่ว
- ๕ กำกั่ว
- ๖ อีโง้ง
- ๗ ไพสามใบ
- ๘ แปะเก๋า ช้างงา หรือ ยี่ออก
- ๙ โม่สามอัน
- ๑๐ เขี่ยโยก หรือ คู้
- ๑๑ โม่ดำ โม่แดง หรือ ปลาดำ ปลาแดง

- ๑๒ อีโป่ง
- ๑๓ โม่หม่น หรือ ล้อหม่นทุก ๆ อย่าง
- ๑๔ ขี้ยัก
- ๑๕ หัวโต หรือ ทายภาพ
- ๑๖ การเล่น ซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น
เอาหมึกหรือหนามลูก หรือวางยาเบื่อเมา ให้
สัตว์ชน หรือต่อสู้กัน หรือสูบลมไฟ ขนหลังเอา ให้
วิ่งแข่งกัน หรือการเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นกร
ทรมานสัตว์อันมีลักษณะคล้ายกับที่กล่าวมา

- ๑๗ บิลเลียดรู กัด
- ๑๘ โยนหม
- ๑๙ สี่เหลงลัก
- ๒๐ ชลกลขลิกล
- ๒๑ นำเต้าทก ๆ อย่าง
- ๒๒ ไฮโลว์
- ๒๓ อีโกย
- ๒๔ ยื่นแปะ

บัญชี หมายเลข ๒

- ๑ การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้ หรือ
แข่งกัน เช่น ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ
นอกจากที่กล่าวไว้ ในหมายเลข ๑๖ แห่ง
บัญชียี่หมายเลข ๑
- ๒ วิ่งวัวคน

พระราชบัญญัติการพนัน

ตุล

- ๓ มวยชก มวยปล้ำ
- ๔ แข่งเรือฟ่ง แข่งเรือลัด
- ๕ ชีวรูป
- ๖ โยนห่วง
- ๗ โยนสากค์ หรือวัตถุใด ๆ ลงใน
- ภาชนะต่าง ๆ
- ๘ ทดเบ็ก
- ๙ จับสลากโดยวิธีใด ๆ
- ๑๐ บิงเข้า
- ๑๑ ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ
- ๑๒ เอาข้ามค่าน
- ๑๓ หมากแกว
- ๑๔ หมากหัวแวง
- ๑๕ บิงโก
- ๑๖ สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือ
- การเล่น อย่างใด ๆ ที่เสียโชค ให้เงิน หรือ

- ประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง
- ๑๗ โคตโตเซเคอร์ สำหรับการ เล่น
- อย่างใดอย่างหนึ่ง
- ๑๘ สวิป สำหรับการ เล่นอย่างใดอย่าง
- ๑๙ บักเมกิง สำหรับการ เล่นอย่างใด
- อย่างหนึ่ง
- ๒๐ ขาย สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ
- หรือสวิป ซึ่งไม่ได้ออกในประเทศสยาม แต่
- ได้จักให้ มีขึ้นโดย ขอยด้วยกฎหมายของประ-
- เทศที่จักนั้น
- ๒๑ ไฟนักระจอก ไฟท้อแท้ม ไฟต่าง ๆ
- นอกจากที่ห้ามไว้ ในบัญชีหมายเลข ๑
- ๒๒ กวท
- ๒๓ สะขัซุก
- ๒๔ บิลเลียด

กฎเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน

พุทธศักราช ๒๔๗๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยออกกฎเสนาบดีไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นายอำเภอประจำท้องที่ขึ้นเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตสำหรับการเล่นตามบัญชีหมายเลข ๒

ข้อ ๒ ในอนุญาตนั้น ให้ใช้ไว้ไม่เกินวันหนึ่ง และจำกัดอยู่ในการกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) การเล่นเกมหมายเลข ๑,๒,๓ และ ๔ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๖ ถึง ๑๕ นาฬิกา

(๒) การเล่นเกมหมายเลข ๕,๖,๗,๘,๙, ๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๒๒,๒๓ และ ๒๔ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๖ ถึง ๒๔ นาฬิกา

(๓) การเล่นเกมหมายเลข ๑๗ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒๐ นาฬิกา

(๔) การเล่นเกมหมายเลข ๒๑ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒๔ นาฬิกา

กำหนดอายุใบอนุญาตสำหรับ ขาดสลาก การเล่นเกมหมายเลข ๑๖,๑๗ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ให้นับตั้งแต่วันรุ่งขึ้นจากวันที่ออกใบอนุญาตจนถึงเวลาออกสลาก ส่วนเวลาออกสลาก การเล่นเกมหมายเลข ๑๖ และ ๑๗ นั้นกำหนดไม่เกินวันหนึ่ง และให้ออกสลากภายในเวลาระหว่าง ๗ ถึง ๒๔ นาฬิกา

ข้อ ๓ ใบอนุญาตการเล่น หมายเลข ๕, ๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔ และ ๑๕ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ออกให้เล่นได้เฉพาะในเทศกาลหรืองานนักขัตฤกษ์ หรือในโอกาสพิเศษอันทางของเกี่ยวกันเท่านั้น

ข้อ ๕ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะผ่อนผันให้เพิกถอนไปจากที่ยังคงไว้ ในข้อ ๒ และ ๓ ได้ ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเสนาบดีก่อนแล้วเท่านั้น

ข้อ ๕ ในการเล่นเกม หมายเลข ๑๗ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ในวันหนึ่ง ๆ ยอดเงินรายวันก่อนหักรายจ่ายหรือยอดรายวัน

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ดล

ซึ่งหักรายจ่ายแล้ว แล้วแต่กรณี มีจำนวนเท่าใด ให้ผู้รับใบอนุญาตทำบัญชียื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตในวันรุ่งขึ้นทุกวัน

ในการเล่นเกม เลข ๑๖, ๑๘ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น เมื่อใดเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตต้องการ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นบัญชีรายการ แสวงจำนวนเงิน ยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย

ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีอำนาจตรวจบัญชีของผู้รับใบอนุญาตได้

ข้อ ๖ ให้ผู้รับใบอนุญาต เสีย ภาษี ตามมาตรา ๑๒ แห่ง พระราชบัญญัติขึ้น โดย อัตราร้อยละสิบ

ข้อ ๗ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเจ้าพนักงานใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ควบคุม มีอำนาจควบคุม การเล่นเกม เลข ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒

ในการเล่นเกม เลข ๑๖ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้ทราบ สถานะวัน และ เวลา ที่ระออกสลากอย่างน้อย ๓ วัน ก่อนถึงกำหนด และให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้หลักฐานไว้เป็นสำคัญว่า ได้รับแจ้งความนั้นแล้ว

ข้อ ๘ การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อความบันเทิง ในเขตสถานของเอกชนระหว่างญาติมิตร หรือในสโมสรของสมาชิกด้วยกัน ให้เล่นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มีให้ผู้ชักให้มีการเล่น หรือเจ้านาย หรือสโมสร รับผิดชอบในทางตรง หรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น และให้เล่นได้ตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒ นาฬิกาแห่งวันรุ่งขึ้น

ข้อ ๙ เล่นบิลเลียด เพื่อ ความ รื่นเริง ในเขตสถาน ให้เล่นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มีให้พนันกัน และมีให้ผู้ชักให้มีการเล่น หรือเจ้านาย รับผิดชอบในทางตรง หรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น เว้นแต่ถ้าเป็นสโมสร จะเก็บค่าบำรุงรักษาเกมละเล็กน้อยก็ได้

ข้อ ๑๐ ค่าธรรมเนียม ออกใบ ใบอนุญาต มีกำหนดดังนี้

- ๑ การเล่นเกมให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขันกัน
  - (ก) แข่งม้า เทยวละ ๕ บาท
  - (ข) การแข่งขันสัตว์อย่างอื่น นอกจากม้า เทยวละ ๑ บาท
  - (ค) ให้สัตว์ต่อสู้กัน วันละ ๒๐ บาท
- ๒ วิ่งวัววัน วันละ ๕ บาท
- ๓ มวยชก มวยปล้ำ วันละ ๒๐ บาท
- ๔ แข่งเรือพุง แข่งเรือลัด วันละ ๕ บาท

พ. ศ. ๒๔๗๓

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

- ๕ ฐรูป วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๑๖ สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือ
๖ โยนห่วง วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   การเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชค ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๗ โยนสากหรือวัตถุใด ๆ ลงใน   ๑๗ ค้างส่วปี ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
ภาชนะต่าง ๆ วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๑๘ โตเตโตเซเตอร์ วันละ ๑๐๐ บาท
๘ ตกเข้ก วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๑๙ บุกเมกิง วันละ ๑๐๐ บาท
๙ ไขนลากโดยวิธีใด ๆ วง ๑ วันละ   ๒๐ ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ
๑๐ บาท   หรือ ส่วปีซึ่งไม่ได้ชักออกในประเทศสยาม ครั้ง-
๑๐ บิงเข้า วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   หนึ่ง ๒๐ บาท
๑๑ ปาหน้าคน ปาสักว หรือสิ่งใด ๆ
วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๒๑ ไฟต่าง ๆ วง ๑ วันละ ๒๐ บาท
๑๒ เถ้าข้ามก่าน วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๒๒ ควด วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๓ หมากแหว วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๒๓ สะบัก วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๔ หมากหัวแหว วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   ๒๔ บิลเลียด โตหนึ่งเดือนละ ๑๐ บาท
๑๕ บิงโก วง ๑ วันละ ๑๐ บาท   คาโยอนุญาตเก็บเป็นรายเดือน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บวรพัตร

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องย้ายสับเปลี่ยนที่ว่าการอำเภอ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ที่ว่าการอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ในเวลานี้ตั้งอยู่สุดเขตต์ของอำเภอไม่ได้อยู่ในย่านกลางของท้องที่ และการคมนาคมไม่สะดวก ส่วนที่ว่าการกิ่งอำเภอละงู จังหวัดสตูล ในเวลานี้อยู่ในท่ามกลางเขตต์อำเภอ มีบ้านเรือนราษฎรอยู่หนาแน่น สมควรจะย้ายสับเปลี่ยนกันเพื่อสะดวกแก่การปกครองต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายที่ว่าการอำเภอทุ่งหว้าไปตั้งที่กิ่งอำเภอละงู เรียกว่า “อำเภอละงู” มีตำบลขึ้น ๗ ตำบล คือ (๑) ตำบลแหลมแค (๒) ตำบลโคดะเหนือ (๓) ตำบลโคดะใต้ (๔) ตำบลปากยารา (๕) ตำบลปากละงู (๖) ตำบลกาแยง และ (๗) ตำบลโกกา และย้ายที่ว่าการกิ่งอำเภอละงูไปตั้งที่อำเภอทุ่งหว้า เรียกว่า “กิ่งอำเภอทุ่งหว้า” มีตำบลขึ้น ๓ ตำบล คือ (๑) ตำบลทุ่งหว้า (๒) ตำบลมะหัง และ (๓) ตำบลเป็ยีย ตั้งแยกกันเป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล ปรีพัตร

เสนาบดี

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทรงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร ควบคุมการทำและฉายภาพยนตร์

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยหม่อมราชวงศ์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“เสนาบดี” หมายความว่า เสนาบดีผู้ม
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
“ฉาย” หมายความว่า ฉายโดยใช้
เครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่น
ทำนองเดียวกัน

“สถานที่มีทรัพย์สิน” หมายความว่า สถาน
ที่ใด ๆ ซึ่งฉายภาพยนตร์ ให้คนดู โดยไม่เก็บ
หรือเก็บเงินค่าดู โดยเชิญหรือไม่เชิญก็ตาม

มาตรา ๔ ท่านห้ามมิให้ทำหรือฉาย หรือ
แสดง ณ สถานที่มีทรัพย์สิน ภาพยนตร์ หรือ
ประกาศกดยกด้วยลักษณะ ผิดแผก หรืออาจ ผิดแผก
ต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรม
ถึงแม้เพียงว่าการทำ การฉาย หรือการ
แสดงภาพยนตร์ หรือประกาศนั้น ๆ น่าจะมี
ผลเช่นนั้น ท่านก็ห้ามคุณกัน

ภาพยนตร์ หรือ ประกาศ ที่ทำในพระราช
อาณาจักร ถ้ามีลักษณะหรืออาจมีผลเช่นนั้น
ว่าไม่ชั่ว ท่านห้ามมิให้ทำหรือส่งออกนอก
พระราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ภายในบังคับ มาตรา ๑๕ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ นอกจากที่ไว้ขออนุญาต
ก่อนแล้ว ท่านห้ามมิให้

- (๑) ฉายภาพยนตร์ ณ สถานที่มีทรัพย์สิน
- (๒) นำหรือส่งภาพยนตร์ ซึ่งทำใน พระ
ราชอาณาจักร ออกนอกพระราชอาณาจักร

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

จุล

(๓) ประกาศภัยพิบัติหรืออุปถัมภ์
เรื่องของภาพยนตร์ จะคิดประกาศนั้น ๆ ไว้
ในที่เปิดเผย หรือแก่ หรือสำแดงด้วยวิธี
ใด ๆ ก็ตาม

มาตรา ๖ เพื่อปฏิบัติ การให้เป็น ไป ตาม
พระราชบัญญัตินี้ เสนาบดีมีอำนาจสั่งนายตรวจ
เจ้าพนักงานผู้พิจารณา และสถาปนา
ภาพยนตร์

สถาปนาภาพยนตร์ นั้นให้ มี เจ้าพนักงาน
กระทรวงมหาดไทยและเจ้าพนักงานอื่นหรือ
บุคคลใด ซึ่ง เสนาบดี เห็นสมควร ตั้งเป็น
กรรมการ

ท่านว่า ในการ ประชุม ของ สถาปนา
ภาพยนตร์นั้น ต้องมีกรรมการสามคนอย่างน้อย
คนหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทรวงมหาดไทย
จึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๗ เมื่อนายตรวจเห็นว่าภาพยนตร์
ใดมีลักษณะฝ่าฝืน คอปปี้บัญญัติ มาตรา ๔ ให้
มีอำนาจ

(๑) ห้ามมิให้ทำภาพยนตร์นั้นต่อไป
(๒) ยึดภาพยนตร์ ที่ทำเสร็จแล้ว หรือที่
ยังไม่เสร็จ และส่งภาพยนตร์ นั้น ๆ แก่
เจ้าพนักงานผู้พิจารณา ขอให้พิจารณา

มาตรา ๘ ให้ เจ้าพนักงาน ผู้พิจารณา

พิจารณาภาพยนตร์ และประกาศซึ่งกล่าวใน
มาตรา ๕ และ ๗ ตามลำดับวันที่ขอมา และ
ต้องให้คำวินิจฉัยภายในกำหนดสามวัน นับ
แต่วันที่ได้รับคำขอเป็นต้นไป

ถ้ามีพฤติการณ์พิเศษ เจ้าพนักงานผู้
พิจารณาพิจารณา และให้คำวินิจฉัยภายใน
สามวันดังกล่าวแล้วนั้นไม่ได้ ไซ้ ท่านให้มี
อำนาจ ยืดเวลา ออกไป อีกได้ ไม่เกิน สิบห้าวัน
และให้รายงานการยืดเวลาค่อเสนายกขึ้นที่

มาตรา ๙ การ พิจารณา ตาม ความ ใน
มาตรา ๘ นั้น ให้เจ้าพนักงานพิจารณาใน
สถานที่ของผู้ขอใบอนุญาต หรือในสถานที่ซึ่ง
เสนายกไว้ แล้วแต่เจ้าพนักงานผู้พิจารณา
จะเห็นสมควร

เวลาพิจารณา ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปใน
สถานที่นั้น เว้นแต่ตัวเจ้าพนักงานผู้ช่วย
เจ้าพนักงาน ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานเชิญมาช่วย
พิจารณา ผู้ขอใบอนุญาตและคนรับใช้ของ
ผู้ขอใบอนุญาต

มาตรา ๑๐ ให้เจ้าพนักงาน ผู้พิจารณา มี
อำนาจ

(๑) สั่งคืนภาพยนตร์ ที่นายตรวจยึดไว้
ให้แก่ผู้ทำ หรือออกใบอนุญาตให้ตามข้อไว้
เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์ หรือประกาศนั้นไม่มี

พ. ศ. ๒๔๗๓

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

ลักษณะผ่านค้อยทบัญญัติมาตรา ๔ ใน รุปล่าย

กรณี เช่นนี้ ให้เจ้าพนักงานผู้พิจารณาประกบ มาตรา ๑๒ ให้สภาพิจารณาภาพยนตร์
ควาไว้ ทภาพยนตร์หรือประกาศนั้นเป็น ลักขณ มีอำนาจ

(๒) ส่งตามคำสั่งของนายตรวจให้ (๑) ส่งคืนภาพยนตร์ ทุนยตรวจ ยกไว้
ขภาพยนตร์นั้น หรือยกคำร้องขอใบอนุญาต ให้แก่ผู้ทำ หรืออนุญาตให้ผู้ทำภาพยนตร์ทำ
เสีย เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์หรือประกาศนั้น ต่อไป หรือส่งเจ้าพนักงานผู้พิจารณาให้ออก
มีลักษณะผ่านค้อยทบัญญัติมาตรา ๔ ใบอนุญาตตามคำขอไว้ เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์
หรือประกาศนั้น ไม่มีลักษณะผ่านค้อยท

ถ้าเจ้าพนักงานผู้พิจารณาเห็นว่าภาพยนตร์ บัญญัติมาตรา ๔
บางตอนมีลักษณะผ่านค้อยทบัญญัติมาตรา ๔

และตอนนั้น ๆ โค้ดกลหรือตัดออกตามคำสั่ง (๒) ส่งตามคำสั่งของนายตรวจให้
ของเจ้าพนักงานผู้พิจารณาแล้วไซ้ ท่าน ขกภาพยนตร์ หรือให้หยุดการทำภาพยนตร์
ให้ถือว่าภาพยนตร์นั้นไม่มี ลักษณะผ่านค้อยท หรือส่งตาม คำวินิจฉัย ของ เจ้าพนักงาน ผู้
บัญญัติมาตรา ๔ พิจารณา ยกคำขอใบอนุญาต และสั่งให้

มาตรา ๑๑ ในกรณีต่อไปนี้ ท่านว่า ขกภาพยนตร์หรือ ประกาศ ที่ คำ ร้อง ขอ ใบ
อุทธรณ์ ไปยังสภาพิจารณาภาพยนตร์ ได้ อนุญาตนั้น หรือสั่งให้ส่งกลับออกไป เมื่อ

(๑) เมื่อ นายตรวจ ส่งห้าม มิให้ ดำเนิน เห็นว่าภาพยนตร์หรือ ประกาศนั้นมี ลักษณะผ่าน
การทำภาพยนตร์ใดต่อไป ผลค้อยทบัญญัติมาตรา ๔

(๒) เมื่อ นาย ตรวจ ขก ภาพยนตร์ ไว้ ท่านให้ ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรค
และเจ้าพนักงานผู้พิจารณาส่งตามคำสั่งของ สุกท้ายบังคับโดยอนุโลม

นายตรวจ มาตรา ๑๓ คำวินิจฉัย ของ สภาพิจารณา

(๓) เมื่อ เจ้าพนักงาน ผู้พิจารณา ยกคำ ภาพยนตร์นั้น ให้ถือว่ายกเลิกดังที่สุก เว้น
ขอใบอนุญาตเพื่อฉายภาพยนตร์ หรือเพิกฯ แต่คำวินิจฉัย ให้ขภาพยนตร์ ททำในพระราช-
หรือส่ง ภาพยนตร์ออกนอก พระราชอาณาจัร อาณาจักรนั้น ท่านว่าผู้ทำหรือผู้ขอใบอนุญาต
หรือเพื่อสำแดงหรือแจกประกาศด้วยภาพ หรือ มีสิทธินำคดีสู่ศาลหลวงได้ภายในหกเดือน นับ

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

ตุล

แคว้นที่ไว้รับแรงความรับผิดชอบ สภาเป็นต้นไป
ถ้าไม่นำคดีศาลภายในกำหนดไซ้ ท่านให้
ทำลายภาพยนตร์นั้นเสีย

มาตรา ๑๔ การเก็บรักษาหรือฉายภาพ
ยนตร์ความคำสั่งของเจ้าหนาทัน ท่านว่าอยู่
ในความเสียภัยของเจ้าของ หรือผู้ซื้อไป
อนุญาต และให้เจ้าของหรือผู้ซื้อไปอนุญาต
ออกค่าใช้จ่ายด้วย

ถ้า เกิด ความ เสียหาย ขึ้น แก่ ภาพยนตร์
ท่านว่าเจ้าหนาทหรือรัฐบาลของพระยาทสมเค
พระเจ้าอยู่หัวไม่มีความรับผิดชอบ เว้นแต่เจ้าหนาท
หรือพนักงานของเจ้าหนาทที่ระโง่งงทำให้เกิด
การเสียหายนั้นขึ้น

มาตรา ๑๕ การ ออกไป อนุญาต ให้ นั้น
ท่านว่าไม่ปลดปล่อยผู้ถือไป อนุญาตให้พ้นจาก
ความรับผิดชอบในทางแพ่งหรือทางอาญา อัน
เกิดจากการฉายภาพยนตร์ นอกจากในส่วน
ความผิดที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๑๖ เสนาบดีมีอำนาจ เพิกถอนไป
อนุญาตซึ่ง ออกตาม ความใน พระราชบัญญัติ
นี้ได้ ตามแต่เห็นควร

มาตรา ๑๗ เมื่อพนักงานเจ้าหนาทไปตรวจ
ไปอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ ถ้าและไม่มี
ไปอนุญาตให้ตรวจในขณะนั้น พนักงาน

เจ้าหนาทมีอำนาจสั่งหยุดการฉายต่อไปได้

มาตรา ๑๘ เพื่อกิจการ ให้เป็น ไปตาม
บทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าเจ้าพนักงาน
ปกครองท้องที่ตั้งแต่ชั้นนายอำเภอขึ้นไป นาย
ตำรวจตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป นาย
ตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณา และกรรมการ
สภาพิจารณาภาพยนตร์ มีสิทธิเข้าไปในสถาน
ที่มหรสพ ซึ่ง กำลัง ฉายภาพยนตร์ ได้ โดยไม่
ต้องเสียเงิน

มาตรา ๑๙ ในกรณีต่อไปนี้ ท่านว่าไม่
ต้องมิไปอนุญาต

(๑) กรมโต ในรัฐบาล ฉายภาพยนตร์
เพื่อการศึกษา หรือสาธารณประโยชน์อย่าง
อื่น หรือกรมโตในรัฐบาลส่งภาพยนตร์ ซึ่ง
ทำ ใน พระ ราชอาณาจัก รอก นอก พระราช-
อาณาจักร

(๒) ฉายให้ญาติมิตรดูเป็นการส่วนตัว
หรือภายในสมาคมหรือสโมสร ซึ่งภาพยนตร์
อันให้ทำขึ้นมิได้หวังผลในทางค้า หรือนำหรือ
ส่ง ภาพยนตร์ ที่ ทำ ใน พระราชอาณาจัก รอก
อัน มี ลักษณะเช่นว่านั้นออกนอก พระราชอาณาจัก รอก

ในกรณี ที่กล่าวในอนุมาตรา ๒ นี้ ถ้า
ปรากฏว่าภาพยนตร์ นั้นมี ลักษณะฝ่าฝืน ต่อบท
บัญญัติมาตรา ๔ นายตรวจ มีอำนาจ บังคับ

พ. ศ. ๒๔๘๓

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

ภาพยนตร์นั้นให้ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ

ทั้งปวง

มาตรา ๒๐ ภายในบังคับมาตรา ๑๑ และ ๒๒ ผู้ใดจัดทำ ฉาย นำ หรือส่งออก นอก พระราชอาณาจักร ซึ่ง ภาพยนตร์ หรือสำเนา ประกาศ อันเป็นการผ่านต่อของแห่งพระราชบัญญัติ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใดทำการผ่านต่อของแห่งพระราชบัญญัตินี้ บังอาจฉ้อ หรือฉ้อโกง หรือส่งออก นอก พระราชอาณาจักร ซึ่ง ภาพยนตร์ หรือสำเนา ประกาศ อันได้ซื้อไป อนุญาตแล้ว และเจ้าพนักงานไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้อง ระวาง โทษ จำคุกไม่เกิน หกเดือน ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดทำการผ่านต่อของแห่งพระราชบัญญัตินี้ บังอาจฉ้อโกง หรือฉ้อโกงกฎหมายที่นายตรวจได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกิน สองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและการ ประทับตราและว่าด้วยกิจการอื่น ๆ เพื่อ ปฏิบัติการตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎเสนาบดีนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๓

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศกระทรวงวัง

เรื่องตราตั้งห้าง

เสนาบดีกระทรวงวัง รัช พระบรมราชโอง-
การดำรัสสั่งเห็นเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่ว
กันว่า แทนสืบไปบุคคลทั้งหลายอันจะกราบ
บังคมทูล ขอรับ พระ ราชทาน ตรา ตั้ง ห้าง ร้าน
บริษัของกันจะต้องอยู่ในระเบียบ และปฏิบัติ
ตามข้อบังคับเรื่องตราตั้งห้างต่อไปนี้

ลักษณะตราตั้ง และ เครื่องหมายตราตั้ง

ข้อ ๑ ตราตั้งนั้น มี ข้อความ และ กวกรา
ประทับเป็นสำคัญ ทั้งปรากฏในแบบข้างท้ายนี้
ข้อ ๒ เครื่องหมายตราตั้งนั้นเป็นรูป ครุฑ
หน้าอกทรงเชิดตามแบบตัวอย่างของ กระทรวง
วัง และมีคำว่า “โดยได้รับพระบรมราช
าอนุญาต” อยู่ทั้งเบื้องล่างแห่งกวางทรวงนั้นด้วย ถ้า
เป็นห้างร้านบริษัในต่างประเทศ จะใช้คำเป็น
ภาษาอังกฤษว่า By Appointment to His
Majesty the King of Siam แทนภาษาไทยก็ได้

ระเบียบตราตั้งห้าง

ข้อ ๓ ตราตั้ง นั้นจะ พระราชทาน หรือ ไม่
ก็ได้แล้วแต่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เมื่อ

ผู้ ที่ ขอรับพระราชทาน ตรา ตั้ง ได้รับ พระบรม
ราชานุญาตแล้ว เสนาบดีกระทรวงวังเป็นผู้
ออกตราตั้งให้

ข้อ ๔ ตรา ตั้ง นั้น พระ ราชทาน เป็น ส่วน
เฉพาะบุคคล สำหรับประเภทการค้าขาย
ที่ได้รับพระบรมราชานุญาตโดยเฉพาะ จะ
โอนไปยังบุคคลอื่นหาได้ ไม่

ข้อ ๕ ห้างร้านบริษัใด ที่ขอพระราช-
ทานตราตั้งนั้น ต้องอยู่ในฐานะนิติบุคคล หรือ
ได้จดทะเบียนแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๖ ห้างร้านบริษัใด ที่ขอพระราช-
ทานตราตั้ง จะต้องได้ทำการติดต่อกับกรม
กองต่าง ๆ ในพระราชสำนักมาก่อน

ข้อ ๗ บุคคลใดที่จะขอพระราชทานตราตั้ง
ปรากฏแล้วว่ามีฐานะการเงินดี เช่นที่ เชื้อถือแก่
มหาชนทั้งหลายมานานพอสมควร และไม่มี
หนี้สินรุงรัง เว้นแต่หนี้อันเป็นปกติด้วยธรรมดา
เฉพาะการค้าขายตามประเภท

ข้อ ๘ ห้างร้านบริษัใด ที่ขอพระราชทาน
ตราตั้ง จะต้องได้ประกอบการค้าขายโดย

พ. ศ. ๒๔๗๓

ประกาศกระทรวงวัง

สุจริตทั้งอยู่ในศีลธรรม และไม่เคยมิความ
ผิดฐานทุจริท เป็นปฏิปักษ์ต่อความรู้สึก
ของมหาชน

ข้อ ๕ ในหนังสือขียนขอพระราชทาน ทรา
กั ต้องแสดงข้อความทั้งที่ใคร่ขอขัตติย ค่อไป
นี้ คือ

(ก) ผู้ขอมีหน้าที่ใดในห้างร้านใด
(ข) ขอทราทั้งสำหรับการค้าขาย ประ
เภทใด

(ค) ต้องแสดงนาม นามสกุล และ
ที่อยู่อันเป็นหลักแหล่งให้ชัดเจน

(ง) ให้ยื่น ใบสำคัญ แสดง ถึงฐาน การ
เงินและการค้าขายของห้างร้าน เพื่อเป็น
หลักฐานประกอบการวินิจฉัยด้วย

(จ) ต้องรับรองมาด้วยว่า จะปฏิบัติ
ตามข้อบังคับเรื่องตราทั้งห้า

ข้อ ๑๐ หนังสือ ขอ พระ ราชทาน ทรา ทั้ง
ให้ยื่นต่อเสนาบดีกระทรวงวัง

ข้อ ๑๑ ห้าง ร้าน หรือ บริษัท ใดที่ ได้รับ
พระบรมราชานุญาตให้ ใช้ตราทั้ง จะใช้
เครื่องหมายตราทั้งประกอบใดแทนทำการค้าขาย
ซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาตโดยละเพาะ หรือ

จะ พิมพ์รูป จำลอง เครื่องหมาย ตรา ทั้ง ลง ใน
กระดาษ ของ ใบเทียบเงิน ใบรับเงิน ผลาก
ของ พาณิชยภัทร แผงยานพาหนะสิ่งของ
ซึ่งจะใช้ละเพาะ เกี่ยวว กับ การ ค้าขาย ที่ ได้รับ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้นก็ได้

ข้อ ๑๒ ตรา ทั้ง เป็น ของ พระ ราชทาน
ละเพาะบุคคล เป็นอันเลิกใช้ตามพระราช
อัชฌาศัย หรือเมื่อหมดเหตุเหล่านั้น

(ก) เมื่อบุคคลที่ได้รับ พระราชทานตรา
ทั้งถึงแก่กรรม หรือล้มละลาย หรือต้องชำระ
บัญชีเลิกห้างหุ้นส่วน หรือต้องพระราชอาชญา
ถึงจำคุก หรือกลายเป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัว
หรือพ้นจากหน้าที่ใด ๆ ในห้างร้านบริษัทนั้น

(ข) เลิก การ ค้าขาย ประเภท ที่ ได้รับ
พระบรมราชานุญาตให้ ใช้ตราทั้งนั้น

(ค) เมื่อโอนการค้าขายนั้นให้แก่ผู้อื่น

ข้อบังคับตราทั้งห้า

ข้อ ๑๓ บุคคลที่ได้รับพระราชทานตราทั้ง
จะต้องทำเครื่องหมายตราทั้งขึ้นเอง ให้ถูก
ต้องตามลักษณะเครื่องหมายตราทั้ง ซึ่งมี
แบบตัวอย่างที่กระทรวงวัง และจะต้องปฏิบัติ
อยู่ในข้อบังคับข้อใด

ประกาศกระทรวงวัง

(ก) บุคคลซึ่งได้รับพระราชทานตราตั้ง
ต้องมาเพื่อบุคคลให้อยู่ในฐานอันดีเสมอเหมือน
กับเมื่อได้รับพระราชทานตราตั้ง หรือขึ้น
ไปกว่าฐานเช่นนั้น

(ข) ห้ามมิให้ ใช้ เครื่องหมาย ตราตั้ง
เป็นยี่ห้อสินค้าของห้าง และมีให้ ใช้ธงอันมี
รูปเครื่องหมายตราตั้ง และห้ามมิให้ ใช้
คำว่า “หลวง” เช่น “ช่างทองหลวง”
เป็นต้น

(ค) ห้ามมิให้ ใช้ตราตั้ง หรือรูปจำลอง
เครื่องหมายตราตั้ง ในการอื่นไม่เกี่ยวกับ

กิจการค้าขายซึ่งได้รับพระราชทานตราตั้งโดย
เฉพาะ

(ง) ห้ามมิ ให้ ประกาศ หรือ แจ้งความ
โฆษณาว่าตนเป็นผู้ ทำการ ติดต่อกับ ราชการ
ในพระราชสำนัก

(จ) ห้ามมิให้ทำ รูป จำลอง หรือ สำเนา
ตราตั้งแม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่งขึ้นเป็นอันขาด

(ฉ) เมื่อมีเหตุ ดังกล่าว ไว้ ใน ข้อ ๑๒
แห่งระเบียบตราตั้ง ต้องส่งคืนตราตั้งให้แก่

เสนายักษ์กระทรวงวังโดยเร็ว และระงับใช้เครื่องหมายตราตั้งต่อไปไม่ได้เป็นอันขาด

ประกาศมาฉะฉานวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

เจ้าพระยาวรวงศาธิพัฒน์

เสนายักษ์กระทรวงวัง

กระทรวงวัง

ตราตั้งฉบับนี้ให้ไว้แก่.....เป็นสำคัญว่า เสนาบดี
กระทรวงวังได้รับพระบรมราชโองการตั้งให้.....เป็น.....
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่บัดนี้ ของมีความเจริญสถาพรสืบไป
ชั่วกาลนาน เทอญ

วันที่.....

พุทธศักราช ๒๔.....

คุณตราพระนันทิการน้อย

.....
เสนาบดี

ประทับตรา

พระเป็นเจ้าทรงพระนันทิการเป็นสำคัญ

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ถือน Brown Mixture Tablets No. 59 กับ Brown Mixture Triturated Tablets No. 294

จากการยกเว้นประเภทไม่จำกัด ตามความข้อ ๓ (ก) และให้อยู่ในประเภทจำกัด
ตามความข้อ ๓ (ข)

ด้วย Brown Mixture Tablets No. 59 กับ Brown Mixture Triturated Tablets No. 294
ของห้าง Parke, Davis & Co. London ซึ่งได้ประกาศยกเว้นจากเขียเสพยัคคให้ ไทย
ตามประกาศลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น ยักน ปรากฏว่า สันนิษดาชาติได้ดัด
ยาทั้งกล่าวนั้น เขียยาต้องห้ามตามอนุสัญญาสัน ค.ศ. ๑๙๒๔ ฉะนั้นให้ถอนเสียจากขณูชียา
ยกเว้นประเภทไม่จำกัด ตามความ ข้อ ๓ (ก) และให้อยู่ในขณูชียายกเว้นประเภทจำกัด
ตามความ ข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดียาเสพยัคคให้ ไทย พุทธศักราช ๒๔๖๕ ทั้ง ๒ ขนาน
มีลัคขเลขที่ และชื่อ ดังต่อไปนี้

๕๘. Brown Mixture Tablets No. 59

๕๙. Brown Mixture Triturated Tablets No. 294

สภาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมา ณวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี